

Suomussalmen kunta

Jalonniemi, kuva Hannu Huttu 2023

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS vuodelta 2023

Kunnanhallitus hyväksynyt 26.3.2024 § 73

Toimintakertomus ja tilinpäätös v. 2023

Sisällys

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	5
1.1. Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2023	5
1.2. Suomussalmen kunnan toimintastrategia ja organisaatio	6
1.3. Kunnan hallinto ja organisaatorakenne	8
1.4. Yleinen taloudellinen kehitys	12
1.5. Kainuun talousalueen kehitys	15
1.6. Suomussalmen kunnan toiminnan ja talouden kehitys	15
1.6.1. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset	15
1.6.2. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.6.3. Henkilöstö	21
1.6.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	22
1.6.5 Ympäristötekijät	24
1.7. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	24
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	29
2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	29
2.2. Toiminnan rahoitus	33
2.3. Lainojen hoito	34
2.4. Maksuvalmius	34
2.5. Tulorahoituksen riittävyys	34
3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	35
4. KOKONAISTULOT JA –MENOT	36
5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	36
5.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	36
5.2. Konsernin toiminnan ohjaus	37
5.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	51
5.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	51
5.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	53
5.5.1. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	53
5.5.2. Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	54
5.5.3. Konsernitase ja sen tunnusluvut	55
6. KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	55
7. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	57
7.1. Käyttötalousoosan ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	58
7.2. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	138
7.3. Investointiosan toteutumisvertailu	139
7.4. Rahoitusosan toteutumisvertailu	141
7.5. Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutumisesta	142
8. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	144
8.1. Kunnan tuloslaskelma	144
8.2. Kunnan rahoituslaskelma	145
8.3. Kunnan tase	146

8.4. Konsernin tuloslaskelma	147
8.5. Konsernin rahoituslaskelma	148
8.6. Konsernin tase	149
8.7. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	150
8.8. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	151
8.9. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tase	152
9. LIITETIEDOT	153
9.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	153
9.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	156
9.3. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	159
9.4. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	162
9.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	164
9.6. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	166
9.7. Liitetietotosite	167
10. MUUT LIITETIEDOT	168
10.1. Yhteenveto lautakunnittain käyttötaloudesta	168
10.2. Käyttötalouden yhteenveto tuloista ja menoista lajeittain	168
10.3. Projektiluettelo	169
11. YHTEENVETO, KESKEISET TUNNUSLUVUT JA KUVIOT	175
12. KAINUUN LIITTO JA KAINUUN JÄTEHUOLTO -KUNTAYHTYMIEN TILINPÄÄTÖSTIETOJA	184
13. LUETTELOT JA SELVITYKSET	188
13.1. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tilinpäätöksen säilytys	188
13.2. Tositelajit ja tositenumerosarjat	189
14. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	190
15. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	191

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2023

Vuosi 2023 jää historiankirjoihin ensimmäisenä vuotena suuren valtakunnallisen sote-uudistuksen jälkeen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään hyvinvointialueilla, ja niiden rahoitus osoitetaan suoraan valtion budjetista, kun aiemmin rahoitusvastuu oli kunnilla. Hyvinvointialueiden toimintaa ovat kuitenkin varjostaneet vakavat rahoitusvajeet, jotka ovat aiheuttaneet suurten säästölistojen laatimista ympäri Suomen, myös Kainuussa. Rahoitushaasteista huolimatta lähipalvelujen turvaaminen on kunnan viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tärkeä edunvalvonnallinen tavoite. Suomussalmella odotellaan myönteistä päätöstä uuden terveysaseman rakentamisesta.

Vuoden 2023 aikana keskeistä kunnan toiminnassa on ollut mm. TE-palvelut 2024-uudistukseen valmistautuminen. Nimestään huolimatta uudistus astuu voimaan vuoden 2025 alusta, jolloin TE-palvelut siirtyvät kunnille. Uudistuksen perusteluissa tavoitteeksi on mainittu palvelurakenne, joka edistäisi parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisäisi työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaihtavuutta ja monipuolisuutta. Uudistuksessa on tarkoitus huomioida myös palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Suomussalmen kunta on mukana Kainuu-Koillismaan työllisyysalueessa, jonka isäntäkuntana toimii Kajaanin kaupunki.

Suomussalmella eletään kuntastrategian puoliväliä. Kuntastrategia on hyväksytty kesäkuussa 2022 ja sen on määrä olla voimassa seuraavan valtuustokauden alkuun saakka. Kuntastrategia on kunnan tärkeimpiä asiakirjoja, ja se ohjaa valtuuston ja koko kuntaorganisaation työskentelyä tämän valtuustokauden ajan. Strategian visiossa tärkeimmäksi tavoitteeksi on asetettu, että Suomussalmi olisi muutto-voittopaikkakunta. Tätä tavoitetta ei vuoden 2023 aikaan saavutettu, joten kehittämistyötä on jatkettava entistään suuremmalla tarmolla. Tilastokeskuksen vuoden 2023 ennakkotiedon mukaan Suomussalmella väestömäärä väheni vuoden 2023 aikana 196 kuntalaisella ja vuoden lopussa meitä suomussalmelaisia oli 7171. Suomussalmen muuttotappio oli -96, joka on samalla tasolla vuosien 2018 ja 2019 kanssa.

Vision tavoitteen saavuttamiseksi olemme pyrkineet kehittämään uusia palveluita ja toisaalta lisäämään ymmärrystä kuntalaisten muuttopäätösten takana. Olemme olleet yhteydessä paikkakunnalle ja paikkakunnalta muuttaneisiin paremman käsityksen saamiseksi eri tekijöistä niin veto- kuin pitovoimankin näkökulmasta. Kokeilukulttuuria on pyritty vahvistamaan mm. osallistavalla budjetoinnilla, kuntalaiskyselyillä, muuttajailloilla ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Suomussalmen kunta tukee lapsiperheitä kustantamalla MLL:n lastenhoitoapua enintään 12 tuntia kuukautta kohti suomussalmelaisille perheille, joilla on alle 4-vuotias lapsi. Näiden toimenpiteiden lisäksi kunnassa on vireillä hankkeita, joilla halutaan mahdollistaa rantarakentamista ja täten tarjota houkuttelevia asumismahdollisuuksia. Tällaisia hankkeita ovat mm. Alanteenjärvi-Parvajärvi rantaosayleiskaavan laatiminen sekä Hiltusukon puiston ja rajavartioston alueen asemakaavamuutos. Kaavahankkeiden on määrä valmistua vuosien 2024 ja 2025 aikana.

Suomussalmen kunnan vuosi 2023 sujui taloudellisessa mielessä tasapainoisesti. Tilikauden tulos on 115 000 euroa plusmerkkinen ja tilinpäätössiirtojen huomioimisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 576.000 euroa. Tilinpäätössiirtoon on vaikuttanut elinkeinojen kehittämisrahaston purkaminen Hossan polttoainejakelun rakentamisen vuoksi. Talousarviossa vuoden 2024 arvioidaan olevan 430.000 euroa ylijäämäinen. Vuodet 2025–2027 pitävät sisällään epävarmuustekijöitä mm. valtionosuusleikkausten, TE-uudistuksen ja valtionosuusuudistuksen vuoksi. Vuoden 2024 aikana on tarpeen tehdä erilaisia skenaarioita talouden kehityssuunnista ja valmistautua päätöksentekoon kunnan talouden sopeuttamisesta suhteessa suppeeneihin tuloihin.

Haluan esittää kiitokseni luottamushenkilöille, kunnan työntekijöille, asukkaille, yrityksille, yhdistyksille ja kaikille yhteistyökumppaneillemme ponnisteluista kunnan yhteisen elinvoiman ja hyvinvoinnin puolesta.

Suomussalmella 11.3.2024
Erno Heikkinen, kunnanjohtaja

1.2. Suomussalmen kunnan toimintastrategia ja organisaatio

Suomussalmen kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 20.6.2022 kuntastrategian *Suomussalmi nyt ja huomenna* vuosille 2022–2025. Strategian visiossa Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.

Suomussalmi on myös kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.

Visioon sisältyy myös arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys, jotka takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle. Lisäksi menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Suomussalmen kunnan kannalta keskeiset menestystekijät ovat:

Uudistuminen
Identiteetti
Elinvoimaisuus
Yhteisöllisyys
Hyvinvointi

Kuntastrategian toteuttamiseksi laaditaan erilaisia toimenpideohjelmia.

Strategian toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain talousarvion laatimisen ja tilinpäätöksen sekä osavuosikatsausten yhteydessä.

Suomussalmen visio

Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.

Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.

Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.

Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

1. Uudistuminen

- Uskallamme unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle
- Olemme vastuullinen työnantaja ja pidämme huolta hyvinvoivasta henkilöstöstä
- Teemme päätöksiä suunnitelmallisesti ja huolehditaan taloudesta kestävästi
- Tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti ja hyödynnämme digitalisaatiota koko kuntakonsernissa

2. Identiteetti

- Omaleimainen kulttuuri, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme
- Vahva ja terve itsetunto: arvostamme omaa osaamistamme ja vahvuuksiamme
- Lisäämme tunnettuutta nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia
- Tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

3. Elinvoimaisuus

- Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen
- Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen
- Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja hyödynnetään luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien

4. Yhteisöllisyys

- Kuuntelemme ja kunnioitamme toisiamme luoden turvallisen ja suvaitsevan elinympäristön – kaikki yhdessä
- Tuemme aktiivisten yhdistysten toimintaa
- Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen

5. Hyvinvointi

- Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä
- Ympäröivä luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoavat mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen

1.3. Kunnan hallinto ja organisaatorakenne

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnanvaltuusto

Valtuustokausi 1.8.2021-31.5.2025

Valtuusto

Uusi valtuustokausi alkoi 1.8.2021. Paikkajakauma on seuraava:

Suomen Keskusta	14
Vasemmistoliitto	8
Kansallinen Kokoomus	4
Perussuomalaiset	5

Jäsenet (31)

Veteläinen Milla, pj.	Suomen Keskusta
Holappa Veijo, 1. varapj.	Vasemmistoliitto
Alanko Jukka Pekka, 2. varapj.	Kansallinen Kokoomus
Anttonen Satu	Suomen Keskusta
Falck Elina	Kansallinen Kokoomus
Heikkinen Juha	Suomen Keskusta
Heikkinen Pirjo	Suomen Keskusta
Helttunen Erja	Suomen Keskusta
Holappa Keijo	Perussuomalaiset
Huttu-Juntunen Terttu	Vasemmistoliitto
Härkönen Raimo	Suomen Keskusta
Juntunen Ismo	Perussuomalaiset
Juntunen Mikko	Suomen Keskusta
Kela Jouko	Suomen Keskusta
Kemppainen Tuovi	Suomen Keskusta
Kinnunen Jonna	Vasemmistoliitto
Korvuo Markku	Suomen Keskusta
Kyllönen Merja	Vasemmistoliitto
Laatikainen Janne	Vasemmistoliitto
Matero Petteri	Perussuomalaiset
Moilanen Pentti	Suomen Keskusta
Mulari Keijo	Suomen Keskusta
Pesonen Petri	Kansallinen Kokoomus
Pihlajamaa Sami	Perussuomalaiset
Schroderus Eero	Vasemmistoliitto
Seppänen Jonna	Suomen Keskusta
Seppänen Juhani	Kansallinen Kokoomus
Seppänen Martti	Vasemmistoliitto
Seppänen Merja-Liisa	Vasemmistoliitto
Säkkinen Timo	Suomen Keskusta
Tolvanen Sami	Perussuomalaiset

Nuorisovaltuuston edustajina valtuuston kokouksissa vuonna 2023 edustivat Atte Seppänen (18.9.), Onni-Lenni Vasunta (13.11.), Anniina Moilanen (29.5.) ja Emma Kemppainen (13.11. ja 11.12.)

Kunnanhallitus

Jäsenet (11)

Moilanen Pentti, pj.
Seppänen Merja-Liisa, 1. vpj.
Pihlajamaa Sami, 2. vpj.
Falck Elina
Heikkinen Juha

Henkilökohtaiset varajäsenet

Juntunen Mikko
Kinnunen Jonna
Holappa Keijo
Heikkinen Miia
Tauriainen Ilmari, 12.3.2023 asti
Korvuo Markku, 13.3.2023 alkaen

Heikkinen Pirjo
Kempainen Tuovi
Laatikainen Janne
Matero Taina
Mulari Keijo
Tolvanen Sami

Heikkinen Tuula M.
Seppänen Jonna
Seppänen Jukka
Huttu-Juntunen Terttu
Tolonen Mikko T.
Matero Petteri

Esittelijä Erno Heikkinen, kunnanjohtaja

Tarkastuslautakunta

Jäsenet (5)	Henkilökohtaiset varajäsenet
Säkkinen Timo, pj.	Tolonen Martti
Kyllönen Merja, vpj.	Schroderus Eero
Kempainen Markus	Pyykkönen Risto-Matti
Koivumäki Markku	Kivijärvi Asta
Manninen Kirsi	Jokelainen-Keränen Eila

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet (5)	Ei-henkilökohtaiset varajäsenet mainitussa järjestyksessä
Veteläinen Ahti, pj.	Kempainen Eero
Pelli Terho, pj.	Jokelainen-Keränen Eila
Manner Leena, vpj.	Seppänen Merja-Liisa
Manninen Pasi	Kyllönen Marjut
Paasovaara Irene	Heikkinen Tuula M.
Viinikkala Aila	Laine Kimmo
	Kaartinen Jarmo
	Pöllänen Jukka-Pekka

Sivistyslautakunta

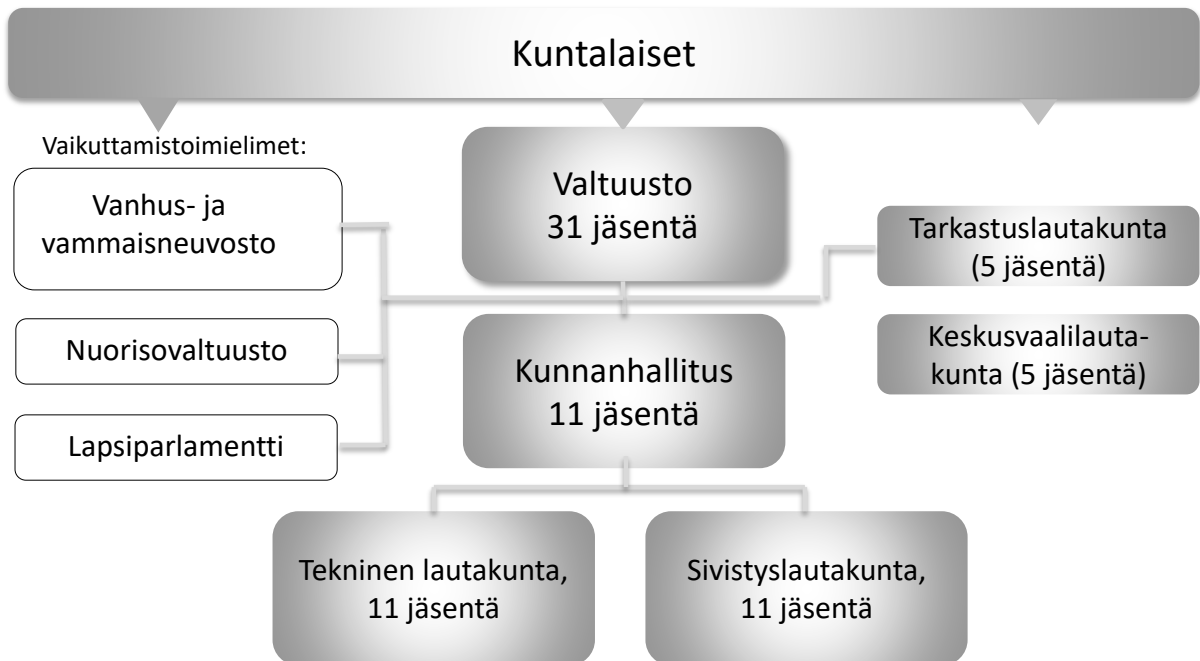
Jäsenet (11)	Henkilökohtaiset varajäsenet
Huttu-Juntunen Terttu, pj.	Manner Leena
Helttunen Erja, vpj.	Jokelainen-Keränen Eila
Heikkinen Tuula M.	Makkonen Leena
Holappa Keijo	Viinikainen Pasi
Juntunen Ismo	Pulliainen Mikko
Juntunen Mikko	Räisänen Pauli
Kinnunen Jonna	Juntunen Aune
Korvuo Markku	Pulkka Jarmo
Pesonen Petri	Heikkinen Jonne
Seppänen Jonna	Heikkinen Vuokko
Seppänen Jukka	Pohjola Markku
Kempainen Tuovi	kunnanhallituksen edustaja
Junttila Tomas, 30.10.2023 asti	nuorisovaltuuston edustaja
Vasunta Onni-Lenni, 31.10.2023 alkaen	nuorisovaltuuston edustaja

Tekninen lautakunta

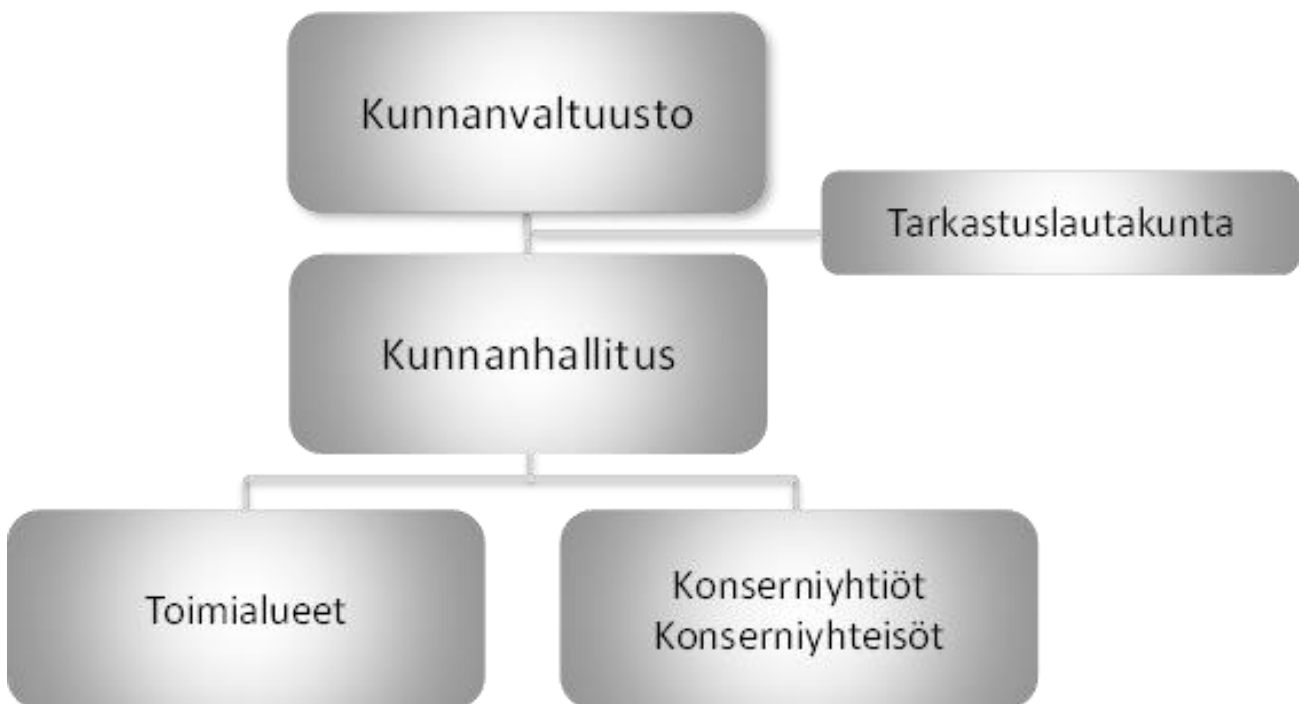
Jäsenet (11)	Henkilökohtaiset varajäsenet
Härkönen Raimo, pj.	Pöllänen Jukka-Pekka
Seppänen Martti, vpj.	Heikkinen Kari K.
Anttonen Satu	Moilanen Marjo
Heikkinen Arto	Saastamoinen Ari
Kinnunen Niina R.	Veteläinen Milla
Juntunen Elisa	Juntunen Seija
Kela Jouko	Nyman Seppo
Kyllönen Marjut	Heikkinen Miia
Kyllönen Riitta	Holappa Marja-Liisa
Matero Petteri	Pyykkönen Olli-Pekka
Väyrynen Marko	Kempainen Iiro
Laatikainen Janne	kunnanhallituksen edustaja
Hiltunen Sampo, 30.10.2023 asti	nuorisovaltuuston edustaja
Kempainen Emma, 31.10.2023 alkaen	nuorisovaltuuston edustaja

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Luottamushenkilöorganisaatio:

KONSERNIORGANISAATIO

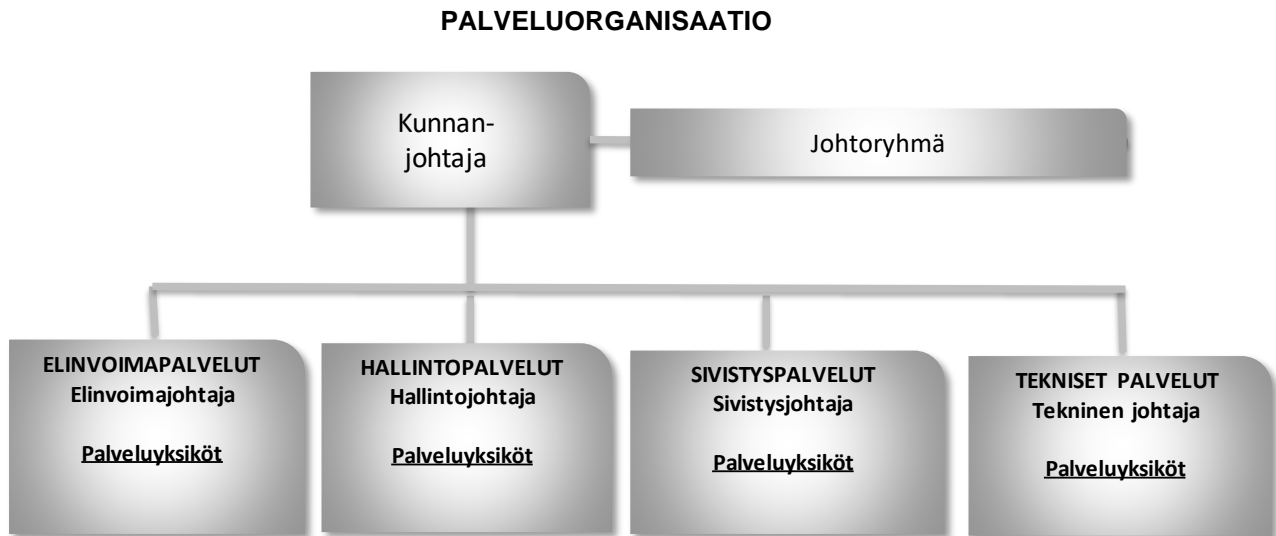

Palveluorganisaatio

Kunnan toiminnot jakautuvat elinvoimapalvelujen, hallintopalvelujen, sivistyspalvelujen ja teknisten palvelujen toimialoihin. Kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja muut kunnanjohtajan määräämät henkilöt muodostavat kunnan johtoryhmän. Toimialat jakaantuvat palveluyksiköihin.

Johtoryhmä:

Heikkinen Erno, kunnanjohtaja
Niemelä Anniina, hallintojohtaja
Piirainen Teemu, sivistysjohtaja
Kinnunen Niina, tekninen johtaja
Maaninka Jonne, elinvoimajohtaja

Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat:

- kunnan toimielinten jäsenet (ei kuitenkaan valtuutettu)
- asianosaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

Suomussalmen kunnan tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat:

kunnanjohtaja Erno Heikkinen
hallintojohtaja Anniina Niemelä
talouspäällikkö Sirpa Kovalainen
elinvoimajohtaja Jonne Maaninka
sivistysjohtaja Teemu Piirainen
varhaiskasvatuksen johtaja Jaana Heikkinen
kansalaisopiston rehtori Tarja Peitsaho
kulttuurituottaja Veera Tavila (vt. 1.1.-31.10.2023; 1.11.2023 alkaen vakinainen)
liikuntasihteeri Hannastiina Piikivi
nuorisosihteeri Eija Järvenpää
vt. kirjastotoimenjohtaja Pauli Jylhänkangas 1.1.-2.4.2023
kirjastotoimenjohtaja Aino Satama 3.4.-31.12.2023
tekninen johtaja Niina Kinnunen
rakennustarkastaja Asko Kinnunen
ympäristötarkastaja Jukka Korhonen
ympäristötarkastaja II Miia Rytönen 17.4.-31.12.2023

1.4. Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden näkymät olivat loppuvuonna 2023 epävarmat. Korkeiden korkojen välittyminen yksityiseen kulutukseen ja siihen liittyvä kuluttajien heikko luottamus sekä maailmankaupan vaatimaton kehitys heikentävät näkymiä. Lisäksi geopolittiset jännitteet pysyttelevät korkeana Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen sekä Lähi-idän konfliktin takia. Toisaalta inflaation nopea hidastuminen ja työllisyyden pysyttelemine korkealla monessa taloudessa tukevat kasvunäkymiä. Maailmantalous kasvaa 2,7 prosenttia vuonna 2024. Kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin vuonna 2025.

Euroalueen talouskasvu on pysähtynyt loppuvuonna 2023 ja teollisuuden sekä palveluiden ennakoivat indikaattorit ovat tasaantuneet heikolle tasolle. Erityisesti Saksan teollisuuden näkymät ovat vaikeat ja rakentaminen on useassa maassa syvässä kriisissä. Inflaatio on hidastunut nopeasti, johtaen rahapolitiikan keventymiseen liittyvien odotusten aikaistumiseen. Finanssipolitiikan odotetaan olevan lähivuosina lievästi kiristävää. Talouskasvu elpyy vuoden 2023 0,5 prosentista 0,9 prosenttiin vuonna 2024 reaalityulojen kasvaessa ja kiihtyy edelleen 1,8 prosenttiin vuonna 2025 maailmantalouden elpessä.

Ruotsin talous on loppuvuonna 2023 taantumassa, ja tilanne on vaikea mm. rakennusteollisuuden kriisin takia.

Maailmantalouden epävarmuuksista huolimatta Yhdysvaltojen talousnäkymät ovat melko suotuisat. Yleisesti arvioidaan, että taloudessa toteutuu ns. pehmeä lasku, eli talouskasvu hidastuu vuonna 2024, mutta talous ei ajaudu taantumaa kireästä rahapolitiikasta huolimatta. Lisäksi inflaatio on hidastunut nopeasti, mikä tukee reaalityuloja. Ennakoivat indikaattorit ovat pysytelleet verrattain vahvoina. Finanssipolitiikan odotetaan olevan lähivuosina lievästi kiristävää. Talouden kasvu hidastuu vuoden 2023 2,3 prosentista 1,6 prosenttiin vuonna 2024, ja elpyy jälleen 2,2 prosenttiin vuonna 2025.

Kiinan talousnäkymät ovat haastavat. Julkisiin investointeihin perustuva talousmalli näyttäisi olevan tiensä päässä, ja siihen liittyen kiinteistösektori on syvässä kriisissä. Vienti on ollut vaikeuksissa vuonna 2023, joskin loppuvuotta kohti se on hieman piristynyt. Vähittäiskauppa on samaan aikaan elpynyt jossain määrin, mutta yksityisen kulutuksen näkymät ovat yhä epävarmat. Inflaatio on hidastunut nopeasti vuoden 2023 aikana, ja käynyt vuoden jälkipuoliskon aikana parina kuukautena negatiivisella puolella poikkeuksellisista tekijöistä johtuen. Talouskasvu hidastuu 4,3 prosenttiin vuonna 2024 ja edelleen 4,2 prosenttiin vuonna 2025.

Japanin talouden verrattain suotuisa kehitys vuoden 2023 aikana pysähtyi kokonaistuotannon supistumiseen kolmannella neljänneksellä. Lähiaikojen näkymät ovat kuitenkin melko myönteiset viennin tukemana.

Iso-Britannian taloustilanne on kohentunut hienoisesti inflaation hidastuessa, mutta teollisuuden näkymät ovat yhä vaikeat.

Venäjän talouskasvua näyttäisi lyhyellä aikavälillä kannattelevan sotaan liittyvä teollisuus. Eristäytyminen läntisestä maailmantaloudesta synkentää pidemmän aikavälin näkymiä.

Intian talousnäkymät ovat suotuisat kuluttajien luottamuksen sekä teollisuuden näkymien pysyessä vahvana.

Tunnelma kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on viime aikoina ollut melko optimistinen. Markkinakorot ovat kääntyneet laskuun, kun odotukset rahapolitiikan keventämisestä ovat aikaistuneet. Pitkienkin korkojen suunta on kääntynyt nopeaan laskuun, joskin niihin vaikuttavat muutkin tekijät. Eurooppalaiset osakeindeksit ovat loppuvuonna olleet hienoisessa kasvussa. Erityisesti pankkien näkymät ovat myönteiset, kun vielä keväällä 2023 pelättiin pankkien ongelmien kärjistymistä Yhdysvalloissa ja osin Euroopassakin. Melko vakaina pysyneet valtionlainojen korkoerot osoittavat tilanteen olevan rauhallinen. Riskeinä voi mainita inflaation kiihtymisen uudelleen keskuspankkien tavoitetasojen yläpuolelle sekä odottamattomat markkinahäiriöt, jotka voivat johtaa ketjureaktioihin ja laajempiin vaikutuksiin. Erityisesti geopolitiikan käänteet voivat aiheuttaa tällaisia reaktioita.

Lähde: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, talvi 2023: Talousnäkymät (2023:95)

Julkinen talous

Julkinen talous on sitkeästi alijäämäinen ennustevuosina. Talouskasvu kääntyi hienoiseen laskuun ja on vaimeaa myös vuonna 2024. Inflaation aiheuttama menojen kasvu heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa. Verotulojen kasvu on vaisua, ja alijäämä heikkenee vuonna 2024 reilusti yli 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Seuraavina vuosina alijäämä kohenee hiljalleen hallituksen toimien ja talouskasvun ansiosta. Julkisia menoja rasittavat kuitenkin useat aiemmin päätetyt toimet, korkomenojen kasvu ja mittavat puolustushankinnat.

Julkinen velka nousee vuonna 2023 yli 75 prosenttiin ja vuoteen 2028 mennessä yli 85 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa edelleen.

Paikallishallinnon alasektoreista kuntahallinto jää edelleen alijäämäiseksi, ja alijäämä syvenee hintojen nopean kasvun ja investointien seurauksena. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infrarakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkealla.

Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan vuonna 2023 alijäämäisiä hintojen ja palkkojen nopean kasvun sekä suurten investointimenojen vuoksi. Hyvinvointialueiden palkkaratkaisut lisäävät henkilöstömenoja yleistä ansiokehitystä nopeammin, mikä tuo alueille sopeutustarpeita vuosittain. Alueiden tilannetta vaikeuttaa myös pula työvoimasta. Hallitusohjelman toimet vähentävät alueiden menopaineita. Lisäksi alueiden on tulevana vuosina sopeutettava toimintaansa, mikä hidastaa menojen kasvua.

Lähde: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, talvi 2023: Talousnäkyvät (2023:95)

Kuntatalous

Vuosi 2023 näyttää ennakkotietojen perusteella kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä kulutusmenojen arviotua nopeammasta kasvusta huolimatta. Toisaalta investointimenoja kertyi selvästi vuotta 2022 vähemmän. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille. Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän ja maakuntatason taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna.

Vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi ja lähennellyt kuntatalouden vaikeimpia vuosia kiky-sopimuksen loppupuolella vuonna 2018. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina.

Kunnat käyttivät ylijäämäänsä mm. investointien rahoittamiseen ja lainakannan vähentämiseen. Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin johtuen pääosin kiinteäkorkoisten lainojen käytöstä ja korkosuojauksista. Toisaalta rahoitusmarkkinoiden tilanne kasvatti kuntien korkotuottoja n. 100 miljoonalla eurolla.

Lähteet: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, talvi 2023: Talousnäkyvät (2023:95)
Kuntaliitto: Kuntatalous asettui tasapainoon vuonna 2023 – taloutta avittivat huomattavat poikkeuserät (Tiedote 6.2.2024)

Yleinen taloudellinen tilanne						
Lähde: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, Talvi 2023 (2023:95), joulukuu 2023						
**Ennakkotieto						
Muuttuja	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Bruttokansantuote, mrd. €	251	269	282	289	301	313
(muutos, %)						
Palvelut	4,3	3,2	0,9	0,7	1,5	0,9
Koko teollisuus	2,0	-1,3	0,2	1,8	2,8	1,9
Työn tuottavuus	1,4	0,0	0,0	1,7	1,3	0,7
Ansiotasoindeksi	2,4	2,4	4,2	3,5	3,3	3,1
Työlliset	2,4	2,5	0,1	-0,2	0,8	0,9
Kuluttajahintaindeksi	2,2	7,1	6,3	2,0	1,4	1,7
(%-yksikköä)						
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat)	72,3	73,8	73,6	73,5	74,1	74,8
Työllisyysaste (20-64-vuotiaat)	76,6	78,1	77,9	77,9	78,7	79,5
Työttömyysaste	7,7	6,8	7,2	7,5	7,1	6,6
Verot/BKT	43,1	42,9	41,5	40,5	40,5	40,3
Julkiset menot/BKT	55,7	53,3	54,5	54,9	54,7	53,9
Rahoitusjäämä/BKT	-2,8	-0,8	-2,5	-3,5	-3,4	-3,0
Julkinen velka/BKT	72,5	73,3	75,5	79,1	81,4	83,3
Vaihtotase/BKT	0,4	-2,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
Euribor, 3 kk, %	-0,5	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
10 vuoden korko, %	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,1	3,1

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma 2019-2023, mrd. €					
Lähde: Kuntaliitto, M.Mehtonen 21.2.2024					
	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TPA2023
Toimintatuotot	9,34	9,15	10,72	10,21	7,36
Toimintakulut	-39,04	-39,66	-41,94	-43,71	-21,22
Toimintakate	-29,69	-30,51	-31,22	-33,51	-13,86
Verotulot	22,91	23,83	25,41	26,77	14,41
Valtionosuudet	8,64	11,01	10,07	10,73	3,61
Rahoituserät, netto	0,47	0,36	0,51	0,26	0,37
Vuosikate	2,33	4,69	4,77	4,26	4,53
Poistot	-2,93	-3,08	-3,09	-3,17	-2,70
Satunnaiserät, netto	0,40	0,09	0,13	0,19	-0,01
Tilikauden tulos	-0,20	1,70	1,81	1,28	1,81

Kuntien vuosikate ja lainat		Lähde: Kuntaliitto 6.2.2024							
Manner-Suomi, sisältää liikelaitokset								TPA	
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vuosikate:									
Mrd. euroa		2,70	3,27	2,07	1,75	4,07	3,57	3,45	4,21
Asukasta kohti, €		492	596	376	318	740	649	623	762
Vuosikate %:a poistoista		127	149	94	76	170	151	141	168
Vuosikate %:a investoinneista		89	112	64	53	115	92	102	112
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):									
Kuntien lukumäärä yhteensä		297	295	295	295	294	293	293	293
Vuosikate negatiivinen		14	4	44	65	2	13	16	13
Tilikauden tulos negatiivinen		94	51	200	223	27	66	93	49
Lainakanta:									
Mrd. euroa		16,09	16,17	16,76	18,40	19,01	19,6	18,76	18,39
Vuosimuutos, %		4	0,5	4	10	3	0,3	-2,3	-1,6
Asukasta kohti, €		2 939	2 949	3 048	3 349	3 458	3 469	3 371	3 320

1.5. Kainuun talousalueen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotiedon (26.2.2024) mukaan Kainuun väkiluku oli 31.12.2023 yhteensä 70 149. Edellisen vuoden viimeisenä päivänä väkiluku oli 70 506, laskua 357 henkilöä. Vuonna 2022 väkiluku pieneni 751 henkilöllä.

Väestön väheneminen jatkui ja väestöennusteet ovat edelleen laskevia. Väestörakenteessa aktiiviväestön osuus pienenee voimakkaasti.

Työvoima ja työllisyys

Kainuun keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2023 oli 9,06 prosenttia (työttömiä työnhakijoita 2886). Vuonna 2022 työttömyysaste oli keskimäärin 9,15 prosenttia, työttömiä työnhakijoita 2826, vuonna 2021 vastaavat luvut olivat 10,5 prosenttia ja 3256.

1.6. Suomussalmen kunnan toiminnan ja talouden kehitys

1.6.1. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset

Väestön muutokset

Väestön muutokset		Lähde: Tilastokeskus ennakkotieto 25.1.2024							
	Syntyneet	Kuolleet	Netto- muutto	Netto- maahan- muutto	Väestön- lisäys	Väkiluvun korjaus	Kokonais- muutos	Muutos, %	Asukas- määrä
2010	55	137	-98	1	-179	1	-180	-1,90	9 156
2011	47	154	-124	13	-218	4	-213	-2,33	8 943
2012	52	134	-64	19	-127	3	-130	-1,45	8 813
2013	65	147	-74	0	-156	-4	-152	-1,72	8 661
2014	53	132	-109	10	-178	-3	-175	-2,02	8 486
2015	51	128	-87	6	-158	-8	-150	-1,77	8 336
2016	38	160	-60	30	-152		-152	-1,82	8 184
2017	34	125	-48	6	-134		-134	-1,64	8 051
2018	36	133	-90	-2	-189		-189	-2,35	7 862
2019	27	120	-88	45	-136	-1	-135	-1,72	7 727
2020	27	140	-36	17	-132	-1	-133	-1,72	7 594
2021	29	140	-4	34	-81	-5	-85	-1,10	7 508
2022	36	172	-6	45	-142	1	-141	-1,86	7 367
2023	27	143	-96	20	-192	-4	-196	-2,61	7 171

Suomussalmen kunnan asukasluku oli vuoden 2023 lopussa 7171. Vuonna 2000 asukasluku oli 11 003. Väestö on vähentynyt ko. ajanjakson aikana yhteensä 3832 henkilöllä. Väen väheneminen aiheutuu netto-muuttotappiosta sekä syntyneiden ja kuolleiden välisestä erosta. Samanaikainen väestön ikääntyminen heikentää huoltosuhdetta ja lisää tarvetta ikäihmisten palveluihin. Tavoitteena on väestön vähentymisen estäminen ja väestörakenteen parantuminen uusien työpaikkojen avulla.

Väestön ikärakenne,

Väestön ikärakenne		Lähde: Tilastokeskus 22.2.2024	
	Alle 15 vuotiaiden osuus, %	15-64-vuotiaiden osuus, %	65 vuotta täyttäneiden osuus, %
2009	12,4	62,9	24,7
2010	12,0	62,5	25,5
2011	11,5	62,2	26,2
2012	11,4	61,2	27,4
2013	11,5	60,0	28,5
2014	11,2	58,8	29,9
2015	11,3	57,5	31,2
2016	11,2	56,8	31,9
2017	10,7	56,0	33,3
2018	10,3	54,8	34,9
2019	10,4	52,9	36,7
2020	10,1	52,0	37,9
2021	9,9	51,2	39,0
2022	9,8	50,1	40,1
2023*	9,5	49,0	41,6

*ennakkotieto

Asukasluku, työvoima ja työllisyys keskimäärin

Asukasluku, työvoima ja työllisyys keskim.		Lähde: Kainuun ELY-keskus 25.1.2024, As.Luku Tilastokeskus 25.1.2024									
Suomussalmi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Koko väestö	8661	8486	8336	8187	8051	7862	7727	7594	7508	7367	7171
Työvoima	3588	3576	3403	3576	3403	3317	3228	3121	2969	2925	2874
Työlliset	2709	2714	2596	2897	2762	2814	2771	2643	2571	2581	2492
Työttömät	879	862	807	679	641	503	457	478	398	344	382
Työttömyys-%	17,0	18,8	19,7	17,7	16,5	14,1	13,7	13,8	13,4	11,8	13,3
Työvoiman ulkopuolella olevat	5073	4910	4933	4611	4648	4545	4499	4473	4539	4442	4297

Työvoima: kaikki 15–74 –vuotiaat, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat työllisiä tai työttömiä
 Työllinen: kaikki 18–74 –vuotiaat, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua
 Työtön: vuoden viimeisenä päivänä työttömänä olleet 15–74 –vuotiaat

Elinkeinorakenne (kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä)

Elinkeinorakenne, alueella työssäkäyvät (työpaikat)						
Lähde: Tilastokeskus 22.2.2024						
31.12.2022	Suomussalmi		Kainuu		Koko maa	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Alkutuotanto	208	9,7	1 429	5,2	59 445	2,5
Jalostus	479	22,4	5 518	20,2	509 168	21,0
Palvelut	1 422	66,5	20 194	73,8	1 824 412	75,3
Tuntematon	28	1,3	223	0,8	30 523	1,3
Yhteensä	2 137	100,0	27 364	100,0	2 423 548	100,0

Yritysten toimipaikkojen lukumäärä kunnassa: 886 vuonna 2022.

Työllinen työvoima (kunnassa asuvien, työssäkäyvien lukumäärä)

Lähde:Tilastokeskus 22.2.2024	31.12.2021		31.12.2022	
	lkm	%	lkm	%
Maa- ja metsätalous	244	9,9	234	9,5
Jalostus	586	23,8	594	24,1
Palvelut	1 618	65,7	1605	65,2
Tuntematon	26	1,1	28	1,1
Yhteensä	2 474	101	2 461	100

Lähteet: Tilastokeskus: Työllinen työvoima 31.12.2022. Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttöminä työnhakijoina työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua.

Asuntotuotannon määrä ja rahoitusmuodot

Valmist.	Asuntoja/kpl					MMM	Vapaa
vuosi	yhteensä	Vuokra-as.	Osakeas.	Omakotitalot	rahoitus	rahoitus	
1991	118	49	3	9	2	55	
1995	52	26	0	8	2	16	
2000	3	0	0	0	0	3	
2005	25	0	17	8	0	25	
2010	7	0	0	7	0	7	
2015	41	40	0	1	0	4	
2016	6	0	0	6	0	6	
2017	19	12	0	6	0	7	
2018	2	0	0	2	0	2	
2019	2	0	0	2	0	2	
2020	1	0	0	1	0	1	
2021	3	0	0	3	0	3	
2022	4	0	0	4	0	4	
2023	4	0	0	4	0	4	

Tilasto: (käyttöönottovuosi)

1.6.2. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tammikuu

Kunnanhallitus hyväksyi yrityspalvelusetelikoelun käynnistämisen (17.1.2023 § 12). Kokeilusta päätettiin loppuvuodesta luopua, koska vastaaventyypisiä rahoitustyökaluja on käytettävissä yrityksille mm. Elävä Kainuu Leaderin kautta rahoituskaudella 2023–2027.

Kunnan nettisivujen päivitys aloitettiin Tietotalo Oy:n kanssa (hallintojohtaja 31.1.2023 § 3).

Helmikuu

Kunnanhallitus hyväksyi henkilökohtaisten lisien periaatteet ja arviointilomakkeen (21.2.2023 § 46).

Maaliskuu

Etätyöohjeita päivitettiin niin, että etätöitä on mahdollista tehdä jatkossa 5 päivänä kuukaudessa, mutta sitä ei voi yhdistää vuosiloman yhteyteen. Toimialajohtajan päätöksellä etätöitä voi tehdä perustellusta syystä enemmän (kunnanhallitus 7.3.2023 § 59).

FCG:ltä ostettiin Suomussalmen kunnan konserniohjeen päivitys -konsultointipalvelu (kunnanjohtaja 14.3.2023 § 3).

Huhtikuu

Kunnanhallitus päätti, että Suomussalmen kunta ei osallistu Kainuun hyvinvointialueen järjestämään ateria- ja puhtaanapalvelujen yhteiskilpailutukseen (18.4.2023 § 80).

Toukokuu

Valtuusto hyväksyi 29.5.2023 talousarviomuutokset (§ 25). Perusopetuksen koulukuljetuksiin lisättiin 0,190 milj. euroa ja investoinneista poistettiin terveyskeskuksen suunnittelu- ja rakentamismäärärahaa 2,450 milj. euroa. Samalla vuosien 2023–2025 lainojen nostotarvetta pienennettiin.

Kunnanhallitus hyväksyi Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen perustamisen aiesopimuksen (16.5.2023 § 106).

Kesäkuu

Kunnanhallitus hyväksyi 20.6.2023 maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen (§ 137). Puolangan kunta hallinnoi Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan Ristijärven ja Suomussalmen yhteistä maaseutuhallinnon yksikköä.

Ensimmäistä kertaa toteutetun osallistavan budjetoinnin yleisöäänestyksessä toteutettavaksi kohteeksi nousi ulkoleikkipaikkojen päivittäminen ja kunnostaminen. Vanhus- ja vammaisneuvosto päätti käyttää osallistavan budjetoinnin määrärahasa muusikkovierailuihin laitoksissa, kaikkien asukkaiden luona. Lisäksi järjestetään yleiset musiikkitapahtumat Ämmänsaarella, Kirkonkylällä, Vuokissa ja Ruhtinansalmella.

Heinäkuu

Emäjoen kevyen liikenteen silta otettiin käyttöön.

Kunnanjohtaja ilmoitti käyttävänsä otto-oikeutta teknisen lautakunnan 29.6.2023 § 9 tekemään päätökseen Suomussalmen kunnan yksityisteiden talvihoitourakat 2023–2026, optiot 2027 ja 2028.

Elokuu

Kunnanhallitus päätti 8.8.2023 § 148 keskeyttää yksityisteiden talvihoitourakoita 2023–2026 koskevan hankinnan kunnanjohtajan 4.7.2023 käyttämän otto-oikeuden jälkeen, koska hankintahinta olisi ylittänyt merkittävästi talousarviossa 2023 ja suunnitteluvuosille varatut määrärahat.

Kunnanhallitus valitsi Lenja Oy:n Hossanniemen nestemäisen polttoainejakeluaseman operaattoriksi (8.8.2023 § 150).

Syyskuu

Valtuusto hyväksyi 18.9.2023 hallintosäännön (§ 33) sekä yksityisteiden rakentamisen ja kunnossapidon järjestelyä ja avustustoimintaa koskevan ohjelman (§ 37) päivitykset.

Kunnanhallituksen päätökseen 8.8.2023 § 148 koskien yksityisteiden talvihoitourakoiden hankinnan keskeyttämistä jätettiin oikaisuvaatimus. Kunnanhallitus päätti 19.9.2023 § 176 hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Lokakuu

Valtuusto hyväksyi 30.10.2023 Ämmänsaaren terveyskeskuksen alueen kehittämisen mahdollistavan asemakaavamuutoksen (§ 48), lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 (§ 43) sekä Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja palvelujen järjestämissuunnitelman (§ 44).

Keva myönsi työelämän kehittämisrahaa Suomussalmen kunnalle *Omalla uralla – työurajohtamisella kohti uudistuvaa henkilöstöpolitiikkaa* -hankkeelle. Tavoitteena on vahvistaa henkilöstön osaamista työuran eri vaiheisiin ja työkyvyn muutoksiin liittyen sekä tarjota näihin tilanteisiin selkeät ratkaisumallit. Hankkeen tavoitteena on myös vahvistaa henkilöstöasioita osana kunnan strategista suunnittelua sekä lisätä kunnan henkilöstöhallinnon roolia esihenkilöiden ja henkilöstön tukena. Kaksivuotisen hankkeen kokonaiskustannusarvio on hieman yli 100 000 euroa, josta tuki kattaa liki puolet.

Marraskuu

Kunnan nettisivujen päivitystyö valmistui ja Hossan polttoainejakeluasema aloitti toimintansa.

Kunnanhallitus hyväksyi 7.11.2023 uuden elinvoimaohjelman vuosille 2023–2025 (§ 218) sekä ohjeen kunnallisten päätösten vaikutusten ennakoarvioinnista (§ 220).

Kunnanvaltuusto hyväksyi 13.11.2023 Suomussalmen kunnan päivitetyn konserniohjeen (§ 53) ja vuoden toisen talousarviomuutoksen 0,458 milj. euron ylijäämälle (§ 56 ja 57). Muutokset koskivat päivittyneitä tietoja sivistyspalvelujen toimintatuotoissa ja -kuluissa, verotuloennustetta sekä investointien toteutusta ja rahoitusta.

Joulukuu

Kunnanvaltuusto hyväksyi 11.12.2023 päivitetyn sopimuksen Kainuun ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä (§ 62) Puolangan kunnan irtauduttua yhteistoiminnasta. Ns. isäntäkuntamallilla toteutettavan yhteistyön vastuukuntana jatkaa Sotkamo. Valtuusto hyväksyi myös vuoden kolmannen talousarviomuutoksen -0,008 milj. euron alijäämälle (§ 65). Arviota Kainuun sotelta saatavista palautuksista pienennettiin vastaamaan tarkentuneita tietoja.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yleiset kuntatalouden näkymät

Vuonna 2024 kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa. Alijäämät alkavat kuitenkin syvetä seuraavina vuosina haastaen kuntahallinnon pohtimaan erityisen tarkasti toimia tulojen ja menojen tasapainon säilyttämiseksi. mm. nopeasti kasvavien kustannusten sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja jaksotusten seurauksena. Alijäämät haastavat kuntataloutta ja kasvattanevat velan määrää, joskin tämän hetken näkymien perusteella suhteellisen maltillisesti.

Yleisesti kuntahallinnon investointipaineet eivät ole kadonneet investointien hetkellisestä hiipumisesta huolimatta, vaan ne pysyvät edelleen mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän edellyttämien muutosten vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät, nousset korkotaso ja kuntien heikenevä taloustilanne voivat kuitenkin edelleen lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Kasvavat alijäämät merkitsevätkin kuntahallinnossa sopeutuspainetta sekä edellyttävät investointien huolellista tarveharkintaa.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen kasvun vauhdittamana, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen pääasiassa hintojen nousun aiheuttamaan kulutusmenojen kasvuun aiheuttaa vuoteen 2025 ajoittuva TE-palvelu-uudistus, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kuntahallinnon suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat n. 3 prosenttia vuonna 2024. Samanaikaisesti henkilöstökustannusten kasvua hillitsee työttömyysvakuutusmaksun alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta laskevat vuonna 2024, sillä kuntien valtionosuuksia pienennetään tuntuvasti nk. sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kasvua vuosina 2024–2027. Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua vuoden 2023 lopulla ilmeni, ettei syksyn talousarvion yhteydessä arvioitu sote-siirtolaskelmaan liittyvä valtionosuusleikkaus ollut riittävä. Jotta uudistuksen periaatteena oleva kustannusneutraalisuus kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välillä saadaan varmistettua, tehdään kuntien valtionosuuksista vielä lisäsiirto valtiolle. Hallitus päätti kuitenkin jaksottaa uuden lisäleikkauksen vuosille 2025–2027, jottei ennakoimattoman suuri leikkaus-

vaikutus kohdistu valtionosuuksiin vielä vuonna 2024 tilanteessa, jossa suuri osa kunnista oli jo päättänyt vuoden 2024 talousarviostaan. Näin kunnat saivat lisääiä sopeutua ennakoitua niukempiin valtionosuuksiin.

Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2024 koko Suomessa 0,07 prosenttiyksiköllä 7,51 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja n. 80 milj. euroa vuositasolla. Lisäksi kiinteistöverotuloja lisää hallituksen päätös erottaa maapohjat rakennuksista yleisen kiinteistöveroprosentin sisällä ja nostaa niiden verotuksen vaihteluvälin alarajaa. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja reilut 100 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Verotulot säilyvät kuntahallinnon merkittävimpänä tulonlähteenä. Vaikka verotulojen kasvu pysyy ennustevuosina lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa, merkitsee se kunnille huomattavasti pienempiä lisätuloja kuin aiemmin. Sote-uudistus kavensi kuntien talouden liikkumavaraa merkittävästi, mikä korostaa entisestään riskienhallinnan merkitystä kuntien talouden suunnittelussa.

Lähteet: Kuntaliitto: Kuntatalous asettui tasapainoon vuonna 2023 – taloutta avittivat huomattavat poikkeuserät (Tiedote 6.2.2024)
Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, talvi 2023: Talousnäköymät (2023:95)

Suomussalmen kunnan lähitulevaisuuden näköymät

Suomussalmen kunnan vuoden 2023 alkuperäinen talousarvio oli 1,574 milj. euroa ylijäämäinen. Tehtyjen kolmen talousarviomuutoksen jälkeen arvio oli -0,008 milj. euroa alijäämäinen. Tulevien vuosien talouden ennakoitavuudessa on nähtävissä samantyyppisiä haasteita mm. valtionhallinnon jo tekemien ja vielä mahdollisesti tulossa olevien leikkauspäätösten vaikutusten osalta sekä valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen liittyvät kysymykset. Oman lisänsä tähän tuovat myös yleisen maailmanjärjestyksen huolet, jotka heijastelevat mm. toimintakustannuksiin ja korkokehitykseen. Vähenevän ja ikääntyvän väestön lisäksi Itä- ja Pohjois-Suomen aluekehittämisen keskeisimmiksi haasteiksi ovat nousseet myös saavutettavuus- ja imago-kysymykset. Lisäksi valtionhallinnon konkreettisten kehittämistoimien kohdistuminen enenevässä määrin Etelä- ja Länsi-Suomeen on omiaan kiihdyttämään alueiden eriytymistä.

Viime vuosina Suomussalmen kunnassa on toteutettu merkittäviä investointeja, kuten Ruukinkankaan uusi koulu. Investoinnit ovat kasvattaneet lainakantaa, mutta mahdollistavat myös tulevaisuuden toiminnallisten tarpeiden huomioimisen tilojen käytössä. Sote-muutoksen jälkeen kunnan omistukseen jäi suuri määrä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä olleita rakennuksia, joiden poistaminen omaisuuseristä huomattavasti suunniteltua nopeammassa aikataulussa tulee rasittamaan kunnan taloutta lähivuosina. Poistorasitetta kompensoi jonkin verran hyvinvointialueen vuokraukseen jääneet kiinteistöt. Kainuun hyvinvointialue linjasi alkuvuodesta 2023, että Suomussalmen uuden terveysaseman rakentamishanketta ei käynnistetä kuluneena vuonna. Keskusteluja on jatkettu ja lopullista päätöstä asiassa odotetaan hyvinvointialueelta vuoden 2024 aikana.

Tila- sekä ateria- ja puhtaanapitopalvelujen yhtiöittämisselvitys on käynnistynyt loppuvuodesta 2023 yhteistyössä KPMG Oy:n kanssa ja lopullisia päätöksiä palvelujen tulevaisuuden toteuttamistavasta ja tuottajatahosta tehtäneen loppuvuodesta 2024.

Keskeistä menojen ja tulojen kestävä tasapainon saavuttamisessa on palvelu- ja investointitarpeiden realistinen arviointi myös suunnitteluvuosia pidemmälle sekä uudentyypisten yhteistyömahdollisuuksien ennakoilu tarkastelu palvelutuotannossa. Nykykehityksen negatiivisiin tulevaisuusennusteisiin on yritettävä vaikuttaa käytettävissä olevin keinoin, mutta tärkeää on myös tiedostaa, ennakoita ja varautua tulevaan realistiselta pohjalta. Palvelutasomitoituksia ja tehtäviä investointeja on järkevää peilata käyttäjäkuntaan ja heidän tarpeisiinsa sekä käytettävissä oleviin resursseihin.

1.6.3. Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuosina 2013–2023 (vertailuvuosi 2004)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2004
Kunnanhallitus/Einvoimapaalvelut					7	4	5	4	2	3	2	1
Kunnanhallitus	1	1	1	1								
Einvoimapaalvelut	26	34	27	22								
Hallintopalvelut	11	11	9	9	22	42	33	49	24	19	23	70
Perusturvapaalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	467
Sivistyspalvelut	178	184	193	177	185	195	189	201	204	216	224	270
Tekniset palvelut	93	94	90	94	95	102	102	96	100	108	112	104
Yhteensä	309	324	320	303	309	343	329	350	330	346	361	912

Vuoden 2005 alusta Kainuun maakunnan palvelukseen siirtyi 309 henkilöä. Lisäksi Ylä-Kainuun palvelukeskuksen puolankalaisesta henkilöstöstä siirtyi maakuntaan 85 henkilöä ja Puolangan kuntaan 25 henkilöä. Vuoden 2013 alussa lukio siirtyi sivistyspalveluihin Kainuun maakunta -kuntayhtymän purkauduttua (15 henkilöä). Vuosina 2016–2018 hallintopalvelujen henkilöstömäärää nostivat palkkatukityöllistetyt sekä määräaikainen projektihenkilöstö. 1.6.2017 kunnan uuden hallintosäännön myötä matkailupalvelut siirtyivät hallintopalveluista uuteen elinvoimapaalvelujen toimialaan. Vuonna 2020 työllisyyden hoitaminen siirtyi hallintopalveluista elinvoimapaalveluihin. Kunnan henkilöstön määrä vaihtelee vuoden aikana muun muassa virkavapauksien, sijaisuuksien ja tilapäisten työntekijöiden vuoksi. Luvuissa voi taten olla kaksi henkilöä laskettuna samalle vakanssille, mikäli toinen on virkavapaalla ja toinen sijaisena. Vuoden 2023 vaihteessa kuntaan työ- tai virkasuhteessa oli 309 henkilöä.

Sairauspoissaolojen määrä väheni edellisestä vuodesta, sillä henkilöä kohden sairauslomapäiviä oli 15,4 kalenteripäivää, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 17,75. Sairauspoissaolojen määrän vaihtelu on kuitenkin selitettävissä koronapoissaoloilla, sillä vuonna 2022 koronatilanne Suomussalmella oli voimakkaimmillaan ja tilanne alkoi tasaantua vuoden 2023 aikana. Kuntatyönantajat tilastoi valtakunnallisesti sairauspoissaolot kalenteripäivää/henkilötyövuosi ja tämän tilaston mukaan vuonna 2022 koko maassa oli keskimäärin 20,7 kalenteripäivää sairauspoissaoloja, vuoden 2023 luku ei ole vielä saatavilla. Tarkemmin näitä henkilöstöä kuvaavia lukuja analysoidaan vuosittain laadittavassa henkilöstöraportissa.

Sairauspoissaolopäivät

Vuosi	Työpv/hlö	Muutos%	Kalenteripv/htv	Muutos %
2005	11	0		
2016	9	-25	12,3	-19
2017	13	44	16,6	35
2018	14	8	19,7	19
2019	13	-7	16,7	-15
2020	10,5	-20	13,3	-20
2021	-	-	13,4	-1
2022	-	-	17,75	32
2023	-	-	15,4	-13

Keski-ikä kehitys

Vuosi	Vakituiset	Kaikki	Koko maa
2005	49,7	46,6	45,3
2013	51,2	48,4	45,6
2014	51,5	48,7	45,7
2015	52,2	49,9	45,7
2016	51,4	50,1	45,8
2017	50,9	49,3	45,8

2018	50,8	49,5	45,7
2019	50,01	49,2	45,7
2020	50,4	48,7	45,6
2021	49,9	47,96	45,5
2022	50,1	48,1	45,5
2023	50,4	48,4	ei vielä tiedossa

Vakituisen henkilöstön keski-ikä nousi noin 0,3 vuodella ja koko henkilöstön keski-ikä samaan tapaan noin 0,3 vuodella edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2022 koko maassa kunta-alan henkilöstön keski-ikä oli 45,5 vuotta. Vuoden 2023 tieto ei ole vielä saatavilla.

1.6.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessa arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävämpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä toiminnalliset riskit, rahoitus- ja vahinkoriskit.

Kunnan riskiympäristössä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia merkittävien riskien osalta vuoteen 2022 verrattuna. Taloudellisten resurssien niukkuus aiheuttaa epävarmuutta ja vaikuttaa toiminnan kehittämiseen.

Strategiset riskit

Kunnan väestö ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen luovat kasvavaa kysyntää erilaisille palveluille. Toisaalla nuorempi väestö muuttaa pois. Näiden seurauksena verotulot ja valtionosuudet tulevaisuudessa pienenevät. Henkilöstön ikääntyminen tuo mukanaan ikäjohtamisen tarpeen ja henkilöstön eläköityminen saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa ammattitaitoisen henkilöstön saatavuusongelmia.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kunnan päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Vuonna 2023 toteutettiin riskienhallinnan kartoitus yhteistyössä KPMG Oy:n kanssa. Kartoituksen tuloksena syntyneitä riskikuvauksia ja analyysseja tullaan hyödyntämään kunnan riskienhallinnan kehittämisessä ja ohjeistusten päivittämisessä.

Henkilöstöön liittyviä riskejä on paljon (esim. fyysinen kunto, stressi ja työuupumus, työn kuormittavuus, matkustus, henkilöstön eläköityminen, työpaikkakehitys). Henkilökunnan poissaolot voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstön koulutusta tarvitaan ja perehdyttämiskäytäntöjä on tarpeen osittain uudistaa ja yhdenmukaistaa. Uuden henkilöstön tarve tulee ennakoida ja tehtävät määriteltävä etukäteen toimialarajat ylittävästi.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöt, sekä tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan kohdistuvat riskit ovat toiminnallisia riskejä ja niiden hallinta osa organisaation riskienhallintaa. Henkilöstön tietotekniikkaosaamisen kehittämiseen on tärkeää panostaa jatkuvasti järjestelmien, ohjelmistojen ja toimintatapojen päivittyessä. Vuonna 2023 kaikille tuli pakolliseksi käydä tietoturvakoulutus osana tietoturvariskien hallintaa.

Jokaisen työntekijän kanssa tulee käydä vähintään yksi kehityskeskustelu vuodessa. Henkilöstön tilaa seurataan vuosittaisella henkilöstöraportilla sekä joka toinen vuosi tehtävällä henkilöstökyselyllä. Henkilöstön jakamiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Monetra Oulu Oy on hoitanut vuoden 2020 alusta talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut. Vuoden 2021 alusta vaihtui IT-palvelujen tuottaja Kainuun sosiaali- ja terveystyön kuntainliitosta Atea Finland Oy:ksi. Henkilöstö on joutunut opettelemaan viime vuosien aikana paljon uusia toimintatapoja ja uusien talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmien käyttöä.

Taloudelliset riskit

Suomussalmen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen mukaan taloudellisia riskejä on esim. siinä, että tavoitteet eivät ohjaa toimintaa, toiminta ei ole tavoitteiden mukaista ja poikkeamia asetetu-

ta tavoitteista ei huomata tai ei oteta huomioon. Muita riskejä ovat esim., että kirjanpitoa ei hoideta lakien ja määräysten mukaisesti, saatavia ei saada perityksi, varoja tileiltä ja käteiskassoista häviää tai käytetään väärin. Tehtävienjaon epäselvyyksien takia taloushallinnon tehtäviä voi jäädä suorittamatta ja verollisesta myynnistä arvonnisävero tilittämättä (viivästysseuraamukset) ja vähennykseen tai palautukseen oikeuttava vero saamatta. Keinoja riskien toteutumisen estämiseksi ovat mm. varovaisuuden periaate, toiminnan ja talouden suunnitteluun liittyvät ohjeet, koulutukset, talouden seuranta ja raportointi. Tehtävien eriyttäminen, täsmäytykset, laskujen asiatarkastus ja hyväksyminen, kassavarojen tarkastukset, erilaisten tarkastusraporttien ja laskujen läpikäynti, henkilökunnan koulutus ja ohjeistus arvonnisäveron käsittelyyn ovat myös keinoja estää riskien toteutuminen.

Merkittävä rahoitusriski on kunnan velkaantumistaso ja korkotason muutokset. Suurien investointien rahoittaminen lainarahalla on nostanut kunnan lainamäärää, mikä asettaa haasteita kunnan taloudelle.

Suomussalmen kunnan rahastosijoitukset ovat vuoden 2023 lopussa markkina-arvoltaan noin 8 % hankintahintaa korkeammassa arvossa.

Suurimmat taloudelliset riskit kunnan talouden kannalta liittyvät talouden tasapainottamisen onnistumiseen. Kunnan tulorahoitus perustuu pääosin verotuksellisiin tuloihin, minkä takia niissä tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan ja usein varsin nopealla aikajänteellä kunnan talouteen. Meneillään olevilla muutoshankkeilla mm. valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi sekä valtiontalouden haasteilla on omat vaikutuksensa myös kuntatalouteen, mutta ennakoitavuus monen yhtäaikaisen muutostekijän kokonaisvaikutuksesta on vaikeaa.

Kunnan rahoituslaitoksilta olevista lainoista 57 % on sidottu euriboriin ja 43 % on kiinteäkorkoista lainaa. Korkotason muutoksiin kunta on pyrkinyt varautumaan suojaamalla lainoja useammalla koronvaihtosopimuksella. Kunnanhallitus hyväksyi (30.5.2023 § 115) päivitykset lainojen korkosuojaustasoon.

Korkotason nopea nousu on suuri rahoitusriski taloudelle, vaikka kunnan lainakanta on tällä hetkellä kohtuullisella tasolla.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit ovat toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaisen, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen tai omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusurva, jonka on oltava riittävän kattava.

Yksi vahinkoriskityyppi ovat erilaiset tapaturmat. Tapaturmat voivat kohdistua kunnan henkilöstöön, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin. Tyypillisesti nämä ovat erilaisia työhön, työmatkoihin tai opiskeluun liittyviä tapaturmia. Tapaturmien varalle kunta on ottanut lakisääteisen työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen, jota on täydennetty vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella ja matkavakuutuksella.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kunnan toimintaan monella tavalla. Erilaiset sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö- ja omaisuusvahinkoja tai niistä voi seurata muita ylimääräisiä kustannuksia. Kovat pakkasjaksot, varsinkin pitkiä, voivat aiheuttaa lämmityskustannusten nousua. Lisäksi esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kunnan varautuminen häiriötilanteisiin perustuu valmiussuunnitteluun.

Merkittäviä vahinkoriskejä ovat myös kunnan eri toimitilojen erilaiset sisätilaongelmat, jotka aiheuttavat henkilövahinkoriskejä ja tilojen käytettävyysongelmia.

Kunnan vakuutus sopimukset kilpailutettiin vuoden 2019 alussa, joten vakuutusurva on ajan tasalla. Toiminnan vastuuvakuutus on 1 milj. euroa.

1.6.5 Ympäristötekijät

Suomussalmen kunnan omistaman Suomussalmen Energia Oy on päästöoikeus- sekä kestävyyskriteerijärjestelmän piirissä, ympäristötekijät otetaan huomioon osana tuotantolaitoksen tuotannon ohjausta. Suomussalmen Energia käyttää ympäristönsuojelussa parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa eli BAT-tekniikkaa.

Suomussalmen kunnan vesihuoltolaitoksella on kolme jätevedenpuhdistamo. Puhdistamot sijaitsevat Pitämällä, Juntusrannassa ja Hossassa. Niissä puhdistetaan Suomussalmen, Kirkonkylän, Juntusrannan ja Hossan taajamien, sekä niiden lähialueiden jätevedet. Puhdistamojen rakentamiseen ja puhdistettujen jätevesien johtamiseen vesistöön on saatu tarvittavat viranomaisluvut. Pitämän jäteveden kuormitustarkkailu vuonna 2023 toteutettiin 6 kertaa vuodessa. Pitämän puhdistamo on toiminut molemmilla puolivuotisjaksolla lupaehtojen mukaisesti kaikilta osin. Hossan puhdistamo saavutti osin (vuosittaiset) lupaehtorajat. Kiintoaineen lupaehtoja ei saavutettu, eikä kokonaisfosforin jäännöspitoisuuden lupaehtoa. Kiintoaineen osalta myös vna 888/2006 (vuosittaiset) vähimmäisvaatimukset jäivät saavuttamatta. Hossan jäteveden kuormitustarkkailu vuonna 2023 toteutettiin kolme kertaa ja lisäksi otettiin yksi ylimääräinen näyte elokuun näytteen ylityksen vuoksi. ELY-keskus antoi vesihuoltolaitokselle kirjallisen kehotuksen Hossan puhdistamon lupaehtojen ylityksestä. Juntusrannan puhdistamo saavutti BOD7lle ja kokonaisfosforille asetetut lupaehtot. Velvoitetarkkailua suorittava konsultti otti näytteet kaksi kertaa vuodessa tarkkailuohjelman mukaisesti. Laitoksilla ei ole ollut häiriötilanteita, mitkä olisi aiheuttanut ohi juoksutuksen vuonna 2023.

Suomussalmen kunnan ja Gasum Oy:n kesken solmittiin palvelusopimus jätevedenpuhdistamon jätevesilietteen kuljetus- ja jatkokäsittelypalvelu, jonka perusteella puhdistamoliete toimitetaan Oulun Biotehdas Ky:n laitokselle käsiteltäväksi 1.10.2016 alkaen. Palvelusopimus on voimassa 31.12.2026.

Kainuun ELY-keskus, Ruokavirasto ja Suomussalmen kunnan ympäristölupaviranomainen valvovat lupaehtojen noudattamista. Vuoden 2023 toiminta on tapahtunut lämpölaitoksilla ja lietteen käsittelypaikalla lupaehtojen puitteissa.

Suomussalmen kasvihuonekaasujen päästöjä seurattessa raportissa mukana olevat energiaperäiset päästöt lasketaan kunnassa (maantieteellisenä alueena) kulutetun sähkön, kaukolämmön sekä lämmityksen ja liikenteen polttoaineiden määrän perusteella. Maatalouden osalta laskenta sisältää kunnan alueella tapahtuvan maataloustuotannon päästöt. Jätteiden käsittelyn päästöt lasketaan syntypaikan mukaan. Suomussalmen päästöt asukasta kohden vuonna 2022 olivat 5,1 t CO₂-ekv ilman teollisuutta, kun ne kaikissa CO₂-raportissa mukana olevissa kunnissa vaihtelivat välillä 2,1–14,2 t CO₂-ekv. CO₂-raportin kuntien keskimääräinen asukaskohtainen päästö vuonna 2022 oli 4,9 t CO₂-ekv. Suomussalmen päästöt ilman teollisuutta laskivat 5 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022. Keskimäärin päästöt kasvoivat CO₂-raportin kunnissa 4 prosenttia. (CO₂ ekv, eli hiilidioksidiekvivalentti on suure, jonka avulla eri kasvihuonekaasujen päästöt voidaan yhteismitallistaa).

Suomussalmen kunnan kaatopaikka on lakkautettu 31.10.2007. Kaatopaikan ympäristövaikutuksia on tarkkailtu Kainuun ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Suomussalmen kaatopaikan kuormitus on laskettu näytteenottohetkien virtaamien ja vedenlaadun perusteella. Lasketut kuormitukset edustavat näin ollen vain näytteenottoaikoja eikä kuvasta koko vuoden kuormitusta. Suljetun kaatopaikan kuormitus alapuoliseen vesistöön oli sekä kesä- että lokakuussa 2023 kaiken kaikkiaan vähäistä.

1.7. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 13.10.2020 päivitetyn yleisohjeen kunnille ja kuntayhtymille tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa annettava tiedot siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitettu kehitettäväksi voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (KuntaL 115.1 §).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen val-

vonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

1. Valvontaympäristö

Suomussalmen kunnan sisäisen valvonnan yleisohje on hyväksytty kunnanhallituksessa vuonna 2015 (§ 159). Valtuusto on hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 2014 (§ 32). Ruokapalveluissa on laadittu erillinen sisäisen valvonnan ohje, jota päivitetään vuosittain. Vesi-laitoksella on laadittu vaarojen arviointi, valvontaohjelma ja varautumissuunnitelma.

Hallintosäännön mukaan (§ 77) valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat sekä valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti. Hallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. (Hallintosääntö § 78)

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. (Hallintosääntö § 79)

Kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialoillaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. (Hallintosääntö § 80)

Palveluyksikköjen esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. (Hallintosääntö § 80)

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. (Hallintosääntö § 80)

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle. (Hallintosääntö § 81)

2. Riskienarviointi

Sisäistä valvontaa toteutetaan osana normaalia johtamista, seurantaa ja arviointia. Käytännössä toimenpiteet voivat vaihdella eri toimialojen välillä. Riskien tunnistamis-, ennakointi- ja hallintaosaamisen lisääminen, säännölliset varautumisharjoitukset ja yhteistyö eri toimialojen välillä ovat tärkeitä riskienhallinnan kehittämistoimia. Vuonna 2023 kaikille tuli pakolliseksi käydä tietoturvakoulutus osana tietoturvariskien hallintaa. Kunnan johtoryhmä ja talouspäällikkö osallistuivat vuonna 2023 riskienhallinnan kartoitukseen.

3. Valvontatoimenpiteet

Päätöksenteossa ja johtamisessa noudatetaan Suomussalmen kunnan hallintosääntöä ja toimialaa koskevaa lainsäädäntöä. Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösten täytäntöönpanosta pidetään luetteloa ja täytäntöönpanoa valvotaan.

Kunnanhallitus seuraa lautakuntien ja konsernien hallitusten työskentelyä esityslistojen ja pöytäkirjojen välityksellä. Kunnan-, hallinto- ja elinvoimajohtajan viranhaltijapäätökset ovat nähtävänä kunnanhallituksessa, sivistysjohtajan ja sivistyspalveluiden yksiköiden esimiesten päätökset sivistyslautakunnassa sekä teknisen palvelujen viranhaltijapäätökset (tekninen johtaja, rakennuttaja- ja maanmittausinsinööri, vesihuolto- ja kiinteistöpäällikkö, rakennus- ja ympäristötarkastaja) teknisessä lautakunnassa neljännesvuosittain. Esityslistat ja pöytäkirjat sekä viranhaltijapäätökset julkaistaan internetissä kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Päätökset valmistellaan huolellisesti, perustellaan ja annetaan kirjallisesti asianosaisille tiedoksi. Viranhaltijapäätökset tehdään Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Päätöksiä tehtiin vuonna 2023 seuraavasti:

Kunnanjohtaja	29 kpl
Elinvoimajohtaja	6 kpl
Hallintojohtaja	52 kpl
Sivistysjohtaja	45 kpl, ei-julkisia 36 kpl
Tekninen johtaja	79 kpl, ei-julkisia 1 kpl

Valtuusto	§§:t 1–68, kokouksia 6 kpl
Kunnanhallitus	§§:t 1–253, kokouksia 19 kpl
Sivistyslautakunta	§§:t 1–136, kokouksia 12 kpl
Tekninen lautakunta	§§:t 1–112, kokouksia 12 kpl

Kunnanjohtaja ilmoitti 4.7.2023 käyttävänsä otto-oikeutta kuntalain 92 § ja Suomussalmen kunnan hallintosäännön 30 § nojalla teknisen lautakunnan 29.6.2023 § 9 tekemään päätökseen ”Suomussalmen kunnan yksityisteiden talvihoitourakat 2023–2026, optiot 2027 ja 2028”. Asia oli käsittelyssä kunnanhallituksessa 8.8.2023 § 148, jossa kilpailutuksessa ollut hankinta päätettiin keskeyttää.

Henkilöstöä koskevat päätökset (esim. vuosilomat, sairauslomat) tehtiin Personec F ESS -ohjelmassa. Kukin työntekijä teki hakemuksen sähköisesti ja lähetti sen esimiehelle päätöksen tekemistä varten. Päätös meni sähköisesti suoraan henkilöstöhallinnon järjestelmään palkanlaskennan perusteeksi. Myös työsopimukset ja virkamääräykset tehtiin sähköisillä lomakkeilla Personec F ESS -ohjelmassa. Matkalaskut tehtiin sähköisesti M2-matka- ja kuluhallintajärjestelmässä. Matkalaskujen hyväksyntäkierto, maksatus ja siirto kirjanpitoon tapahtuvat sähköisesti henkilöstön osalta. Luottamushenkilöiden matkat syötetään sähköiseen järjestelmään toimialoilla, mutta ne käyvät läpi saman hyväksyntäkierron ja siirron kirjanpitoon.

Monetra Oulu Oy on hoitanut kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut 1.1.2020 alkaen. Ostolaskut, laskenta- ja rahatoimi sekä henkilöstöhallinto on hoidettu Monetran tietojärjestelmissä. Näihin järjestelmiin on rakennettu kontrollijärjestelmät, jotka vähentävät virheiden ja mahdollisten vahinkojen määrää. Talouden seurannassa on Intime-raportointijärjestelmä, joka mahdollistaa määrärahojen käytön ajantasaisen seurannan. Taloushallinnosta toimitetaan automaattisesti raportit heti kauden sulkemisen jälkeen.

Laskujen käsittelyprosessi on määritelty. Laskun hyväksyjä vastaa laskun oikeellisuudesta, oikeasta tilimerkinnästä ja siitä, ettei käytettävissä olevaa määrärahaa ylitetä. Hän huolehtii siitä, että laskut ja muut maksutositteet tulevat viivytyksettä hyväksytyiksi ja toimitetaan maksettavaksi niin, etteivät maksut viivästy. Asiastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö samassa tositteessa.

Saatavien laskutuksesta, perinnästä ja valvonnasta huolehti Monetra Oulu Oy:n myyntireskontra. Kunnan saatavat annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle neljännesvuosittain.

Kunta on valtuuttanut Monetra Oulu Oy:n talous- ja palkkoproosessien palvelupäälliköt hyväksymään katemaksuluettelolla palkanmaksupäivittäin ilmoitetun kokonaisneton palkanmaksuun sekä muut palkkahallintoon liittyvät maksumääräykset (ansionmenetykskorvaukset, palkanmaksu kassamaksuna normaalista palkanmaksuaikataulusta poiketen). Kunta saa maksuluettelot tarkastettavakseen pyydettäessä.

Teknisen toimialan investointeja pyritään jaksottamaan eri vuosille, jotta investoinnit olisivat kestäväällä pohjalta. Investointien suunnittelussa lähtökohtana on kunnallisteknisen omaisuuden arvon säilyttäminen. Investointien suunnittelussa huomioidaan mm. käyttäjien tarpeet, rakennusosien tekninen käyttöikä sekä muut kunnan linjaukset omaisuuden arvon säilyttämisestä.

Kunnanhallituksen 22.12.2022 (§ 260) hyväksymä tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka määrittää kunnan tietosuojan toteuttamisen ja kehittämisen periaatteet, toimintatavat, vastuut, toimivallat ja valvonnan. Poliittikka koskee kunnan lisäksi koko kuntakonsernia ja niitä sidosryhmiä, jotka toimeksiantonsa puitteissa käsittelevät kunnan omistamaa ja hallinnoimaa tietoa. Kunnan ICT-palvelut on vuoden 2021 alusta alkaen hoitanut Atea Finland Oy. 1.8.2023 alkaen tietoliikennepalvelut on hankittu Kaisanet Oy:n / Data-Enter Oy:n kautta.

Kunnan vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2019. Kunnan työntekijöiden ryhmähenkivakuutus on Kuntien eläkevakuutuksessa, vapaaehtoiset henkilövakuutukset sekä työtaturma- ja ammattitautivakuutukset LähiTapiolassa, ja ajoneuvojen, omaisuuden ja toiminnan vakuutukset If vahinkovakuutusyhtiössä.

Henkilöstölle tiedotetaan muutoksista, uusista ohjeista yms. intrassa, sähköpostilla ja henkilöstöinfoissa. Tiedotusvälineille lähetetään kokousten esityslistat ja kokousten jälkeen ilmoitetaan tehdyt päätökset. Ulkoista viestintää toteutetaan pääasiassa kunnan nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa sekä paikallislehden välityksellä.

Sopimuksista on toimialojen pidettävä luetteloa ja valvottava vuosittain niiden ajantasaisuutta.

4. Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toimialojen velvollisuutena on varmistua annettujen ja saatujen tietojen oikeellisuudesta ja ajanmukaisuudesta. Toimialat raportoivat talousarviossa annettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä muista oleellisista havainnoista valtuustolle, kunnanhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle kolme kertaa vuodessa: 1. kerran huhtikuussa (tammi-maaliskuu), 2. kerran elokuussa (tammi-kesäkuu) ja 3. kerran lokakuussa (tammi-syyskuussa). Lokakuussa on raportoitava myös valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen. Tytäryhtiöt antavat myös vastaavan raportin. Kunnanhallitus on käsitellyt erikseen tytäryhtiöiden tilinpäätökset ja ohjeistaa yhtiökokousedustajat. Tekniset palvelut antaa erilliset selvitykset valmistuneista investoinneista vuosittain.

Taluspäällikkö kokoaa kuukausittain kunnanhallitukselle talousraportin, jossa käydään läpi talousarvion toteutumisen lisäksi muita kunnan kehityslukuja. Talousraportti annetaan kunnanhallitukselle tiedoksi. Sijoitustoiminnan raportit annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuosittain osavuosisat-sauksen yhteydessä.

Valtuustolle esitellään kuntalaisten aloitteet ja valtuustoaloitteet vuosilta 2021, 2022 ja 2023 sekä toimenpiteet keskeneräisten aloitteiden osalta (11.3.2024).

5. Seuranta

Hallintosäännön 149 §:n mukaan kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liittyvine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään. Viranhaltijapäätökset annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille. Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnan jäsenelle tehtävän tiedoksiannon tarkoituksena on yleinen tiedottaminen asiasta, mutta myös päätöksen lainvoimaisuuden saavuttaminen. Jos tiedoksiantoa kunnan jäsenelle ei suoriteta, muutoksenhakuai-ka ei lähde kulumaan, eikä päätös saa lainvoimaa. Päätöksen lainvoimaiseksi tuleminen edellyttää valitus-ajan kulumista ja sitä, että päätöksestä ei valiteta valitusviranomaiseen.

Hallintosäännön 33 § mukaan kunnanhallituksen alaisen viranomaisen, lautakunnan alaisen viranomaisen ja lautakunnan jaoston on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan. Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Mm. sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja hallintosäännöstä sekä tietosuoja-asetuksesta ja tiedonhal-lintalaista kaivataan lisäkoulutusta.

Toimialojen on raportoitava kolme kuukauden välein asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä muista oleellisista havainnoista kunnanhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle sisäisten valvonnan ohjeiden mukaan.

1. kerta huhtikuussa (toteutuma 1.1.–31.3.)
2. kerta elokuussa (toteutuma 1.1.–30.6.)
3. kerta lokakuussa (toteutuma 1.1.–30.9.), jolloin on raportoitava valtuuston asettamien tavoitteiden to-teutuminen.

Hallintosääntö on päivitetty (valtuusto 18.9.2023 § 33) ja se on tullut voimaan 1.11.2023. Hallintosääntöä on päivitetty vuonna 2023 uusia aloiteohjeita, lapsiparlamenttia, kunnanjohtajan toimivaltaa selvitysten antami-ssa ja hyvinvointialueeseen liittyvää termistöä koskien.

Vuoden 2021 lopulla valtuusto hyväksyi päivitetty sijoitustoiminnan perusteet ja kunnanhallitus sijoitussuunni-telman vuosille 2021–2025. Kunnan sijoitussalkun varainhoitajien kilpailutus saatiin valmiiksi ja kunnanhalli-tus valitsi varainhoitajat kokouksessaan 15.2.2022.

Loppuvuodesta 2022 Suomussalmen kunta aloitti yhteistyön KPMG Oy:n kanssa kokonaisvaltaisesta riski-kartoituksesta. Riskikartoitus toteutettiin haastatteleamalla toimeksiannon käynnistysvaiheessa tunnistettuja Suomussalmen kunnan avainhenkilöitä, priorisoimalla haastatteluiden avulla tunnistetut riskit kunnan johto-ryhmän riskiworkshopissa sekä tukemalla kunnan johtoa hallintakeinojen määrittelyssä tunnistetuille riskeille. KPMG koosti haastatteluiden ja dokumentaation läpikäynnin perusteella riskikuvaukset yhteensä 17 kappa-

leelle riskejä. Tunnistetut riskit priorisoitiin riskien vaikutuksen ja todennäköisyyden mukaan Suomussalmen kunnan johdon toimesta KPMG:n fasilitoimassa työpajassa 23.2.2023.

Talous- ja henkilöstöhallintopalvelujen tuottajan vaihduttua ohjeiden päivittämistyötä tehdään sitä mukaa, kun uusia järjestelmiä otetaan käyttöön. Vuoden 2023 aikana päivitettiin kunnan korkosuojausta ja korkoriskipolitiikan periaatteet (kunnanhallitus 30.5.2023 § 115).

Kunnanhallitus toteaa osaltaan, että sisäisen valvonnan ohjeet ovat ajan tasalla. Saatujen selvitysten perusteella kunnan sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan laillisuudesta ja hyvän hallintotavan noudattamisesta sekä varojen ja toiminnan turvaamisesta. Säännöksiä, päätöksiä ja määräyksiä on pääsääntöisesti noudatettu. Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu oleellisia puutteita tilikaudella. Kunnanhallitus toteaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Suomussalmen kunnassa on järjestetty asianmukaisesti.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Ulkoiset

	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	10 400	9 242	9 868	9 306
Valmistus omaan käyttöön	140	91	156	152
Toimintakulut	-29 634	-69 035	-68 146	-68 126
Toimintakate	-19 094	-59 702	-58 122	-58 668
Verotulot	17 289	30 823	29 995	28 114
Valtionosuudet	7 492	35 346	33 587	34 348
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	176	67	37	13
Muut rahoitustuotot	756	2479	257	256
Korkokulut	-771	-131	-220	-189
Muut rahoituskulut	-208	-797	-38	-13
Vuosikate	5 640	8 085	5 496	3 861
Poistot ja arvonalentumiset	-5 525	-3 283	-3 532	-4 102
Satunnaiset tuotot	0	499		
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	115	5 301	1 964	-241
Tilinpäätössiirrot	461	-58	-6	-2
Tilikauden ali- /yli jäämä	576	5 243	1 958	-243

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,1	13,4	14,5	13,7
Vuosikate/Poistot %	102,1	246,3	155,6	94,1
Vuosikate, euroa/asukas	787	1097	732	508
Asukasmäärä	7 171	7 367	7 508	7 594

Valtuuston vuosille 2022–2023 hyväksymät talouden tavoitteet

1. Menot ja tulot ovat tasapainossa
2. Vuosikatteen on riitettävä poistojen kattamiseen
3. Kilpailukykyinen verotus ja maltillinen lainanotto
4. Elinvoimaa tukevat, tuottavat investoinnit
5. Tavoitteellinen konserniohjaus
6. Osaavat ja innovatiiviset hankinnat

Talousarvion ja taloussuunnitelman päälinjaukset

1. Ylijäämien hallittu käyttö
2. Verotus pidetään kohtuullisella tasolla
3. Lainarahoitusta käytetään työllisyyttä edistäviin tai käyttötaloudessa säästöjä tuoviin investointeihin
4. Elinkeinorahastoa käytetään tarkoituksenmukaisesti tuottaviin investointeihin
5. Varainhoitajien kilpailutus

Toimintatuotot, toimintakulut ja toimintakate

Kunnan ulkoiset toimintatuotot olivat 10,400 milj. euroa, toteutumaprosentti 112 %, kasvua edellisestä vuodesta 1,158 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut olivat 29,634 milj. euroa, toteutumaprosentti 101 %. Vähennystä edellisestä vuodesta 39,401 milj. euroa pääasiassa sote-muutoksesta johtuen.

Toimintakate oli -19,094 milj. euroa, toteutumaprosentti 96 %. Toimintakate parani edellisestä vuodesta sote-muutoksesta johtuen 40,608 milj. euroa.

Rahoitus

Verotulot

VEROTULOT	TP 2022	TA 2023	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €	Tot 01-12/2022 - 01-12/2023 €
5000 Kunnan tulovero	22 850 859	11 030 000	11 168 000	11 256 440	101	-88 440	11 594 419
5100 Kiinteistövero	3 471 600	3 340 000	2 432 000	3 590 991	148	-1 158 991	-119 390
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	4 500 961	2 928 000	3 585 000	2 441 693	68	1 143 307	2 059 267
VEROTULOT	30 823 420	17 298 000	17 185 000	17 289 124	101	-104 124	13 534 297

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuu ja tuotanto siirtyivät Kainuun hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Valtion toimesta osa kuntien verotuloista, valtionosuuksista ja veromenetysten korvauksista kanavoitiin kattamaan toiminnan kustannuksia. Näin ollen muun muassa verotulokertymää kuvaavat tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia vuoteen 2022. Konkreettisimmin muutos näkyy pienentyneenä tuloverokertymänä.

Yhteensä verotuloja kertyi 17,289 milj. euroa (0,104 milj. enemmän kuin muutetussa talousarviossa). Kunnan tuloveroa kertyi 11,256 milj. euroa (0,088 milj. enemmän kuin muutetussa talousarviossa). Vähennys sote-uudistuksen myötä 11,594 milj. euroa (50,74 %) verrattuna vuoteen 2022.

Kiinteistöverokertymä oli 3,591 milj. euroa. Kertymä kasvoi 0,119 milj. euroa (3,44 %) edellisvuoteen verrattuna.

Yhteisöverotuloa kertyi yhteensä 2,442 milj. euroa. Kertymä oli 2,059 milj. euroa (45,75 %) vähemmän kuin vuonna 2022, jolloin siihen vielä vaikuttivat korottavasti koronanajan tuet. Yhteisöverotulokertymään vaikuttaa alentavasti myös yritysten osin merkittävästi kohonneet tuotanto-, investointi- ja rahoituskustannukset.

Kunnallisveron verotulopohjan kehitys

Vuosi	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos %	Vero %	Verotulo 1 000 €
2009	102 786	-2,7	19,00	19 529
2010	102 684	-0,1	19,50	20 023
2011	104 539	1,8	19,50	20 385
2012	105 471	0,9	19,50	20 567
2013	107 241	1,7	19,50	20 912
2014	108 833	1,5	20,50	22 311
2015	105 672	-2,9	20,50	21 663
2016	103 570	-2,0	20,50	21 232
2017	105 672	2,0	20,50	20 421
2018	99 969	-5,4	20,50	20 350
2019	101 448	1,5	21,50	21 659
2020	101 914	0,5	21,50	21 911
2021	104 145	2,2	21,50	22 391
2022	105 233	1,0	21,50	22 625
2023*	117 815	12,0	8,86	10 438
2024*	120 946	2,7	8,90	10 764
2025*	122 451	1,2	8,90	10 898
2026*	124 930	2,0	8,90	11 119
2027*	127 528	2,1	8,90	11 350

* ennakkotieto

Lähde: Kuntaliiton ennuste 2.2.2024

Kiinteistöverotustiedot

Vuosi 2023		Lähde: vero.fi 6.11.2023		
	vero%	laskennallinen kiinteistövero	verotusarvo	enimmäis- rajat
Käyttötarkoitukset				
Vakituinen asuinrakennus	0,55	939 446	170 808 287	0,41-1,00
Muu kuin vak. asuinrakennus	1,10	423 001	38 454 625	0,93-2,00
Yleinen (rakennus)	1,05	319 391	30 418 197	0,93-2,00
Voimalaitosrakennus	3,10	1 632 426	52 658 889	0,00-3,10
Yleishyödyllisessä käytössä (rakennus)	0,00	0	1 460 358	0,00-2,00
Rakennukset yhteensä		3 314 264	293 800 356	
Maapohjat				
Yleinen (maapohja)	1,05	315 005	29 999 927	0,93-2,00
Yleishyödyllisessä käytössä (maapohja)	0,00	0	158 125	0,00-2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,10	9 095	293 374	2,00-6,00
Maapohja yhteensä		324 100	30 451 426	
Laskennallinen vero yhteensä		3 638 364	324 251 782	

Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET	TP	TA	TAM	Toteuma	Toteuma	TA2023 -	Tot 01-12/2022 -
	2022	2023	2023	01-12/2023	TA:sta %	Toteuma €	01-12/2023 €
5501 Kunnan peruspalv. valtionosuus	24 600 291	3 389 000	3 389 000	3 483 598	103	-94 598	21 116 693
5502 Verotulojen tasaus	6 021 480	2 548 000	2 548 000	2 542 504	100	5 496	3 478 976
5701 Opetus- ja kultt. muut valtion	-398 765	-274 000	-274 000	-93 188	34	-180 812	-305 577
5890 Verotulomen.kompensaatio	5 123 375	1 589 000	1 589 000	1 559 568	98	29 432	3 563 807
VALTIONOSUUDET	35 346 381	7 252 000	7 252 000	7 492 482	103	-240 482	27 853 899

Valtionosuuksia kertyi 7,492 milj. euroa (0,240 milj. enemmän kuin muutetussa talousarviossa) ja 27,854 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2022 pääasiassa sote-muutoksesta johtuen.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot olivat 0,176 milj. euroa ja muut rahoitustuotot 0,756 milj. euroa. Korkokulut olivat 0,771 milj. euroa ja muut rahoituskulut 0,208 milj. euroa.

Vuosikate

Vuosikate on 5,640 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan poistot (vuosikate/poistot on 102,1 %). Asukasta kohti vuosikate on 787 euroa.

Poistot

Poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin 5,525 milj. euroa. Muutetussa talousarviossa poistot ja arvonalentumiset olivat 4,337 milj. euroa eli toteutumaprosentti oli 127 %. Poistoihin sisältyy suunnitelman mukaiset poistot 4,593 milj. euroa (toteutumaprosentti 106 %), Hossan polttoainejakeluaseman kertapoisto 0,472 milj. euroa sekä lisäpoistot jo puretuista tai purkusunnitelmassa 2024–2025 olevista rakennuksista sekä terveyskeskusalueelta lähivuosina käytöstä poistuvista rakennuksista yhteensä 0,460 milj. euroa.

Tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä

Tilikauden tulos on 0,115 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäisessä talousarviossa tilikauden tulos oli 1,574 milj. euroa ylijäämäinen ja muutetussa talousarviossa -0,008 milj. alijäämäinen.

Tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttivat mm. ennakoitua huomattavasti suuremmat toimintatuotot, jotka suuruudeltaan kattavat tehdyt lisäpoistot.

Hossan polttoainejakeluaseman rakentaminen (0,472 milj. euroa) rahoitettiin elinkeinojen kehittämisrahastosta, eli investoinnin vaikutus tilinpäätökseen on +/- 0 euroa. Rahaston vähennys vaikuttaa lisäävästi tilikauden ylijäämään. Tilikauden tuloksesta kartutetaan harrastajakulttuurirahastoa 0,012 milj. eurolla. Rahastojen muutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 0,576 milj. euroa.

2.2. Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut, 1000 euroa

	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 640	8 086	5 496	3 862
Satunnaiset erät	0	499	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-116	-47	-169	138
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 917	-9 370	-8 159	-8 817
Rahoitusosuudet investointeihin	914	-3	155	128
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	116	131	233	108
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 637	-704	-2 444	-4 581
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	4 000	5 000	10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 894	-2 550	-2 190	-2 072
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-133
Oman pääoman muutokset	-4	-7	-11	-3
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 029	-3 682	-1 777	2 756
Rahoituksen rahavirta	3 131	-2 239	1 022	10 548
Rahavarojen muutos	7 768	-2 943	-1 422	5 967
Rahavarat 31.12.	21 315	13 546	16 488	17 910
Rahavarat 1.1.	13 546	16 488	17 910	11 944
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, viideltä vuodelta, 1000 €	-4 057	-11 110	-10 796	-9 762
Investointien tulorahoitus, %	562,3	86,3	68,7	44,4
Laskennallinen lainanhoitokate	1,7	2,9	1,7	1,3
Kassasta maksut/vuosi, 1000 euroa	38 353	84 342	80 787	81 136
Kassan riittävyys, pv	204	59	74	81
Asukasmäärä	7 171	7 367	7 508	7 594

2.3. Lainojen hoito

TALOUSARVIOLAINAT

Vuonna 2023 talousarviolainaa nostettiin yhteensä 4,0 milj. euroa. Lainakanta vuoden lopussa oli 28,437 milj. euroa eli 3966 euroa asukasta kohti.

1 000 euroa	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lainanotto	1 000	3 995	10 000	5 000	4 000	4 000
Lyhennykset	-3 745	-1 690	-2 205	-2 190	-2 550	-2 894
Nettolainanotto	-2 745	2 305	7 795	2 810	1 450	1 106
Lainakanta	12 965	15 272	23 067	25 881	27 331	28 437
Korot	189	212	220	109	131	771
Hoitokustannukset	3 934	1 902	2 425	2 299	2 681	3 665
Lainojen hoitokate	-0,4	0,9	1,8	2,4	3,1	1,7
Lainat euroa/asukas	1 610	1 976	3 038	3 447	3 710	3 966

2.4. Maksuvalmius

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyydellä päivissä. Suomussalmen kunnan maksuvalmius 31.12.2023 oli 204 päivää. Kassasta maksut olivat yhteensä 38,177 milj. euroa. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 59 päivää ja 84,342 milj. euroa.

2.5. Tulorahoituksen riittävyys

Suomussalmi (1000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vuosikate	-884	1 578	3 862	5 496	8 086	5 640
Lainojen lyhennys	-3 745	-1 690	-2 205	-2 190	-2 550	-2 894
Poistot	-4 950	-3 958	-4 102	-3 532	-3 262	-5 525
Jäämä	-9 579	-4 070	-2 445	-226	2 274	-2 779

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT			VASTATTAVAA		
	2023	2022		2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			A OMA PÄÄOMA	56 708	58 252
A PYSYVÄT VASTAAVAT	67 364	73 543	I Peruspääoma	35 569	37 224
I Aineettomat hyödykkeet	107	8	II Arvokorotusrahasasto		
1. Aineettomat oikeudet	107	8	III Muut omat rahastot	3 853	4 317
2. Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	16 710	11 466
3. Ennakkomaksut			V Tilikauden alijäämä	576	5 245
II Aineelliset hyödykkeet	58 690	63 313	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339	369
1. Maa- ja vesialueet	6 391	6 391	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	339	369
2. Rakennukset	42 400	44 297	3. Muut toimeksiantojen pääomat		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 132	6 962	E VIERAS PÄÄOMA	34 092	33 201
4. Koneet ja kalusto	1 575	1 830	1. Pitkäaikainen	26 328	25 484
5. Muut aineelliset hyödykkeet	122	122	1. Joukkovelkakirjalainat		
6. Ennakkomaksut ja keskener. hank.	70	3 711	2. Lainat rah. ja vak.laitoksilta	25 410	24 571
III Sijoitukset	8 567	10 222	7. Liittymismaksut ja muut velat	918	913
1. Osakkeet ja osuudet	7 615	9 270	2. Lyhytaikainen	7 764	7 717
2. Joukkovelkakirjasaamiset			2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	716	716
3. Lainasaamiset	883	883	3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 311	2 044
4. Muut saamiset	69	69	5. Saadut ennakat	259	557
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	50	60	6. Ostovelat	1 584	1 901
1. Valtion toimeksiannot			7. Liittymismaksut ja muut velat	250	206
2. Lahjoitusrahastojen varat	50	60	8. Siirtovelat	2 644	2 293
3. Muut toimeksiantojen varat			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 139	91 822
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 725	18 219	TASEEN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
II Saamiset	2 410	4 673	Omavaraisuusaste, %	62 %	64 %
Pitkäaikaiset saamiset	588	672	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	96	43
1. Myyntisaamiset	44	78	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	17 286	16 711
2. Lainasaamiset	500	550	Kertynyt yli-/alijäämä, € /asukas	2 411	2 268
3. Muut saamiset	44	44	Lainakanta 31.12., 1000 euroa	28 437	27 331
4. Siirtosaamiset	0	0	Lainakanta 31.12. € /asukas	3 966	3 710
Lyhytaikaiset saamiset	1 822	4 001	Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	28 909	27 983
1. Myyntisaamiset	1 049	678	Lainat ja vastuut, €/asukas, 1000 €	4	4
2. Lainasaamiset	53	50	Lainasaamiset 31.12., 1000 euroa	952	952
3. Muut saamiset	105	105	Asukasmäärä	7 171	7 367
4. Siirtosaamiset	615	3 168			
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	11 994	11 926			
1. Osakkeet ja osuudet					
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.	11 994	11 926			
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit					
IV Rahat ja pankkisaamiset	9 321	1 620			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 139	91 822			

4. KOKONAISTULOT JA -MENOT

	2023	2022		2023	2022
TULOT	1 000 e	1 000 e	MENOT	1 000 e	1 000 e
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	10 400	9 242	Toimintakulut	29 634	69 035
Verotulot	17 289	30 823	-valmistus omaan käyttöön	-140	-91
Valtionosuudet	7 492	35 346	Korkokulut	771	131
Korkotuotot	176	67	Muut rahoituskulut	208	797
Muut rahoitustuotot	756	2 479	Satunnaiset kulut	0	0
Satunnaiset tuotot	0	499	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	-61	-47	Pakollisten varausten muutos		
-Pysyvien vastaavien			-Pakollisten varausten lis (+), väh. (-)		
hyödykkeiden luovutusvoitot			-Pysyvien vastaavien		
Investoinnit			hyödykkeiden luovutustappiot		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	914	-3	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	61	131	Investointimenot	1 917	9 370
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	4 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 894	2 550
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0
Oman pääoman lisäykset	0	0	Oman pääoman vähennykset	4	7
Kokonaistulot yhteensä	41 027	82 537	Kokonaismenot yhteensä	35 288	81 799

5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

5.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytär yhteisöt:		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1	
Muut yhtiöt		
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt		
Muut omistusyhteisöt		
Yhteensä	6	

Tytär yhteisöt:	omistus-		
	osuus	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Kiinteistö- ja Asuntoyhtiöt:			
Asunto Oy Suomussalmen Kuntopolku	72 %	x	
Asunto Oy Suomussalmen Marjakangas	100 %	x	
Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratalot	100 %	x	
Suomussalmen Energia Oy	100 %	x	
Asunto Oy Mäntyrinte	18,4 %		x
Kuntayhtymät:			
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	12,40 %	x	
Kainuun liitto -kuntayhtymä	11,90 %	x	

Kv 13.11.2023 § 53 hyväksynyt uudet konserniohjeet, jotka tulivat voimaan 1.11.2023.

As Oy Hirvikangas: Sulautuminen 1.2.2023 Vuokrataloihin.

As Oy Ämmäntaival: Sulautuminen 1.2.2023 Vuokrataloihin.

5.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan (emoyhteisö) sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Tytäryhteisö on yhteisö, jossa emoyhtiöllä on määräämisvalta. Osakkuusyhteisö on yhteisö, jonka äänivallasta konsernin emoyrityksellä on 20–50 prosentin osuus suoraan tai välillisesti.

Kuntayhtymä yhdistellään aina kunnan konsernitiilinpäätökseen riippumatta siitä, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistussosuuden mukaisesti.

Suomussalmen kunnan konserniin kuului vuoden 2023 lopussa neljä tytäryhteisöä. Konsernitiilinpäätökseen on tytäryhteisöjen lisäksi yhdistetty kaksi kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä.

Kunnan konserniohjausta konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä on toteutettu kunnanhallitukseen nähden yhteisön hallitukseen nimeämien edustajien välityksellä. Valtuusto on hyväksynyt talousarviokäsittelyn yhteydessä kunnan tytäryhtiöiden tavoitteet, talousarviot ja –suunnitelmat. Tytäryhtiöt ovat raportoineet kolmannesvuosittain kunnanhallitukselle ja valtuustolle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kunnanhallitus hyväksyi 1.11.2023 voimaan astuneet Suomussalmen kunnan päivitettyt konserniohjeet 13.11.2023 (§ 53).

Kuntayhtymät:

Kainuun liitto –kuntayhtymä perustettiin kuntien toimesta 1.1.2013

Perussopimuksen mukaan maakuntavaltuustoon kuuluu 35 jäsentä. Suomussalmen kunta valitsee maakuntavaltuustoon 4 jäsentä.

Maakuntavaltuuston jäsenet Suomussalmelta toimikaudella 1.8.2021–31.5.2025

Jäsen	Varajäsen
Kemppainen Tuovi	Heikkinen Pirjo
Seppänen Juhani	Pesonen Petri
Säkkinen Timo A	Härkönen Raimo
Veteläinen Milla	Jokelainen-Keränen Eila

Maakuntahallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kustakin jäsenkunnasta valitaan vähintään yksi jäsen.

Jäsen toimikaudella 1.8.2021-31.5.2025

Terttu Huttu-Juntunen

Kuntayhtymä neuvottelee kunkin kunnan kanssa seuraavan vuoden talousarviosta, edunvalvonnasta, yleisestä kehittämisestä ja muista kuntayhtymälle kuuluvista tehtävistä. Neuvottelut on käytävä kunkin vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä purkautui, kun tehtävät siirtyivät Kainuun hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Muutoksen myötä Suomussalmen kunnan omistus kuntayhtymässä on päättynyt ja näin ollen sitä ei ole yhdistelty vuoden 2023 tilinpäätökseen.

Kainuun Jätehuollon kuntayhtymän jäseneksi Suomussalmen kunta liittyi 1.1.2005

Yhtymähallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7) ja toimikausi kaksi (2) vuotta. Kajaanilla, Sotkamolla, Kuhmolla ja Suomussalmella on pysyvät hallituspaikat. Hyrynsalmella, Puolangalla ja Ristijärvellä on yksi yhteinen kiertävä paikka. Paltamolla ja Vaalalla on samoin yksi yhteinen kiertävä paikka. Kiertävät paikat vaihtuvat hallituskausittain.

Yhtymähallituksen jäsen Suomussalmelta toimikaudella 2021–2023

Jäsen	Varajäsen
Milla Veteläinen	Veijo Holappa

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

2023

Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratilat

Tehtävä

Asuntoja eri-ikäisille kaikissa elämäntilanteissa

Päämäärä: Suomussalmella arki sujuu turvallisesti ja mutkattomasti			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso
Tyytyväiset asiakkaat	Asiakaspalvelun pelisäännöt	Asukaskysely ja asiakaspalautteet	Tyytyväinen asiakas toimivassa kodissa Asukastoimikunnan kokoukset pidetty
Palvelujen hyvä saatuus ja osaava henkilökunta	Henkilöstön riittävyys ja koulutus sekä työkyvyn ylläpito. Toimivat yhteydenpitokanavat.	Asiakaskyselyt ja -palautteet, henkilökunnan sairauspoissaolot	Hyvä ja joustava palvelu sekä tyytyväinen henkilökunta

Päämäärä: Toteutamme kestävästä taloudenpitoa			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso
Asuntojen peruskorjauksista huolehtiminen	Korjaussuunnitelma	Eurot/korjaukset	Kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen
Käyttöasteen parantaminen	Kilpailukykyiset asunnot asuntokannan suhteuttaminen kysyntää vastaavaksi	Käyttöaste %	Käyttöaste yli 86 % Toteutunut 87,45 %
Maksuvalmius	Kassaseuranta	Kassan riittävyys pv	70 pv Toteutunut 58 pv
Vuokrasaatavat	Tehokas perintä	Vuokrasaatavat liikevaihdosta	Vuokrasaatavat < 2 % liikevaihdosta Toteutunut 3,51 %
Kannattavuus Vakavaraisuus	Järkevä taloudenpito	Tilinpäätös lainat/ asuntoneliö	Sijoitetun pääoman tuotto 3 % Toteutunut 11,02 % Omavaraisuusaste 30 % Toteutunut 82,9 % Lainat lyhennetty suunnitelman mukaisesti

Perustelut/Toiminta

Vuokratilojen työntekijät ovat osallistuneet työtehtäviensä edellyttämiin koulutuksiin.

Vastuhenkilö: Toimitusjohtaja Leena Kela puh. 044 777 4000

KIINTEISTÖ OY SUOMUSSALMEN VUOKRATALOT

		TP 2022	TP 2023	TA 2023	TOT%	TA 2024
Tuloslaskelma	Vuokraustoimen liikevaihto	2 472 215	2 579 147	2 538 370	102	2 576 838
	Muut kiinteistön tuotot	61 821	43 768	38 000	115	37 400
	Liikevaihto yhteensä	2 534 036	2 622 915	2 576 370	102	2 614 238
	Henkilöstökulut	-267 060	-225 729	-232 060	97	-280 960
	Poistot	-280 573	-315 084	-305 776	103	-302 403
	Muut kulut	-1 759 704	-1 629 251	-1 730 449	94	-1 965 810
	Liikevoitto	226 698	452 852	308 085	147	65 065
	Rahoitustuotot	1 863	3 374	1 000	337	1 500
	Rahoituskulut	-3 668	-14 025	-1 180	1189	-28 182
	Varausten lisäys/vähennys	-224 892	-442 183	-307 905	144	-38 383
	Tuloverot	0	0	0		0
	Tilikauden tulos	1	18	0		0
	Tase Vastaavaa	Pysyvät vastaavat	7 173 245	7 884 139	7 839 114	
Vaihtuvat vastaavat						
Vuokrasaamiset		82 899	90 586	30 000		30 000
Muut saamiset		22 420	19 655	25 000		25 000
Rahat ja pa saam.		441 744	536 867	295 724		399 311
	7 720 307	8 531 246	8 189 838		8 016 522	
Vastattavaa	Oma pääoma	1 004 037	2 036 852	2 017 755		2 017 755
	Vapaaeht. varaukset	4 743 720	5 193 740	5 013 693		5 052 076
	Vieras pääoma pitkäaik.	921 981	710 281	866 864		710 281
	Vieras pääoma lyhytaik.	1 050 568	590 372	291 525		236 410
		7 720 307	8 531 246	8 189 837		8 016 522
Käyttöomaisuus ja sijoitukset	Arvo 1.1.	7 884 139	7 173 244	7 581 287		7 884 139
	Lisäykset/vähennykset	34	1 025 979	891 602		0
	Myyntitappiot	0	0	0		0
	Poistot EVL	-280 573	-315 084	-305 776		-302 851
	Arvonalentumiset	0	0	0		0
	Arvo 31.12.	7 603 599	7 884 139	8 167 113		7 581 287
	Lainojen lyhennykset	653 218	691 362	691 362		211 699
Tunnusluvut	Käyttöaste %	87,79	87,45	86		86
	Keskineliövuokra eur	8,82	9,01	9,01		9,08
	Lainat eur/asm ²	36,32	36,32	61,39		36,32
	Maksuvalmius, QR	0,50	1,10	1,29		2,0
	Omavaraisuusaste	71,1	82,9	84		88,5
	Henkilöstön määrä	5	4	4,1		5
	Hlstkulut eur/hlö	53 412	56 432	56 600		56 192
Asuntoja yhteensä 455 kpl	Pinta-ala asm²	v. 2022	24 401,00			
Asuntoja yhteensä 471 kpl	Pinta-ala asm²	v. 2023	25 383,00			

TILINPÄÄTÖS 31.12.2023

Asunto Oy Suomussalmen Kuntopolku

Pitämänkatu 1

		TP 2022	TP 2023	TA 2023	TOT %	TA 2024
Tuloslaskelma	Kiinteistön tuotot	46 148	47 084	48 640	97	49 175
	Kiinteistön hoitokulut	-40 633	-42 711	-46 438	92 -	47 233
	Hoitokate	5 515	4 373	2 202		1 942
	Poistot	-3 515	-2 471	-2202	-	1 942
	Rahoitustuotot	0	0	0		0
	Tilikauden tulos	2 000	1 901	0		0
Tase Vastaavaa	Pysyvät vastaavat	782 461	779 990	785 976		780 259
	Vaihtuvat vastaavat					
	Saamiset	1 729	1 813	2 500		2 500
	Rahat ja pankkis.	31 812	39 872	24 533		30 250
		816 002	821 675	813 009		813 009
Vastattavaa	Oma pääoma	812 509	814 410	810 509		810 509
	La vieraspääoma	3 493	7 265	2 500		2 500
		816 002	821 675	813 009		813 009
Käyttöomaisuus ja sijoitukset	Arvo 1.1	785 976	782 461	782 454		782 201
	Poistot	-3 515	-2 471	-2 202	-	1 942
	Arvo 31.12.	782 461	779 990	780 252		780 259
Tunnusluvut	Vastike	1.1.–28.2.22	0,35 €/osake	1.1.–28.2.23	0,32 €/osake	
		1.3.–31.12.22	0,32 €/osake	1.3.–31.12.23	0,34 €/osake	
Asuntoja yhteensä 10 kpl	Pinta-ala		763 asm2			
Asunnot Suomussalmen kunta 7 kpl	Pinta-ala		545 asm2			
	Yht.		1308 asm2			
Lainat 31.12.2023 Suomussalmen kunta		0,00 eur				
		0,00 eur/asm ²				
Suomussalmi 7.2.2024						
	Leena Kela					

TILINPÄÄTÖS 31.12.2023

Asunto Oy Suomussalmen Marjakangas

Säröskuja 2

		TP 2022	TP 2023	TA 2023	TOT%	TA 2024
Tuloslaskelma	Kiinteistön tuotot	80 872	82 684	83 434	99	84 856
	Kiinteistön hoitokulut	-41 179	-43 379	-47 606	91	-48 224
	Hoitokate	39 693	39 305	35 828	110	36 632
	Poistot	-13 162	-12 599	-12 600		-12 068
	Rahoituskulut	-910	-684	0		-643
	Varausten muutos	-25 621	-26 020	-23 228		-23 921
	Tilikauden tulos	0	2	0		0
Tase Vastaavaa	Pysyvät vastaavat	333 126	320 526	320 527		308 458
	Vaihtuvat vastaavat					
	Saamiset	0	0	500		500
	Rahat ja pankkis.	50 298	46 473	35 164		26 617
	383 423	366 999	356 191		335 575	
Vastattavaa	Oma pääoma	8 505	8 508	8 494		8 494
	Vapaaeht.varaukset	189 580	215 600	221 023		244 944
	Vieras pääoma	185 337	142 891	126 674		82 137
	383 423	366 999	356 191		335 575	
Käyttöomaisuus ja sijoitukset	Arvo 1.1.	346 288	333 126	333 127		320 526
	Poistot	-13 162	-12 599	-12 600		-12 068
	Arvo 31.12.	333 126	320 526	320 527		308 458
Tunnusluvut	Vuokra 1.1.-28.2.22	9,22 e/asm²	1.1.-28.2.23	9,22 e/asm²		
	1.3.-31.12.22	9,22 e/asm²	1.3.-31.12.23	9,50 e/asm²		
	Käyttöaste %	100	100	100		100
Asuntoja yhteensä 14 kpl		Pinta-ala	670,5	asm2		
Lainat 31.12.2023	Valtiokonttori	111 623	eur			
	Suomussalmen kunta	15 977	eur	190,31		eur/asm ²
Suomussalmi 7.2.2024						
Leena Kela						

KIINTEISTÖ OY SUOMUSSALMEN VUOKRATALOT

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2023

Yleistä Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratalot on Suomussalmen kunnan 100 % omistama kiinteistöosakeyhtiö. Yhtiön toimiala on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä, ostaa ja vuokrata alueita ja rakennuksia sekä antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneita. Kulunut tilikausi on yhtiön kahdeskymmeneskuudes.

Yhtiön toimintaan vaikuttava lainsäädäntö

Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratalot noudattaa toiminnassaan mm. osakeyhtiölakia, aravalakia ja arava-asetusta sekä lakia yhteishallinnosta vuokrataloissa. Asukasvalinnoissa noudatetaan valtioneuvoston päätöksiä ja ympäristöministeriön ohjeita. Asuntokannan vuokranmääritys tapahtuu omakustannusperiaatteen mukaisesti, jolloin vuokratuloilla katetaan rakentamisesta ja korjaamisesta aiheutuneet pääomakulut sekä hyvän kiinteistönpidon edellyttämät hoitokulut.

Henkilöstö

Palveluksessamme on kolme vakinaista työntekijää. Kaksi henkilöä on toimistotyössä ja toimitusjohtaja. Syrjäkylällä on kaksi osa-aikaista talonmiestä, jotka hoitavat kesäisin ruohonleikkaamiset. Palveluksessa on myös yksi määräaikainen kirvesmies. Samalla henkilökunnalla olemme hoitaneet myös kahden erillisen asuntoyhtiön isännöintipalvelut, Suomussalmen kunnan asuntojen vuokrauksen sekä Suomussalmen kirkonkylän Vanhustentalojärjestö ry:n isännöinnin.

Yhtiön hallitus

Yhtiön hallitukseen ovat toimintavuoden aikana kuuluneet:

Varsinaiset jäsenet 1.1.2023 – 5.3.2023

Ilmari Tauriainen, puheenjohtaja
Merja-Liisa Seppänen, varapuheenjohtaja
Tuula M. Heikkinen
Jonne Heikkinen
Mikko Pulliainen
Tapio Berg
Ritva Juntunen

Varsinaiset jäsenet 6.3.2023 - 31.12.2023

Tuula M. Heikkinen, puheenjohtaja
Merja-Liisa Seppänen, varapuheenjohtaja
Jonne Heikkinen
Mikko Pulliainen
Mikko T. Tolonen
Tapio Berg
Ritva Juntunen

varajäsenet 1.1.2023 – 31.12.2023
Erja Helttunen ja Veijo Holappa

Yhtiökokousedustaja

1.1.2023. – 31.12.2023
Taina Matero Suomussalmen kunta, varalla Keijo Mulari Suomussalmen kunta.

Tilintarkastajat

KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tarkastaja KHT, JHT Antti Kääriäinen.

Yhtiön osakepääoma

Yhtiön osakepääoma 1 181 500,85 euroa. Kaikki osakkeet 7 024 885 kpl nimellisarvoltaan 0,1681 euroa.
Koko osakekannan omistaa Suomussalmen kunta.

Toiminimen kirjoitusoikeus

Toiminimen kirjoitusoikeus on hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla yksin ja kahdella hallituksen jäsenellä yhdessä.

Vakuutukset

Yhtiöllä on kiinteistöjen täysarvovakuutukset Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fenniassa.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Taustaa

Yhtiö on hakeutunut vapaaehtoiseen yrityssaneeraukseen Valtiokonttorin yhtenäis- ja vuosimaksulainojen osalta 2001 alkaen. Suurin vaikutus oli Valtiokonttorin lainojen koron aleneminen 2 prosenttiin ja lisäksi yhtiö on saanut vapautusta Suomussalmen kunnan myöntämien tertiäärilainojen koroista 1999 alkaen. Yrityssaneerauspäätöstä tarkistettiin 2.6.2016 ja sitä jatkettiin 14.6.2019. Kiinteäkorkoiseksi muutettujen lainojen korko palautettiin 17.6.2019 Valtiokonttorin päätöksellä seuraamaan lainaryhmän normaaliehtoista koronmääritystä. Yrityssaneeraus päättyi 31.8.2023. Yhtiöllä on lainaa Suomussalmen kunnalta 866 864,44 euroa sekä muita pankkilainoja 55 116,53, jotka tulee maksetuksi vuoden 2024 aikana.

Vuokratalot 1.1.2015 alkaen on vastannut kunnan suoraan omistamien asuntojen vuokrauksesta ja ostanut kiinteistöhoito- ja siivouspalvelut Suomussalmen kunnan teknisiltä palveluilta omakustannushintaan.

Yhtiöllä on hoidossa Asunto Oy Suomussalmen Marjakangas ja Asunto Oy Suomussalmen Kuntopolku sekä Suomussalmen kirkonkylän Vanhustentalojärjestö ry. Asunto Oy Suomussalmen Hirvikangas ja Asunto Oy Suomussalmen Ämmäntaival sulautettiin Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokrataloihin 31.1.2023.

Liikevaihto ja talous

Yhtiön vuokraustoiminnan liikevaihto oli 2 579 147,45 euroa, joka oli 106 932,94 euroa suurempi kuin edellisellä tilikaudella. Muut liiketoiminnan tuotot olivat 43 767,78 euroa.

Käyttöaste oli 87,45 % ja tavoitteemme vuodelle 2023 oli 86,00 %.

Korjauksiin toimintavuoden aikana käytettiin 201 119,41 euroa. Huoneistokorjaukset on tehnyt oma kirvesmies, ulkopuoliset yrittäjät ja pieniä maalauksia ja mattojen uusimisia on teetätetty huoltomiehillä.

Lehtolantielle tehtiin porakaivo.

Merkittävämpiä asuntojen peruskorjauksia tehtiin Metsärinteentie 2, Miilutie 4, Hakakatu 1 ja Lehtolantie 2 kohteisiin.

Lukostot uusittiin Hakakatu 1 ja Jäniksenpolku 22 taloihin.

Tilikaudella suunnitelman mukaan tehdyt poistot olivat 315 083,77 euroa.

Yhtiössä on varauduttu tuleviin korjauksiin tekemällä asuintalovarausta 5 193 739,89 euroa. Tilikauden varausten muutos oli 442 182,76 euroa.

Yhtiön taloudellinen tilanne tulee pitkälti riippumaan käyttöasteesta.

Tilikauden aikana keskineliövuokraksi budjetoitiin 9,01 €/kk/jm².

Vuokra- ja käyttökorvaussaatavia oli 31.12.2023 yhteensä 18 488,92 euroa.
Luottotappioihin kirjattiin kaikki yli vuoden perinnässä olleet saatavat 9 094,57 euroa.

Toiminnan keskeisimmät tunnusluvut

Laajuustiedot

Huoneistoalat	2015–2023	Tilavuus	2015–2023
31.12.2015	25658,0 asm ²	31.12.2015	100281 rm ³
31.12.2016	25658,0 asm ²	31.12.2016	100281 rm ³
31.12.2017	25311,5 asm ²	31.12.2017	99011 rm ³
31.12.2018	24940,5 asm ²	31.12.2018	97671 rm ³
31.12.2019	24564,5 asm ²	31.12.2019	94905 rm ³
31.12.2020	24564,5 asm ²	31.12.2020	94905 rm ³
31.12.2021	24401,0 asm ²	31.12.2021	93660 rm ³
31.12.2022	24401,0 asm ²	31.12.2022	93660 rm ³
31.12.2023	25383,0 asm ²	31.12.2023	97485 rm ³

Tunnusluvut	2020	2021	2022	2023
Käyttöaste taloudellinen %	86,57	88,17	87,79	87,45
Lainat €/asm ²	120	92,27	64,55	36,62
Quick ratio/ normaali	0,6	0,7	0,5	1,1
Quick ratio/ arava	2,1	2,1	1,6	1,8
Omavaraisuusaste normaali	57,4	64,2	71,1	82,9
Omavaraisuusaste arava	70,9	77,8	84,8	92,3
VPO takaisinmaksuaika	4,5	3,7	3,2	1,2
Sijoitetun pääoman tuotto	9,68	10,38	8,80	11,02

Kulutus	2020	2021	2022	2023
Lämpö MWh/m ³	55,59	55,10	52,30	52,90
Vesi m ³ / vrk	60,42	64,19	66,66	55,42
Sähkö kWh /m ³	3,66	3,43	3,63	3,33

Olennaiset tapahtumat tilikauden jälkeen

Tilikauden jälkeen yhtiön toiminta jatkuu normaalisti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön asuntojen kysyntä tulee tulevaisuudessakin painottumaan pieniin keskustan alueella sijaitseviin asuntoihin. Vuokra-asuntojen tarjonta ylittää varsinkin Taivalalaisella kerrostalojen kysynnän ja näin ollen asukkailla on aidosti varaa valita myös asuinalueensa ja vuokra-asuntonsa. Sivukylien vajaakäyttöisiä rivitaloja pyritään myymään suunnitelman mukaan.

Tuloksen käyttäminen

Hallitus esittää, että tilikauden voitto 18,14 euroa kirjataan yhtiön vapaaseen pääomaan edellisten tilikausien voitto- ja tappioutilille.

Suomussalmen Energia Oy 2023

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Visio:

Suomussalmen energia Oy on biotaloudessa toimiva haluttu työnantaja ja vahvan brändin omaava yritys. Lisäämme elinvoimaa tuottamalla hiilineutraalisti, taloudellisesti ja kannattavasti lämpöenergiaa suomussalmelaisille.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Menot ja tulot ovat tasapainossa ja ennakoitavissa	Taloutta hoidetaan keskeisillä tavalla	Talousarvio ja yhtiön tulos	Tulos talousarvion mukainen
Teemme työmme turvallisesti, yhdessä tehden	Turvallisuusajattelun lisääminen ja turvallisuus koulutus	Talouden, tuotannon ja turvallisuuden mittarit	Vakiintuneet turvallisuuskäytännöt
Kaikella toiminnallamme on tarkoitus	Toimintamme on joustavaa, tehokasta ja osaamme resursoida sen oikein	Tuotannon ja talouden mittarit	Laitosten käyttö hyvällä tasolla ja tuotannon hyötysuhde noussut

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Etsimme rohkeasti tapoja tehdä työmme tehokkaasti	Uusien työtapojen, ideoiden ja työvälineiden rohkea etsiminen	Talouden tuotannon ja hyvinvoinnin mittarit	Laitosten käytettävyys ja tehokkuus parantunut
Henkilökuntamme on motivoitunutta ja ammattitaitoista	Henkilökunnan koulutukset ja kannustaminen	Työhyvinvoinnin mittarit 0-tapaturmaa	1 tapaturma

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harras-

tusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Elinvoimaa tukevat, tuottavat investoinnit	Tutkimme tulevaisuuden tuotantomuodot, teknologiat ja mahdollisuudet	Talouden tunnusluvut CO ² päästöt	Hiilineutraali tuotanto
Verkostoituminen alan muiden toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa	Osallistuminen energiateollisuuden tapahtumiin sekä kontaktit muihin alan toimijoihin	Olemme verkostoituneet alalla	Energiateollisuus Ry:n jäsen yritys
Tutkimme fossiilisten polttoaineiden korvaajat tulevaisuuden tuotannon turvaksi	Tutkimus- ja kehitysprojektit hiilineutraaliuden saavuttamiseksi	CO ² -päästöt	Hiilijalanjälkemme on pienenevä

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Korostamme paikallisuutta luomalla vahvan brändin yhtenäistämällä yritys-kuvaa ja ulkoasua	Korostamme paikallisuutta toiminnassamme	Asiakastytyväisyys, yrityskuva	Olemme tunnettu ja tavoitettavissa oleva paikallinen yritys
Olemme vakaa, luotettava ja ammattitaitoinen paikallinen toimija	Investoimme tuotantovarmuuteen ja kehitämme asiakaspalvelua	Asiakastytyväisyys, tuotantohäiriöt, verkostovuodot	Asiakkaamme ovat tyytyväisiä ja tuotantovarmuus hyvällä tasolla
Digitalisaation lisääminen toiminnassamme	Kartoitamme parhaat tavat ja työkalut toimintaamme, hyödynnämme digitalisaation tuoman lisäarvon toiminnassamme	Tehtäviemme toimivuus, raportointi, automaatiotaso, asiakastytyväisyys	Yrityksen ohjelmistot ovat päivitettyjä, asiakasmukaisia ja tukevat nykyajan vaatimuksia. digiturvallisuus on hyvällä tasolla

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Otamme luontoarvot huomioon toiminnassamme	Olemme kestävyyskriteerijärjestelmässä oleva toimija	Kestävyyskriteerimme on mitattavissa	Toimimme kestävyyskriteereiden mukaisesti
Toimintamme on kestävä ja hiilijalanjälkemme laskeva	Pienennämme hiilijalanjälkeä sekä päästöjä BAT-tekniikkaa käyttäen	Toimintamme on ohjaavan lainsäädännön mukaista	Toimimme ohjaavan lainsäädännön mukaisesti

Toiminta

Kaukolämpöverkostoa saneerataan saneeraussuunnitelman ja ennakoivan kunnossapidon periaatteiden mukaisesti.

Tuhka käytetään metsälannoitteena

Tuotetaan kunnan tilapalveluille Kirkonkylän ja Karhulanvaaran lämpökeskusten työajan ulkopuoliset varallat- ja hoitopalvelut.

- lämpökeskukset 3 kpl (Pitämä, Ristee ja Siikaranta), lämpöteho yhteensä 38,7 MW

- rakennettua lämpöverkkoa 25,1 km
- lämmitettävien rakennusten tilavuus 1.000.000 m³, myyty lämpömäärä n. 43 GWh/vuosi

Vastuuhenkilöt:

toimitusjohtaja Timo Nissinen puh. 040 688 4560

Kaukolämpösopimukset kpl

2019	2020	2021	2022	2023
312	312	313	314	314

Henkilöstömäärä	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
	6	5	5	5

Tilinpäätös 31.12.2023

SUOMUSSALMEN ENERGIA OY

		TP 2022	TP 2023	TA 2023	TOT%	TA 2024
Tuloslaskelma	Liikevaihto	2 927 528	2 875 233	2 950 000	97	3 085 302
	Liiketoiminnan muut tuotot	710 660	1 847 870	700	263981	700
	Ostot	-1 776 987	-1 905 500	-1 700 000	112	-1 868 750
	Ulkopuoliset palvelut	0	0	0		0
	Hakevaraston muutos	96 548	115 549	105 807		0
	Henkilöstökulut	-315 059	-357 428	-337 910	106	-340 469
	Poistot	-554 306	-601 293	-566 692	106	-552 160
	Liiketoiminnan muut kulut	-216 648	-268 483	-218 130	123	-191 600
	Liikevoitto	871 736	1 705 948	233 775	655	133 023
	Rahoitustuotot	569	66 240	800	103	550
	Rahoituskulut	-79 175	-32 280	-28 096	1212	-6 530
	Poistoeron muutos	-505 985	-354 877	-100 000	#JAKO/0!	0
	Tuloverot	-57 429	-263 897	-21 295		-25 409
	Tilikauden tulos	229 716	1 054 894	85 184	0	101 634
Tase Vastaavaa	Pysyvät vastaavat	7 026 747	7 457 246	6 477 715		6 275 555
	Vaihtuvat vastaavat					
	Vaihto-omaisuus	282 355	397 904	80 000		324 059
	Myntisaamiset	368 016	361 577	380 000		282 355
	Saamiset konserni	324 059	317 596	300 000		368 016
	Muut saamiset	2 040	208 079	20 000		2 040
	Rahat ja pa saam.	1 237 203	662 772	1 192 287		1 051 075
		9 240 419	9 405 173	8 450 002		0 8 303 100
Vastattavaa	Oma pääoma	4 952 155	5 907 009	4 907 583		5 138 934
	Kertynyt poistoero	1 476 867	1 831 744	1 192 404		1 576 867
	Vieras pääoma pa konserni	619 065	646 938	569 065		696 938
	Vieras pääoma pa muut	1 304 306	178 902	1 128 392		174 709
	Vieras pääoma lyhytaik.	888 066	840 580	652 558		715 653
		9 240 419	9 405 173	8 450 002		8 303 101
Käyttöomaisuus	Arvo 1.1.	6 926 725	7 026 747	6 694 407		6 477 715
	Lisäykset	654 328	1 031 792	350 000		350 000
	Poistot	-554 306	-601 293	-566 692		-552 160
	Arvo 31.12.	7 026 747	7 457 246	6 477 715		6 275 555

Suomussalmi 15.2.2024

Timo Nissinen

SUOMUSSALMEN ENERGIA OY TOIMINTAKERTOMUS 2023

Yleistä

Suomussalmen Energia Oy on Suomussalmen kunnan omistama yhtiö, jonka toimiala on sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, sekä jäähdytysliiketoiminta. Kunta perusti Suomussalmen Energia Oy:n vuoden 2014 lopussa, joten kulunut tilikausi oli yhtiön yhdeksäs.

Yhtiön kotipaikka on Suomussalmi ja yhtiön kiinteän polttoaineen lämpölaitokset sijaitsevat Teollisuustie 1:ssä. Yhteensä lämpökeskuksia on kolme, kaukolämpöverkostoa on 29,1 km ja asiakkaita 304 kpl. Lämmitettävä rakennustilavuus on noin. 908 870 m³.

Tilikauden aikana yhtiö on harjoittanut sääntöjensä mukaista toimintaa.

Yhtiön toimintaan vaikuttava lainsäädäntö

Suomussalmen Energia Oy noudattaa toiminnassaan osakeyhtiölakia, päästökauppalakia ja kestävyyslakia. Sopimukset asiakkaiden kanssa on solmittu Suomussalmen kunnanvaltuuston hyväksymien liittymis- ja lämmön toimitusehtojen mukaisesti. Sopimusehdot täyttävät sisällöltään ja esitystavaltaan kuluttajansuojalain asettamat vaatimukset.

Henkilöstö

Suomussalmen Energia Oy:n lämmöntuotanto toteutetaan yhtiön oman henkilökunnan voimin. Yhtiön palveluksessa on neljä lämmittäjää ja toimitusjohtaja. Edellisen osa-aikaisen toimitusjohtajan jäädessä eläkkeelle 31.5.2021. Yhtiön toimitusjohtajana aloitti 1.6.2021 alkaen Timo Nissinen.

Yhtiön hallitus

Yhtiön hallitukseen ovat toimintakauden aikana kuuluneet varsinaiset jäsenet:

Seppo Nyman puheenjohtaja	29.10.2021 alkaen
Veijo Holappa varapuheenjohtaja	15.9.2017 alkaen
Tuula M Heikkinen	24.9.2021 alkaen 29.5.2023 asti.
Miia Heikkinen	24.9.2021 alkaen
Petteri Matero	24.9.2021 alkaen
Eila Säkkinen	21.6.2023 alkaen

Toimintavuoden aikana yhtiön hallitus piti yhteensä neljä kokousta.

Yhtiökokousedustaja

Suomussalmen kunnan edustajina ovat toimineet 14.9.2021 alkaen Keijo Mulari ja varaedustajana Sami Pihlajamaa.

Tilintarkastaja

Yhtiön tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy Ab. Vastuunalainen tarkastaja on JHT, KHT Antti Kääriäinen.

Yhtiön osakepääoma

Yhtiön osakepääoma on 100 000 euroa. Osakkeen (1 kpl) omistaa Suomussalmen kunta.

Toiminimen kirjoitusoikeus

Toiminimen kirjoitusoikeus on hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla yksin ja kahdella hallituksen jäsenellä yhdessä.

Vakuutukset

Yhtiöllä on omaisuus-, vastuu- ja keskeytysvakuutukset Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fenniassa.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Toiminta

Suomussalmen Energian Oy:n toiminta perustuu lämmön myyntiin asiakkaille. Ulkolämpötilalla on suuri vaikutus lämmön myyntiin ja sitä kautta myös yhtiön liikevaihtoon. Kulunut vuosi oli hieman kylmempi kuin edellinen, esimerkiksi lämmitystarveluku Suomussalmella oli 5345 ja edellisenä vuonna 5151.

Suomussalmen Energia Oy tuotti lämpöä tilikauden aikana 52 500 MWh Tuotannostamme 99,80 % tuotettiin uusiutuvilla polttoaineilla.

Vuoden 2023 aikana solmittiin yksi uusi lämmön toimitussopimus.

Yhtiö ostaa talous- ja henkilöstöhallinnon Azets Oy:ltä. Kunnalta yhtiö ostaa kaukolämmön laskutuspalvelun.

Vuoden 2023 aikana peruskorjattiin Kurimontiellä DN250 runkolinjaa n. 900 metriä sekä asiakaslinjat. Verkostovuotoja vuoden aikana oli kaksi: Kurimontiellä ja Miilutiellä.

Kuluvan vuoden aikana on tehostettu tuotannon toimintaa sekä otettu käyttöön uusia toimintamalleja. Siikarannan laitosalue päätettiin aidata sekä polttoaine kenttää laajentaa toiminnan turvaamiseksi.

Siikarannan lämpökeskuksella tehtiin normaalit huoltoseisakit kesän aikana.

Suomussalmen Energia Oy on päästökauppalain 14 §:n mukainen toiminnanharjoittaja. Toiminnan siirtyminen kunnalta yhtiölle on ilmoitettu Energiavirastolle. Energiavirasto on tehnyt päätöksen 13.4.2015, jolla Suomussalmen kunnan myönnetyt kasvihuonekaasujen päästöluvat on siirretty Suomussalmen Energia Oy:lle 1.1.2015 alkaen.

Suomussalmen Energian tulee noudattaa myös kestävyyslakia biomassapolttoaineiden kestävyys osoittamiseksi.

Kestävyyslakiin ja päästökauppaan liittyvät todentajatehtävät hankittiin Inspecta Sertifiointi Oy:ltä.

Fossiilisten polttoaineiden poltosta syntyi hiilidioksidipäästöjä vuonna 2023 yhteensä 80 tonnia (24 tonnia vuonna 2022). Suomussalmen Energia myi päästöoikeuksia toimintavuoden aikana.

Liikevaihto ja talous

Yhtiön kaukolämpötoiminnan liikevaihto oli 2 875 233 euroa.

Tilikaudella suunnitelman mukaan tehdyt poistot olivat 601 293,29 euroa. Tilinpäätökseen sisältyy lisäksi poistoeron muutos, joka on suuruudeltaan 354 877 euroa.

Tilikauden aikana kuluttajilta perittävään kaukolämmön arvonlisäverolliseen kulutusmaksuun ei tehty hinnan korotusta. Kulutusmaksu oli 72,52 €/MWh.

Suomussalmen Energia Oy:n liiketoiminnan tulos on 1 054 894,15 euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön liikevaihdon kehitykseen vaikuttaa kuluttajien lämmön kysyntä. Asiakkaiden määrän arvioidaan säilyvän nykyisellään, mutta asiakkaiden kiinteistömäärä vähenee. Liikevaihdon muutoksiin vaikuttavat myös vuotuiset sääolot. Lämmitettävän rakennuskannan purkamisen vähentää tulevaisuudessa lämmön menekkiä ja sen takia liikevaihtoa. Toiminnan kustannuksista suurin osa muodostuu polttoaineiden hankinnasta, joten polttoaineiden hintakehitys vaikuttaa yhtiön kannattavuuteen merkittävästi. Kaukolämmöllä on myös merkittävä rooli puhtaamman energian toimittajana ja mahdollistajana, kun siirrymme yhä puhtaampiin energiantuotantomuotoihin.

Tuloksen käyttäminen

Suomussalmen Energia Oy:n hallitus esittää yhtiökokoukselle, että omistajalle maksetaan vuodelta 2023 osinkoa 100 000 euroa. Vuoden 2023 tulos 1 054 894,15 euroa kirjataan vapaan pääoman voitto/tappio tilille.

5.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta.

Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratalot hakeutui vapaaehtoiseen yrityssaneeraukseen Valtiokonttorin yhteis- ja vuosimaksulainojen osalta 2001 alkaen. Yrityssaneeraus päättyi 31.8.2023.

Asuntoihin tehtiin vuoden 2023 aikana peruskorjauksia ja pienempiä huolto- ja kunnostustoimia, uusittiin lukostoja sekä porattiin yksi porakaivo.

Asunto Oy Suomussalmen Hirvikangas ja Asunto Oy Suomussalmen Ämmäntaival sulautuivat Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokrataloihin 31.1.2023.

Suomussalmen Energia Oy peruskorjasi Kurimontiellä runkolinjaa noin 900 metriä ja tarvittavat tonttijohdot. Verkostovuotoja vuoden 2023 aikana oli kaksi: Kurimontiellä ja Miilutiellä.

Energiaa tuotettiin tilikauden aikana 52 500 MWh, josta 99,80 % uusiutuvilla polttoaineilla.

Vuoden aikana on jatkettu tuotantotoiminnan tehostamista ja otettu käyttöön uusia toimintamalleja.

5.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain mukaan kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä (Kuntalaki 48 §). Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja sekä kunnanhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat (Hallintosääntö 23 §). Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valtuusto on 13.11.2023 § 53 hyväksynyt Suomussalmen kunnan uuden konserniohjeen, joka on tullut voimaan 1.11.2023 alkaen. Tytäryhteisöt sitoutuvat konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Valtuusto on asettanut talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kunstrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Yhtiöiden toimitusjohtajat ovat raportoineet kunnanhallitukselle edustamiensa yhtiöiden taloudesta ja toiminnasta sekä vuoden 2023 tilinpäätöksestä.

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsenehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa jäsenten valintaa koskevan ohjeen yhtiökokousedustajalle. Kunnanhallitus ottaa samalla yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhtiön hallitukseen valittavien 7 jäsenten määrään. Hallituksen kokoonpanossa tulee huomioida yhteisön toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe. Hallitusjäsenehdokkaaksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Hallituksen jäseniä nimettäessä konsernijohtoon velvollisuus on huolehtia kuntalain (410/2015) 47.2 §:n toteuttamisesta, jonka mukaan tytäryhteisöjen hallituksella tulee kokonaisuutena olla riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus ja yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallituksella on oltava kyky yhteisön toimitusjohtajan tai toiminnanjohtajan ohjaamiseen ja tukemiseen yhteisön kehittämisessä ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Konsernijohtoon tulee huolehtia siitä, että hallitus ei missään vaiheessa vaihdu kokonaan, vaan hallituksen jatkuvuus säilyy.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet. Siten varmistetaan, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyn ohjeen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultuansa valituksi tehtävään. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Päivitetyn konserniohjeen 6. kohdan mukaisesti tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava pääomistajan eli Suomussalmen kunnan ennakkokanta tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus kunnan ennakkokannan hankkimiseen koskee myös tytäryhteisöjen omia tytäryhteisöjä. Myös osakkuusyhteisöjen, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen, joissa kunnalla on omistuksia tai määräysvaltaa, on suotavaa kuulla omistajiaan ennakkokantaa edellyttävissä asioissa ennen päätöksentekoa.

Velvollisuus pääomistajan ennakkokannan hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla tai vastaavalla. Tytäryhteisön hallituksella on velvollisuus valvoa, että ennakkokanta on hankittu ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään asiaa koskeva päätös. Konserniohjeessa on erikseen lueteltu asiat, joissa ennakkokanta on ainakin haettava sekä kuvattu hakemisprosessi.

Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

5.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

5.5.1. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022
Toimintatuotot	16 866 985,15	59 858 557,76
Toimintakulut	-32 625 452,48	-116 055 326,63
Toimintakate	-15 758 467,33	-56 196 768,87
Verotulot	17 213 083,83	30 755 822,35
Valtionosuudet	7 492 482,00	35 346 381,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	69 117,70	13 684,47
Muut rahoitustuotot	721 360,79	2 478 928,17
Korkokulut	-782 137,00	-314 936,63
Muut rahoituskulut	-221 630,04	-1 075 780,21
Vuosikate	8 733 809,95	11 007 330,28
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 403 560,96	-5 681 764,35
Omistuksen eliminointierot	423,06	23 436,10
Arvonalentumiset	-932 097,48	-71 034,71
Satunnaiset erät	0,00	1 077 974,09
Tilikauden tulos	2 398 574,57	6 355 941,41
Tilinpäätössiirrot	468 257,93	-52 844,47
Tilikauden verot	-263 896,83	-57 429,03
Laskennalliset verot	-166 183,35	-151 299,46
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Vähemmistöosuudet	-532,40	-560,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 436 219,92	6 093 808,45
TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52 %	52 %
Vuosikate/Poistot, %	138 %	192 %
Vuosikate, euroa/asukas	1 218	1 494
Asukasmäärä	7 171	7 367

5.5.2. Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 733 809,95	11 007 330,27
Satunnaiset erät		1 077 974,09
Tilikauden verot	-263 896,83	-57 429,03
Tulorahoituksen korjauserät	-110 721,45	-46 912,76
Pakolliset varaukset		-1 062 257,61
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 043 450,28	-13 022 754,91
Rahoitusosuudet investointimenoihin	914 239,67	-1 024,50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	197 685,17	763 972,97
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 427 666,23	-1 341 101,48
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00	4 069 414,80
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 942 771,69	-4 064 597,57
Lyhytaikaisten lainojen muutos	46 551,75	22 366,89
Oman pääoman muutokset	-3 717,42	1 816 066,12
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 692 270,63	816 256,27
Rahoituksen rahavirta	792 333,27	2 659 506,51
Rahavarojen muutos	7 219 999,50	1 318 405,03
Rahavarat 31.12.	22 901 437,75	24 747 807,00
Rahavarat 1.1.	15 681 438,25	23 429 401,98
	7 219 999,50	1 318 405,02
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-6 941	-23 780
Investointien tulorahoitus, %	410	85
Laskennallinen lainanhoitokate	2,0	1,8
Kassan riittävyys pv	201	67

5.5.3. Konsernitase ja sen tunnusluvut

	2023	2022		2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	70 381	96 610	OMA PÄÄOMA	58 523	58 324
Aineettomat hyödykkeet	291	515	Peruspääoma	35 569	37 224
Aineettomat oikeudet	117	136	Arvonkorotusrahasto	84	84
Konserniliikearvo			Muut omat rahastot	4 215	4 687
Muut pitkävaikutteiset menot	174	365	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 219	10 235
Ennakkomaksut	0	14	Tilikauden yli-/alijäämä	2 436	6 094
Aineelliset hyödykkeet	69 562	95 486	VÄHEMMISTÖOSUUDET	30	30
Maa- ja vesialueet	6 784	6 881	PAKOLLISET VARAUKSET	111	504
Rakennukset	45 434	67 042	Eläkevaraukset		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 365	14 222	Muut pakolliset varaukset	111	504
Koneet ja kalusto	1 761	3 375	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 270	1 391
Muut aineelliset hyödykkeet	134	156	Valtion toimeksiannot	903	755
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	84	3 810	Lahjoitusrahastojen pääomat	340	411
Sijoitukset	528	609	Muut toimeksiantojen pääomat	27	225
Osakkuusyhteisöosuudet	51	51	VIERAS PÄÄOMA	37 268	68 815
Muut osakkeet ja osuudet	241	274	Pitkäaikainen	28 439	49 057
Muut lainasaamiset	0	0	Joukkovelkakirjalainat		
Muut saamiset	236	284	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 804	46 408
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	953	704	Lainat julkisyhteisöiltä	90	168
Valtion toimeksiannot	903	454	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	50	77	Saadut ennakot		
Muut toimeksiantojen varat	0	173	Ostovelat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 868	31 750	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 097	1 199
Vaihto-omaisuus	398	560	Siirtovelat		
Aineet ja tarvikkeet	398	423	Laskennalliset verovelat	1 448	1 282
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0	137	Lyhytaikainen	8 829	19 758
Saamiset	2 569	6 442	Joukkovelkakirjalainat	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	160	200	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	969	2 808
Myyntisaamiset	44	78	Lainat julkisyhteisöiltä	2 314	2 051
Lainasaamiset	72	78	Saadut ennakot	284	576
Muut saamiset	44	44	Ostovelat	1 689	3 909
Siirtosaamiset	0	0	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	509	993
Lyhytaikaiset saamiset	2 409	6 242	Siirtovelat	3 064	9 421
Myyntisaamiset	1 627	2 007	Laskennallinen verovelka		
Lainasaamiset	3	5	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	97 202	129 064
Muut saamiset	320	597	TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Siirtosaamiset	459	3 633	Omavaraisuusaste, %	60 %	45 %
Rahoitusarvopaperit	11 994	11 926	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	90 %	55 %
Osakkeet ja osuudet			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	18 655	16 329
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 994	11 926	Kertynyt yli-/alijäämä, € /asukas	2 601	2 217
Rahat ja pankkisaamiset	10 907	12 822	Konsernin lainat, € /asukas	4 271	7 156
VASTAAVAA YHTEENSÄ	97 202	129 064	Konsernilainakanta, 1000 €		
			31.12./1 000 euroa	30 625	52 716
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	31 115	54 044
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 339	7 336
			Konsernilainasaamiset		
			31.12./1 000 euroa	0	0
			Kunnan asukasmäärä	7 171	7 367

6. KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan ta-
seessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen
toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainotta-
miseksi (Kuntalaki § 115).

Tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää tilikauden 114 556,96 euroa ylijäämäisen tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Harrastajakulttuurirahastoa kartutetaan 11 548,79 euroa. Rahastoja puretaan yhteensä 472 577,54 euroa, joka lisätään tilikauden tulokseen. Summasta elinkeinojen kehittämisrahaston osuus on 471 977, 54 euroa, jolla on rahoitettu Hossan polttoainejakeluaseman rakentamiskustannukset. Kustannukset sisältyvät tuloslaskelman poistoihin täysimäärisinä.

Tilikauden ylijäämäksi muodostuu 575 585,71 euroa, joka kirjataan omaan pääomaan edellisten tilikausien yli/alijäämätillille kuluvaan vuoden kirjanpidossa.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kumulatiivinen ylijäämä on 17,286 milj. euroa. Kumulatiivinen ylijäämä on 2411 euroa asukasta kohti ja 14,7 veroprosenttia kohti.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	TP	TP	TP	TP	TA	TS	TS
A OMA PÄÄOMA	51 002	52 955	58 251	56 708	57 138	57 740	59 237
I Peruspääoma	37 224	37 224	37 224	35 569	35 569	35 569	35 569
II Liittymismaksurahasto							
III Arvonkorotusrahasto	0	0	0	0	0	0	0
IV Muut omat rahastot	4 272	4 267	4 317	3 853	3 853	3 853	3 853
-josta elinkeinojen kehittämisrahasto	3 728	3 728	3 728	3 256	3 256	3 256	3 256
-josta vahinkorahasto	356	346	345	345	345	345	345
-josta koulutusrahasto	24	24	21	18	18	18	18
-josta stipendirahasto	92	91	87	87	87	87	87
- josta harrastajakulttuurirahasto	72	78	86	97	97	97	97
- josta kylien kehittämisrahasto	0	0	50	50	50	50	50
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	9 749	9 506	11 466	16 710	17 286	17 716	18 318
VI Tilikauden yli-/alijäämä	-243	1 958	5 244	576	430	602	1 497
KUMULATIIVINEN YLI/ALIJÄÄMÄ YHT.	9 506	11 464	16 710	17 286	17 716	18 318	19 815
ylijäämät/alijäämät tulovero %	9,3	11,0	15,9	14,7	14,6	15,0	15,9
ylijäämät/alijäämät/asukas	1 252	1 527	2 268	2 411	2 519	2 651	2 918
asukasluku	7 594	7 508	7 367	7 171	7 033	6 909	6 791
verotettava tulo	101 914	104 415	105 233	117 815	120 946	122 451	124 930
omavaraisuusaste%	62	61	64	62			

Talousarvion mukaan vuoden 2024 ylijäämä on 0,430 milj. euroa ja vuoden 2025 ylijäämä 0,602 milj. euroa. Vuonna 2026 tilinkauden ylijäämäksi muodostuisi tämän hetken arvon mukaan 1,497 milj. euroa.

Talouden tasapainottaminen

Ylijäämäisistä tilinpäätöksistä ja talousarvioista huolimatta talouden tasapainottamista ja sopeuttamista tulee jatkaa myös tulevina vuosina. Väestön väheneminen ja ikääntyminen, kohonneet kustannus- ja korkotaso, maailmantalouden heilahtelut sekä valtionhallinnon leikkaustoimet haastavat monien muiden kuntien tavoin myös Suomussalmen kunnan taloutta.

Vuosina 2025-2027 kuntatalouden suunnitteluun vaikuttavat monet käynnissä olevat uudistushankkeet: TE-palvelu-uudistus siirtää aiemmin valtion toimesta tuotetut työllisyyspalvelut kuntien järjestämisvastuulle, valti-onosuusjärjestelmän uudistustyö hakee rakenteellisia ratkaisuja tasapuolisempaan sekä reaali-perusteisempaan rahoituksen jakamiseen ja normienpurkutalkoiden tavoitteena on vähintäänkin tuoda tarpeellisia joustoja kuntien perustoimintaan. Näiden kaikkien toimien lopullisia vaikutuksia suuntaan tai toiseen ei pystytä vielä tarkasti arvioimaan.

Vaikka talouskehityksen ennakoitavuus on lähiajoille heikentynyt, kestävä taloudenpito edellyttää omien toimien tarkastelua ja tarvittaessa sopeuttamista muuttuneisiin olosuhteisiin, kysyntään ja käytettävissä oleviin resursseihin. Talouden suunnittelussa on lähivuosina huomioitava lisäksi myös mahdollinen käytöstä poistuvan kiinteistökannan nopeutettu poistotarve. Tarvittaessa aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää tulee hallitusti hyödyntää puskurina haasteiden ratkaisemiseksi ja elinvoiman säilyttämiseksi myös suunnitteluvuosia pidemmälle. Koska emme voi suuresti vaikuttaa valtiontalouden tasapainotilan paranemiseen tai erilaisten uudistushankkeiden lopputulemaan, kannattaa meidän panostaa niihin asioihin, joihin voimme vaikuttaa. Näitä toimia on jo osin aloitettu, osin kartoitettu sekä osin suunniteltu – ja työ jatkuu.

7. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

YHTEEENVETO KÄYTTÖTALOUSTESTA 2023

Valtuuston sitovuustaso, toimielin netto, sisältää sisäiset erät	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Käyttötalousoasa						
TOIMINTATUOTOT	13 933 048	14 515 979	14 330 979	15 415 573	108	-1 084 594
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	90 784	79 985	79 985	139 607	175	-59 622
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-73 725 864	-32 943 631	-34 225 791	-34 649 839	101	424 049
TOIMINTAKATE	-59 702 032	-18 347 667	-19 814 826	-19 094 659	96	-720 167
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-31 577			-94 759		94 759
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 283 166	-4 337 127	-4 337 127	-5 525 047	127	1 187 920
SATUNNAISET ERÄT	499 196					
TILIKAUDEN TULOS	-62 517 579	-22 684 794	-24 151 953	-24 714 465	102	562 512
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				461 029		-461 029
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-62 517 579	-22 684 794	-24 151 953	-24 253 436	100	101 483
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	17 736	13 000	13 000	15 175	117	-2 175
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 257	-17 000	-17 000	-17 854	105	854
TOIMINTAKATE	-5 520	-4 000	-4 000	-2 679	67	-1 321
TILIKAUDEN TULOS	-5 520	-4 000	-4 000	-2 679	67	-1 321
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 139	-4 000	-4 000	-2 679	67	-1 321
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-20 683	-19 461	-19 461	-22 585	116	3 124
TOIMINTAKATE	-20 683	-19 461	-19 461	-22 585	116	3 124
TILIKAUDEN TULOS	-20 683	-19 461	-19 461	-22 585	116	3 124
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-482	-19 461	-19 461	-22 585	116	3 124
Kunnanvaltuusto						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-42 096	-43 298	-43 299	-38 666	89	-4 632
TOIMINTAKATE	-42 096	-43 298	-43 299	-38 666	89	-4 632
TILIKAUDEN TULOS	-42 096	-43 298	-43 299	-38 666	89	-4 632
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)						
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-43 321	-43 298	-43 299	-38 666	89	-4 632
Kunnanhallitus						
TOIMINTATUOTOT	861 503	671 407	671 407	645 301	96	26 106
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 059 893	-4 869 726	-5 343 795	-4 962 588	93	-381 207
TOIMINTAKATE	-4 198 390	-4 198 318	-4 672 388	-4 317 287	92	-355 101
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-29 042	-5 606	-5 606	-478 831	999	473 225
SATUNNAISET ERÄT	499 196					
TILIKAUDEN TULOS	-3 728 236	-4 203 924	-4 677 994	-4 796 117	103	118 123
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				471 978		-471 978
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 077 159	-4 203 924	-4 677 994	-4 324 140	92	-353 854
1810 Kainuun liitto						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-277 332	-283 100	-283 100	-275 760	97	-7 340
TOIMINTAKATE	-277 332	-283 100	-283 100	-275 760	97	-7 340
TILIKAUDEN TULOS	-277 332	-283 100	-283 100	-275 760	97	-7 340
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-285 402	-283 100	-283 100	-275 760	97	-7 340
Sivistyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 747 648	1 530 800	1 345 800	1 746 789	130	-400 989
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-15 765 459	-16 114 675	-16 413 059	-16 112 404	98	-300 655
TOIMINTAKATE	-14 017 811	-14 583 875	-15 067 259	-14 365 615	95	-701 644
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-121 338	-517 017	-517 017	-555 248	107	38 231
TILIKAUDEN TULOS	-14 139 149	-15 100 892	-15 584 276	-14 920 863	96	-663 413
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				-10 949		10 949
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-14 464 602	-15 100 892	-15 584 276	-14 931 812	96	-652 464
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	9 921 502	11 120 272	11 120 272	11 869 501	107	-749 229
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	73 142	79 985	79 985	115 048	144	-35 063
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 562 665	-10 868 368	-11 376 103	-12 378 452	109	1 002 349
TOIMINTAKATE	-1 568 021	331 889	-175 846		224	218 056
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				-393 903		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 796 254	-3 566 441	-3 566 441	-4 229 152	119	662 711
TILIKAUDEN TULOS	-4 364 275	-3 234 552	-3 742 287	-4 623 055	124	880 767
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 680 226	-3 234 552	-3 742 287	-4 623 055	124	880 767
Vesihuoltolaitos						
TOIMINTATUOTOT	1 159 686	1 180 500	1 180 500	1 138 806	96	41 694
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	17 642			24 559		-24 559
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-723 124	-728 003	-729 973	-841 531	115	111 557
TOIMINTAKATE	454 204	452 497	450 527	321 835	71	128 692
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-31 577			-94 759		94 759
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-336 531	-248 063	-248 063	-261 815	106	13 752
TILIKAUDEN TULOS	86 095	204 434	202 464	-34 740	-17	237 204
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	66 136	204 434	202 464	-34 740	-17	237 204
Sisäiset erät	4 691 347	5 014 240	5 014 240	5 015 529	100	-1 289

7.1. Käyttötalouden osan ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	17 736,30	13 000,00	13 000,00	15 175,20	116,73	-2 175,20
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 256,53	-17 000,00	-17 000,00	-17 853,76	105,02	853,76
TOIMINTAKATE	-5 520,23	-4 000,00	-4 000,00	-2 678,56	66,96	-1 321,44
VUOSIKATE	-5 520,23	-4 000,00	-4 000,00	-2 678,56	66,96	-1 321,44
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-5 520,23	-4 000,00	-4 000,00	-2 678,56	66,96	-1 321,44

TARKASTUSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-20 682,59	-19 461,15	-19 461,15	-22 584,89	116,05	3 123,74
TOIMINTAKATE	-20 682,59	-19 461,15	-19 461,15	-22 584,89	116,05	3 123,74
VUOSIKATE	-20 682,59	-19 461,15	-19 461,15	-22 584,89	116,05	3 123,74
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-20 682,59	-19 461,15	-19 461,15	-22 584,89	116,05	3 123,74

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Lautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita.

Varsinaisen tilintarkastuksen suorittaa tilintarkastusyhteisö, jonka tehtävänä on tarkastaa mm. seuraavat asiat:

1. Onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.
2. Antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitalinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.
3. Ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita.
4. Onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tarkastuslautakunta valitsee vuosittain tarkastuksen painopistealueet.

Kuntalain 84 § edellyttää, että tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuusilmoitusten tekemistä vuodesta 2017 lähtien. Lisäksi tarkastuslautakunta saattaa ilmoitukset tiedoksi valtuustolle.

KUNNANVALTUUSTO

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kunnanvaltuusto						
TOIMINTATUOTOT						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-42 096,00	-43 298,50	-43 298,50	-38 666,22	89,30	-4 632,28
TOIMINTAKATE	-42 096,00	-43 298,50	-43 298,50	-38 666,22	89,30	-4 632,28
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-42 096,00	-43 298,50	-43 298,50	-38 666,22	89,30	-4 632,28
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-43 320,90	-43 298,50	-43 298,50	-38 666,22	89,30	-4 632,28

KUNNANHALLITUS

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kunnanhallitus						
TOIMINTATUOTOT	861 503,27	671 407,16	671 407,16	645 301,42	96,11	26 105,74
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 059 893,14	-4 869 725,62	-5 343 795,10	-4 962 587,94	92,87	-381 207,16
TOIMINTAKATE	-4 198 389,87	-4 198 318,46	-4 672 387,94	-4 317 286,52	92,40	-355 101,42
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-29 042,41	-5 606,00	-5 606,00	-478 830,88	999,00	473 224,88
SATUNNAISET ERÄT	499 196,00					
TILIKAUDEN TULOS	-3 728 236,28	-4 203 924,46	-4 677 993,94	-4 796 117,40	102,53	118 123,46
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				471 977,54		-471 977,54
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 077 159,10	-4 203 924,46	-4 677 993,94	-4 324 139,86	92,44	-353 854,08

Kunnanhallitus Tulosalue	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kunnanhallitus						
TOIMINTATUOTOT	5 857,91	3 000,00	3 000,00	16 436,73	547,89	-13 436,73
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-714 630,32	-872 331,13	-1 338 518,13	-1 369 380,41	102,31	30 862,28
TOIMINTAKATE	-708 772,41	-869 331,13	-1 335 518,13	-1 352 943,68	101,30	17 425,55
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 578,13					
SATUNNAISET ERÄT	499 196,00					
TILIKAUDEN TULOS	-232 154,54	-869 331,13	-1 335 518,13	-1 352 943,68	101,30	17 425,55
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-251 182,74	-869 331,13	-1 335 518,13	-1 352 943,68	101,30	17 425,55

KUNNANHALLITUS

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raatteen tien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Kunnanhallitus johtaa, valvoo ja arvioi kunnan hallintoa ja vastaa kunnan taloudellisten ja yleisten toimintaedellytysten kehittämisestä.

Kunnanhallituksen tehtävänä on kuntalaisia säädetyllä tavalla:

- vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta	Monikanavainen muuttajamarkkinointi – asumis- ja rakentamismahdollisuudet veden äärelle, luonto ja vapaa-aika, palvelut ja työmahdoli-	Muuttotilastot – positiivinen nettomuutto	Ei toteutunut. Netto-muuttotappio -96
Uusien asukkaiden ja vapaa-ajanasukkaiden			

integroituminen yhteisöön – asumisesta kiinnostuneita aktivoidaan ottamaan yhteyttä kuntaan	<p>suudet</p> <p>Muuttajamarkkinointia tehdään asiakaskohtaisissa muun työn ohessa</p> <p>Asuminen. Omakotirakentamista palvelevat rantatontit Ämmänsaaren lähitöllä – vapaa-ajan tontit</p> <p>Valokuidun saatavuuden edistäminen</p> <p>Vapaa-aika. Tunnistettujen vahvuuksien hyödyntäminen kuntamarkkinoinnissa</p> <p>Palvelut ja viihtyvyys.</p> <p>Työ. Monipuolisen työpaikkatarjonnan esittely markkinoinnissa</p>	<p>Toteutuneet esittelyt – 5 muuttamisesta kiinnostuneen yhteydenottoa kuntaan</p> <p>Myönnetty omakotitalojen ja vapaa-ajanasuntojen rakennusluvut, viisi omakotitaloa ja 15 vapaa-ajanasuntoa</p> <p>Valokuiturakentamisen toteutuminen Ämmänsaaren / Kk alueella – 20 uutta liittymää</p> <p>Työpaikat esillä kampanjoissa ja esittelymateriaaleissa</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Vuonna 2023 on myönnetty 9 vapaa-ajanrakennuksen ja 0 asuinrakennuksen rakennuslupaa</p> <p>Toteutunut. Täsmennetty tieto ei jaettavissa</p> <p>Toteutunut. Muuttajasiivu, rekrytointitilaisuudet</p>
---	---	---	---

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen

Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltamalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Uskallamme unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle.	Hankintaohjeistuksen päivittäminen ja hankintakalenterin toteuttaminen	Hankintaohje päivitetty. Hankintakalenteri on julkaistu kunnan verkkosivuilla.	Ei toteutunut. Toteutunut. Lisäksi pidetty hankintainfoja.
	Työssäjaksamisen tukiohjelman päivittäminen.	Työssäjaksamisen tukiohjelma päivitetty 6/2023 mennessä.	Ei toteutunut. Päivitys siirrettiin osaksi työurajohdettamisen hanketta.
Kunnan henkilöstö on hyvinvoivaa ja työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota.	Työhyvinvointietuuden ja virkistämisen periaatteiden päivittäminen.	Työhyvinvointietuuden ja virkistämisen periaatteet valmiit 9/2023.	Ei toteutunut. Päivitys siirrettiin osaksi työurajohdettamisen hankkeen hyvinvointiosiota.
	Henkilöstöasioiden teemailta luottamushenkilöille.	Henkilöstöasioiden teemailta toteutuu vuoden 2023 aikana.	Toteutunut talousarvioseminaarissa, joka halpan osalta oli henkilöstöpainotteinen.
	Työhyvinvointietuuden käyttöön kannustaminen.	Työhyvinvointietuuden käyttöaste vähintään 78 %.	Toteutunut. Käyttöaste oli 79,4 %.
	Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöönotto.	Toteutuu vuoden 2023 alkupuolella, siten että hallintopalveluiden toimista voidaan jalkauttaa käytäntöön.	Toteutunut, mutta ei tässä aikataulussa. EVA oli kunnanhallituksessa syksyllä 2023 ja materiaali on käytettävissä. Koulutukset vuonna 2024.

Päätösten vaikutuksia arvioidaan ennakkoon päätöksenteon sujuvoittamiseksi ja tarpeellisen tiedon antamiseksi.	Talousarviokyselyn ja -seminaarin järjestäminen.	Talousarvioseminaari (kyselyn pohjalta) toteutuu viimeistään elokuun 2023 lopussa.	Toteutunut. Seminaari järjestettiin 22.8.2023.
	Ylijäämien hallittu käyttö.	Vuosikatteen suhde poistoihin ja taseen ylijäämä	Toteutunut. Vuosikate riittää poistoihin. Taseessa kumulatiivista ylijäämää yli 17 miljoonaa euroa.
	Tiedolla johtamisen kehittäminen	Kyselyt tulo- ja poismuuttajille, tiedon hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa	Toteutunut. Kyselyt tehty ja tietoja hyödynnetty mm. markkinointisuunnitelmassa
Digitalisaatiota hyödynnetään tiedon kulun parantamiseksi ja työajan käytön tehostamiseksi.	Suunnitelma sähköiseen arkistoon siirtymiseksi.	Suunnitelma sähköiseen arkistoon siirtymiseksi valmis vuoden 2023 aikana.	Toteutunut. Kytkeyty digihankkeen aikatauluihin.
Kunnan digitaaliset palvelut	Osallistuminen Kainuun kuntien ja Kainuun liiton yhteisiin digitalisaation kehittämishankkeisiin.	Toteutuneiden hankkeiden ja kehitystoimenpiteiden määrä vuodessa	Toteutunut. Kainuun kunnilla yhteinen digihanke, minkä lisäksi useita digitalisaatioon liittyviä tapaamisia.
	Kunnan verkkokaupan palvelu-, tapahtuma- ja tuotevalikoiman laajentaminen	Kunnan verkkokaupassa olleiden palvelu-, tapahtuma- ja tuotevalikoiman lukumäärä	Toteutunut. Verkkokaupassa on yhä useampia tapahtumia, kartoja, postikortteja ja toripaikat.

Perustelut:

Kestävä taloudenpito edellyttää, että toimintakulut sopeutetaan vuosikatetavoitteeseen ja kuluja voidaan kasvattaa vain tulo-rahoituksen kasvun verran. Toimintaympäristössä tapahtuvat palvelujen kysynnän muutokset huomioidaan ja niihin varaudutaan ennalta.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen tilaa kartoitetaan henkilöstökyselyllä, minkä lisäksi tavoitteena on, että kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa. Tämän kaltainen tilanteen kartoittaminen ja konkreettisen tavoitteet ovat avaimia kohti tiedolla johtamista ja parempaa ikäjohtamista eri ikäiset työntekijät huomioiden.

Hankintatoimi on tärkeä osa kunnan strategista päätöksentekoa. Kunnan hankintaohjeita uudistetaan siten, että hankintaprosessien ja hankinnan kohteiden innovatiivisuus voidaan huomioida hankintojen toteuttamisessa. Kootaan hankinnat tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi säästöjen aikaansaamiseksi keskittämällä kunnan omia hankintoja ja hyödyntämällä maakunnallista yhteistyötä.

Tietotekniset mahdollisuudet tulee hyödyntää sekä kuntalaisille tarjottavissa palveluissa että kunnan työntekijöiden työskentelyssä. Tietoon perustuva päätöksenteko edellyttää jatkuvaa ja laadukasta raportointia sekä tiedon käsittelyä.

PAÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
---------	--------------	----------	---------

Viestintään hyödynnetään kuntakuvan kehittämiseksi, kunnanhallitus seuraa viestinnän toteutumista säännöllisesti.	Mediaseurannan toteutuminen ja käytäntöjen muodostaminen	Vuoden 2023 mediaseurannan avulla saadaan muodostettua selkeät näkyvyytavoitteet vuodelle 2024.	Osittain toteutunut. Mediaseurantaraportti vuodelta 2024 tehty.
Uusien tulijoiden osallisuutta ja kuntaan kiinnittymistä tuetaan aktiivisesti.	Järjestetään tapahtuma yhdistyksiin ja harraste-toimijoihin verkostoitumiseksi Järjestetään uusien asukkaiden vapaamuotoisia kahvitteilitilaisuuksia	Tapahtuman toteutuminen Tilaisuuksien toteutuminen – osallistujamäärä	Toteutunut. Järjestöilta järjestettiin 15.5.2023.
	Kunnan maahanmuuttajien palvelujen nettisivuja kehitetään, jotta maahanmuuttajat ja kiintiöpakolaiset löytävät helposti tarvittavaa tietoa ja osaavat täten hakeutua maahanmuuttopalvelujen neuvonnan piiriin.	Nettisivujen tietopaketin valmistuminen vuoden 2023 aikana.	Toteutunut. Maahanmuuton nettisivut uudistuivat kunnan kotisivujen myötä.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Työllisyyden kehittäminen		Työttömyysaste	Vuoden kumulatiivinen työttömyysaste 10,8 %
Uusien opintomahdollisuuksien kehittäminen Suomussalmella	Ammattiopintojen suorittamisen tukeminen Suomussalmella	Aloitettujen koulutus- ja oppisopimusopiskelijoiden lukumäärä Suomussalmella.	25 aloitettua oppisopimuskoulutusta

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Uudet ja vanhat kuntalaiset löytävät verkostoja ja vapaa-ajan tekemistä.	Järjestetään kuntalaisille suunnattu yhteinen tapahtuma, jossa aktiiviset yhdistykset tulevat tuetuiksi.	Järjestetty yhteinen tapahtuma	Toteutunut. Järjestetty yhdistysten esittäytymisiä Köhähkä-torin yhteydessä.

Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa kunnan ja järjestöjen välillä kehitetään.	Järjestetään järjestöilta, jossa kunnan edustajat ja järjestöjen edustajat kohtaavat toiminnan kehittämiseksi.	Järjestöilta toteutuu viimeistään syksyllä 2023.	Toteutunut.
	Kyläparlamenttien järjestäminen	Järjestetään kaksi kyläparlamenttia vuoden aikana.	Toteutunut. Järjestettiin 22.5. ja 20.9.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kunnan hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyötä kehitetään hyvinvointialueen toiminnot huomioiden.	Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa HYTETU-toiminnassa.	Vuoden 2023 aikana vähintään kaksi yhteistyötapaamista hyvinvointialueen asiasta vastaavien kanssa kokonaisuuden hahmottamiseksi.	Toteutunut. Hyvinvointialueen hyte-työstä vastaava ja ravitsemusterapeutti vierailivat HYTE-ryhmän kokouksissa.
	Laajan hyvinvointisuunnitelman toteutumisen ajankohtaiskatsaus päätäjille.	Ajankohtaiskatsauksen toteutuminen viimeistään joulukuussa 2023.	Toteutunut.

Keskeiset muutokset, toiminta

Vuoden 2023 alusta ympäristöterveydenhuolto siirtyy Kainuun sotelta kuntien järjestämisvastuulle. Kainuussa ympäristöterveydenhuolto järjestetään isäntäkuntamallilla ja vastuukuntana toimii Sotkamon kunta. Talousarviossa toimintaan on varattu 244 000 euroa.

Vuoden 2023 aikana tehdään aloite maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen sopimuksen päivittämisestä Puolangan kunnan kanssa ja samalla selvitetään yhteen yhteistoiminta-alueeseen siirtymistä Kainuun alueella.

Kesäkuussa 2022 hyväksytyyn kuntastrategian mukainen visio ja strategiset painopisteet on huomioitu ensimmäistä kertaa tässä talousarviokirjassa. Toiminnan tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta ja tavoitteiden toteutumista seurataan vähintään osavuositarkastusten yhteydessä.

Kunnanhallituksen alaiset tavoitteet on perusteltu tarkemmin hallintopalvelujen ja elinvoimapalvelujen toimialojen toiminnan tavoitteiden yhteydessä.

Vastuuhenkilöt:

Kunnanjohtaja Erno Heikkinen, p. 044 777 3344
Hallintojohtaja Anniina Niemelä, p. 040 688 4499
Elinvoimajohtaja Jonne Maaninka, p. 040 688 4480

Koko kunnan henkilöstön määrä ja kustannukset (ulkoiset)

	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	234	235	247	230
Henkilöstömenot, €/asukas	2079	2138	2095	2144
Toimintakulut, €/asukas	9075	9374	3873	4133
Toimintakate/asukas	7 740	8 107	2 526	2 663

Vuosi	Kuntalaisaloitteet	Valtuustoaloitteet
2010	14	5
2011	11	5
2012	11	3
2013	12	6
2014	9	2
2015	9	4
2016	12	4
2017	19	5
2018	20	7
2019	16	2
2020	12	7
2021	10	5
2022	14	5
2023	7	2

HALLINTOPALVELUT

Hallintopalvelut kokonaan, sis.työllisyyden joka on siirtynyt Elinvoimapalveluille 1.5.2020 alkaen	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TAsta %	TA2023 - Toteuma €
Hallintopalvelut						
TOIMINTATUOTOT	801 360,76	643 707,16	643 707,16	579 765,70	90,07	63 941,46
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 584 236,40	-3 116 295,02	-3 122 601,00	-2 818 133,61	90,25	-304 467,39
TOIMINTAKATE	-2 782 875,64	-2 472 587,86	-2 478 893,84	-2 238 367,91	90,30	-240 525,93
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 605,92	-5 606,00	-5 606,00	-5 994,98	106,94	388,98
TILIKAUDEN TULOS	-2 788 481,56	-2 478 193,86	-2 484 499,84	-2 244 362,89	90,33	-240 136,95
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 100 473,25	-2 478 193,86	-2 484 499,84	-2 244 362,89	90,33	-240 136,95

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Hallintopalvelut vastaa:

- Kunnanvaltuuston ja -hallituksen päätöksenteon valmistelusta sekä tarkastuslautakunnan kokousten valmistelusta tarkastuslautakunnan ohjeiden mukaisesti.
- Päätöksenteon lainmukaisuudesta
- Henkilöstö-, arkisto- ja taloushallintopalveluista
- Sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä sekä viestinnän kehittämisestä
- Maahanmuutto- ja pakolaisohjauspalveluiden järjestämisestä
- Kunnan omien tietojärjestelmien toimivuudesta ja integroinnista kuntayhtymän järjestelmäympäristöön sekä sähköisen asioinnin kehittämisestä

Hallintopalvelut toteuttaa:

1. Kunnanhallituksen hallintopalvelujen toimialalle määrittelemiä tavoitteita ja toimenpiteitä:
  - Väestökehityksen tukeminen (pakolaisten vastaanotto ja palvelut, viestintä)
  - Digitaalisten toimintamallien edistäminen (palvelut, osallisuus, osaaminen)
  - Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen

- viestintä ja sen välineet
- Henkilöstöpolitiikan yhteiset linjaukset ja toimeenpano

2. Hallintopalvelujen toimialakohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet:

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Toimimme työnantajana vastuullisesti ja huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista.	Työrajohtamisen käytänteitä kehitetään ja kerätään henkilöstöltä ajatuksia työrajohtamisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi.	Työrajohtamisen hankesuunnitelma (KEVAN työelämän kehittämisraha) valmis 6/2023.	Toteutunut. Asia kunnanhallituksessa 5.9.2023. Rahoitus myönnettiin kunnalle.
	Päihdeohjelman päivittäminen.	Päihdeohjelma tarkistettu ja ajantasaistettu 10/2023 mennessä.	Toteutunut osittain. Päihdeohjelma on valmis 10/2023 mennessä, odottaa vielä toimielinten käsittelyä.
Kehitämme kuntalais-ten osallisuutta.	Osallistavan talousarviotyön lisääminen (talousarviokysely kuntalaisille ja henkilöstölle vuonna 2023).	Talousarviokysely vuodelle 2024 onnistuu siten, että sitä voidaan hyödyntää talousarvion valmistelussa syksyllä 2023.	Toteutunut.
	Aloiteohjeiden ja aloitekäytäntöjen selkeyttäminen.	Aloiteohjeet ja aloitekäytännöt kunnanhallituksessa viimeistään 6/2023.	Toteutunut.
Kehitämme toimintaa ja palvelutuotantoa digitalisaation avulla, kuitenkin saavutettavuus huomioiden.	Sähköisten palvelujen kehittäminen ja omien toimintatapojen tarkastelu osana ”Pienen kunnan sähköiset palvelut ajasta ja paikasta riippumatta”-hanketta.	Hanke käynnistyy onnistuneesti, hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet selvillä siten, että vuoden 2023 alussa voidaan pitää hanke-esittely kunnanhallitukselle.	Toteutunut.
	Tiedonhallintalain ja tiedonhallintamallin osalta on muodostettu selkeä suunnitelma ja vastuutahot toimialoilta on määritelty.	Tiedonhallintaohjelmiston (ARC) käyttäjät toimialoilta on määritelty ja koulutettu 3/2023 mennessä.	Ei toteutunut.
	Suomi.fi-palvelutietovarannot ja tunnistautuminen on aktiivisessa käytössä.	Tiedonhallintaohjeet kunnanhallituksessa viimeistään 8/2023. Palvelutietovarantoja hyödynnetään vuonna 2023 uusittavilla nettisivuilla. Vähintään 5 asiointipalvelussa tunnistautuminen käytössä.	Ei toteutunut. Aikataulu synkronoitiin digihankkeeseen ja kuntien yhteistyöhön. Toteutunut.

	Sähköisen allekirjoitus- alustan hankkiminen ja juurruttaminen käyttöön kokoushallinnossa ja yleisissä asiakirjoissa, kuten sopimuksissa.	Kokoushallinnossa ja sopimuksissa käyttöön sähköinen allekirjoitus vuoden 2023 aikana.	Toteutunut.
	Verkkokauppa on aktii- visessa käytössä ja käyttötilastoja tarkastel- laan toiminnan kehittä- miseksi.	Verkkokaupan kävijäti- lastoista ja tarjottavista palveluista laaditaan koonti 7/2023 mennessä.	Toteutunut, mutta ei tässä aikataulussa. Tässä päädyttiin koko vuoden koontiin, joka oli kunnanhallituksessa tietona tammikuussa 2024.

Perustelut:

Uudet sähköiset mahdollisuudet tukevat omien toimintatapojen ja hallinnon palvelujen kehittämistä, sillä esimerkiksi sähköisten lomakkeiden avulla säästetään aikaa ja voidaan esimerkiksi säästää matkakuluissa. Suunnitteilla on henkilöstön työhyvinvointia ja työurajohtamista tukeva hanke, jolle rahoitusta tulisi hakea vuoden 2023 aikana.

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Viestinnän seuranta ja tästä saatavaa tietoa hyödynnetään ja seurataan.	Laaditaan pohja medianäkyvyysraportille ja vuosikello tämän seurannalle.	Medianäkyvyys-seurantaraportin esittely kunnanhallitukselle 9/2023.	Osittain toteutunut. Medianäkyvyysseurannalle asetettu aikataulut ja raportti vuodelta 2024 tehty, ei vielä esitelty kunnanhallitukselle.
Maahanmuuttopalvelut toimivat tärkeänä osana kunnan kotouttamistyötä, jossa toimialojen välinen tiedonvaihto on jouhevaa.	Maahanmuuttotiimin toimintasuunnitelman laatiminen.	Maahanmuuttotiimin toimintasuunnitelma valmis 5/2023 mennessä.	Toteutunut.
	Kuntakohtaisen kotouttamismallin suunnittelu.	Kuntakohtainen kotouttamismalli valmiiksi vuoden 2023 aikana.	Olellaisin osin toteutunut. Työ jatkuu TEPA- ja KOTO-uudistusten vuoksi.

Perustelut:

Suomussalmen kunnan hallintopalvelut tukee omalla panoksellaan kunnan vahvaa identiteettiä ja kuntalaisten kuntaidentiteetin kehittymistä sekä kunnan vahvaa omaleimaista kulttuuria, jota kunnan omien toimijoiden ohella tuottavat monet toimijat. Keskeisellä sijalla on viestintä kunnan omasta arkitoiminnasta ja päätöksenteosta. Maahanmuuttotoiminnan kehittäminen kokonaisuudessaan tukee kuntaan muuttavien maahanmuuttajien neuvontaa ja ohjeistusta, erityisesti pakolaisohjaukseen liittyvää yhteistyötä ja käytänteitä on toimialojen välisellä yhteistyöllä tarkoitus kehittää – tämä tukee ulkomaalaistaustaisten integroitumista ja kunnan asukkaina toimimista.

Huomioitavaa on, että vuodelle 2023 hyvinvointialue tuo osaltaan muutoksia pakolaisohjauksen laskennallisten korvausten maksamiseen, sillä noin puolet laskennallisista korvauksista kohdennetaan jatkossa hyvinvointialueelle. Toisaalta taas aikaisemmat soten asiantuntijapalvelut ja tulkkaus- ja kääntökustannukset on nyt voitu poistaa pakolaisohjauksen talousarviosta.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kunnan yksiköillä on selkeä näkemys oppisopimusopiskelun hyödyntämisestä ja sen käytänteistä.	Kunnan oppisopimusohjeen / kartoituksen laatiminen.	Oppisopimusohje / kartoitus valmis vuoden 2023 aikana.	Ei toteutunut. Päätettiin siirtää tämä asiakirja osaksi työurajohtamisen hanketta.
Saavutettavuus ja kunnan ikärakenne huomioidaan palvelujen suunnittelussa, siten että palvelujen jouheva käyttö sujuvoittaa arkea.	Sähköisten asiointipalvelujen lisääminen	Vähintään 25 sähköistä asiointipalvelua vuoteen 2024 mennessä.	Toteutunut.
	Asiakaspalvelu/asiointipisteen mahdollisuuksien selvittäminen kunnantalolla.		Aloitettu. Selvitys on aloitettu, mutta vielä toimivaa ratkaisua ei ole löydetty.
Ympäristöasiat huomioidaan kunnan päätöksenteossa ja ympäristöä sekä luontoarvoja hyödynnetään kunnan viestinnässä.	Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin jalkauttaminen ja koulutusten järjestäminen.	EVA-koulutukset järjestetään vuoden 2023 aikana.	Osittain toteutunut. EVA-periaatteet hyväksyttiin vuonna 2023, koulutus vuoden 2024 alkupuolella.
	Luontoarvojen hyödyntäminen kunnan viestinnässä.	Kunnan graafisen ilmeen päivittäminen ja sisäisten materiaalien kuvapankki valmis vuoden 2023 aikana.	Toteutunut.

Perustelut:

Oppisopimuskoulutus on nähty yhtenä elinvoiman lisäämisen mahdollisuutena, mihin liittyen on tärkeää tehdä kunnalle omat oppisopimusohjeet ja kartoitus oppisopimuskoulutuksen hyödyntämisestä – oppisopimuskoulutusta voidaan käyttää niin uuden työvoiman kouluttamisessa kuin henkilöstönkin kouluttamisessa.

Sähköisten asiointipalvelujen lisäksi on huomioitava kunnan ikärakenne ja palvelujen todellinen saavutettavuus, mihin liittyen on hyvä tarkastella, onko esimerkiksi kunnantalolla tarvetta tai mahdollisuuksia muodostaa asiointi/asiakaspalvelupistettä. Eri ikäryhmien huomioiminen korostuu myös kunnan laajassa hyvinvointisuunnitelmassa, johon liittyy myös keskeisesti hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyön (HYTETU) tietopankin kokoaminen kunnan nettisivuille.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Vaikuttamistoimielinten toiminta ja kokoonpano on luottamushenkilöille tuttua ja keskusteluyhteys on hyvä.	Vaikuttamistoimielinten aamukahvitilaisuudet	Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvoston järjestämät aamukahvitilaisuudet päättäjille toteutuvat.	Osittain toteutunut. Vanhus- ja vammaisneuvosto järjestivät aamukahvit. Nuorisovaltuusto järjesti muuten

			aktiivisesti tapahtumia.
Aktiivisilla yhdistyksillä on toimivat tilat kumppanuustalolla ja yhteistyötä yhteisten asioiden hyväksi voidaan kehittää säännöllisillä tapaamisilla.	Matalan kynnyksen toiminnan tapaamisten uudelleen käynnistäminen.	Vähintään 2 toteutunutta matalan kynnyksen toiminnan tapaamista vuoden 2023 aikana.	Toteutunut. Kunnan edustajat ovat päässeet osallistumaan hyvin Kumppanuustalon kokouksiin.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Tapahtumia hyödynnetään osallisuuden edistämässä ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämässä.	Hyvän mielen aamukahvitilaisuudet	Hyvän mielen aamukahvit vähintään kerran vuonna 2023.	Toteutunut. Hyvän mielen aamukahvit järjestettiin 2 kertaa.
	Lapsiparlamenttikokeilu/kokoontuminen	Lapsiparlamenttityylisen toiminnan kokeilu vuonna 2023.	Toteutunut. Lapsiparlamentti kokoontui 21.11.2023.
	Luontoa hyödynnetään hyvinvointia lisäävänä tekijänä,	Henkilöstön luontoliikuntapäivä tai -liikuntakampanja.	Henkilöstön luontoliikuntapäivä tai luontoliikuntakampanja toteutuu/aloitetaan vuonna 2023.

Perustelut:

Yksi osallisuuden lisäämisen keino on Hyvän mielen aamukahvi -tilaisuudet, joissa kuntalaisilla on mahdollisuus vieraila kunnantalolla ja tavata kunnan viranhaltijoita. Samaan teemaan osaltaan liittyy myös lapsiparlamenttityylisen toiminnan kokeilu, joka osaltaan juontaa juurensa lasten osallistumiseen strategiatyöhön piirustuskilpailun kautta. Näiden tapahtumien järjestäminen on osa kunnan HYTE-työtä, mihin osaltaan liittyy kuntalaisten osallisuuden ja osallistuvuuden lisääminen.

Henkilöstön luontoliikuntapäivä tai -kampanja lisäävät omalta osaltaan luonnon hyödyntämistä virkistäytymiseen ja luonnon edistämiseen. Näistä asioista viestiminen muistuttaa myös kunnan asukkaita ympäröivistä mahdollisuuksista.

Vastuuhenkilöt:

Hallintojohtaja Anniina Niemelä, p. 040 688 4499
Talouspäällikkö Sirpa Kovalainen, p. 044 777 3375

HALLINTOPALVELUT	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023 ulkoiset
Henkilöstömäärä	7	9	10	9
Henkilöstömenot, €/asukas	196,97	201,65	108,93	95,13
Toimintakulut, €/asukas	256,43	246,81	159,78	133,69
Toimintakate/asukas	215,36	194,72	120,74	95,20

ELINVOIMAPALVELUT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Elinvoimapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	54 284,60	24 700,00	24 700,00	49 098,99	198,78	-24 398,99
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-761 026,42	-881 099,47	-882 675,97	-775 073,92	87,81	-107 602,05
TOIMINTAKATE	-706 741,82	-856 399,47	-857 975,97	-725 974,93	84,61	-132 001,04
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-858,36			-472 835,90		472 835,90
TILIKAUDEN TULOS	-707 600,18	-856 399,47	-857 975,97	-1 198 810,83	139,73	340 834,86
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				471 977,54		-471 977,54
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-725 503,11	-856 399,47	-857 975,97	-726 833,29	84,71	-131 142,68

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Työlisyyden hoitaminen						
TOIMINTATUOTOT	383 189,60	427 707,16	427 707,16	357 612,15	83,61	70 095,01
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 124 246,88	-1 429 903,63	-1 431 480,13	-1 273 899,48	88,99	-157 580,65
TOIMINTAKATE	-741 057,28	-1 002 196,47	-1 003 772,97	-916 287,33	91,28	-87 485,64
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 614,60	-1 615,00	-1 615,00	-1 614,60	99,98	-0,40
TILIKAUDEN TULOS	-742 671,88	-1 003 811,47	-1 005 387,97	-917 901,93	91,30	-87 486,04
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-772 228,77	-1 003 811,47	-1 005 387,97	-917 901,93	91,30	-87 486,04

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raatentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Elinvoimapalvelut tukee, edistää ja kehittää yritysten toimintaedellytyksiä siten, että nykyiset yritykset säilyvät elinvoimaisina ja kuntaan saadaan uusia yrityksiä, asukkaita ja osaavaa työvoimaa. Elinvoimapalveluihin kuuluvat yritys-, matkailu-, työllisyys- ja maaseutupalvelut.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista ja positiivisesta ilmapiiristä	Tyhy-tilaisuudet, tiimitapaamiset, kuulumisten vaihto, kehittämiskeskustelut Tiimipalaveria ulkotiloissa Onnistumisten ja positiivisten asioiden jakaminen osaksi käytäntöjä – tiimipalaverit, viikkopalaverit, päivittäinen työskentely	Tapaamisten ja keskusteluiden toteutuminen	Elpan tiimitapaamiset kuukausittain. Tyhytilaisuus ja kehityskeskustelut järjestetty. Matkailupalveluiden viikkopalaverit pääsääntöisesti kerran viikossa. Kuntakokeilun viikkopalaverit pääsääntöisesti kerran viikossa. Kaksi kertaa tiimipalaveri ulkotiloissa. Miilun tiimipalaverit 2 krt/kk

Elpan yhteiset ja työntekijöiden henkilökohtaiset tavoitteet asetetaan ja toteutuu seurataan talousarvion toiminnan tavoitteet - työkirjan mukaisesti	Tavoitteiden asetanta kehityskeskusteluissa toiminnan tavoitteiden pohjalta – säännöllinen seuranta ja raportointi osavuosisikatsausten yhteydessä		Toteutunut
Kehitetään tilastointia, seuranta ja tiedolla johtamista – organisaation omasta toiminnasta sekä toimintaympäristöstä	Yrityskontaktit kirjataan teemoitellusti CRM-järjestelmään Yritysassiakkaille tarjotaan palveluita kirjattujen tarvetietojen mukaisesti – yritysdataa hyödynnetään myös työnhakijoiden ja tulomuuttajien palvelussa Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset selvitetään Digimarkkinoinnin tuloksellisuutta seurataan	Yritysassiakkaita CRM:n tehdyt kirjaukset Aluetaloudellisten vaikutusten selvityksen toteutuminen Google ads – impresiot ja klikkaukset	Toteutunut Toteutunut Aluetaloudelliset vaikutukset on selvitetty. Impressiot 15 600 000 Klikkaukset 109 000
Uudistetaan ja digitalisoidaan toimintatapoja ja palvelutarjontaa	Matkailutoimiston myynninseurantaan kassajärjestelmä Elpan verkkosivujen päivittäminen verkkosivuuudistuksen yhteydessä – Digitaalinen palvelusite Hakemuslomakkeiden digitalisointi	Kassajärjestelmän käyttöönotto Digitalisoidut lomakkeet	Matkailutoimistolla kassa käytössä. Verkkosivu-uudistus toteutunut. Yrityspalvelusite otettu käyttöön. Ei digitalisoituja lomakkeita
Kokeilukulttuuria vahvistetaan – talousarvioon vuosittain 1–2 uuden asian kokeilua 2023 kokeilut – yritys-palveluseteli ja työllistämisen kuntarahan laajentaminen, ammatitopintojen teoriaopintojen tukeminen Suomussalmella, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kokeileminen kuntakokeilun asiakastyössä	Uusien kokeilujen ideointia elpan tiimissä, markkinointiryhmässä, elinvoimayhteistyöryhmässä Toimivia kokeiluita jatketaan, toimimattomista luovutaan Hankkeet ja oma rahoitus	Talousarvioon kirjatut uuden kokeilut Kokeilujen toteutuminen	Hevostoimintaa kokeiltu, ryhmävalmennuskokeilu, työnhakijoille suunnatut tilaisuudet, rekrytilaisuus, kuntaraha myönnetty 5 työnantajalle Yrityspalveluseteli ollut käytössä

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kulttuurihistoriaan perustuvaa matkailumarkkinointia ja -tuotteistamista kehitte-	Hanke: kulttuurihistoriasta nostetta Suomussalmen ja Kainuun matkailuun	Tuotetut uudet digitaaliset kulttuuriteemaiset kohde- ja reittisisällöt	Tarinoita Kainuun korpi-mailta podcast 6 jaksoa Kulttuurihistoriaa Kianan rannoilta kävelyreitti

tään	Reitti- ja kohdekuvaukset audiosisältöinä Kulttuuri- ja matkailutoimijoiden yhteistyön edelleen kehittäminen	Uudet kulttuuriteemaiset matkailutuotteet ryhmille ja omatoimimatkailejoille - 3 uutta tuotetta	13 opastetaulua Sotahistoria muistomerkit 4 opastetaulua + Raatteen Portti + Turjanlinna Vaietut Arktiset Sodat digitaalinen näyttely Kotimaisten matkanjärjestäjien digitaalinen tutustumismatka Kulttuurituottaja on säännöllisesti mukana matkailun viikkopalaverissa
Toteutetaan monikanavaista kuntamarkkinointia	Toteutetaan monikanavaista, kohdennettua markkinointia – Google Display – Facebook ja Instagram oma sisältö + vaikuttajat – Radio + Tv – Infonäytöt ja ulkotilamainonta	Online näkyvyys Impressioita > 10 milj. Konversioita > 50 000 5 radiokampanjaa 1 Tv-kampanja 1 Vaikuttajakampanja	Impressiot 15 600 000 Klikkaukset 109 000 5 radio- + 3 Tv kampanjaa (matkailu kesä, talvi ja Hossan yritystontit MH yhteistyö) Vaikuttajakampanjat: Toinen jalka ulkona (IG) Anna Pasanen (IG) Damon Beckford (IG & tiktok) Eva Lindman (IG) Resupekka (IG & Youtube)
Lisäämme alueen tunnettuutta – alue- ja kohdebrändien tunnetuus	Lanseerataan markkinointisuunnitelma (sis. matkailu, muuttajat, yritykset) Toteutetaan tunnettuustutkimus Markkinoinnin vuosikelloa kehitetään Vaikuttajamarkkinoinnin kehittäminen – 1 vaikuttajakampanja some	Markkinointisuunnitelman lanseeraus Tunnettuustutkimuksen toteutuminen visitsuomussalmi.fi sivuston kävijämäärä, somekanavien seuraajamääriä Vaikuttajakampanjan toteutuminen	Aloitettu, jatkuu 2024 Aloitettu, tulokset helmimaaliskuun 2024 65 000 käyttäjää visitsuomussalmi.fi -sivulla FB +315 seuraajaa IG +232 seuraajaa Toteutunut 5
Tulomuuttajien toiveiden ja tarpeiden kuuleminen	Muuttajakyselyn toteuttaminen tulomuuttajille – tiedon hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä	Muuttajakyselyn toteutus - vastaajamäärä	Toteutettu

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Edistetään toimivien ja aloittavien yritysten menestymisen edellytyksiä	10 yrittäjätilaisuutta vuosittain Jokainen perustettu uusi yritys vierailukohteena vuo-	Toteutuneet yrittäjätilaisuudet Uusien yritysten kontaktointi	Toteutunut 13 Uudet yritykset kontaktoitu

	den aikana Yrittäjä WA-ryhmän kattavuus 150 Yrityskontaktien (puhelut, tapaamiset, viestit) kirjaaminen CRM:n ja kerätyn tiedon hyödyntäminen koko toimialueella - Jokainen yrityskontakti kirjataan CRM:n 100 yritysvierailua vuodessa Yrityspalveluiden some-näkyvyyden nostaminen - 24 yritysesitystä Instagramiin Yritysryhmä- ja kehittämishankkeiden toteuttaminen – KAMK yhteistyö Osallistutaan yrittäjä- ja matkailuyhdistysten toimintaan – yrittäjäjärjestö mukaan yritysvierailuille	WA-osallistujamäärä Tehdyt kirjaukset CRM:n Toteutuneet yritys- vierailut Postaukset vierailuista Osallistuminen 3 yritysten toiminta- edellytyksiä lisäävään hankkeeseen Läsnäolo hallituksissa	122 Toteutunut 55 kirjattua yritys- vierailua 28 postausta toteutunut Osallistuttu 11 hankkeeseen Oltu kutsuttaessa läsnä
Yrityspalveluiden pisteet > 4 (3,3 p. 2022)	Seuraava tarkasteluvuosi 2024	Yrittäjien kuntabarometri	
Elinkeino-ohjelman päivittäminen		Elinkeino-ohjelma päivitetty	Toteutunut
Uusien investointien saaminen kuntaan	Investointistrategian mukaiset toimenpiteet – strategian toteuttaminen maakunnallisesti – investointikorttien luominen kunnan toimenpiteenä Matkailu, biotalous, teknologia- ja metalliteollisuus, kasvannaiset, energiaklusterit Hossan investorimarkkinointi	Investointikortteja toteutettu Kainuun mallin mukaisesti Investorikontakteja löydetty Investointien toteuttaminen 1 toteutunut majoitusinvestointi vuosittain	Investointien edistämishanke IKK sai kielteisen rahoituspäätöksen. Jatkovalmisteluna valmisteltu investointihankkeen hakemista uudelleen alkuvuonna 2024. Toimenpiteet siirtyvät vuoteen 2024. Ei toteutuneita majoitusinvestointeja
Omistajanvaihdosten tukeminen	Maakunnallisen omistajanvaihdospalvelumallin selvittäminen	Omistajanvaihdosten tukeminen – uusi hanke	Hanketta haettu maakunnallisena yhteistyönä
Matkailun aluetaloudellinen vaikutus >16 milj. € Edistetään matkailuyritysten;	Matkailun kehittämishankkeet ja toimenpiteet		Selvitetty 2023 aikana vuoden 2021 luvuilla. 14,5 milj. €
Toiminnan aloittamista ja omistajanvaihdoksia – 3 perustettua yritystä vuodessa	Markkinointi uusien yritysten houkuttelemiseksi - perustamisneuvonta	Uusien matkailuyritysten määrä sis. omistajanvaihdosten toteuttaminen	Ei perustettuja matkailuyrityksiä
Verkko-ostettavuutta – visitsuomussalmi.fi sivuston jatkokehitys	Visitsuomussalmi.fi sivuston jatkokehitys - majoituksen superhaun ja GE kieliversiön lanseeraaminen	Superhaun ja kieliversiön käyttöönotto	EN-kieliversio otettu käyttöön. GE kieliversiön käyttöönotto aloitettu, sisällön

			syöttö jatkuu 2024 Superhaun käyttöönotto siirtynyt osana 2023 alkannutta Rethinking North -hanketta vuodelle 2024
Osaamista ja kilpailukykyä Min. 3 koulutusta matkailuyrittäjille vuosittain Tuettu kolmen yrityksen tuotekehitystä	Kootaan yritysten tarjontaa yhtenäisiksi viikko-ohjelmiksi Organisoidaan koulutuksia yrityksille – tuetaan tuotteistamista Tuetaan yritysten tuotekehitystä	Matkailutoimiston koordinoima viikko-ohjelma käytössä Koulutusten toteutuminen Tuotekehityksen tukeminen	Kesän viikko-ohjelma 2023 toteutunut Toteutunut, ylittynyt Tuettu 2 matkailuyrityksen tuotekehitystä
Kv-matkailun ja matkanjärjestäjäyhteistyön kehittäminen	Oma työ ja hanketyö	1-2 FAM vuodessa 1 uusi myynnin aloittanut kv-matkanjärjestäjä vuosittain	2x FAM Ei uusi matkanjärjestäjä, mutta uusia tuotteita vasta aloittaneelle matkanjärjestäjälle.
Ympärivuotisuuden kasvattaminen matkailussa	Talvituotekehitys, viikko-ohjelmat joul- ja hiihtoloma- viikoille	Talven viikko-ohjelmia pilotoitu	Siirtynyt seuraavaan vuoteen
Matkailualueita kehitetään vastuullisena matkailukohteena	Mukana Vastuullisen matkailun Arctic Lakeland Kainuu -hankkeessa Matkailutoimisto STF-polulle Matkailuyritysten STF-prosesseja tuetaan	Hankkeen toteutuminen Ympäristösertifikaatin aloittaminen Puolet STF:n polun matkailuyritysverkostosta aloittanut STF polun	Hanke toteutunut 1 uusi STF-merkki ja 1 STF-merkin uusiminen Ei toteutunut STF-verkosto 18 yritystä, näistä 9 yritystä STF-polulla
Hossan kävijämäärä > 100 000 vuodessa	Palveluinfran kehittäminen Majoituskapasiteetti kasvaa – 20 uutta vuodepaikkaa Hossan matkailumarkkinointi	Investoinnit palveluinfraan Majoitusinvestoinnit Markkinointikampanjat	Polttoaineaseman käyttöönotto toteutunut Ei toteutuneita majoitusinvestointeja 2 kampanjaa Google, 1 Tv
Reittikehitys	Lähireikeily- ja liikuntapaikat mukana matkailuviestinnässä Tuetaan Hossan latupoolia Otetaan käyttöön uusia maastopyöräilyreittejä	Julkaisut lähiliikuntapaikoista Latupoolin tukeminen Reittien käyttöönotto	4 lähireittiin liittyvää feed-julkaisua, lisäksi useita storeja. Reittikuvauksia luotu visitsuomussalmi.fi -sivustolle Toteutunut Käyttöönottoa valmisteltu, käyttöönotto siirtynyt vuoteen 2024
Tuetaan ammattiopintojen suorittamista Suomussalmella – aloitettujen koulutus- ja oppisopimusten määrä 20 kpl	Edistetään koulutus- ja oppisopimusten käyttöä yrityksissä Hankitaan kokemusta ammattiopintojen valmentamis- (KAO) ja työpaikkavalmentamis- (KAMK) mallien toimi-	Koulutus- ja oppisopimusten määrä Käytäntöjä testattu hanketyönä - tulokset	Oppisopimuksia solmittu 25 kpl vuonna 2023. Kaikkiaan suomussalmelaisilla työpaikoilla oli 63 oppisopimusopiskelijaa

	<p>vuudesta Suomussalmella</p> <p>Tarjotaan teoriaopetustila ammattiin opiskeleville Suomussalmella</p> <p>Oppimisympäristön tunnistaminen matkailu- ja yrityspalveluihin – harjoittelupaikan tarjoaminen 1 opiskelijalle – 8 kesätyöpaikkaa</p>	<p>Opetustila tarjolla</p> <p>Oppimisympäristö tunnistettu</p>	<p>Opetustila on ollut käytössä</p> <p>KAO:n Jatkuva oppiminen ja kohdennettu ohjaus nostamassa työllisyysasetta Kainuussa hankkeessa tuettiin eri ikäisiä opiskelijoita Suomussalmella.</p> <p>KAMK: Opinnollistamisen OK hankkeessa tunnistettiin useita oppimisympäristöjä Suomussalmella.</p> <p>Suomussalmella hankkeeseen osallistui 67 henkilöä. Työnantajia tuettiin osaamistodistusten laatimisessa.</p> <p>Järjestettiin työpaikkaohjaajakoulutus Suomussalmella.</p> <p>Matkailutoimisto tunnistettu oppimisympäristöksi.</p>
Edistetään jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia	<p>Innovatiiviset koulutusratkaisut</p> <p>Aloitettuja oppi- ja koulutus-sopimuksia Suomussalmella 20 kpl</p> <p>1 työvoimakoulutus alkaa vuosittain</p> <p>Tarjotaan tila ja tuki ammattilisiin teoriaopintoihin Suomussalmelta (KAO yhteistyö)</p>	<p>Aloitettujen oppi- ja koulutus-sopimusten määrä Suomussalmella</p> <p>Työvoima- ja rekrykoulutusten määrä</p> <p>Tila ja tuki tarjottu</p>	<p>25</p> <p>Työvoimakoulutuksia on tarjottu, yksi järjestetty Suomussalmella</p> <p>Tila ollut KAO:n hankkeen käytössä opintojen tukemisessa</p>
<p>Kumulatiivinen työttömyysaste < 12 %</p> <p>Kaksisuuntainen työllisyys; työnantajat saavat työntekijöitä</p> <p>työnhakijat löytävät työpaikkoja</p>	<p>Työpaikkavalmentajamallin kokeilu</p> <p>Opinnollistamiskokeilun jatkaminen</p> <p>Työllistämisen kuntarahan markkinointi</p> <p>Työllisyysohjauksessa tarjotaan työpaikkoja TE- ja kunnan CRM-järjestelmästä</p> <p>Työttömien työnhakijoiden lisäksi esitellään työpaikkoja myös potentiaalisille uusille kuntalaisille, joita työllistymismahdollisuudet kiinnostavat</p>	<p>Työttömyystilasto</p> <p>Työpaikkavalmenuksesta ja opinnollistamisesta saadut tulokset</p> <p>Kuntarahan sitominen</p> <p>Säännölliset työllistämistapaamiset yritys-, työllisyys- ja pakolaispalveluiden kesken</p> <p>Muuttajien kontaktointi ja työpaikkatiedon jakaminen</p> <p>CRM:n kerätyn tiedon pohjalta</p>	<p>Kumulatiivinen työttömyysaste 10,8 %</p> <p>Toteutunut</p> <p>Työpaikkakatsaus pidettiin kerran kuukaudessa, lukuun ottamatta kesäheinäkkuu</p> <p>Kontaktointia tehty mm. Köhähkä -tapahtumassa</p>

	Työllistettyjen siirrot yritys-kokeiluun	Siirtoja > 4 henkilöä	Siirtoja 2. Kesken vuoden uudistus maksulliseksi vähensi siirtojen määrää
TE24 siirron toteuttaminen	Muotoillaan työllisyyspalveluiden rakennetta TE24 siirtoon liittyvän lainsäädännön mukaisesti Varmistetaan lakisääteisten kunnalle siirtyvien TE-palveluvelvoitteiden täyttäminen	Palvelurakennetta tarkasteltu ja muotoiltu lainsäädännön etenemisen mukaisesti Lakisääteisistä tehtävistä suoritettu	TE24- uudistus eteni aikataulun mukaisesti ja Suomussalmi kuuluu vuoden 2025 alusta alkaen Kainuu-Koillismaa -työllisyysalueeseen.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Palveluja kehitetään paikallisten yhteisöjen kanssa aktiivisella kumppanuudella	Osallistutaan yhdistysten kokoontumisiin Kumppanuustalolla	Osallistuminen	Toteutunut
Kaksi kyläparlamenttia vuosittain	Järjestetään kyläparlamentit	Kyläparlamenttien toteutuminen	Toteutunut
Aktiivisten yhdistysten toiminnan tukeminen	Selvitetään mahdollisuus maksaa väliaikaista rahoitusta (siltarahoitus) yhdistyksille, esim. investointihankkeissa. Rahoitus maksetaan takaisin kunnalle.	Päätöksenteko kunnan toimitelmissä asiaan liittyen vuoden 2023 aikana.	Toteutunut
Matkailutoimijat yhdessä kehittämisteemojen ympärillä	Järjestetään Matkailutoimijoiden tapaaminen 2 krt / vuodessa	Yhteisten tapaamisten toteutuminen	Toteutunut

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Matkailutoimisto palvelee matkailijoita, mökkiläisiä ja paikallisia	Matkailutoimisto tukee paikallisten palveluiden löytämistä	Kasvokkain tapahtuva asiakaspalvelu tarjolla	Toteutunut
Retkeilyreitit ja kuvaukset edistävät myös paikallisten hyvinvointia	Esteettömän luontomatkailun hankkeessa lisätään reittikuvausten esteettömyysnäkökulmaa	3 uutta reittikuvausta	6 reittikuvausta tuotettu Outdoor Activeen.

Keskeiset muutokset, toiminta

Elinvoimapaalvelut koostuvat yritys-, matkailu- ja työllisyyspalveluista. Työllisyyspalveluissa toimii työllisyyden kuntakokeilutoimisto sekä työpalvelukeskus Miilu. Palvelualueen yhteistoimintaa koordinoidaan säännöllisen tiedonvaihdon ja tiimitapaamisten kautta. Toimintaa integroidaan yhteensopivaksi ja tehokkaita rajapintoja kehitetään elpan ja muiden toimialueiden välillä.

Osallistutaan säännöllisesti Suomussalmen Yrittäjät ry:n ja Ylä-Kainuun Yrittäjänaiset ry:n hallitustyöskentelyyn, alueen matkailuyhdistyksien ja elinvoimayhteistyöryhmän sekä muiden yhteistyötahojen toimintaan.

Luontomatkailun kehittämisessä keskitytään Hossan alueen palvelutarjonnan ja kävijävolyymien kasvattamiseen. Tavoitteena on saada alueesta vahvuksiensa kautta tunnistettava, kansainvälinen, ja ympärivuotiset palvelut tarjoava esteetön luontomatkailukohde. Kuntakeskuksen alueen matkailua edistetään luontoliikuntainfraa sekä digitaalisia jakelu- ja markkinointikanavia kehittämällä huomioiden myös historia- ja kulttuuri-kohteet. Varmistetaan digitaalisen ostopulun toimivuus koko kunnan matkailusektorilla.

Varataan taloussuunnitelmassa määrärahoja tuotantotilojen kehittämishankkeiden rahoittamiseen ja erityisosaamisen hankintaan. Puretaan vastaavasti elinkeinojen kehittämisrahastossa olevia määrärahoja.

Vastuhenkilö:

Elinvoimajohtaja Jonne Maaninka puh. 040 688 4480

ELINVOIMAPALVELUT	TP2021	TA2022	TA2023	TP2023, ulkoiset
Henkilöstömäärä	7	9	9	7
Henkilöstömenot, €/asukas	74,8	70,5	87,4	74,1
Toimintakulut, €/asukas	135,6	162,3	182,7	134,1
Toimintakate, €/asukas	105,5	136,6	162,4	107,9

*Työllisyys siirtynyt 1.5.2020 alkaen elinvoimapalveluihin

Työllistämisen nettokustannukset vastuualueilla ovat vuosina 2012–2023 (vertailu vuoteen 2000) (tuki- ja velvoitetöylyttäminen sekä koululaisten kesätyöpaikat):

Vuosi	1 000 €	htv
2000	1171	129
2012	277	19,8
2013	305	25,5
2014	314	21,9
2015	253	19,5
2016	280	21,7
2017	328	24
2018	337	25
2019	337	21
2020	318	24,5
2021	200	15
2022	146	15,8
tp2023	103	18

Kunnan osuus työttömyysajan työmarkkinatuesta

Kunta on maksanut yli 500 päivää passiivisesti työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden työmarkkinatuesta 50 prosenttia vuosina 2006–2014. Vuoden 2015 alusta kunnan maksuosuus työmarkkinatuista kasvoi siten, että kunta maksaa 50 prosenttia 300–999 päivää työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden ja 70 prosenttia yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden työmarkkinatuesta.

Suomussalmen kunnan työmarkkinatuen maksuosuudet ovat olleet seuraavat:

vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2009	2007	2006
euroa	304 247	309 064	418 307	432 726	352 293	374 259	348 606	340 690	340 187	212 514	423 142	641 777

PROJEKTIT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
1490 Kunnanhallituksen projektit						
TOIMINTATUOTOT	5 461,19	3 000,00	3 000,00	8 560,55	285,35	-5 560,55
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 532,50	-14 500,00	-14 500,00	-18 678,25	128,82	4 178,25
TOIMINTAKATE	-4 071,31	-11 500,00	-11 500,00	-10 117,70	87,98	-1 382,30
TILIKAUDEN TULOS	-4 071,31	-11 500,00	-11 500,00	-10 117,70	87,98	-1 382,30
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 071,31	-11 500,00	-11 500,00	-10 117,70	87,98	-1 382,30

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Elinvoimapalveluiden projektit						
TOIMINTATUOTOT	40 161,00	4 200,00	4 200,00	25 942,08	617,67	-21 742,08
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-86 879,75	-92 463,00	-92 463,00	-59 445,94	64,29	-33 017,06
TOIMINTAKATE	-46 718,75	-88 263,00	-88 263,00	-33 503,86	37,96	-54 759,14
TILIKAUDEN TULOS	-46 718,75	-88 263,00	-88 263,00	-33 503,86	37,96	-54 759,14
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-46 718,75	-88 263,00	-88 263,00	-33 503,86	37,96	-54 759,14

Elinvoimaa matkailusta – Kuhmo Suomussalmi -hanke

Elinvoimaa matkailusta – Kuhmo Suomussalmi -hanke käynnistyi 1.3.2021 ja sen alkuperäinen toiminta-aika oli 30.6.2023 saakka. Hanke sai jatkoaikaa 31.8.2023 asti. Hankkeen päätoteuttaja oli Kuhmon kaupunki ja osatoteuttaja Suomussalmen kunta. Hanke kokosi yhteen kaksi kainuulaista kuntaa kehittämään matkailua toimenpiteillä, jotka lisäsivät alueen matkailuyritysten kilpailukykyä. Hankkeen päätavoitteena oli alueiden matkailun kilpailuedun parantaminen. Tavoitteena oli myös matkailun kehittäminen uusille kohderyhmille. Matkailua kehitettiin viiden eri työpaketin (digitaalisuus, esteettömyys, reittien kehittäminen, kalastusmatkailun kehittäminen ja asiakasosaamisen kehittäminen) avulla.

Vuonna 2023 hankkeen keskeiset toimenpiteet Suomussalmella liittyivät erityisesti digitaalisuuden ja kalastusmatkailun kehittämiseen. Digitaalisuuden kehittämisessä keskeisin toimenpide oli kunnan matkailusivuston uusiminen: visitsuomussalmi.fi-sivuston suomenkielinen versio julkaistiin keväällä 2023 ja englanninkielinen versio kesällä 2023. Kalastusmatkailua kehitettiin Vapaalla jalalla -kanavan Oskari Reinmanin toimesta. Reinman toteutti hankkeessa kalastukseen liittyviä kohdekuvauksia ja vaikuttajamarkkinointikampanjan. Hankkeessa tehtiin Suomussalmen ja Kuhmon yhteinen sotahistoriakartta, jota jaettiin kunnan matkailutoimistossa ja käyntikohteissa. Kartta sai hyvän vastaanoton matkailijoiden keskuudessa ja siitä otettiin myöhemmin lisäpainos. Hankkeessa toteutettiin keväällä 2023 Suomussalmen ja Kuhmon yhteinen sotahistoriaan ja ruokamatkailuun keskittyvä benchmarking-matka Pohjois-Karjalaan.

Kulttuurihistoriasta nostetta Suomussalmen ja Kainuun matkailuun -hanke

Hallinnointi ja rahoitus

Kajaanin ammattikorkeakoulu toimii hankkeen hallinnoijana ja Suomussalmen kunta on hankkeessa mukana omarahoitusosuudella. Hankkeen kustannusarvio on yhteensä hieman alle 150 000 €, josta Suomussalmen kunnan osuus on 20 000 €. Kainuun liiton myöntämä Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) rahoitusosuus on 119 742 € (80 %) ja Kajaanin ammattikorkeakoulun omarahoitusosuus on 9 500 €. Hankkeen projektipäällikkönä toimii Darja Korhonen ja hän aloitti työt 28.11.2022. Hankkeelle alkuperäinen toteutusaika oli 31.12.2023 saakka, mutta hankkeelle haettiin jatkoaikaa ja sitä myönnettiin 29.2.2024 saakka.

Hankkeen päätavoite

Hankkeen tavoitteena on hyödyntää alueen kulttuurisia vahvuuksia monipuolisen ja ympärivuotisen kulttuurimatkailun tarjonnan lisäämiseksi niin kotimaisille kuin kansainvälisille

kohderyhmille sekä vahvistaa kulttuuripalveluiden saavutettavuutta digitaalisin keinoin.

Hankkeen toimenpiteet

Hankkeessa luodaan Suomussalmelle sijoittuvien kulttuurihistoriallisten tapahtumien tapahtumapaikoista matkailijaa ja paikallisyhteisöjä kiinnostavia sekä helposti löydettäviä, tarinallistettuja kohteita, kierroksia ja koettavia kulttuuripalveluita.

Hankesuunnitelmaan kirjattuja teemoja ovat Suomussalmen kirkonkylän alueelle sijoittuva kierros, Ilmari Kianto ja Suomussalmen sotahistoria. Kohde- ja reittikuvausten lisäksi hankkeessa tuotettua viestintää tukevaa materiaalia hyödynnetään Suomussalmen kunnan matkailupalveluiden omilla nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa sekä maakunnallisella arcticlakeland.com-sivustolla.

Hankkeessa on toteutettu Vaietet arktiset sodat -diginäyttely Jaloniemitaloon ja Tarinoita Kainuun korpimailta -podcast-sarja, joka löytyy Visit Suomussalmen Spotify- ja Youtube-kanavilta. Lisäksi hankkeessa on tuotettu digitaalista sisältöä mm. Visit Suomussalmi -verkkosivustolle, kunnan matkailupalveluiden sosiaalisen median kanaviin ja outdooractive.com-alustalle. Hankkeessa on aloitettu loppuvuonna 2023 Kulttuurihistoriaa Kiannan rannoilta -kierroksen opasteiden suunnittelu ja valmistaminen.

Rethinking North – matkailun ympärivuotisuus menestystekijäksi -hanke

Rethinking North -hanke käynnistyi 1.9.2023. Toiminta-aika on 31.5.2026 saakka. Hankkeen projektikoordinaattorina toimii Reetta Ostela, joka aloitti hankkeessa 2.10.2023. Matkailukoordinaattori Tiia Mustonen toimi hankkeen osatoteutuksen projektipäällikkönä 20 % työajalla.

Hankkeen päätoteuttaja on Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy (Kuusamo ja Taivalkoski) ja osatoiteuttajia ovat Ruka-Kuusamo Matkailu ry, Sallan kunta, Pudasjärven kehitys Oy ja Suomussalmen kunta. Hankkeen päätavoitteita ovat matkailualueen ympärivuotisuuden kehittäminen, kansainvälisen tunnettuuden kehittäminen ja uusien tuotteiden tuotteistaminen potentiaalisille kansainvälisille matkailijakohderyhmille.

Hankkeen toimenpiteisiin kuuluu Suomussalmen kestävä ympärivuotisen matkailun kehittäminen kansainvälisille markkinoille. Tähän sisältyvät matkailun uudet liiketoimintamahdollisuudet, markkinointi ja alueen tunnettuuden vahvistaminen. Tämän lisäksi hankkeen toimenpiteenä on digitaalisen ja fyysisen saavutettavuuden parantaminen, mihin sisältyy myös tiedolla johtaminen ja matkaketjujen kehittäminen.

Vuoden 2023 keskeiset toimenpiteet liittyivät markkinointiin ja alueen tunnettuuden vahvistamiseen. Visit Suomussalmen some-kanavien nykytilanteen analyysi toteutettiin hankkeessa vuonna 2023. Matkailun uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin liittyen hankkeessa aloitettiin vuoden 2023 lopussa matkailun kehittämissuunnitelman kilpailutus.

MAAKUNNALLINEN YHTEISTOIMINTA

KAINUUN LIITTO

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
1810 Kainuun liitto						
TOIMINTATUOTOT						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-277 332,00	-283 100,00	-283 100,00	-275 760,00	97,41	-7 340,00
TOIMINTAKATE	-277 332,00	-283 100,00	-283 100,00	-275 760,00	97,41	-7 340,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-277 332,00	-283 100,00	-283 100,00	-275 760,00	97,41	-7 340,00

Kainuun liiton jäsenkunnat ovat Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi.

Jäsenkuntien maksuosuuden suuruus määräytyy edellisen vuoden joulukuun lopun Tilastokeskuksen virallisen väkiluvun mukaisessa suhteessa. Suomussalmen maksuosuus vuodelle 2023 oli 0,276 milj. euroa (noin 38 euroa/asukas) ja 0,277 milj. euroa vuonna 2022 (noin 38 euroa/asukas).

Vastuhenkilö: taluspäällikkö Sirpa Kovalainen, puh. 044 777 3375

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Sivistyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 747 648,20	1 530 800,00	1 345 800,00	1 746 788,94	129,80	-400 988,94
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-15 765 459,22	-16 114 675,29	-16 413 059,33	-16 112 404,06	98,17	-300 655,27
TOIMINTAKATE	-14 017 811,02	-14 583 875,29	-15 067 259,33	-14 365 615,12	95,34	-701 644,21
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-121 338,13	-517 017,00	-517 017,00	-555 248,23	107,39	38 231,23
TILIKAUDEN TULOS	-14 139 149,15	-15 100 892,29	-15 584 276,33	-14 920 863,35	95,74	-663 412,98
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				-10 948,79		10 948,79
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-14 464 602,44	-15 100 892,29	-15 584 276,33	-14 931 812,14	95,81	-652 464,19

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Sivistyspalveluiden hallinto						
TOIMINTATUOTOT	908,88	800,00	-159 200,00	596,56	-0,37	-159 796,56
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-161 515,45	-191 770,21	-216 402,95	-153 433,64	70,90	-62 969,31
TOIMINTAKATE	-160 606,57	-190 970,21	-375 602,95	-152 837,08	40,69	-222 765,87
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-160 606,57	-190 970,21	-375 602,95	-152 837,08	40,69	-222 765,87
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-164 919,01	-190 970,21	-375 602,95	-152 837,08	40,69	-222 765,87

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on palvella kuntalaisia ja luoda mahdollisuuksia sivistysosaston eri palvelujen laadukkaalle ja tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle. Sivistyslautakunnan tehtävissä edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja luodaan monipuoliset mahdollisuudet kasvuun, kehitykseen, oppimiseen sekä vapaa-ajan harrastustoimintaan eri-ikäisille kuntalaisille.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Suomussalmen kunnan yhtenäisen perusopetuksen pedagoginen kehittäminen on jatkuvaa	Kehittämistyön eteneminen kehittämissuunnitelman mukaisesti	Kehittämistyön toteutuma - kehittämistyön arviointi kuluneelta vuodelta - uuden toimintavuoden tavoitteiden asettaminen	Toteutunut Edellisen lukuvuoden työskentelyn arviointi on tehty ja kuluvan lukuvuoden kehittämistyön toimenpiteet käynnissä
Uusien toimintaympäristöjen yhteiskäyttö on joustavaa	Tilojen joustava yhteiskäyttö kehittyy eri toimijoiden kesken	Kehittämistyön toteutuma, tiloja käyttää aktiivisesti väh. 5 eri tehtäväalueen toimijaa	Toteutunut: perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, musiikkiopisto, seurat ja yhdistykset
Sivistyspalveluiden taloudellinen järjestäminen	Sivistyspalveluiden joutoryhmä seuraa säännöl-	Talousarvion toteutumavertailut käsitellään kuu-	Toteutumavertailut on käsitelty kokouksissa

huomioiden palveluiden järjestäjää koskevat velvoitteet	lisesti talouden toteutuma muutoksiin aktiivisesti reagoiden	kausittain sivistystoimen johtoryhmässä	säännöllisesti Sivistyslautakunnan toimintakulujen toteutuma oli 98,2 %
Sivistyspalveluiden henkilöstön osaaminen pysyy ajan tasalla ja henkilöstö on motivoitunut	Henkilöstömitoitus on tarkoituksenmukainen eri tehtävissä Täydennyskoulutustarjontaa hyödynnetään, väh. 1pv/hlö/vuosi	Työhyvinvointikyselyiden tulokset Täydennyskoulutukseen osallistuminen, OSS-järjestelmän hyödyntäminen koulutusseurannassa	Kunnan työhyvinvointikysely toteutetaan vasta 1/2024 Toteutunut 3,5/vuosi, (OSS-järjestelmän tiedot)

PAÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Sivistyspalveluiden toiminnasta viestitään positiivisesti eri medioissa omaa osaamista, identiteettiä ja vahvuuksia arvostaen	Medianäkyvyydestä sivistyspalveluiden eri tehtävissä huolehditaan aktiivisesti	Medianäkyvyys, määrä ja laatu	Sivistyspalveluiden toimintaa ja tapahtumia on tuotu aktiivisesti esille eri medioissa sekä ajankohtaistiedoilla.

PAÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen,

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Yrittäjyyskasvatus näky toiminnassa lasten ja nuorten palveluissa, kouluilla ja oppilaitoksissa	Yrityskylä-yhteistyö toimii ja lukion yrityskurssit järjestetään suunnitelman mukaan	6.luokkalaisten yrityskylä-vierailut toteutuvat. Lukion yrityskurssit toteutuvat	Toteutunut Toteutunut
Teemme yhteistyötä toisen asteen eri koulutustoimijoiden kanssa mahdollistaen verkkopedagogiikan ja monimuoto-opiskelun mahdollisuudet	Lukiossa jatketaan filiaalisyhteistyötä. Yhteistyötä tiivistetään ammatillisen koulutuksen toimijoiden kanssa monimuoto-opiskelun, verkkopedagogiikan sekä oppisopimusopiskelun osalta	Etäkurssien määrä vähintään 10. Yhteistyötapaamiset ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa järjestetään vuosittain	Toteutunut Toteutunut, yhteispalaveri KAO:n kanssa pe 4.8.2023, lisäksi erillisiä verkkopalavereja

PAÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Sivistyspalveluiden toiminta järjestetään asiakasnäkökulmasta	Sivistyspalveluiden eri tehtävissä järjestetään säännöllisesti asiakaspalautekyselyitä ja toimintaa kehitetään tuloksia hyödyntäen	Asiakaspalautekyselyt (määrä) ja niiden tulokset (laatu)	Asiakaspalautekyselyt toteutettiin palveluyksikkötasoisin suunnitelmin. Palautetta on hyödynnetty toiminnan kehittämiseen.
Sähköiset asiointipalvelut ovat sivistysosastolla	Uusia osallistumis- ja asiointimahdollisuuksia	Sivistysosaston palveluissa hyödynnetään	Toteutunut

kattavasti käytössä.	lisätään yksiköissä digitaalisaatiota hyödyntämällä.	verkkokauppaa. Oppilashallinto-ohjelmiston käyttöä tehostetaan. Digitaaliset hakulomakkeet palveluihin on käytössä. Vahva tunnistautuminen otetaan käyttöön oppilashallinto-ohjelmistossa.	Toteutunut, esiopetuksen ja apip-toiminnan hakuprosessi digitalisoitu Toteutunut
----------------------	--	--	---

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Lasten ja nuorten hyvinvointi kehittyi yhteistyöllä	Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ohjaa palveluiden järjestämistä ja näkyä sivistysosaston tehtävien suunnitelmissa	Kunnan oppilas- ja opiskeluohjelmien ohjausryhmä seuraa toteutumaa vuosittain.	Opiskeluohjelmien ohjausryhmä on kokoonnut kolme kertaa (huhti-, kesä- ja syyskuussa)
Kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteet konkretisoituvat sivistysosaston toiminnoissa	Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet on purettu osaksi yksiköiden toimitasuunnitelmia	Sivistystoimen johtoryhmä seuraa toteutumaa vuosittain	Toteutunut, erillinen hyvinvointikertomus, jonka laatimiseen on osallistuttu.

Keskeiset muutokset, toiminta

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio- ja kansalaisopisto-opetuksen, taiteen perusopetuksen, nuorisotyön, kirjasto- ja kulttuuri- sekä liikuntapalvelujen järjestämisestä. Sivistyslautakunta kokoontuu 10–11 kertaa vuodessa. Sivistystoimen johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kalenterivuoden aikana. Johtoryhmä koordinoi sivistysosaston toimintaa.

Strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden lisäksi sivistysosaston toimintaa ohjaa myös kunnan hyvinvointisuunnitelmassa sekä maakunnallisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Sivistysosastolla osallistutaan aktiivisesti hankerahoitushakuihin, joilla tuetaan ja kehitetään toimintaa. Lasten ja nuorten määrä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on kunnassa vähenevä, mutta väheneminen on toteumatilastojen ja ennusteiden mukaan jonkin verran hidastunut, etenkin varhaiskasvatuspalveluissa.

Lukion elinvoimaisuuden ja kilpailukykyyn ylläpitämiseen tarvittavia toimia tuetaan tarvittaessa myös taloudellisesti sivistyslautakunnan talousarviokokonaisuuden mahdollistamissa rajoissa.

Toteuma TP2023:

Sivistyslautakunnan talousarviovuosi 2023 toteutui suunnitelmien mukaan. Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen uusi lukuvuosi 2023–2024 alkoi 10.8.2023. Syksyn ylioppilaskirjoitukset järjestettiin syyskuussa. Esiopetuksessa aloitti syksyllä vain kaksi ryhmää kevään päätösten mukaisesti. Tämä on ensimmäinen askel kohti Ruukinkankaan koulun muuttamista alakouluopetuksen osalta yksisarjaiseksi seuraavan kuuden vuoden aikana. Tilastointipäivänä 20.9.2023 oli esiopetuksessa yhteensä 37 oppilasta, perusopetuksen vuosiluokilla 1–9 oppilaita oli 503. Lukiokoulutuksessa oli kirjoilla yhteensä 74 opiskelijaa.

TA 2023 investointiohjelman mukaisten hankintojen toteutus saatiin vietyä tavoitteen mukaisesti päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä. Karhulanvaaran koulun esitystekniikka- ja kalustohankinnat sekä laitteiden asennus toteutettiin huhtikuussa. Nuorisopalveluihin hankittiin monikäyttöpaketti-auto kesäkuussa. Lukiokoulutuksen tv-hankinnat sekä Pitämän päiväkodin ja Ruukinkankaan koulun irtaimistoinvestoinnit toteutuivat suunnitelmien mukaan. Liikuntapalveluissa investointimäärärahoilla päivitettiin kylpylän kuntosalilaitteistoa, liikuntapaikkaselvitystyön yhteydessä kerätty asiakaspalaute huomioiden.

Investointimäärärahojen toteutumaprosentti sivistyspalveluiden osalta oli kokonaisuudessaan 104,7 %. Investoinnit toteutettiin investointisuunnitelman mukaisesti kaikissa niissä palveluyksiköissä, joihin määrärahaa oli kohdennettu. Yleinen kustannusten nousu mm. perusopetuksen tvt- ja av-hankinnoissa aiheutti euromääräisesti pienen ylityksen suhteessa talousarvioon.

Esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksien järjestämistä koskeva uusi sopimuskausi astui voimaan 1.8.2023. Sopimuskausi on 1.8.2023 - 31.7.2025 + 2 optiovuotta.

Vuoden 2023 aikana sivistyspalveluihin rekrytoitiin vakituiseen palvelussuhteeseen neljä henkilöä. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vakituiset tehtävät alkoivat elo-syyskuussa, kulttuurituottajan vakituinen palvelussuhde käynnistyi marraskuussa. Jo edellisenä vuonna valittu uusi, vakituinen kirjasto-toimenjohtaja aloitti työskentelyn kunnassa huhtikuun alussa. Vuoden aikana koko henkilöstölle tarjottiin kehityskeskustelumahdollisuus oman lähiesihenkilön kanssa. Kehityskeskustelujen yhteydessä käytiin myös henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi.

Sivistyslautakunta kokoontui vuoden aikana yhteensä kaksitoista kertaa, samoin sivistystoimen johtoryhmä. Sivistystoimen johtoryhmä tarkasteli talouden toteutumaa kokouksissaan säännöllisesti vuoden aikana. Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen muutti hieman sivistyspalveluiden henkilöstörakennetta, kun kaikki opiskeluhuollon työntekijät olivat vuoden alusta lukien hyvinvointialueiden työntekijöitä.

Sivistyslautakunta esitti valtuustolle talousarvion tarkistamista vuoden aikana koulukuljetusten uuden sopimuskauden tuomien hinnanmuutosten johdosta sekä talousarviovalmistelussa ennakoitua suurempien henkilöstökulujen ja maksutuottomuutosten vuoksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarviomuutokset kokouksissaan 29.5.2023 § 25 ja 13.11.2023 § 56. Taloudellisen toteutuman raportointi tilinpäätösvaiheessa on tehty muutetun talousarvion mukaisesti.

Sivistyslautakunnan talouden toteutumaprosentti on kaikkien toimintakulujen osalta 98,2 %, toimintakatteen ollessa 95,3 %. Toimintakulujen talousarviota parempaa toteutumaa selittävät mm. henkilöstökulujen toteutuminen hieman ennakoitua paremmin. Palveluiden ostoissa koulukuljetusten järjestelyissä onnistuttiin siten, että talousarviovaraukseen nähden toteutuma on ennakoitua parempi. Myöskään sisäiset kulut eivät ylittyneet. Toimintakatteen toteutuma on tilinpäätöksessä parempi, kuin loppuvuodesta ennakoitiin. Loppuvuoden myynti- ja maksutuotot ylittyivät selvästi, mitä ei vielä talousarviovuoden aikana pystytty ennakoimaan. Varhaiskasvatusmaksutuottojen lasku toteutui ennakoidusti. Sivistyspalveluiden laajaan hanketyöhön liittyvien avustuspäämäärärahojen käytön osalta ennakoitiin seuraavalle vuodelle siirtyvien avustusten määrä syksyllä suuremmaksi, kuin mitä se kalenterivuoden vaihtuessa todellisuudessa oli. Tämä kasvatti avustuspäämäärärahojen kohdentumista vuoden 2023 toimintaan, joka näkyy sivistyspalveluiden toimintakatteen parempana toteutumisena.

Sivistystoimessa on osallistuttu edelleen aktiivisesti erityisavustus- ja muihin hankerahoitushakuihin. Sivistyspalveluiden projektit löytyvät erillisestä projektistauksesta

Vastuhenkilöt:

Sivistysjohtaja Teemu Piirainen, puh. 040 688 4545

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	144,8	144,8	145,9	145,9
Henkilöstömenot, €/asukas	1186,63	1218,77	1224,30	1241,71
Toimintakulut, €/asukas	2091,84	2140,89	2220,00	2246,88
Toimintakate/asukas	1874,31	1903,35	2008,13	2003,29
Lautakunnan kokoukset, kpl	11	12	11	12

SIVISTYSPALVELUT	TA2021	TA2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	2	2	2	2
Henkilöstömenot, €/asukas	17,85	17,70	17,32	16,51
Toimintakulut, €/asukas	22,53	21,93	26,54	21,40
Toimintakate/asukas	22,38	21,81	26,43	21,31
Johtoryhmän kokoukset, kpl	10	11	10	12

SIVISTYSLAUTAKUNNAN PROJEKTIT

Projektien TAVOITTEET TA2023 / TOTEUTUMINEN TP2023

3190 - VARHAISKASVATUKSEN PROJEKTIT

3152 LAPSEN TUKI 2021- 2023 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionavustus oppimisen tuen ja inklusion kehittämisen malli Kainuun varhaiskasvatuksessa 2021-31.12.2023. Kainuun yhteinen hanke, jolla suunniteltiin ja toteutettiin varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oppimisen, kehityksen sekä inklusion toimeenpanoon liittyviä varhaiskasvatuksen tuen järjestelyjä. Hankkeessa voitiin kouluttaa koko henkilökuntaa Lapsen tuen- malliin, joka jää pysyväksi käytännöksi Kainuun alueen kuntien varhaiskasvatukseen. Kuntiin on palkattu VELHOT (varhaiskasvatuksen erityislastenhoitaja) tukemaan lapsiryhmissä työskentelevää henkilökuntaa. **Hanke alkoi 1.5.2021 ja päättyi 31.12.2023.**

3158 YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO 2022 - 2023 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen (Oikeus Oppia-minä kuvaltaan positiivinen ja hyvinvoiva lapsi). Avustusta käytettiin varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen lisäämällä henkilöstöä lapsiryhmiin. Lisähenkilöstöllä voidaan edistää oppimista, lapsen hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välittömään ja riittävään varhaiseen tukeen, **Hanke alkoi 1.8.2022 ja päättyi 31.12.2023.**

3161 TUKEVA-HANKE 2022-2023 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus varhaiskasvatustuksen mukaisen kolmiportaisen tuen sekä varhaiskasvatussuunnitelman kehittämisen ja uudistamisen edistämiseksi. Avustuksella voitiin lisätä henkilöstöä lapsiryhmiin, jolloin lapselle mahdollistettiin varhainen ja tehokkaasti annettu tuki. **Hanke alkoi 1.8.2022 ja päättyi 31.12.2023.**

3170 VK KORONATUKI 2022-2024 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtionavustusta koronaviruksen aiheuttamista poikkeusoloista johtuvien vaikutusten tasoittamiseen, lapsen oppimisen ja kehityksen ja hyvinvoinnin tukeen liittyvien ongelmien ehkäisemiseen ja oppimisen edellytysten parantamiseen varhaiskasvatuksessa. Hankerahoituksen käyttöaika jatkuu vuodelle 2023 ja tarvittaessa vuodelle 2024. **Toteutunut suunnitellusti 2023.**

3175 VK OIKEUS OPPIA 2023-2024 (OKM)

Hankkeelle on myönnetty määräraha vuosille 2023 ja 2024. Toteutus alkaa vuonna 2024.

3290 - PERUSOPETUKSEN PROJEKTIT

3157 ESI/PO TOKI (OPH)

Toki-hanke (toimintakulttuuri, osaaminen, kehittäminen, inklusio) toteutetaan hankeyhteistyöllä Kainuun kuntien kesken. Hanke on kohdennettu esi- ja perusopetukseen. Hankkeella tavoitellaan inklusion vahvistamista luomalla yhteistä ja yhtenäistä tuen toimintakulttuuria, kehittämällä laajamittaisesti henkilöstön osaamista sekä tuomalla toimintavälineitä oppilaiden osallisuuden lisäämiseen. Hanke käynnistyi vuoden 2022 aikana erityisavustuksen tukemana. Hankeisäntänä toimii Kajaani. **Hanke toteutui suunnitellusti ja päättyi 31.12.2023. Hankeisäntä Kajaani laatii loppuraportin.**

3159 ESI/PO YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO 2022 - 2023 (OPH)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvien avustajien palkkaamiseen ja opetusryhmien muodostamiseen sekä alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan. Erityisavustuksen tukemana jatketaan aiemman vastaavan hankkeen (projekti 3147) toimintaa. **Hanke toteutui suunnitellusti ja päättyi 31.12.2023. Raportointi 4/2024 mennessä.**

3162 KAINUUN HARRASTAMISEN MALLI 2022 (AVI)

Kajaanin kaupunki on saanut yhdessä Sotkamon, Suomussalmen ja Hyrynsalmen kuntien kanssa valtion erityisavustusta Suomen mallin harrastetoiminnan järjestämiseen. Hankkeen tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus aidosti mieluisaan ja maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä ja koulujen tiloissa. Avustuksen on myöntänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI) ja sitä koordinoi Kajaanin kaupunki. Hanke on jatkoa projektille 3151. **Hanke päättyi vuoden 31.7.2023. Hankeisäntä Kajaani on laatinut loppuraportin.**

3164 KERHOTOIMINNAN TUKEMINEN 6 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on varmistaa laadukkaan ja monipuolisen koulun kerhotoiminnan jatkuminen ja kehittäminen Suomussalmen perusopetuksessa. Tavoitteena on aktivoida erityisesti syrjäytymisuhan alla olevia oppilaita ja kuljetusoppilaita harrastustoimintaan. **Hanke päättyi 31.12.2023. Raportointi 4/2024 mennessä.**

3169 KORONATUKI 2022-2024 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtionavustusta koronaviruksen aiheuttamista poikkeusoloista johtuvien vaikutusten tasoittamiseen, oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyvien haasteiden kompensoimiseen, ennalta ehkäisemiseen ja oppimisen edellytysten parantamiseen esi- ja perusopetuksessa. Hanke jatkaa aiemman Koronatuki-hankkeen (projektinnumero 3153) toimintaa. **Hanke jatkuu vuodelle 2024.**

3174 Esi/PO YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVO 23–24 (OKM)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvien avustajien palkkaamiseen ja opetusryhmien muodostamiseen sekä alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan. Erityisavustuksen tukemana jatketaan aiemman vastaavan hankkeen (projekti 3159) toimintaa. Hanke jatkuu vuodelle 2024.

3177 PO KERHOTOIMINNAN TUKEMINEN 7 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on varmistaa laadukkaan ja monipuolisen koulun kerhotoiminnan jatkuminen ja kehittäminen Suomussalmen perusopetuksessa. Tavoitteena on aktivoida erityisesti syrjäytymisuhan alla olevia oppilaita ja kuljetusoppilaita harrastustoimintaan. Hanke on jatkoa projektille 3164. **Hanke jatkuu vuodelle 2024.**

3181 KAINUUN HARRASTAMISEN MALLI 2023 (AVI)

Kajaanin kaupunki on saanut yhdessä Sotkamon, Suomussalmen ja Hyrynsalmen kuntien kanssa valtion erityisavustusta Suomen mallin harrastetoiminnan järjestämiseen. Hankkeen tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus aidosti mieluisaan ja maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä ja koulujen tiloissa. Avustuksen on myöntänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI) ja sitä koordinoi Kajaanin kaupunki. Hanke on jatkoa projektille 3162. **Hanke jatkuu vuodelle 2024.**

3183 DIGITAALISEN OPPIMISEN POLKU KAINUUSEEN – DOK-hanke

Hankkeen tavoitteena on tehdä Kainuuseen digioppimisen polku, jossa eri kouluasteet kehitettävät yhteistyössä digitaalista toimintaansa vastaamaan oppijoiden tarpeisiin. Tavoitteeseen päästään edistämällä kainuulaisten opettajien digitaalista ja pedagogista osaamista perusopetuksessa, toisella asteella ja korkeakoulutasolla. Keskeistä on kehittää myös eri toimijoiden ja kouluasteiden välistä yhteistyötä Kainuussa.

Hankkeessa ovat omarahoituksella mukana seuraavat Kainuun kunnat - Hyrynsalmi, Kajaani, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Koulutusorganisaatioista ovat mukana Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos ja Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Hanke on ESR-rahoitteinen. Hankeisäntänä ja hallinnoijana toimii Kajaanin ammattikorkeakoulu. **Hanke jatkuu vuodelle 2024.**

3350 – LUKIO-OPETUKSEN PROJEKTIT

3114 KIELISEIKKAILU – AKTIIVISEN JA LUOVAN LUKIOLAISEN LÄÄKE KAKSIKIELISYYTEEN (Svenska kulturfonden)

Yhteistyössä Korsholm gymnasiumin kanssa. Tavoitteena on jakaa kokemuksia ruotsinkielisten nuorten kanssa ja sitä kautta tutustuttaa nuoria toistensa äidinkieleen ja kulttuuriin. Nyt saadun rahoituksen piti kattaa toiminnan vuoteen 2020, mutta koronatilanteen vuoksi vuonna 2020 ja 2021 pääsimme toteuttamaan lukiolla ainoastaan teemapäivän Ruotsalaisuuden päivänä. Rahoitukseen on saatu jatkoaikaa vuodelle 2023. Toiminta näillä näkymin tulee sijoittumaan kevääseen 2023 opintomatalla Hossaan.

Toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Projekti jatkui 31.6.2023 saakka.

Rahoituskausi päättyi ja uutta rahoitusta on haettu. Yhteistyötä jatketaan sen mukaisesti, miten rahoitusta saadaan.

3155 KORONAN KAIKUJA (OPH)

Aloitettiin tammikuussa 2022. Hankerahoituksen turvin lukion ryhmäkokoja pystyttiin pitämään pieninä ja siten edistämään opiskelijoiden eriyttämistä ja tuen saantia. Lisäksi tukiopetusta ja muuta lisätukea voitiin tarjota enemmän. Hankkeen toiminta jatkui vuodelle 2023.

Korona-ajan jälkeiseen lisätukeen oli selkeä tarve, ja tarve näkyy edelleen. Hanke sai jatkoa Koronan kaikuja II –hankkeella (prj. 3171), johon saatiin rahoitus loppuvuodesta 2022. Loppuraportti hankkeesta annettiin syyskuussa.

3156 LUKIOLAISET TEHOKKAASTI TÖIHIN (OPH)

Opetushallituksen myöntämällä avustuksella lukion opinto-ohjaajan työhön on lisätty tehtävä, jossa lukion opo on suunnitellut SharePoint-alustalle sivuston opiskelijoita varten. Sivustolta löytyy tietoa lukio-opintojen lisäksi esim. erilaisista jatko-opintopoluista ja ammatinvalinnasta. Työelämään tutustuminen on nostettu myös lukiolaisten ohjelmaan – opiskelijat käyvät kolmen päivän tutustumisjakson työpaikalla, jonka he ovat opo-avustuksella tai itsenäisesti hankkineet. Opon palkkauksesta 30 % rahoitetaan hankerahalla.

Haimme jatkoaikaa hankkeelle vuoden loppuun, jolloin tehtiin loppuraportti. Hankkeen aikana tehtyä SharePoint –alustalle luotua sivustoa ylläpidetään ja päivitetään jatkossa, ja se kuuluu opo-avustukseen.

3171 KORONAN KAIKUJA II (OPH)

Opiskelijoiden taitotasossa on huomattu selkeä lasku, joka juontaa juurensa korona-aikaan ja etäopiskeluun. Tästä syystä lisätuen määrä on selvästi lisääntynyt. Lisäksi lukion opiskelija-aines on tullut yhä heterogeenisemmäksi, eli opiskelijoilla on paljon eroja taitotasossaan. Erilaiset luki-vaikeudet ovat myös yhä enenevästi näkyvä ilmiö.

Opetushallituksen myöntämällä avustuksella rahoitetaan lukion opetuksen, ohjauksen ja tuen tarpeeseen liittyviä henkilöstökustannuksia. Avustus mahdollistaa tukiopetuksen ja muun eriyttämisen antamista (pienryhmäopetus) tarvittaessa, sekä joidenkin aineiden jakoa pienempiin ryhmiin. **Hanke alkoi 9.11.2022 ja päättyy 31.7.2024.**

3173 EUROSCOLA

Lukion ryhmä R22A vieraili Strasbourgissa Euroopan parlamentissa EU:n rahoituksen turvin. Vierailu tapahtui helmikuussa 2023, ja paikalla oli nuoria lähes kaikista EU-maista. Pääsimme avustuksen turvin lunastamaan lupaustamme, että jokainen opiskelija pääsisi ainakin kerran lukio-opintojensa aikana mukaan johonkin ulkomaille suuntautuvaan matkaan.

3490 – Kianta-Opiston Projektit

3124 HYPY TULEVAISUUTEEN (OPH)

Opetushallitus on myöntänyt 37 953 euron liikkuvuusavustuksen opettajien ja hallintohenkilöstön osaamisen kehittämiseen kansainvälisesti. Kianta-Opisto hallinnoi hanketta. Erasmus-hanke toteutetaan vuosina 2020–2022. Hankkeen toteutus keskittyi käytännössä syksylle 2022 koronapandemian rajoitusten takia. Liikkuvuuksiin on osallistunut viisi opetusalan henkilöä, joista kaksi oli mukana strukturoidulla kurssilla Ranskassa ja kolme osallistui oppilaitoksessa opettajien oman substanssialueiden seuraamiseen sekä kansalaisopistojen toimintaan tutustumiseen Turkissa. Hankkeen lopullinen kustannusten käyttöaste päättyy 27,39 % eli 10 395 €, mikä tarkoittaa, että opetushallitus peri maksetun ja kulutetun varojen erotuksen takaisin Kianta-Opistolta alkuvuodesta 2023.

3135 DDCT (KA2) DIGITAALISEN OSAAMISEN VAHVISTAMINEN OPETTAJILLE (ERASMUS)

Erasmus-kumppanuushanke vuosina 2020–2023, johon partnereina osallistuivat Ruotsi, Turkki, Espanja ja Suomesta Otsola-opisto, Porista ja Kianta-Opisto (21 698 €). Hankkeen hallinnoijana toimi Saksasta Volkshochschule, der Stadt Selb. Hankkeen tavoitteena oli valmistaa aikuiskoulutuksen organisaatiot teknologian käyttöönottoon jatkuvalla oppimisella. Kehittämisen keskiössä olivat tulevaisuuden digitaaliset oppimisympäristöt ja niihin sopeutettava pedagogiset menetelmät sekä laitteet.

Hankkeen tärkeimpänä kohderyhmänä olivat oppilaitosten opettajat. Hanke järjesti eri maissa digiteemoihin perehdyttäviä seminaareja ja työpajoja, joissa asiantuntijat ohjasivat prosessioppimisen keinoin digisisältöjen sekä uusien sovellusten, että laitteiden käyttöönottoon. Hankkeessa vastattiin tulevaisuuden digitarpeisiin, vahvistettiin opettajien tietoja ja osaamista sekä viestintäosaamista vieraalla kielellä. Hankkeen aikana käytiin jatkuvaa vuoropuhelua eri maiden koulutuskokonaisuuksien rakentumisesta ja vahvistettiin taitoa toteuttaa kansainvälistä hanketta. Välillisiä hyödyn saajia olivat opiskelijat, jotka pääsivät perehtymään erilaisiin opiskeluohjelmiin, saivat tietoa tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvistä vaaroista, tulivat vastuullisiksi ja joustaviksi teknologian käyttäjiksi sekä saivat käyttöönsä uutta teknologiaa.

3163 Kianta-Opiston OpintoSeteliavustus 2022-2023 (OPH)

Hankkeen rahoittajana on opetushallitus. Kohderyhmään kuuluvien henkilöiden opintomaksujen korvaamiseen tai alentamiseen Suomussalmen Kianta-Opistossa ja Hyrynsalmen kansalaisopistossa. Tämän kauden avustusta käytettiin syyslukukaudella 2022 yhteensä 1759 € ja 3041 € jää käytettäväksi vuonna 2023. Hankkeen käyttöaika 18.5.2022 – 31.12.2023.

3172 ESKOA, Meri-Pohjolan Opistopiirin Hankkeet (M-P opistopiiri - OPH)

Meri-Pohjolan opistopiirin yhteishanke. Hankkeen rahoittajana on opetushallitus. Hankkeessa selvitetään, mitä tarkoittavat VST:ssä ekososiaalinen sivistyskäsitys, kulttuurinen ja sosiaalinen kestävä kehitys ja miten em. osaamista voidaan kehittää. Jokainen opisto toteuttaa omalle opistolleen kansalaisopistojen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman. Hankkeen tuloksena syntyy Digitaalinen ideakirja kansalaisopistoille kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hanke jatkuu keväälle 2024.

3178 Kianta-Opiston OpintoSeteliavustus 2023-2024 (OPH)

Hankkeen rahoittajana on opetushallitus. Kohderyhmään kuuluvien henkilöiden opintomaksujen korvaamiseen tai alentamiseen Suomussalmen Kianta-Opistossa ja Hyrynsalmen kansalaisopistossa. Tämän kauden avustusta käytettiin syyslukukaudella 2023 yhteensä 3043 € ja 1207 € jää.

3790 – NUORISOPALVELUIDEN PROJEKTIT

3118 Nuorten Työpajan Kehittämistoiminta (AVI)

Tavoitteena Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen

Rahoittajalle tehdään vuosittain selvitys tavoitteiden saavuttamisesta. Rahoitusta voi käyttää palkkoihin sekä pajanuorille suunnattuun toimintaan. Rahoituksella voidaan palkata kaksi työvalmentajaa ja startti-/yksilövalmentaja työpajalle. Kaikille pajalaisille järjestetään erilaista toimintaa sekä lyhytkursseja, jonka tavoitteena työttömyysjakson keskeyttäminen, elämänlaadun paraneminen ja jatkosuunnitelmien selkiinnyttäminen pajajakson jälkeiseen tulevaisuuteen. **Toteutunut tavoitteiden mukaisesti.**

3120 Nuorten EU-Tapaaminen (Erasmus+)

Vuonna 2023 ei omaa Erasmus+-rahoitettua tapaamista. Viisi nuorta ja ohjaaja osallistuivat nuorisovaihtoon ja yksi ohjaaja ohjaajatapaamiseen Italiassa. Erasmus+ vaihtoja sekä ja hankerahoitusta hallinnoitiin Oivangin nuoriso- ja luontomatkailemiskeskuksen kautta, olimme mukana kumppaneina. Kumppanuussopimus on voimassa 2026 saakka.

3148 Etsivä Nuorisotyö 2021-2022 (AVI)

Vuoden 2021 avustuksen käyttöaika päättyi 31.12.2022. Hankkeelle saadut avustukset kohdentuvat 2 htv etsivien nuorisotyöntekijöiden palkkaukseen ja yli 10 päivän keskeytykset siirtävät käyttöaika eteenpäin. Hankkeen tavoitteena on taata palvelujen saatavuus niille nuorille, tarvitsevat tukea palveluiden saamiseen ja palveluiden piirissä pysymiseen. Tavoitteena on parantaa nuorten arjenhallintaitoja ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työelämään. Nuoria on pystytty tukemaan opiskelussa, ar-

jenhallintataidoissa sekä ohjattu nuoria esim. ammatinvalintaohjaukseen, päihdehoitoon tai sosiaali-toimen asiakkaaksi. **Hanke on päättynyt ja toteutui tavoitteiden mukaisesti.**

3160 ETSIVÄ NUORISOTYÖ 2022-2023 (AVI)

Vuoden 2022 avustuksen käyttöaika siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2023. Hankkeelle saadut avustukset kohdentuvat 2 htv etsivien nuorisotyöntekijöiden palkkaukseen ja yli 10 päivän keskeytykset siirtävät käyttöaikaa eteenpäin. Osa avustuksesta palautettiin, koska toukokuusta joulukuuhun työskenteli vain yksi etsivä nuorisotyöntekijä. Hankkeen tavoitteena on taata palvelujen saatavuus niille nuorille, tarvitsevat tukea palveluiden saamiseen ja palveluiden piirissä pysymiseen. Tavoitteena on parantaa nuorten arjenhallintataitoja ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työelämään. Nuoria on pystytty tukemaan opiskelussa, arjenhallintataidoissa sekä ohjattu nuoria esim. ammatinvalintaohjaukseen, päihdehoitoon tai sosiaali-toimen asiakkaaksi. **Hanke toteutui tavoitteiden mukaisesti.**

3990 – KULTTUURIPALVELUIDEN PROJEKTIT

3141 SUOMUSSALMI-KUHMO KULTTUURIN KEHITTÄMINEN 2021-2022 (Kulttuuripalvelut - OKM)

Hankkeen rahoittajana Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hankkeen tavoitteena kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen. Toimenpiteet pitävät sisällään kulttuurin ja taiteen viemistä ihmisten päivittäiseen elinympäristöön. Hankkeen toteutuksessa hyödynnetään maakunnan ammattitaiteilijoita. Hankkeen toimenpiteitä saatiin toteutettua vain osittain vuoden 2021 aikana koronaepidemian johdosta. Hankkeelle on myönnetty jatkoaikaa vuodelle 2022. Hanke päättyi elokuussa 2022, ja selvitys lähetetty 29.11.2022.

Kulttuuripalveluiden saavutettavuutta parannettiin hankkeen käynnissä olon aikana huomattavasti, ja tästä hankkeesta pystymme ammentamaan kokemuksia ja opittuja uusia tapoja seuraavien vuosien taidekokonaisuuksia kohti.

Yhteistyö sidosryhmien, eli tämän hankkeen tiimoilta taiteilijoiden ja Kuhmon Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden kanssa sujui erinomaisesti. Taiteilijat lähtivät innoissaan meidän ehdottamiin tapahtumiin mukaan, ja jopa kehittivät itse lisäideoita hankkeessa toteutettavaksi. Suomussalmen kulttuurituottajan virkaa hankkeen käynnissä olon aikana hoiti kolme eri henkilöä, mutta meidänkin välisemme yhteistyö ja avoin kommunikointi saattoivat hankkeen joutuisasti maaliin!

3165 PROSENTTIHANKE UUDEN KOULUN TAITEESEEN (TKT)

Suomussalmen kunnan uusi yhtenäiskoulu Ruukinkankaalla avasi ovensa taiteelle, kun Taiteen edistämiskeskus (Taike) myönsi kunnalle erityisavustusta 32 000 euroa.

Avustus on osa niin kutsuttua prosentti rakennuskustannuksista taiteelle -ohjelmaa. Yhteistyö ammattitaiteilijoiden ja kouluyhteisön välillä lisää tilojen viihtyisyyttä ja tarjoaa kuntalaisille ainutlaatuisia taidekokemuksia.

Taidetta uudelle koululle tekivät Riikka Keränen sekä työryhmä 1/2 Naapurit eli Ilja Karsikas ja Willem Heffer.

Hefferin ja Karsikkaan suunnitellessa teoksia he pohtivat asiaa niin koulun tilojen kuin sen oppilaiden ja henkilökunnan näkökulmasta.

1/2 Naapurit teokset ovat materiaaleiltaan kestäviä ja helposti puhdistettavia. Teokset on suunniteltu tiettyihin kohtiin koulua. Unenomaisin teos Kierrän maailmaa sijoitettiin porraskäytävään. Sen sijaan pääaulaan sijoitetut kotia ja perhettä kuvaava Tieto, missä koti on rauhoittaa minua sekä ystäviä ja harrastuksia esittelevä Kavereitten kanssa on mukava olla ovat julkisemmin esillä.

Ristijärveläinen kuvataiteilija Riikka Keränen on luonut uudelle koululle moniosaisen veistoskokonaisuuden, joka levittäytyy koulun aulaan sekä käytäviin.

Jokaiselle teoksen osalle on syntynyt nimi oppilaiden ideoinnin myötä. Nimet ovat Sammalsuo, Lainehtiva lahottaja, Metsän silta, Keltainen unelma, Kultaketju, Löllöttelijät, Maamo ja Kuohukka.

Teoksen materiaaleina on käytetty puuta ja valuepoksia.

Prosenttitaidehanke on saatu päätökseen. Vuoden 2023 lopulla palautimme hankeraportit ja nyt helmikuussa palautin pyydetyn lisäselvityksen allekirjoitettuna.

3168 TARINANKERRONNAN ERÄLEIRI (TKT)

Suomussalmella sijaitsevassa Hossan kansallispuistossa toteutettiin viikonlopun 2.-5.2.2023 aikana käsikirjoittajille ja elokuvan- ja teatterintekijöille suunnattu Tarinankerronnan eräleiri. Sunnuntaina leiri huipentui Suomussalmen kirjastolla keskustelutilaisuuteen klo 10.30. Leirin aikana striimattiin YouTubeen 2 tunnin mittaista keskustelutilaisuutta, jotka tekstitetään lähiviikkoina. Kirjaston keskustelutilaisuus ei saavuttanut yleisöä, mutta kirjailijat pitivät yhteistä päätöstapahtumaa erittäin suuressa arvossa.

YouTubeen striimattuja videoita on katsottu tähän saakka 3.2. lähetettyä 583 kertaa, ja 4.2. lähetettyä 538 kertaa.

Harmikseni palstatilaa tilaisuus ei paikallislehdistä saanut. Somenäkyvyys ja positiivinen kommentointi sen sijaan oli sydäntä lämmittävää!

3176 MUSEON KUNNOSTAMINEN 2023

- Maitoaikka nostettu ja oikaistu.
- Navetan pääty nostettu irti maasta.
- Alimmaksi on laitettu kumpaankin Puolangalta tuodut isot laattakivet, jotta rakennukset eivät painuisi uudelleen.
- Päärakennuksen ulko-ovien käynti korjattu.

3179 KULTTUURIBUSSI 2023–2024

Suomussalmen sydänkylien asukkaista kolmasosa kokee etäisyydet esteenä osallistua kulttuuritapahtumiin, jotka perinteisesti järjestetään kuntakeskuksessa.

Suomussalmen kulttuurihanke Kulttuuribussi – Kirjastoautolla Kulttuuria Sydänkyliille on vastaus tähän haasteeseen. Ensi vuonna kirjastoauto Ranstakka kuljettaa taiteilijoita ja kulttuuria kylille.

Ensimmäinen bussin kyytiin nouseva taiteilija on keraamikko Ulla Harju. Näyttelyn ajankohta on maaliskuussa ja se perustuu Paikallisten savimineraalien tutkiminen ja käyttö taidekeramiikassa -projektiin, johon hän on saanut Taiteen edistämiskeskukselta apurahan.

Taiteilijat valitsevat muutaman reitin, joille he lähtevät kirjastoauton mukaan. He käyvät niissä kylissä, joissa he eivät ole vielä esittäytyneet. Hankkeessa on tuoda monipuolista kulttuuritoimintaa lähemmäs erityisesti kylillä asuvia ja tehdä kulttuuria kaikille saavutettavaksi. Se mahdollistaa monipuolisen kulttuurin kokemisen omassa ympäristössä. Kulttuuribussin avulla kuntalaiset voivat myös osallistua yhteisölliseen toimintaan.

Projektia on toteutettu yhdessä Kirjastotoimen kanssa, heille tästä erityiskiitokset ja maininnat jo nyt. Kulttuuripalvelut ideoi ja kirjastotoimi toteuttaa!

3180 RÄTKE -LAVA ON VAPAA!

Rätke-hankkeen avulla Uma Nissi on tarjonnut kainuulaisille nuorille mahdollisuuden päästä mukaan kulttuuritoimintaan, joka voi olla muuten vaikeasti saavutettavaa alueella. Hankkeessa on luotu yhteisö, joka innostaa nuoria osallistumaan erilaisiin kulttuuritapahtumiin ja projekteihin.

Tapahtumapäivä pidettiin 12–17-vuotiaille nuorille lauantaina 5.8. Klo 14–19 Pesiöllä. Ohjelmassa paja-työskentelyä (tanssi ja tunnetaidot) ja erilaisia esityksiä (tanssia, teatteria, musiikkia ja sirkusta). Lava oli vapaa nuorten esityksille. Pesiön kyläyhdistys tarjoi tapahtumaan osallistuneille herkullisen lounaan.

VARHAISKASVATUS

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Varhaiskasvatus						
TOIMINTATUOTOT	364 052,47	364 000,00	314 000,00	307 853,49	98,04	6 146,51
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 019 192,24	-3 189 631,45	-3 189 631,45	-3 120 356,71	97,83	-69 274,74
TOIMINTAKATE	-2 655 139,77	-2 825 631,45	-2 875 631,45	-2 812 503,22	97,80	-63 128,23
SATUNNAISET ERÄT						
TILIKAUDEN TULOS	-2 655 139,77	-2 825 631,45	-2 875 631,45	-2 812 503,22	97,80	-63 128,23
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 716 631,61	-2 825 631,45	-2 875 631,45	-2 812 503,22	97,80	-63 128,23

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raatteentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Suomussalmen kunta järjestää laadukasta varhaiskasvatusta, jonka tehtävänä on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää ja syrjäytymistä ehkäisevää palvelua.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle, Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Uuden varhaiskasvatuslain asettamiin tavoitteisiin vastaaminen.	Henkilöstön koulutuksen lisääminen. CGIVesan hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä.	ArviID-arvionti vanhemmille, lapsille ja henkilöstölle 3 vuoden välein.	Seuraavan kerran 2025. Koulutusta ollut säännöllisesti liittyen lapsen komiportaiseen tukeen. Käyttöönotto siirtyi keväällä 2024.
Varhaiskasvatus tekee ammatillista yhteistyötä yli kuntarajojen.	Hankeyhteistyö Kainuun alueen kuntien kanssa.	Väh. 1 yhteinen hanke/vuosi	Lapsen tuki -hanke päätynyt 31.12.2023. Säännölliset varhaiskasvatuksen johtajien palaverit 2x/vuosi.
Varhaiskasvatushenkilöstö osallistuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen.	Varhaiskasvatuksen omat koulutukset ja muut täydennyskoulutus.	3/koulutuspäivää/toimintakausi/hlö	Koulutukset toteutuneet koulutussuunnitelmien mukaisesti.

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta

ja sitoutumista yhteisössä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Itsetunnon vahva suomussalmelainen lapsi.	Vahvistetaan lapsen osallisuutta ja otetaan huomioon lapsen yksilölliset tarpeet.	ArviD-arvioinnit 3 vuoden välein.	Seuraavan kerran 2025. Toiminnan suunnittelua ja toteuttamista arvioidaan toimintakausittain.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Varhaiskasvatus tukee kunnan elinvoimaisuutta.	Kaikille lapsille järjestetty turvallinen ja turvallinen varhaiskasvatuspaikka. Tiivis yhteistyö maahanmuuttokoordinaattorin kanssa.	100 % varhaiskasvatusta tarvitsevat lapset. Tiedotteet on heidän omalle kielellensä käännetty. Tulkkauspalvelut.	On voitu järjestää tarvitseville lapsille. Yhteistyötä on tehty aktiivisesti. Tulkkauspalvelua käytetään säännöllisesti.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhteisöjen toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Erilaisuuden hyväksyminen, suvaitsevaisuus.	Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon yksilöllisesti lapsen kehityksen ja oppimisen tarpeet. Toimimme inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.	Varhaiskasvatussuunnitelman säännöllinen arviointi.	Toiminnan suunnittelua ja toteutusta arvioidaan toimintakausittain.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottamiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Hyvinvoiva lapsi.	Laadukas varhaiskasvatus. Riittävä henkilöstö. Asianmukainen työympäristö.	ArviD-kyselyt 3 vuoden välein vanhemmille, lapsille ja henkilökunnalle. Riskianalyysit, työpaikkaselvitykset.	Seuraavan kerran 2025. Tehty.
Hyvinvoiva henkilöstö.	Tyhy-toiminta. Kehityskeskustelut.	Säännöllisesti kerran vuodessa. Kehityskeskustelut 1x/vuosi.	Tyhy -toiminta ollut kattavaa ja henkilöstö käyttää aktiivisesti Kehityskeskustelut pidetty.

Keskeiset muutokset, toiminta

Pitämän päiväkodin remontoinnin myötä päiväkodin henkilöstö ja lapset ovat päässeet asianmukaisiin tiloihin. Jouduimme vielä käyttämään Hakatalojen tiloja kahden ryhmän verran. Lapsimäärä on kasvanut ja varhaiskasvatuksessa on paljon alle 3-vuotiaita lapsia, joka näkyy myös lisääntyneenä varhaiskasvatuksen henkilöstö tarpeena (4 lasta/alle 3-vuotias lapsi, 7 lasta/yli 3-vuotias), myös tilojen lisätarpeena. Uuden varhaiskasvatustilan mukaiset 3-tasoiset tuentat otetaan huomioon erikoisesti henkilöstön koulutuksissa.

Varhaiskasvatukseen haetaan aktiivisesti hankerahoitusta ja olemme mukana Kainuun alueen yhteisissä hankkeissa mm. Lapsen tuki -hanke.

Toteuma TP2023:

Varhaiskasvatuksessa on ollut lapsiryhmät täynnä tammikuun 2023 alusta alkaen, lapsia oli kirjoilla n. 200. Lapsia hoidossa 31.12.2023 tilanteen mukaan oli 165 lasta. Kesän aikana sekä syyslomalla, että joululomalla varhaiskasvatuksessa pystyimme yhdistämään päiväkotiryhmiä ja henkilöstön järkevää käyttöä. Esikoulu-laisten kesän ajan hoito siirtyi Alvarin konteista Hakakadulle heti koulujen loputtua ja jatkuu tiloissa edelleen. Tiitäisten (5-vuotiaat) tilat jouduimme ottamaan uudelleen käyttöön Hakakadulla eskaritilojen toisesta kerroksesta jo kesäkuussa. Lisäksi perustimme uuden ryhmän Hippiäiset (alle 3-vuotiaiden ryhmä) Hakakadulle ajalle 1.1.-31.7.2023, emme vielä kukaan sovi päiväkotien tiloihin. Koulunkäynninohjaajat työllistyivät kesän aikaan varhaiskasvatukseen ja mahdollistivat henkilökunnan lomat kesä-heinäkuulle jouhevasti.

Kotihoidontukea maksettiin perheille ka. 11 496,36 e/kk.

Varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmistui kesäkuussa 2023 ja sen työstäminen lapsiryhmissä aloitettiin henkilöstökoulutuksella elokuussa ja toteuttaminen etenee koko ajan eteen päin.

Varhaiskasvatusmaksut vanhemmille tehtiin uudelleen 1.3.2023 alkaen. Perheellä varhaiskasvatusmaksut alenivat, useimmat tippuivat 0-maksuluokkaan (josta vanhemmat ovat olleet tosi iloisia).

CGIVesaaan siirtymistä varten on koulutauduttu. CGIVesaaan käyttöönotto siirtyi keväälle 2024.

Hankerahoituksella on työllistetty varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ja varhaiskasvatuksen opettajia päiväkotiryhmiin. Sijaisia olemme saaneet paremmin tällä hetkellä. Vuoden tapahtumista olemme saaneet vanhemmilta paljon kiitoksia mm. Kevätjuhlista liikuntahallissa sekä toiminnallisesta joulutapahtumasta.

Toimintakauden 2023–2024 lapsiryhmiin tuli pieniä muutoksia, sijoituspäätökset ja tiedotteet muuttuvista ryhmistä laitoimme perheille touko-kesäkuun aikana, jolloin ne olivat hyvissä ajoin perheiden tiedossa ennen uuden toimintakauden 1.8.2023 alkua. Myös henkilökuntaa kuultiin, kun muodostimme uusia lapsiryhmiä ja heidän toiveitaan sijoittumisesta uusiin ryhmiin (työnkierto).

Toukokuussa saimme sovittua, että 1.8.2023 alkaen kunnassamme toimii VELHO eli varhaiskasvatuksen erityislastenhoitaja. Tämä liittyy koko Kainuuta koskevaan Lapsen tuki -hankkeeseen. Lapsen tuki -hanke päättyi 31.12.2023.

Vastuuhenkilöt:

Varhaiskasvatuksen johtaja Jaana Heikkinen, puh. 044 568 4321

Varhaiskasvatuksen apulaisjohtaja Birgitta Vikholm, puh. 044 777 3189

VARHAISKASVATUS	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	43,8	43,8	46,8	46,8
Henkilöstömenot, €/asukas	278,45	281,32	291,60	297,87
Toimintakulut, €/asukas	401,02	409,99	431,07	435,14
Toimintakate/asukas	356,42	360,56	380,69	392,21

Suomussalmen syntyneet

* Toteutunut

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
65	53	51	38	34	36	27	27	35	33	* 26

PERUSOPETUS

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TAsta %	TA2023 - Toteuma €
Perusopetus						
TOIMINTATUOTOT	551 280,72	376 401,00	401 401,00	520 669,45	129,71	-119 268,45
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-8 446 151,05	-8 418 007,61	-8 667 126,18	-8 654 819,75	99,86	-12 306,43
TOIMINTAKATE	-7 894 870,33	-8 041 606,61	-8 265 725,18	-8 134 150,30	98,41	-131 574,88
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-400 000,00	-400 000,00	-436 472,76	109,12	36 472,76
TILIKAUDEN TULOS	-7 894 870,33	-8 441 606,61	-8 665 725,18	-8 570 623,06	98,90	-95 102,12
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-8 080 514,22	-8 441 606,61	-8 665 725,18	-8 570 623,06	98,90	-95 102,12

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raatteentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Suomussalmen kunta järjestää laadukasta esi- ja perusopetusta. Keskitymme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja aktivoivaan työskentelyyn, hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetus ohjaa oppijaa hankkimaan jatko-opinnoissa ja yleisesti elämässä tarvittavat tiedot ja taidot, oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia tukien.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Perusopetuksen toiminnassa tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen oppimisessa on osa jokaisen arkea	Opetusteknologiaa hyödynnetään opetuksessa laajasti, pedagogiset aamukahvilat käynnistetään Oppilaiden digipassi ja henkilöstön osaamismerkit suunnitellaan Oppilaspäätelaitteiden määrää lisätään Kainuun tv-t-strategian mukaisesti	Tvt-osaamisen taitotaso on hyvä Suunnitelma valmis Laskennallinen laitekantamitoitus tv-t-strategian mukainen	Tvt-strategian mukainen toiminta käynnissä, taitotakoskysely toteutuu DOK-hankkeessa. Digioppimisen polku -hanke on käynnistynyt, jonka kautta toteutus tapahtuu. Toteutunut, laitekantamitoitus on yli tv-t-strategian tason.
Perusopetus tekee ammatillista yhteistyötä yli kuntarajojen	Hankeyhteistyö Kainuun kuntien kanssa	väh. 1 yhteishanke/vuosi	Toteutunut, 2 hanketta käynnissä
Opetushenkilöstö osallistuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen	Veso-koulutukset järjestetään ja myös muuhun täydennyskoulutukseen osallistutaan	Opetushenkilökunta: 4 täydennyskoulutuspäivää / vuosi (sis. vesot). Hyödynnetään OSS-ohjelmistoa koulutusten dokumentointiin.	Toteutunut 3,83/vuosi (OSS-järjestelmän tiedot)

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, "luova hulluus" sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Perusopetuksessa vahvistamme oppijoiden ja koko yhteisön kotiseutuidentiteettiä, alueen kulttuuritietout-	Suomussalmen luontoa, historiaa ja kulttuuria tutkitaan ja opiskellaan eri ikäkausina koko perus-	Perusopetuksen MOK-kokonaisuuksien toteuttaminen kotiseutuidentiteetti huomioiden	MOK-kokonaisuudet toteutettiin, joissa kotiseutuidentiteetti huomioitiin. : Karhulanvaaran MOK-teemana oli vuodenajat,

ta sekä historian tuntemusta	opetuksen ajan		paikallisuus huomioitiin erityisesti paikallisia säätiloja ja luontoa tutkimalla. Ruukinkankaan koulun MOK teemana hyvän mielen koulu ja yhteisöllisyys. Toisena teema-aiheena oli kotiseudun kulttuurikohteisiin tutustuminen, Kaikki 7.luokkalaiset vierailivat Raatteen vartiomuseolla (Kainuun rajavartiosto) sekä Säynäjäsuon retkeilyalueella tutustuen suokasveihin (Herlinin säätiö). 8.luokkalaiset vierailivat Raatteen Portissa. 5.luokkalaiset vierailivat Hossassa.
------------------------------	----------------	--	--

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Palveluiden käyttäjien aktiivista osallistumista toiminnan kehittämiseen vahvistetaan asiakaspalvelutekijöiden säännöllisellä toteuttamisella	Järjestetään oppilaskysely perusopetuksessa vuosiluokille 4 - 9	Oppilaskyselyn tulokset (ka.) >3,1 (asteikolla 1-4)	Oppilaskyselyn tulokset (ka.) K.vaara(4-6): 3,3 Ruukki (4-6): 3,2 Ruukki (7-9): 2,7
Osallistumme aktiivisesti hanke- ja erityisavustusten hakuprosesseihin perusopetuksen toiminnan kehittämiseksi	Hanke- ja kehittämistoiminnan kriittinen tarkastelu ja toiminnan kannalta keskeisiin hankkeisiin aktiivinen osallistuminen	Hankkeiden määrä, kpl	Perusopetuksessa oli käynnissä vuoden 2023 aikana 9 hanketta, joista 5 jatkuu vuodelle 2024.
Perusopetuksessa huomioidaan ympäristönäkökulma ja kestävä kehityksen velvoitteet	Esi- ja perusopetuksen koulukuljetusten kilpailutus toteutetaan ympäristönormit huomioiden Energialoudelliseen elämäntapaan ohjaaminen, oman toiminnan vaikutus yhteisön kulu-tukseen	Julkisen toimijan ympäristövelvoitteet koulukuljetusten järjestämisessä toteutuvat Hävikkiruokaviikko järjestetään kouluilla	Toteutettu. Hankintapäätös uudelle sopimuskaudelle on tehty sivistyslautakunnassa 26.4.2023. Ei toteutunut Karhulanvaaralla. Ruukinkankaalla hävikkiruokaviikko järjestettiin viikolla 37 kotitaloustunneilla.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy ja aktiivinen puuttuminen kiusaamistapauksiin.	Perusopetuksessa on käytössä Kiva-toimintamalli, oppitunnit pidetään ohjelman mukaan ja nimetyt tiimit selvittävät esille nouse-	Oppitunnit on pidetty ohjelman mukaisesti	Toteutunut, KiVa-toiminta kouluilla käynnissä ohjelman mukaisesti. Kiusaamisen vastainen työ on esillä koulujen eri yhteistyöverkostoissa.

	vat tapahtumat	Kouluterveyskysely 2023: 4.5-luokkalaiset ja 8.-9.luokkalaiset, kysymys: "koulu-kiusattu väh. ker-ran viikossa", Suomussalmi ka. < Kainuun hyvinvointialueen ka.	Suomussalmen ka. 14,5 %, Kainuun hyvinvointialueen ka. 9,7 %
Lasten osallisuutta ja vuoro-vaikutusmahdollisuuksia kun-tapäätäjien kanssa vahviste-taan järjestämällä "Lasten parlamentti"-tyyppistä toimin-taa	Suunnitellaan "Lasten parlamentti"-tyyppisen toiminnan malli. Käynnistetään toiminta ja järjestetään väh. 1 kokoontuminen syksyllä 2023	kyllä / ei väh. 1 tapaaminen	Toimintamalli on hyväksytty kunnanhallituksessa, työskentely käynnistyi mar-raskuussa. Toteutunut.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus mielekkääseen harrastustoimintaan koulu-päivän yhteydessä	Perusopetuksen kouluil-la järjestetään aktiivista kerho- ja harrastusryh-mätoimintaa läpi luku-vuoden.	Järjestettävä ker-hotoiminnan mää-rä h/lukuvuosi Toimintaan osallis-tuvien oppilaiden määrä (netto)	Vuoden 2023 tuntimäärä: Kerhotoiminta: 417 Harrastamisen malli: 563 Vuoden 2023 osallistuja-määrä: Kerhotoiminta: 214 Harrastamisen malli: 391
Aktiivinen välituntitoiminta	Aktiivinen välituntitoimin-ta. Pitkän välitunnin hyödyntäminen välitunti-toiminnan monipuolis-tamiseksi. Lajiesittelyjä ja koulun ulkopuolisia esittelijöitä kutsutaan mukaan toimintaan.	Oppilaskysely 2023 tulokset	Oppilaskysely toteutettu. Vastausten ka. 2,9 (as-teikolla 1-4), vuosiluokat 4-9. Oppilaskyselyn tulokset huomioidaan välituntitoi-minnan monipuolista-miseksi. Ruukinkankaan koulun keskeneräinen piha-alue rajoittaa vielä välituntitoi-minnan täysimääräistä toteuttamista.
Ennaltaehkäisevät palvelut ja arjen tuen toimintojen kehit-täminen	Perusopetuksessa on käytössä aktiivinen kou-lupoissaolojen seuranta-malli	Koulupoissaolojen seuranta-malli on otettu käyttöön	Toteutunut.

Keskeiset muutokset, toiminta

Syksyllä 2023 Karhulanvaaran koululla on ennusteen mukaan 132 vuosiluokkien E-6 oppilasta, joista esiopetuksessa 19. Ruukinkankaan koululla on ennusteen mukaan yhteensä 398 vuosiluokkien E-6 oppilasta, joista esiopetuksessa 21 oppilasta, 214 oppilasta vuosiluokilla 1-6 ja 163 oppilasta vuosiluokilla 7-9. Ennusteiden mukaan oppilasmäärä vähenee edelleen.

Esiopetuksen sekä perusopetuksen ryhmittelyä tarkastellaan kriittisesti tarkennetun oppilasmääräennusteen mukaan keväällä 2023, kun seuraavan lukuvuoden toimintaa suunnitellaan. Ryhmittely suhteutetaan laskevaan oppilasennusteeseen tarpeen mukaan. Ruukinkankaan koulun esiopetuksen oppilaat opiskelevat jäl-leen syksyllä 2023 Taivalkehdon päiväkodin tiloissa, kun Pitämän päiväkodin remontti on valmistunut.

Valmistavan opetuksen oppilaiden sekä aikuisten perusopetuksen oppilaiden lukumäärää on haastavaa ennakoida. Aikuisten perusopetuksessa varaudutaan kahden ryhmän tarpeeseen, valmistavassa opetuksessa ennakoitu tarve on yhdelle ryhmälle.

Ruukinkankaan uuden koulun toimintakulttuurin kehittäminen jatkuu. Perusopetuksen koulujen pedagogisen kehittämisen työstämistä jatketaan yhtenäisen perusopetuksen näkökulmasta. Yhtenäiset toimintatavat perusopetuksen yksiköissä edesauttavat yhdenvertaisuuden toteutumista ja helpottavat nivelvaihesiirtymiä.

Hyvinvointialueiden toiminta käynnistyy kalenterivuoden 2023 alusta ja yhteistyötä lasten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehdään hyvinvointialueiden toimijoiden kanssa. Perusopetukseen haetaan aktiivisesti hankerahoitusta toiminnan kehittämiseen.

Toteuma TP2023:

Perusopetuksen vuosi 2023 sujui jo pandemian jälkeen tavanomaiseen tapaan. Arjen koulutyötä elävöittivät tapahtumat, kilpailut ja vierailut. Yrityskylävierailut ja luokkaretket saatiin toteutettua suunnitelmien mukaan. Henkilöstön rekrytoinnit saatiin toteutettua siten, että uuden lukuvuoden henkilöstötarve täytettiin.

Sivistyslautakunta päätti 29.3.2023 kokouksessaan syksyllä esiopetuksessa aloittavien oppilaiden koulupaikat. Esiopetuksessa aloitti yhteensä 37 oppilasta. Esiopetusta järjestetään enää kahdessa ryhmässä. Ruukinkankaan koulun alaluokkien siirtyminen kohti yksisarjaisuutta alkoi. Koulukuljetusten uutta sopimuskautta koskeva kilpailutus toteutettiin ja hankintapäätös tehtiin huhtikuun kokouksessa 26.4.2023. Ostoliikennesopimukset liikennöitsijöiden kanssa allekirjoitettiin kesäkuussa ja uuden sopimuksen mukainen liikennöinti käynnistyi elokuussa 2023.

Oppilasmääräkehitys on edennyt ennusteiden mukaan ja on kunnassa laskeva. Erityisesti tämä näkyi Ruukinkankaan yläkouluikäisten osalta, jossa perusopetuksen päättävä ikäluokka oli selkeästi 7. luokalle tulevaa ikäluokkaa suurempi. Aikuisten perusopetukseen liittyvä valintakoeprosessi toteutettiin toukokuussa ja uusia opiskelijoita valittiin seitsemän. Aikuisten perusopetuksen aloitti syksyllä 2023 yhteensä 14 opiskelijaa, yhteensä ryhmänä. Valmistavan opetuksen oppilaiden integroinnit yleisopetuksen ryhmiin syksyä varten suunniteltiin keväällä. Uudet tulijat aloittivat Suomussalmella valmistavan opetuksen 25.9.2023. Vuoden 2023 päättyessä valmistavan opetuksen ryhmässä oli opiskelijoita yhteensä neljä.

Syksyn tilastointipäivänä 20.9.2023 oli esiopetuksessa yhteensä 37 oppilasta, perusopetuksen vuosiluokilla 1–9 oppilaita oli 503.

Ruukinkankaan uuden koulun vuositarkastukset pidettiin kesäkuun alussa. Sovitut toimenpiteet toteutettiin kesän aikana. Osa toimenpiteistä on jatkunut vielä syyskuulle saakka. Vanhan koulurakennuksen purku on suoritettu ja II-vaiheen mukainen piha-alueen rakentaminen lähiliikuntapaikaksi on aloitettu maanrakennustöillä. Piha-alueen rakentaminen lähiliikuntapaikaksi saadaan valmiiksi kesällä 2024.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa on järjestetty normaaliin tapaan molemmissa perusopetuksen kouluissa. Palvelumaksuihin ei ole tehty muutoksia. Sivistyslautakunta hyväksyi aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman päivityksen maaliskuun kokouksessaan. Käynnistyneen lukuvuoden 2023–2024 ap/ip -haku ja päätösprosessi on viety osaksi sähköistä Wilma-järjestelmää. APIP-toiminnassa oli tilastointipäivänä 20.9.2023 mukaan yhteensä 52 oppilasta.

Perusopetuksen talouden toimintakatteen toteutumaprosentti oli kaikkien kulujen osalta 98,4 %. Toimintakulujen toteutumaprosentti oli 99,9 %, mitä voidaan pitää sivistyspalveluiden suurimman palveluyksikön osalta erinomaisena. Henkilöstökulut ylittyivät talousarviomuutoksista huolimatta hieman, mutta perusopetuksen taloudellista tulosta selittävät avustusten ja muiden tuottojen ennakoitua parempi toteutuma. Koulukuljetusten järjestämiseen varattua määrärahaa tarkistettiin keväällä uuden sopimuskauden hintatason perusteella. Taroituksenmukaisen kuljetusten suunnittelun myötä vältettiin ylimääräisiä välilähtöjä ja määrärahat alittuivat, vaikka uuden kilpailutuksen myötä hintataso nousikin.

Henkilöstökulujen osalta on huomioitava, että lukuvuoden 2023–2024 alusta lähtien on aiempaa enemmän hyödynnetty perusopetuksen ja lukion aineenopettajia ja lehtoreita ns. yhteisinä opettajina. Tämä nostaa henkilöstökulujen kohdentumisen seurauksena perusopetuksen henkilöstökuluja ja vastaavasti vähentää lukiokoulutukseen kohdentuvia henkilöstökuluja. Sivistyslautakunnan palveluyksiköiden kokonaisuuteen vaikutus on neutraali.

Perusopetuksessa on tarjottu aktiivisesti kerho- ja harrastustoiminnan mahdollisuutta oppilaille läpi kalenterivuoden. Kerho- ja harrastustoiminta on erityisavustusrahoitteista toimintaa. Hanketoiminta on ollut muutenkin monipuolista ja aktiivista. Hankkeissa on hyödynnetty seudullista yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan. Suurin osa hanketoiminnasta pyörii kuitenkin kunnan itse organisoimana ja järjestämänä.

Vastuuhenkilöt:

Sivistysjohtaja Teemu Piirainen, puh. 044 688 4545
Ruukinkankaan koulun rehtori Heli Manninen, puh. 044 777 3050

PERUSOPETUS	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	63,6	63,6	62,2	62,2
Henkilöstömenot, €/asukas	599,73	622,58	603,88	638,42
Toimintakulut, €/asukas	1123,25	1146,95	1165,12	1206,92
Toimintakate/asukas	1052,30	1071,87	1113,03	1134,31
Oppilaita 20.9., kpl	621	584	568	560
‘- esikoululaisia	51	50	40	37
’- peruskoulun oppilaita	539	534	498	503
‘- aikuisten perusopetuksessa	21	16	20	14
‘- valmistavassa opetuksessa	10	1	10	6

LUKIOKOULUTUS

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Lukio-opetus						
TOIMINTATUOTOT	51 297,53	35 200,00	35 200,00	62 638,97	177,95	-27 438,97
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 137 924,91	-1 190 100,89	-1 190 100,89	-1 031 257,98	86,65	-158 842,91
TOIMINTAKATE	-1 086 627,38	-1 154 900,89	-1 154 900,89	-968 619,01	83,87	-186 281,88
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 374,76	-14 831,00	-14 831,00	-15 105,36	101,85	274,36
TILIKAUDEN TULOS	-1 100 002,14	-1 169 731,89	-1 169 731,89	-983 724,37	84,10	-186 007,52
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 125 111,88	-1 169 731,89	-1 169 731,89	-983 724,37	84,10	-186 007,52

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Suomussalmen lukio on laadukas, monipuolinen, yksilölliset tarpeet huomioiva lähilukio, joka kasvattaa vastuuntuntoisia ja hyvinvoivia ihmisiä turvallisessa, paikallishistoriallisesti merkittävässä ja luonnonläheisessä ympäristössä.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen

Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle, Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
---------	--------------	----------	-----------

Lukiokoulutuksen kehittäminen paikkakunnalla uuden opetussuunnitelman hengessä	Oppiainerajat ylittävien opintokokonaisuuksien suunnittelu ja toteutus pienin askelin (Talusteema)	Opintokokonaisuuksien määrä 1, joka toteutuu 4 aineen yhteistyössä	Toteutunut
Pätevä henkilöstö, joka pysyy mukana lukio- koulutuksen kehityksessä	Täydennyskoulutus Kehityskeskustelut	Koulutuspäivät 4vrk/vuosi Käydyt kehityskeskustelut 100 %	Toteutunut Kehityskeskustelut pidetty
Kehitämme toimintaamme, että pysymme ajan hermoilla	Talouden mitoitus vastaa tarvetta – niin henkilöstö kuin taloudellinen resurssi riittää myös toiminnan kehittämiseen Haemme ahkerasti toimintaa tukevia valtionavustuksia/hankerahoitusta	Pysymme raamissa ja toimintaa kehitetään Hankkeiden lkm. vähintään 3	Toteutunut Kaksi päättynyt, yksi kesken
Talouden mitoitus vastaa tarvetta	Opetusryhmien koot pidetään järkevänä Yhteistyöllä takaamme tarjonnan (filiaali)		Filiaaliyhteistyö toteutunut

PAÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, "luova hulluus" sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Jakaa tietotaitoa sähköisten ympäristöjen hyödyntämisestä myös muille toimialoille	Koulutuksen järjestäminen esim. Office-ympäristön käyttömahdollisuuksiin liittyen	Järjestetyt koulutukset - vähintään 1 kpl	Ei toteutunut
Tuemme kuntaan muutavien lukiolaisten sitoutumista yhteisössämme	Panostamme ryhmäyttämiseen lukio-opintojen alussa erilaisin tapahtumin. Aihe huomioidaan myös opetuksessa pedagogisin menetelmin.	Yksinäisten opiskelijoiden lkm. - ei yhtään	Toteutunut

PAÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Lukiokoulutuksen kilpailukyvyyn ylläpitäminen	Hyvä yhteishenki Tiivis yhteistyö perusopetuksen kanssa Monipuolinen kurssitarjonta (yhteistyö filiaali) Pitkäjänteinen henkilöstösuunnittelu takaa henkilöstön pysyvyyden ja pätevän henkilöstön saamisen	Suhteellinen osuus lukioon hakeutuvi- ta - >40 % Muualle perustehtävälukioon hakeutuminen mahdollisimman vähäistä - ei yhtään Pätevän henkilöstön osuus - 100 %	Ei toteutunut Lähes toteutunut Toteutunut
Lisätä kuntalaisten tietoutta mahdollisuudesta	Markkinointi verkostoja hyödyntäen (Kianta-Opisto)	Suoritettujen opintopisteiden määrä	Ei toteutunut

suorittaa lukio-opintoja		- > 10 op	
Yritysmuotoisuuden ja kuntakuvan kehittäminen myös korkeakoulutettujen työllistäjänä	Yrittäjyys opinnot 4 op - yhteistyö paikallisten yritysten kanssa - yrityksille nettisivu/somepastusta Korkeakoulu TET Lukiolaiset tehokkaammin työelämään - hanke	Yhteistyötahojen määrä - > 30	Jatkuva prosessi Hanke päättynyt
Taata turvallinen oppimisympäristö	Esille tulleeseen kiusaamiseen puututaan (nollatoleranssi) Ennaltaehkäisy – mm. ryhmäytttäminen, yhteiset tapahtumat, tilaratkaisut, aktiivinen opkh, tietoisuuden lisääminen, yhteishenkeä luomalla	Kiusaamistapausten määrä – ei yhtään	Toteutunut
Huomioimme ympäristöasiat toiminnassamme	Lajittelemme roskat Yrittäjyysopinnoissa järjestetään kirpputoritapahtumia	Tapahtumien määrä - 2 krt/vuosi	Toteutunut

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Luoda lukiolla hyvä yhteisöllisyyttä edistävä opiskelu- ja työskentelyympäristö	Käytöstapoihin panostaminen Yhteisten tapahtumien ja tempausten järjestäminen myös aikuisten perusopetuksen kanssa yhteistyössä	Kouluterveyskyselyt Henkilöstökyselyt TEA-viisari	Terveyskyselyyn vastattu Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt tehty
Näkyä kuntakuvassa ja laajemmin somen välityksellä	Facebook - tilin ylläpito Instagram - tilin ylläpito	Päivitysten lkm. vähintään 12/vuosi 24/vuosi	Jatkuva prosessi; viestittely vaihtelee lukuvuoden rytmin mukaan

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen	Stressinhallinta – opintojakso (PS6) Yhteisöllisten tapahtumien ja tempausten järjestäminen Lukiovuosisuunnitelman kehityskohteena – toteutus suunnitelman mukaisesti Luonnon hyödyntäminen opetuksessa rauhoittumisen ja rentoutumisen näkökulmasta	Osallistumisprosentti ikäluokasta - > 50 % Osallistumisprosentti koulun yhteisiin tapahtumiin Negatiivisten keskeytysten määrä - 0 % Ulkona pidettyjen oppituntien määrä - Jokainen opettaja vähintään kerran vuodessa	Toteutunut Ei toteutunut; 2 negatiivista keskeytystä Osittain toteutunut

Keskeiset muutokset, toiminta

Lukiossamme oli 20.9.2022 83 opiskelijaa. Opiskelijamäärä on laskenut selkeästi edellisvuosista ja laskua on nähtävissä myös tulevina vuosina, kun ikäluokat selkeästi pienenevät. Siirryimme yksisarjaisuuteen 1. vuosikurssin osalta. On myös selkeästi havaittavissa, että paikkakunnan nuoria houkuttaa ammatillinen koulutus lukiokoulutusta enemmän tällä hetkellä, vaikka lukiossamme ei ole keskiarvorajaa.

Tarjoamme valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opinnot uuden opetussuunnitelman mukaisesti 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille. Syksystä 2023 alkaen kaikki opiskelijamme opiskelevat uuden opetussuunnitelman mukaisesti ja ovat 2. asteen oppivelvollisuuden piirissä. Teemme yhteistyötä filiaaliverkoston muiden lukioiden kanssa opintojaksojen järjestämisessä. Lisäksi tarjoamme johdanto-opintoja ja ylioppilaskirjoituksiin kertaavia opintoja koulukohtaisina opintoina. Tämän lisäksi koulukohtaisina valinnaisina järjestettävistä opinnoista katukuvassa parhaiten näkyy yrittäjyysopinnot.

Tällä hetkellä meillä on meneillään kolme eri hanketta, jotka tukevat toimintaamme. Hallå – projekti tukee opiskelijoidemme ruotsin kielen opiskelua ja toimintaa toteutetaan yhteistyössä Mustasaaren lukion kanssa. Lukiolaiset tehokkaammin työelämään kehittää lukiomme valmiuksia ohjata opiskelijoita jatko-opintoihin ja työelämään sekä etsii uusia vaihtoehtoja korkeakouluopintojen suorittamiselle jo lukioaikana. Koronan kaikuja -hankkeen puitteissa olemme jakaneet isoja opiskelijaryhmiä ja tarjonneet opiskelijoillemme lisätukea lukio-opinnoissa niin tukiopetuksen, pienryhmäohjauksen kuin ylimääräisen opinto-ohjauksen merkeissä. Uuden koronatuon auetta olemme hakemassa tälle hankkeelle jatkoa.

Toteuma TP2023:

Lukiossamme oli 74 opiskelijaa 20.9.2023. Opiskelijamäärä on laskenut selkeästi edellisvuosista, mutta lasku näyttäisi ennusteiden mukaan hiipuvan ja pysymme n. 70 opiskelijan tuntumassa useamman vuoden. Olemme nyt yksisarjainen lukio, jossa tarjotaan laadukasta opetusta yli kuntarajojen: Hyrynsalmelta tulee joitakin opiskelijoita meille, ja lisäksi filiaaliyhteistyö Paltamon ja Puolangan lukioiden kanssa on vireää.

Vähenevästä opiskelijamäärästä huolimatta lukiolla on pystytty tarjoamaan monipuolinen kurssitarjonta. Yhteisiä kursseja Paltamon ja Puolangan kanssa on järjestetty fysiikassa, maantieteessä, venäjässä, biologiasa ja psykologiassa. Viime vuoteen verrattuna kurssien määrä on pysynyt jokseenkin samana, mutta Suomussalmen pitämiä kursseja oli aikaisempaa vähemmän.

Yrityskurssin yhteistyökumppanien määrä vuoden aikana oli n. 20 yritystä, ja opiskelijat ovat hyvin aktiivisesti valinneet yrityskurssin opinto-ohjelmaansa.

Kansainvälinen toiminta on ollut koko vuoden vilkasta. Helmikuun lopulla 1. vuosikurssin opiskelijat vierailivat Strasbourgissa Euroscola-tapahtumassa. Matkaan saatiin rahoitus EU:lta. Maaliskuussa saimme vieraita muualta Euroopasta, kun Kianta-opiston hankkeen tiimioilta lukiolla vieraili opetusalan ammattilaisia tutustumassa suomalaiseseen lukiokoulutukseen ja sähköisiin oppimis- ja koeympäristöihin. Yrityskurssin opiskelijat tekivät toukokuussa matkan Kyprokselle. Lisäksi ruotsin kielen opiskelua hyvin sparraava yhteistyö Korsholm gymnasiumin kanssa jatkuu edelleen tiiviinä. Tämä toiminta on ollut kokonaan Svenska Kulturfondetin rahoittamaa. Syksyllä toteutettiin Mustasaaren lukiolaisten kanssa leiri Hossassa, jossa melottiin, vaellettiin ja pyöräiltiin.

Taloudellisesti olemme pysyneet raamissa ja investoinnit on tehty suunnitellusti. Opiskelijoiden läppärit saatiin hyvin edullisesti, joten käytimme lopun investointirahan henkilöstön koneiden uusimiseen.

Lukion uutta opetussuunnitelmaa on otettu käyttöön vuosiluokka kerrallaan syksystä 2021 lähtien, ja kaikki opiskelijat ovat maksuttomuuden piirissä. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijat saavat opiskelumateriaalin ilmaiseksi käyttöönsä (läppäri, oppikirjat, kirjoitusvälineet ym.). Lisäksi yo-kokeista viisi koetta voi tehdä makсутta.

Viime keväänä saimme julistaa 27 opiskelijaa ylioppilaisiksi. Mainittakoon myös, että kevään kokeiden tuloksia ei todellakaan tarvinnut hävetä: kahta korkeinta arvosanaa kirjoitettiin peräti 40 kpl, ja tulosten keskiarvot olivat miltei kaikissa kokeissa yli valtakunnallisen keskiarvon. Myös jatko-opintoihin on sijoitettu tietojemme mukaan hyvin.

Kevään yhteishaussa lukioomme haki 27 nuorta, ja opiskelupaikan vastaanotti lopulta 25 uutta lukiolaista. Lukuvuoden aikana opiskelijamäärä on hieman vaihdellut, kun opiskelijoita on lähtenyt muihin oppilaitoksiin ja myös joitakin opiskelijoita on meille tullut. Opiskelijamäärä oli 74 hlöä 20.9.2023, ja ennusteen mukaan tullaan tuossa 70 tuntumassa pysymään pidemmänkin aikaa.

Henkilökunnan puolella rekrytoinnissa onnistuttiin keväällä - yhden viranhaltijan lähdettyä saimme tilalle päteväen henkilön virkaa hoitamaan. Henkilöstön sulautuminen yhteen perusasteen kanssa alkaa etenemään opiskelijamäärien pienentyessä, eli tunteja tarvitaan lukion opettajille myös perusasteen puolelta enenevässä määrin.

Koronan Kaikuja II -hanke lähti käyntiin viime vuoden puolella tukien opiskelijoiden oppimista. Hankkeen kautta annetaan tukiopetusta ja ohjausta mm. yo-kirjoituksiin valmistautumisessa.

OPO-hanke saatiin päätökseen vuoden lopussa, ja Koronan kaikuja I –hankkeen loppuraportti annettiin syyskuun lopussa. Koronan kaikuja II – hanke jatkuu, ja sen avulla tuetaan erityisesti abeja, jotka eniten koronan kurimuksessa aikanaan olivat. Hallá! -kieliseikkailu on jatkunut edelleen Mustasaaren kanssa, ja yksi rahoituskausi saatiin päätökseen. Yhteistyötä halutaan jatkaa, ja jatkorahoitusta on saatu hieman vähemmän kuin aikaisemmin. Toiminta jatkuu kuitenkin rahoituksen laajuuden mukaisesti.

Lukion muutto lähenee, ja siihen on alettu valmistautumaan. Kukin käy läpi jonkinlaista luopumisen aikaa, koska mitään emme voi uuteen kouluun viedä koneita lukuun ottamatta. Päiväarkeemme on tullut lisäksi sen verran muutosta, että aikuisten perusopetus siirtyi lokakuun alussa lukion pääkäytävälle, eli lukiorakennuksen toinen pääty on nyt tyhjiällä. AVI kävi tarkastamassa tilojamme sisäilmaongelmiin liittyen, ja raportin mukaisesti jääme seuraamaan tilannetta. Yksi lukuvuosi jäljellä vanhassa rakennuksessa, ja sitten olemme kaikki Ruukinkankaalla saman vesikaton alla.

Vastuuhenkilöt:

Vs rehtori Tuula Uusitalo, puh. 044 5710264

LUKIOKOULUTUS	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	10,6	10,6	10	10
Henkilöstömenot, €/asukas	111,24	113,21	122,36	99,85
Toimintakulut, €/asukas	151,78	154,53	164,72	143,81
Toimintakate/asukas	143,01	147,56	159,85	135,07
Opiskelijoita 20.9.	107	85	74	74
Valtionosuus €/oppilas	8592,02	9312,91	10587,28	11310,81

KIANTA-OPISTO

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kianta-opisto						
TOIMINTATUOTOT	211 794,69	183 449,00	183 449,00	232 963,78	126,99	-49 514,78
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-641 814,75	-677 345,85	-677 345,85	-623 619,22	92,07	-53 726,63
TOIMINTAKATE	-430 020,06	-493 896,85	-493 896,85	-390 655,44	79,10	-103 241,41
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 777,73					
TILIKAUDEN TULOS	-435 797,79	-493 896,85	-493 896,85	-390 655,44	79,10	-103 241,41
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-449 321,49	-493 896,85	-493 896,85	-390 655,44	79,10	-103 241,41

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Kianta-Opisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka toimii elinikäisen oppimisen periaatteella tarjoamalla kuntalaisille mahdollisuuksia oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistamiselle. Kianta-Opisto edistää aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta järjestämällä kädentaitojen, liikunnan, musiikin, taideaineiden sekä yhteiskunnallisten aineiden opetusta kaikenikäisille. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa sivistystä ja alueen kulttuuria.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kianta-opiston palvelut kehittyvät monipuolisesti määritellyssä raamissa.	Kianta-opiston palvelut ovat suunnitelmallisia.	Suunnitellut kurssit suhteessa toteutuneet kurssit. Uusien kurssien lukumäärä.	Toiminta oli monipuolista, mutta laaja tarjonta ei tavoittanut kaikille kursseille osallistujia odotetusti.
Tuetaan henkilöstön hyvinvointia.	Koko henkilöstölle on tarjolla yhtenevät palvelut.	Henkilöstön käyttämät työhyvinvointia tukevat palvelut.	KO:n henkilöstö mukana kunnan henkilöstöpalveluissa.
Opetustarjonta on opiskelijalähtöistä.	Kurssitarjonta nojaa osaamisperusteisiin. Pilottivaihe etenee.	Osaamisperusteisten kurssien laatu näkyy opetustarjonnassa.	Kurssitarjonta on monipuolista ja opintopiste-kurssien määrä on lisääntynyt.

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kianta-opiston palveluja kehitetään jatkuvasti.	Opettajakokouksissa ideoidaan uusia palveluja henkilöstön vahvuksiin nojaten.	Opettajakokoukset ja koulutukset.	Opettajakokouksia oli kolme 19.4. ja 15.12. Meri-Pohjolan opistopiirin Ekososiaalinen Sivistyskäsitys Kansalaisopistojen Arjessa (ESKOA) hanke käynnisti kestävä kehityksen teeman opettajakokouksessa 21.9.2023.
Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen.	Laadukkaiden ja asiakaslähtöisten palvelujen saavutettavuus.	Kurssilaisten nettomäärä	Kurssilaisten määrä on hyvällä tasolla (43, 6 % kunnan asukkaista brutto-osallistujat).
Laadukkaalla sivistystyöllä ja kulttuuritoiminnalla kuntalaisten osallisuuden tukeminen.	Osallistaminen ja tiedottaminen palvelutarjonnasta.	Medianäkyvyyden edistäminen eri kanavissa.	Palvelutarjonnasta tiedotetaan aktiivisesti eri kanavissa.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea iästä ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kianta-opiston tarjoaa monipuolisia opiskelumahdollisuuksia.	Varmistetaan laajalainen opintotarjonta.	Toteutuneet tunnit eri ainealueilla.	Liitteenä tuntien jakautuminen eri teemojen jakautuminen pääluokittain.

Osallistumme aktiivisesti hankehakuprosesseihin toiminnan kehittämiseksi.	Kumppaneiden kanssa kansalaisopiston toiminnan yhteinen kehittäminen ja tavoitteiden määrittely.	Hankeaihiot ja hankkeet	KO oli mukana Meri-Pohjolan opistopiiriin Erasmus+ Akkreditointi, ASKOA ja ESKOA-hankkeiden hakemuksessa, joista vain ESKOA –hanke sai rahoituksen. Haimme myös Erasmus+ rahoitusta KA 2 partnership project "Access to Society", joka ei saanut rahoitusta.
Kianta-opiston palvelut järjestetään laaja-alaisesti eri oppimisympäristöissä.	Kianta-opiston palvelujen sijoittuminen tukevat asiakkaiden osallisuutta.	Opetuspaikojen määrä ja sijainti kunnassa.	Pysynyt hyvällä tasolla. Suomussalmella 27 ja Hyrynsalmella 9 toimipaikkaa. Yhtenäiskoulun tiloja hyödyntäminen etenee.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen.	Laadukkaat ja asiakaslähtöiset hyvinvointia tukevat palvelut digitaalisuutta hyödyntäen.	Digitaalisuutta hyödyntävät kurssit.	Digikurssien tarjonta on hyvällä tasolla.
Kianta-opiston tarjoaa monipuolisia opiskelumahdollisuuksia kaikille kuntalaisille.	Koulutukseen osallistumista tuetaan myös erityisryhmille.	Opintosetelinkäyttö. Kaikukortin käyttö. Kausikorttien käyttö.	Kaikukorttien määrä on pysynyt maltillisella tasolla. Opintosetelien ja kausikorttien käyttö on tasaista.
Palveluiden käyttäjien aktiivista osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan asiakaspalautekyselyiden saannollisella toteuttamisella.	Asiakaspalautekyselyt	Asiakaspalautekyselyyn vastanneiden määrä.	KO imago kyselyyn vastasi 278 kurssilaisista (19 %). Kiitettävä 52 % ja hyvä 38 % annettiin kurssin yleisarvosanaksi. Opettajan asiantuntijuutta arvotettiin kiitettäväksi 67 % ja 24 % piti hyvänä.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Laadukkaalla sivistystyöllä ja kulttuuritoiminnalla vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia.	Monikulttuurisuuteen sekä kansainvälistymisen ohjaaminen.	Osallistuminen monikulttuurisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin sekä koulutuksiin.	KO vastasi kahden KV opettaja- ja rehtoriryhmän (n. 50 hlöä) ohjelmasta. Ryhmien jäsenet osallistuivat oppitunneille ja osa opettajista esitteli toimintaamme. Erasmus+-hankkeissa n. 8 henkilöä osallistui kokouksiin.
Kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Tarjotaan kaikille avoimia tilaisuuksia ja tapahtua.	Tilaisuuksien ja osallistujien lukumäärä.	Luentoja 14, jossa osallistujia 68 KV-tilaisuuksia 9, joissa osallistujia 270.

Keskeiset muutokset, toiminta

Kianta-Opisto tarjoaa laadukkaita vaihtoehtoja oppimiselle ja opiskelijan oman hyvinvoinnin vahvistamiselle. Kianta-Opiston kurssitarjonta on kuvattu pääsääntöisesti osaamisperusteisesti. Osaamisperusteisuuspilotti etenee opettajien vapaehtoisuuteen perustuen. Opettajat määrittelevät omalle kurssilleen laajuuden (opintopisteet), osaamisen arvioinnin (menetelmät ja kriteerit) sekä mahdollisuuden opiskelijan saada suoritemerkinnän koskitietovarantoon (todistus). Opintopistekurssitarjontaa lisätään Kianta-Opistossa pikkuhiljaa ensi vuoden aikana ja opiskelijoiden toiveita kuunnellen. Opintopistekursseista tiedotetaan aktiivisesti.

Toteuma TP2023:

Kianta-Opiston vuosi on ollut vaiherikas. Keväällä saimme kaksi kansainvälistä opettajista ja rehtoreista koostuvaa ryhmää vieraaksi Suomussalmelle. Ryhmille järjestimme tutustumista suomalaisen koululaitoksen eri asteisiin, ympäröivään luontoon, elinkeinoelämään ja Kianta-Opiston ryhmiin. Kansainvälisille vieraille järjestettävät tilaisuudet olivat myös avoinna yleisölle. Harvaan asuttujen maaseudun verkoston (HAMA-verkosto) tutkimustyön tuloksia esiteltiin KV-vieraille ja yleisölle. Keväällä suunnitelimme upean, monipuolisen opinto-oppaan, jossa oli paljon tarjolla lisää myös osaamisperusteisia kursseja (41).

Kuitenkaan uusi kurssitarjonta ei ole odotetulla tavalla tavoittanut kurssilaisia. Kesän aikana kaksi opettajaa ilmoitti yksityiselämän muutoksistaan, jotka aiheuttivat heidän kurssien peruuntumisen. Toteutuneita kursseja on 293 (374), joista Suomussalmella 250 (331) ja Hyrynsalmella 43 (58). Toteutuneita tunteja on nyt yhteensä 6 658 (7 867 suunniteltuja). Muutostuntien suuri määrä on yllätys (yhteensä 1 208 tuntia, josta Suomussalmen osuus on 1000 tuntia), joka johtuu jossain määrin opettajamuutoksista. Perinteiset kurssit pitävät yhä pintansa: käden taidot, liikunta ja musiikki ovat suosituimpia teemoja kurssitarjonnassa. Tarjolla on lyhytkursseja niin käden taidoissa kuin kuvataiteissakin.

Useita hankehakuja tehtiin kumppaneiden kanssa vuoden aikana. Meri-Pohjolan opistopiirin Ekososiaalinen Sivistyskäsitys Kansalaisopistojen Arjessa (ESKOA) -hanke käynnistyi Kick Off -tilaisuudella Limingan kansallispuistossa. Kianta-Opiston opettajien opettajakokous paikan päällä tutustutti opettajat hankkeeseen.

Taloudessa kokonaiskustannuskehitys peilaa tuntitoteumaan, kuitenkin kurssimaksutulot yllättivät positiivisesti. Tuntikehysten vähenemä näkyy talousarviossa säästyneitä kustannuksina, mutta tuntiopettajien palkkakulut kohdennettiin syyskaudella asiakastarpeiden mukaisesti. Uusi tieto valtion osuuksien vähennyksestä tuntikehykseen (13,8 %) annettiin joulukuussa vuodelle 2024.

Vastuuhenkilöt:

Tarja Peitsaho puh. 044 7753148

KIANTA-OPISTO	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	2,45 + 60	2,41 + 60	2,45 + 60	2,51 + 60
Henkilöstömenot, €/asukas	53,05	50,26	53,96	48,23
Toimintakulut, €/asukas	85,46	87,16	93,75	86,96
Toimintakate/asukas	60,57	58,40	68,36	54,48
Opiskelijoita kv.	3645	3238	3600	3431
+ Hyrynsalmi 1.5.2020 alk. Valtionosuustunnit, kpl	6388	6860	6300 (+umako 500)	6658

Pääluokan nimi	Kursseja toteutunut	Tunteja suunniteltu	Tunnit yhteensä
Musiikki	40	1076	1003
Terveystieteet	4	96	51
Kielet	11	887	765
Historia, yhteiskunta ja talous	0	11	0
Tietotekniikka, viestintä, mediataidot, robotiikka	12	338	178
Taiteen perusopetus	1	12	15
Kotitalous, maa- ja metsätalous	1	43	12

Kuvataiteet ja muotoilu	21	816	620
Käden taidot	70	2621	2344
Tanssi ja liikunta	104	1854	1586
Esittävä taide ja kirjallisuus	1	48	24
Yleisöluennot ja -tapahtumat	14	38	34
Muu koulutus	14	27	27
Yhteensä:	293	7867	6658

KIRJASTOPALVELUT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kirjastopalvelut						
TOIMINTATUOTOT	25 013,19	11 000,00	11 000,00	7 355,03	66,86	3 644,97
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-484 489,67	-490 787,59	-490 787,59	-483 473,03	98,51	-7 314,56
TOIMINTAKATE	-459 476,48	-479 787,59	-479 787,59	-476 118,00	99,24	-3 669,59
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-64 473,60	-64 474,00	-64 474,00	-64 473,60	100,00	-0,40
TILIKAUDEN TULOS	-523 950,08	-544 261,59	-544 261,59	-540 591,60	99,33	-3 669,99
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-534 713,39	-544 261,59	-544 261,59	-540 591,60	99,33	-3 669,99

Tehtävä:

Suomussalmen kirjastopalvelut ovat peruspalveluna avoinna kaikille ja tuottavat laadukkaasti kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston tehtävät. Kokoelmillaan ja palveluillaan kirjasto mahdollistaa tiedon ja kulttuurin saatavuuden kaikille kuntalaisille. Kirjastopalvelut edistävät yhteisöllisyyttä tarjoamalla kohtaamispaikan tukien samalla kansalaisten mahdollisuuksia arjen hallintaan, luovuuteen, elinikäiseen oppimiseen ja monipuoliseen lukutaitoon. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua ja tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Uskallamme unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle	Uudet toimintamallit ja hankkeet Osallistuminen hankkeisiin, joko hallinnoimalla itse tai osallistumalla alueellisiin sekä valtakunnallisiin hankkeisiin	Muiden toimijoiden hallinnoimiin hankkeisiin osallistuminen tilanteen mukaan. Itse hallinnoitavia 1 vuodessa	Kirjastoauto on mukana Kulttuuribussi hankkeessa, jota hallinnoi kulttuuripalvelut.
Olemme vastuullinen työnantaja ja pidämme huolta hyvinvoivasta henkilöstöstä	Osallistuminen hyvinvointia ylläpitäviin tilaisuuksiin ja koulutuksiin Koulutus, virkistyspäivät, TyHy	vähintään 4pv	Koulutuksiin osallistuminen ka 4,13
Teemme päätöksiä suunnitelmallisesti ja huolehdimme taloudes- ta kestävästi	Osavuosikatsaukset, talousarvion laatiminen ja seuranta	talousarvion ja toteutumien tunnusluvut taloussuunnitelman noudattaminen	Kirjasto täydentää aineistohankinnat määrärahanseurantaan (excel).
Tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti ja hyödynnämme digitalisaatiota koko kuntakonsernissa	E-kirjaston käyttö, palveluiden digitalisointi Sähköiset palvelut, kalenterit, asiakirjat	Verkkokirjaston käyttö E-kirjaston käyttö	36404 käyntiä 15747 käyttökertaa (Pohjoisen eKirjasto)

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme	Taidenäyttelyt, Kiantonäyttely	näyttelyiden määrä	Galleria Kiepiässä 11 näyttelyä.
Vahva ja terve itsetunto: arvostamme omaa osaamistamme ja vahvuksiamme	Paikallisten taiteilijoiden, kirjailijoiden ja palveluiden esiin tuominen	palkinnot	Kaksi paikallista kirjanjulkustustilaisuutta. Palkintoja ei toteutunut.
Lisäämme tunnettuutta nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia	tiedottamisessa somekanavat ja internet	julkaisujen määrä viikoittain	Tietoiskut palveluista kirjaston somekanavissa, nettisivuilla ja/tai tapahtumakalenterissa toteutunut viikoittain.
Tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä	Kirjaston esittelykäynnit uusille asiakkaille ryhmissä tai yksittäin	koulutus/esittelykäynnit	Toteutunut esittely/koulutus 8 ryhmälle.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen	Kirjaston tilojen tarjonta eri toimijoiden käyttöön	Kirjaston tapahtumien lukumäärä muiden järjestämänä	Vaalien ennakoääneystys, Suomen Kennelliiton lukukoiravierailut, HVA digiopastus, heijastinpuu ym. yhteensä 14 muiden järjestämää tilaisuutta tai kampanjaa. Lisäksi yhteistyössä Kianta-Opiston, musiikkiopiston ja kulttuurin kanssa järjestetyt lukuisat tilaisuudet.
Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen	Omatoimikirjasto opiskelu- ja työtilojen käyttö	kirjautumismäärät oma-toimeen varaukset työtiloille	7321 kirjautumista Kirjaston hiljaisen tilan ja ryhmätyötilan nettivarauksia viikoittain.
Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja hyödynnetään luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien	Esineiden ja kalusteiden kierrätys, kirjojen vaihtopiste, poistokirjojen myynti	poistokirjojen myynti	Jatkuva

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
---------	--------------	----------	---------

Kuuntelemme ja kunnioitamme toisiamme luoden turvallisen ja suvaitsevan elinympäristön – kaikki yhdessä	Palautteet, kyselyt	Lähinnä valtakunnalliset ja alueelliset kyselyt, mittarina kyselyjen tulokset	Kirjasto toiminut useiden kuntalaiskyselyiden vastaanottopisteinä.
Tuemme aktiivisten yhdistysten toimintaa	Yhteistyö, esimerkiksi urheiluseurojen kausikortit, SPR:n novellikoukku jne.	Tapahtumat ja tilaisuudet, sekä osallistuminen myös kirjaston ulkopuolella	SuPS-kausikortteja 2 kpl lainattavana kirjastossa. Kirjaston esittelyä 2 yhdistykselle. Vanhusten viikolla Eläkeliiton näyttely. Joulukorttipaja joulupostia ikäihmiselle -kampanjassa.
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen	Palautteet, kyselyt, digitaaliset kanavat	Julkaisut, internetin ja somen hyödyntäminen. Reagointi palautteeseen (some, sähköposti jne.)	Kirjastolla omat facebook ja instagram – sivut, joita päivitetty säännöllisesti. Hankintaehdotuslomake otettu käyttöön nettisivuilla.

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä	Terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä tiedottaminen ja aineisto	lainamäärien seuranta kokonaisuutena, joka sisältää myös esineet, kausikortit, kävelysauvat ym.	Pääkirjastosta ja kirjastoautosta on annettu 108316 lainaa. Liikuntavälineitä ja kausikortteja on lainattu 83 kertaa ja lautapelejä 85 kertaa.
Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen	Aineiston, tapahtumien, näyttelyiden ja palveluiden mukauttaminen vuodenajan rytmisessä.	Asiakaspalautteen käsittely, asiakasmäärien ja lainojen seuranta.	Asiakastoiveesta hankittu lainattavaksi lukuisten kirjojen ohella mm. liikuntavälineitä, rytmikassi ja ompelukone.

Keskeiset muutokset, toiminta

Kirjasto- ja tietopalvelut toimivat asiakaslähtöisesti palvelten kaikkia kuntalaisia.

Kirjaston toiminta järjestetään kirjastolain määrittelemien yleisen kirjaston tehtävien mukaisesti. Kirjasto on aktiivisesti mukana kehittämässä Kainet-kirjastojen ja Pohjoisen eKirjaston yhteistyötä. Kirjastoauto Ranstakka kiertää haja-asutusseuduilla, taajamien kouluilla ja päiväkodeilla yhteensä 120:llä eri pysäkillä. Omatoimikirjasto palvelee päivittäin klo 7–21.

Galleria Kiepissä pidetään vaihtuvia näyttelyitä ja yleisötilaisuuksia läpi vuoden. Kirjasto vastaa myös Ilmari Kianto -näyttelyn ja kotiseutuarkiston toiminnasta. Palveluiden saavutettavuutta ylläpidetään omatoimiaikoja ja sähköisiä palveluita hyödyntämällä. Kirjasto osallistuu alueellisen kehittämiskirjaston (Oulun AKE) järjestämään koulutukseen ja toimintaan. Yhteistyö paikallisten yhdistysten ja muiden sivistyspalveluiden yksiköiden kanssa on vuoden 2023 painopisteinä.

Henkilöstö- ja muut toimintakulut kasvavat yleisien indeksien mukaan ja pysyvät raamissa (palkat 3 %, muut 2,5 %). Suhteellisen suuri nousu polttoainekuluissa tasataan sisäisesti uuden kirjastoauton huoltokuluista. Kirjastopalveluiden tulot koostuvat aineistokorvauksista, kopioiden, kirjastokorttien ja poistokirjojen myynnistä, kaukopalvelumaksuista sekä palautuskehotus- ja myöhästymismaksuista

Kirjaston käyttö on hyvällä tasolla valtakunnallisesti vertaillen ja potentiaalia on hieman kasvattaa käyttöä suhteessa asukasluukuun.

Toteuma TP2023:

Suomussalmen kirjastopalvelut ovat kokoelmillaan ja palveluillaan mahdollistaneet tiedon ja kulttuurin saata-
vuuden kaikille kuntalaisille. Palvelun saavutettavuutta on ylläpidetty pääkirjastossa kattavilla palveluajoilla ja
omatoimiaukioloajoilla, jotka toteutuivat normaalisti. Kirjastoauto Ranstakka on tuonut kirjastopalvelut haja-
asutusseuduille ja taajamien kouluille ja päiväkodeille. Ainoastaan heinäkuussa kirjastoauto ei ajanut reiteillä.
Eduskuntavaalien ennakoäänestys järjestettiin maaliskuussa onnistuneesti kirjastossa ja kirjastoautossa.

Toimintakulut toteutuivat 98,51 % ja toimintatuotot 67 % tarkkuudella. Henkilöstökulut ylitys korvautui budje-
toitua pienemmillä palvelujen ostoilla. Toimintatuotoista jäi osa toteutumatta, mutta vastaavasti aineiden,
tavaroiden ja tarvikkeiden ostoja tehtiin vähemmän. Näin toimintakate oli 99,24 %.

Fyysiset lainaus- ja kävijämäärät ovat kohonneet pandemian jälkeen, mutta eivät ole saavuttaneet koronaa
edeltävää tasoa. Asiakkaat ovat kuitenkin tottuneet käyttämään omatoimikirjastoa, mikä näkyy omatoimiajal-
la kirjautumisten lisääntymisenä. Edellisvuonna 2022 tilastoitiin pääkirjastossa ja kirjastoautossa yhteensä 64
553 kävijää ja 110 700 lainaa. Omatoimikirjastoon kirjaututtiin 6770 kertaa. Vuoden 2023 aikana palveluai-
kana kävijöiden määrä oli 61740 (- 4 %). Fyysisiä lainoja annettiin 108 316 (- 2 %). Omatoimikirjastoon kir-
jaututtiin 7321 kertaa (+ 8 %). Kirjastoauto Ranstakasta annettiin 23 028 fyysistä lainaa, mikä on
reilu viidesosa koko kunnankirjaston lainoista.

Lukupaikkojen lisäksi kirjastossa on kaksi maksutonta varattavaa työtilaa. Hiljaisen työn tila ja ryhmätyötila
ovat päivittäin käytössä kuten 7 asiakaskonetta. Pohjoisen e-kirjasto on otettu täysimääräiseen käyttöön
1.1.2022. Tunnistautumalla kirjastokortin ja pin-koodin avulla asiakkailla on maksutta käytössä 10039 e-kirjan
ja e-äänikirjan kokoelma ja lisäksi monipuolinen valikoima aikakausi- ja sanomalehtiä sekä musiikkia ja elo-
kuvia. Suomussalmen laskennallinen osuus e-aineistojen käytöstä on 15 747 käyttökertaa.

Kirjastoauto on mukana Kulttuuribussi –hankkeessa, jonka sisältöjen toteutus suunniteltiin vuodelle 2024.
Pääkirjastossa järjestettiin vuoden aikana digitekologian käytön opastuksia 24 kertaa, joista valtaosa yhteis-
työssä Kianta-opiston kanssa. Kirjaston käytön ja monipuolisten lukutaitojen koulutuksia pidettiin 9 kertaa.
Kirjastossa oli vuoden aikana kaikkiaan 31 kirjallisuus-, kulttuuri- ja muuta tapahtumaa, joissa oli yhteensä
456 kävijää. Galleria Kiepiässä pidettiin 11 näyttelyä.

Suomussalmen kirjasto kuuluu Kainuun Kainet-kirjastoihin, joilla on yhteinen kirjastotietokanta ja verkkokir-
jasto. Asiakkaat voivat asioida kaikissa Kainet-kirjastoissa samalla kirjastokortilla ja tehdä seutuvarauksia 3 €
varausmaksulla. Kirjastojärjestelmän ylläpitosopimus päättyi 31.12.2023. Kirjastoissa päädyttiin tekemään
neljän vuoden jatkosopimus Aurora-järjestelmästä nykyisen järjestelmätoimittajan kanssa.

Vastuuhenkilöt:

Vt. kirjastotoimenjohtaja Pauli Jylhänkangas 2.4.2023 saakka.

Kirjastotoimenjohtaja Aino Satama, 3.4.2023 alkaen, puh. 044 581 1488

KIRJASTOPALVELUT	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	5,2	5,2	5,2	5,2
Henkilöstömenot, €/asukas	30,59	31,50	31,60	33,02
Toimintakulut, €/asukas	62,76	65,79	67,93	67,42
Toimintakate €/asukas	61,59	62,39	66,41	66,39
Muita mittareita:	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Kokonaislainaus/asukas	14,93	15,03	15	14,6
Fyysiset käynnit/asukas	7,78	8,77	9	8,6
Verkkokäynnit:	29 903	31 492	30000	36404
E-aineistojen käyttökerrat:	13 794	13 584	14000	15 747
Näyttelyt	11	9	10	11
Tapahtumat	40	43	35	31
Tapahtumiin osallistujat	148	181	400	456
Käyttäjäkoulutukset	12	20	20	33
Käyttäjäkoulutuksiin osallistujat	134	140	300	316

KAINUUN MUSIIKKIOPISTO
Suomussalmen toimipiste

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kainuun musiikkiopisto						
TOIMINTATUOTOT	43,10	800,00	800,00	434,32	54,29	365,68
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-69 695,88	-62 540,00	-62 540,00	-66 745,93	106,73	4 205,93
TOIMINTAKATE	-69 652,78	-61 740,00	-61 740,00	-66 311,61	107,40	4 571,61
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-69 652,78	-61 740,00	-61 740,00	-66 311,61	107,40	4 571,61
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-71 213,11	-61 740,00	-61 740,00	-66 311,61	107,40	4 571,61

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raatentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Suomussalmen kunnan musiikkiopistopalvelut järjestetään ostopalvelusopimuksen mukaisesti yhteistyössä Kainuun musiikkiopiston kanssa.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Sivistysosaston palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti	Musiikkiopiston opetus-tarjonta on monipuolista	solistiset oppiaineet, lkm. ryhmäaineet, lkm. opiskelijamäärä, lkm.	Vuosi 2023: muskari 15 opp. Kuoro 15 opp. Lauluvalmennus 11 opp. Mu-nukketeatteri 5 opp. Yht. 102 opiskelijaa
Uusien toimintaympäristöjen yhteiskäyttö on joustavaa	Musiikkiopisto hyödyntää aktiivisesti kunnan uusia toimintaympäristöjä	asiakaspalaute	Musiikkiopisto hyödyntää aktiivisesti uuden koulun tiloja, asiakaspalaute hyvin positiivista.

Keskeiset muutokset, toiminta

Musiikkiopistopalveluiden ostopalvelusopimuksen osalta käydään vuosittain vuoropuhelua palveluiden järjestämisestä koskien. Musiikkiopiston toiminta on jo osittain siirtynyt uuteen toimintaympäristöön Ruukinkankaan yhtenäiskoululle ja uuden koulun tilojen hyödyntämisestä vahvistetaan edelleen. Opetusta ostetaan vuonna 2023 Kainuun musiikkiopistolta n. 78 h/vko.

Toteuma TP2023:

Musiikkiopiston toiminta on järjestetty suunnitellulla tavalla ostopalveluna Kainuun musiikkiopistolta. Toiminta on järjestetty vuoden aikana pääsääntöisesti Ruukinkankaan uuden koulun tiloissa. Toiminnan laajuus on ollut talousarviossa esitetyn mukainen. Vuoden 2023 aikana Suomussalmen kunnassa oli musiikkiopiston oppilaita yhteensä 102. Opetustuntimäärän toteutuma oli 2550 tuntia. Opettajia oppiaineiden eri osa-alueilla

oli yhteensä 13. Musiikkiopiston tapahtumia järjestettiin yhteensä kuusi, esiintyjä näissä oli yhteensä 89 ja yleisöä kaikkiaan 539. Musiikkiopiston toiminta on jatkunut jälleen uuden lukukauden alkaessa ostopalvelusopimuksen mukaisesti. Toiminta on keskitetty kokonaan Ruukinkankaan koululle.

Musiikkiopistotoiminnan järjestämisen kaikkien kulujen toimintakatteen toteutumaprosentti talousarvioon nähden oli 107,4 %. Ylitys aiheutui ostopalveluna järjestetyn palvelun tasauskustusta todellisten kustannusten mukaan.

Vastuuhenkilöt:

Sivistysjohtaja Teemu Piirainen, puh. 044 688 4545

KAINUUN MUSIIKKIOPISTO Suomussalmi	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Toimintakulut, €/asukas	7,95	9,46	8,66	9,31
Toimintakate/asukas	7,89	9,46	8,55	9,25
Opetusta ostettu, tuntia	72	78	78	78

NUORISOPALVELUT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Nuorisopalvelut						
TOIMINTATUOTOT	147 167,69	151 200,00	151 200,00	151 477,64	100,18	-277,64
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-374 312,94	-419 914,60	-419 914,60	-401 648,59	95,65	-18 266,01
TOIMINTAKATE	-227 145,25	-268 714,60	-268 714,60	-250 170,95	93,10	-18 543,65
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-1 484,46		1 484,46
TILIKAUDEN TULOS	-227 145,25	-268 714,60	-268 714,60	-251 655,41	93,65	-17 059,19
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-230 781,91	-268 714,60	-268 714,60	-251 655,41	93,65	-17 059,19

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä: Nuorisolain mukaisesti Suomussalmen nuorisopalvelut luo edellytyksiä nuorisotyölle ja – toiminnalle järjestämällä alle 29-vuotiaille suunnattuja palveluita ja tiloja sekä tukemalla kansalaistoimintaa. Suomussalmen nuorisopalveluiden työmuodot ovat yksilöllinen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen nuorisotyö.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle, Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Henkilöstön hyvinvointi	Kehittämiskeskustelut Työnohjaus Kouluttautuminen	1 kerta/henkilö Ryhmätyönohj4-6/vuosi 2–4 päivää/hlö	Toteutunut Työohjaus toteutui Koulutus toteutui
Lapset ja nuoret ovat mukana suunnittelussa ja toteutuksessa	Tapahtumia, hankkeita ja ideoiden työstämistä eteenpäin	2–4 tapahtumaa/vuosi	Toteutui
Digitaalinen nuorisotyö	Some-alustat käytössä Kainuun yhteinen nettipäivystys	Markkinointi ja mainonta toimii somessa. Nettipäivystys säännöllistä.	Toteutui

Kehittämisyhteistyöt	Haemme aktiivisesti kehittämisyhteistyötoimijoita	2–3 avustusta haettu	Haettu ja saatu 2.
----------------------	---	----------------------	--------------------

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Luova hulluus on sallittua	Kuullaan, jatko- työstetään ja toteutetaan yhteistyössä ideoita. Kohderyhmänä kaikenikäiset kuntalaiset.	1-2 tapahtumaa/vuosi	Toteutettu 1
Vahvistetaan nuoria ryhmän jäsenenä ja suhteessa ikäisiinsä, aikuisiin ja lähiympäristöön	Virranjakaja, nuorisotila sekä työpaja toimivat turvallisena yhteisönä ja toimintaympäristönä	Nuorisotila: Aukiolopäivät; 200/ 4000 käyntikertaa Virranjakaja 250 h/140 käyntikertaa	Nuorisotila toteutui, Virranjakaja ylittyi, 101 Enno varausta + lyhyet varaukset.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea iästä ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Nuorisotila ja työpaja Hanslankarit toimivat oppimisympäristönä	Tarjotaan nuorille opiskelu-, harjoittelu-, työkokelua-, kesätyö- ja palkkatuki- paikkoja. Laaditaan yksilölliset opiskelu-, työvalmennus- ja jatkosuunnitelmat.	30 nuorta/vuosi Party-parent- ja sovari- mittaristo käytössä. Osaamistodistukset ja yksilölliset kirjalliset suunnitelmat ovat käytössä	Työpajalla 37 ja etsivässä nuorisotyössä 73 asiakasta. Party, sovari ja yksilölliset suunnitelmat käytössä
Tuetaan nuorten kasvua ja kehitystä. Parannamme nuorten omia elämähallintaitoja	Työpaja, nuorisotila ja etsivä nuorisotyö tarjoavat mahdollisuuden arjenhallintaan - ja sosiaalistaitojen opetteluun.	Säännöllistä viikkotoimintaa Yhteisiä tapahtumia	Toteutui
Jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus	Kokeilumahdollisuus ja tuki harrastuksen aloittamiseen	Avartti -toiminnassa 4 nuorta. Tuetussa harrastamisessa 10 nuorta (yhteistyö ja Kaiku-kortti)	Avartissa 1 nuori. Hyödynnettiin Kaiku-korttia ja järjestettiin harrastuskokeiluja.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Vahvistetaan nuorten ja lasten kykyä toimia aktiivisena kuntalaisena	Nuorisovaltuusto Erilaiset kuulemistilaisuudet ja digitaalisuuden hyödyntäminen. Olemme mukana lapsiparlamentin käynnistämässä	Nuva kokoontuu 4–6 kertaa/toimikausi ja vieteenpäin 2–4 lasten ja nuorten aloitetta. Lapsiparlamentti toiminta on käynnistynyt	Toteutui Ensimmäinen lapsiparlamentti kokoontui
Yhteisöllisen toiminnan lisääminen	Kaveruuden ja ystävyyden edistäminen Työpajan teemajuhlat Nuorisotilan omat tapahtumat	Työyhteisön virkistyspäivä pidetty Teemapäiviä ja -juhla 10.	Toteutui

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäri vuorokauden luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoaa

vat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Nuorten ohjaaminen palveluiden piiriin	Etsivä nuorisotyö tukee nuoria tarvittavien palveluiden piiriin	Asiakkuuksia 60/vuosi.	Asiakasmäärä ylittyi
Luonto lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääjänä	Tarjotaan ja järjestetään lapsille ja nuorille luontoelämyksiä ja toimintaa luonnossa.	Luonto ja ulkotapahtumia 10.	Toteutui
Nuorisotyö mukana koululaisten arjessa	Olemme mukana välituntitoiminnan sekä 6–9 luokkien ryhmäytyspäivien järjestämisessä	Välituntitoiminnan säännöllisyys 1–2/kk 6–9. luokat ryhmäytetty 1–2 päivää/lukuvuosi	Ryhmäytykset järjestettiin yhteistyössä. Syksystä nuorisohjaaja koululla 4 h/vko.

Keskeiset muutokset, toiminta

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen puuttuminen sekä oppivelvollisuus ovat tuoneet uusia tarpeita ja haasteita Työpaja Hanslankareiden ja nuorisopalveluiden toimintaan. Työpaja toiminta on muuttunut työpainotteisesta tuotteiden valmistuspajasta nuorten oppimisympäristöksi ja elämäntaitoja tukeväksi toimintapaikaksi. Päivittäinen yhteistyö KAO:n ja Luovin kanssa on tiivistä.

Nuorten palveluita tuotetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja yhteistyö seurakunnan ja 4H-yhdistyksen kanssa lisääntyy koko ajan. Nuorisopalvelut toimii nuoren arjessa mm. koulujen välituntitoimintaa kehitetään, nettinuorisotyötä tehdään entistä enemmän sekä koululuokkien ryhmäytykset järjestetään kaikille yläluokille. Nuorisotoimintaa järjestetään nuorten kanssa niin, että nuoret ovat mukana tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa.

Nuorisosihteerin työpanoksesta 20 % kohdennetaan hyvinvointia edistävään työhön: ehkäisevän päihdetyön sekä mielenterveyttä edistävän työn koordinointiin.

Nuorisovaltuusto jatkaa aktiivista toimintaa. Nuorisovaltuustolta kysytään lausuntoja asioiden valmisteluvaiheessa. Nuorisovaltuusto työstää nuorilta saatuja aloitteita ja vie asioita eteenpäin valmisteluun ja toteutukseen. Olemme mukana lasten parlamenttitoiminnan käynnistämisessä.

Nuorisotila ja Virranjakaja-Remppatalli ovat avoinna kaikille nuorille keskellä kylää. Nuorisotilatoimintaa järjestetään 1 viikossa kirkonkylällä ja hyödynnämme toiminnoissa monipuolisesti eri harrastuspaikkoja.

Toteuma TP2023:

Työpajan Hanslankareilla oli vuoden 2023 aikana kirjoilla 37 nuorta, joista yli puolella oli koulutus sopimus. Nuoret suorittivat työpajan oppimisympäristössä ammatillista perustutkintoa tai tutkinnon osia. Työpajalla harjoiteltiin monipuolisesti arkielämän taitoja ruuanlaitosta sähköiseen asiointiin. Työpaja toimi turvallisena osallisuutta lisäävänä yhteisönä. Yhteistyö KAO:n ja Luovin kanssa oli tiivistä. Saimme valtionavustusta työpajatoimintaan käytettäväksi palkkoihin, nuorten palveluihin, työnohjaukseen, sekä koulutukseen.

Nuorisotila on avoinna neljänä iltana Ämmänsaarella ja yhtenä iltana kirkonkylällä. Järjestimme leirejä, retkiä ja pienimuotoisia nuorten tapahtumia. Virranjakaja- Remppatalli oli lähes päivittäisessä käytössä.

Osallistuimme valtakunnalliseen nuorisotilan toimintaan osallistuvien nuorten kyselyyn. 52 % käy nuorisotilalla kerran viikossa ja tulee ensimmäistä kertaa kaverin houkuttelemana. Yli 75 % nuorisotilan kävijöistä on poikia. Kyselyyn vastanneet kokivat, että tilassa on olla oma itsensä, aikuisilta saa apua, tilan ilmapiiri on turvallinen ja aukioloajat koettiin sopiviksi.

Aloitimme kolmivuotisen kansainvälisen yhteistyön Italian kanssa ja toimintaa koordinoi Oivangin nuorisokeskus. Yksi ohjaaja osallistui ohjaajatapaamiseen maaliskuussa ja viisi nuorta ohjaajan kanssa osallistui kansainväliseen nuorisovaihtoon heinäkuussa Italiassa.

Etsivään nuorisotyössä työskenteli alkuvuodesta kaksi henkilöä. Toukokuusta alkaen työskenteli yksi etsivä nuorisotyöntekijä, joka hoiti myös sopimuksen mukaisesti Hyrynsalmen etsivän nuorisotyön. Etsivä nuorisotyö tavoitti vuoden aikana 73 nuorta, joista 33 naisia ja 40 miehiä. Saimme valtionavustusta etsivään nuorisotyöhön ja avustusta sai käyttää palkkoihin, työnohjaukseen sekä koulutukseen.

Nuorisovaltuusto sai lautakuntiin läsnäolo- ja puheoikeuden vuoden 2023 alusta. Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti ja toimii aktiivisesti. Nuorisovaltuusto järjesti peliturnauksen, vaalipaneelin sekä laskiaistapahtuman pilkkikilpailun. Osa nuorisovaltuuston jäsenistä vaihtui syys-lokakuussa ja uusia jäseniä haki nuorisovaltuustoon.

Vastuuhenkilöt:

Eija Järvenpää, puh. 044 54 88949

NUORISOPALVELUT	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	7	7	7	6,3
Henkilöstömenot, €/asukas	38,89	36,49	40,25	39,39
Toimintakulut, €/asukas	52,10	50,83	58,12	56,01
Toimintakate/asukas	35,54	30,85	37,19	34,89

LIIKUNTAPALVELUT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Liikuntapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	356 650,32	337 100,00	337 100,00	368 433,04	109,29	-31 333,04
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 221 075,43	-1 253 992,54	-1 278 625,28	-1 293 546,53	101,17	14 921,25
TOIMINTAKATE	-864 425,11	-916 892,54	-941 525,28	-925 113,49	98,26	-16 411,79
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-37 712,04	-37 712,00	-37 712,00	-37 712,05	100,00	0,05
TILIKAUDEN TULOS	-902 137,15	-954 604,54	-979 237,28	-962 825,54	98,32	-16 411,74
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-917 250,91	-954 604,54	-979 237,28	-962 825,54	98,32	-16 411,74

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytykset kuntalaisten liikunnalle järjestämällä kohtuuhintaisia ja helposti saavutettavissa olevia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde-ryhmät huomioon ottaen. Tehtävänä on lisäksi tukea kansalaistoimintaa ja kehittää paikallista ja alueellista yhteistyötä. Tavoitteena on, että kuntalaiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja saavat siitä iloa, elämyksiä ja työkykyä.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle, Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö	Täydennyskoulutukset	Koulutusten määrä	1–2 pv/hlö toteutui.
	Kehityskeskustelut	Henkilöstön osallistuminen	Kehityskeskustelut käytiin kaikkien kanssa.
	Kunnan työhyvinvoinnin ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman	Työhyvinvointi	Avoin viestintä, tyhytoiminta ja kunnan yhteiset työhyvinvointia

	noudattaminen		lisäävät tapahtumat.
Tehostetaan liikuntaa tukevan toiminnan kohdentamista (seuranta, viestintä ja analyysi)	Liikunnanedistämistyötä yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa	Hyödynnetään Move!-mittaustuloksia yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Liikuntaryhmien osallistujamäärät	Poikkihallinnollinen työryhmä kokoontunut kolme kertaa. Työtä jatketaan.
Uudistamme toimintaamme	Kartoitamme uusia Kehittämishanke- mahdollisuuksia, liikuntakampanjoita ja toiminnan uudistamisen muotoja	Hankkeet Liikuntakampanjat Uudistukset ryhmäliikunnassa, välineistössä	Liikuntadata –hanke ei saanut rahoitusta. Ikiliikujaviikko, Kunnan kevätpäivä, vanhustenviikko, Nuku yö ulkona. Mukana yhteensä 24 tapahtuman järjestämisessä. Kuntosalilaitteiden uudistus (6 uutta laitetta). Uusi lasten liikuntaryhmä.

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, "luova hulluus" sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Palveluja kehitetään paikallisten yhteisöjen ja seurojen kanssa aktiivisella kumppanuudella	Yhteistyössä järjestetyt liikuntatapahtumat Liikuntatapahtumia kaikille ikäryhmille	Tapahtumat Yhteiset tapaamiset paikallisten urheiluseurojen kanssa	Suomussalmi-hiihto Saa hyppiä -kiertue Kunnan kevätpäivä Raatteen Marssi Raatteen Maraton Lasten leiri Korpikansa seikkailee
Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen	Eri asiakas- ja ikäryhmien tarpeisiin vastaaminen	Vuosittaiset tarvekartoitukset paikallisten toimijoiden ja urheiluseurojen kanssa	Yhteinen tapaaminen toteutui toukokuussa. Käyttäjien osallistaminen laitahankinnassa. Avoin kysely liikuntateko –palkinnon saajasta.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	Maksuttomia liikuntavuoroja Liikunnan perusavustus Jääurheilutoiminnan tukeminen Liikuntaolosuhdeselvitystyön jatkaminen	Liikuntasalien käyttöaste. Jaetaan vuosittain. Jaetaan vuosittain. Alle 18-vuotiaiden paikkakuntalaisten jäävuorot maksetaan kunnan toimesta. Selvitystyön tulosten Raportointi.	Liikuntasalien käyttöaste korkea. Liikunnan perusavustus jaettu ja laadittu uudet jakoperusteet. Juniorijääkiekkovuoroja tuettu 42 000 eurolla. Selvitystyö valmistui.
Liikuntaolosuhteiden kehittäminen	Yhteistyössä eri toimijoiden ja kunnan hallinto-	Uudet lajikoikeudet, liikuntalajit, liikuntapaikat, liikunta-	Lasten liikuntalaukattait, lasten voimisteluu-

	kuntien kanssa kehitetään paikallisia liikuntamahdollisuuksia	ryhmät	päivä, uusi ympäristöreitti valmistui, kuntoporrastreeni-ohjeet laadittu kuntoportaille.
--	---	--------	--

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kainuun alueellisen yhteistyön lisääminen	Aktiivinen osallistuminen alueellisiin yhteistyöverkostoihin	Osallistuminen eri yhteistyöryhmien tapaamisiin	Osallistuttu säännöllisesti ja aktiivisesti Kainuun Liikunnan ja Kainuun hyvinvointialueen yhteistyöryhmiin.
Tapahtumia yhteisöllisyyden luojana	Yhteistyön lisääminen paikallisten liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa Terveys- ja liikuntatapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Vuosittaiset ja säännölliset yhteistapaamiset liikuntatoimijoiden kanssa. Terveys- ja liikuntatapahtumat Säännölliset kuntotestaukset	Tapaaminen toteutui toukokuussa. Järjestettiin tapahtumia Ikiliikkujaviikolla ja vanhustenviikolla. Lapsille järjestetty 8 tapahtumaa yhteistyössä seurojen kanssa. Toteutui marraskuussa yhteistyössä Kainuun Liikunnan kanssa.
Kuntalaisten liikuntaaktiivisuuden kehittäminen (seuranta ja arviointi)	Liikuntadatan kerääminen (uusi hanke)	Osallistuminen hankkeeseen liikuntadatan keräämiseen	Liikuntadata -hanke ei saanut rahoitusta.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Liikunta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä	Hyödynnetään liikuntaneuvontaa Säännöllisen ja edullisen harrastustoiminnan järjestäminen	Liikuntaneuvonnan seuranta Liikuntaryhmien lukumäärä	Liikuntaneuvontaa tarjoaa Kainuun Hva. Säännöllistä erityisliikuntaa ja ohjattua vesiliikuntaa tarjotaan viitenä pv/vko. Kunta mukana harrastamisen Suomen mallissa.
Liikuntapalveluja kaikille kuntalaisille	Järjestetään soveltavaa liikuntaa yhteistyössä Kianta-opiston kanssa Liikuntapalveluja kaikille ikä- ja kohderyhmille Liikunta-aktiivisuuden seuranta	Liikuntaryhmien lukumäärä, kävijämäärät (soveltava liikunta, lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset, maahanmuuttajat, työttömät)	Kylpylän ryhmät: 8592 käyntiä. Kianta-Opiston liikuntaryhmät: 1477 tuntia, joissa 1567 osallistujaa.
Liikuntapalveluja järjestetään asiakaslähtöisesti	Huomioidaan asiakastoiveet toiminnan suunnittelussa	Kuntalaisaloitteisiin ja muuhun toiminnan kehittämiseen vastaaminen	Kuntalaisaloitteisiin on vastattu ja toimintaa on kehitetty toiveiden mukaan. Kuntalaisia on osallistettu päätöksenteon tukena laiteinvestoinneissa, liikuntatekovalinnassa ja perus-

			avustuksen jakokriteerien laadinnassa.
--	--	--	--

Keskeiset muutokset, toiminta

Kuntalaisille tarjotaan liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia, jotka tukevat kuntalaisten hyvinvointia sekä säännöllistä ja riittävää liikkumista koko elämänkaaren ajan. Kylpylässä tarjotaan ensisijaisesti uimaopetusta, ohjattua vesiliikuntaa kaikille ikäryhmille sekä kuntosaliohjausta. Soveltavaa- ja terveysliikuntaa järjestetään yhteistyössä Kianta-Opiston kanssa.

Lasten ja nuorten liikuntaa tuetaan ilmaisoin salivuoroin sekä järjestämällä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilaille riittävästi uimaopetusta. Koululaisten yleisurheilu- ja hiihtokilpailut toteutetaan yhteistyössä perusopetuksen ja Kainuun muiden kuntien kanssa.

Kainuun Liikunnan, paikallisten yritysten, yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa järjestetään yhteistyössä liikuntaa ja luontoliikuntaa tukevia tapahtumia, kuten The Ruthless Raja -hiihto, Raateen Marssi ja Raateen Maraton.

Lasten kesäleiritöimintaan ja SuPS:n jääkiekkojaoston lasten jäävuoromaksuihin varataan määräraha. Urheiluseuroja tuetaan keväisin jaettavalla perusavustuksella ja lahjakkaat suomussalmelaiset urheilijat palkitaan stipendeillä loppuvuodesta.

Toiminnan tavoitteena on kehittää liikuntadatan mittaamista uuden hankkeen avulla, tiivistää yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen kanssa, sekä lisätä kuntalaisten osallisuutta liikunnan näkökulmasta.

Toteuma TP2023:

Liikuntapalveluiden toiminta on ollut mukavan vireää koko vuoden ajan. Yhteistyö paikallisten yritysten, urheiluseurojen, järjestöjen sekä Kainuun Liikunnan kanssa on ollut tiivistä ja yhteisiä tapaamisia ja liikunnallisia tapahtumia on järjestetty vuoden aikana 24 kpl. Liikuntaolosuhteiden selvitystyö saatiin vihdoin päätökseen. Samoin liikuntatoimen perusavustusten uudet jakoperusteet saatiin valmiiksi ja ne hyväksyttiin marraskuussa sivistyslautakunnassa. Urheiluseura-avustuksia jaettiin budjetoitu 20 000 € ja urheilustipendejä jaettiin viidelle ansioituneelle urheilijalle. Vuoden liikuntateko palkinto luovutettiin Kainuun urheilugaalassa ja valinnassa hyödynnettiin kansalaisäänestystä. SuPS:n juniorijääkiekkotoimintaa tuettiin 42 000 eurolla.

Liikuntapalvelujen ja paikallisten järjestöjen yhteistyössä järjestämät tapahtumat on otettu isolla joukolla ja ilolla vastaan. Jäähallin vapaa luisteluvuoro perheille on toteutettu yhdessä Suomussalmen Jäähalli Oy:n kanssa. Lasten liikunnallinen kesäleiri Hossan Jatkonsalmella toteutui jälleen suunnitellusti, samoin lasten kesäuimakoulut. Elokuussa järjestettiin Raateen Maraton ja Raateen Marssi yhteistapahtumana ja tapahtuma onnistui hyvin. Liikuntapalvelut oli mukana järjestämässä ensimmäistä Suomussalmi-hiihtoa ja Nuku yö ulkona –tapahtumia. Perusopetuksen kanssa toteutettiin yhteistyössä koulujen väliset yleisurheilukisat. Uutena lajikokeiluna järjestettiin voimistelupäivä liikuntahallilla yhteistyössä Kajaani Gymnasticsin kanssa ja kokeilusta syntyi uusi lasten liikuntaryhmä. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen uinninopetus toteutuu opetussuunnitelman mukaisesti ja suomussalmelaisten lasten uimataito on valtakunnan tasoa parempi.

Vuonna 2023 kylpylässä kirjattiin yhteensä 55 309 (+ 19 %) ja kuntosalilla 29 210 (+ 17 %) asiakaskäyntiä. Kylpylän ohjatuissa vesiliikuntaryhmissä oli hieman laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Mukana oli noin 8 600 osallistujaa (- 13,6 %). Liikuntapalveluille varatulla investointimäärärahalla hankittiin kuntosalille kuusi uutta laitetta, joiden hankinnassa kuultiin käyttäjiä.

Avustuksiin varattua määrärahaa nostettiin valtuuston päätöksellä 30 000 eurosta 42 000 euroon. Toimintatuotot olivat 9 % budjetoitua suuremmat ja toimintakatteen toteutumaprosentti talousarvioon nähden oli 98 %.

Vastuhenkilöt: liikuntasihteerit Hannastiina Piikivi, puh. 044 585 9700

LIIKUNTAPALVELUT	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	9	9	8,59	8,59
Henkilöstömenot, €/asukas	49,49	54,49	53,91	58,24
Toimintakulut, €/asukas	163,37	165,82	173,56	180,39
Toimintakate/asukas	118,44	117,39	126,91	129,01
Avustuspäärahat, €	20 000	20 000	20 000	20 000

Avustuksia saaneet/saavat, kpl	6	6	6	5
Kylpyläkäynnit, kpl	44 657	46 337	48 000	55 309
Kuntosalikäynnit, kpl	24 361	24 954	30 000	29 210
Urheilustipendit, €	1 230	1 480	2 000	1 750
Stipendin saaneet, kpl	6	6	7	5
Vesiliikuntaryhmät ja uimakoulut	7200	9 960	8 000	8 592

KULTTUURIPALVELUT

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kulttuuripalvelut						
TOIMINTATUOTOT	39 439,61	70 850,00	70 850,00	94 366,66	133,19	-23 516,66
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-209 286,90	-220 584,54	-220 584,54	-283 502,68	128,52	62 918,14
TOIMINTAKATE	-169 847,29	-149 734,54	-149 734,54	-189 136,02	126,31	39 401,48
UUOSIKATE	-169 847,29	-149 734,54	-149 734,54	-189 136,02	126,31	39 401,48
TILIKAUDEN TULOS	-169 847,29	-149 734,54	-149 734,54	-189 136,02	126,31	39 401,48
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)				-10 948,79		10 948,79
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-174 144,91	-149 734,54	-149 734,54	-200 084,81	133,63	50 350,27

Toiminnan tavoitteet palvelevat Suomussalmen vision saavuttamista:

- Suomussalmi on muuttovoittopaikkakunta, joka houkuttelee jatkuvasti uusia asukkaita kiinnostavilla asumismahdollisuuksillaan, luonnonläheisillä aktiviteeteillaan sekä monipuolisilla palveluillaan ja työmahdollisuuksillaan.
- Suomussalmi on kasvava matkailukohde, joka tunnetaan aktiivisen luontoliikkuajan Hossasta, Raateentien historiasta sekä vivahteikkaasta kulttuurista.
- Arjen helppous, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja asumisen viihtyisyys takaavat kiinnostavan kohteen uutta kotia etsivälle.
- Menestyvät yritykset työllistävät monipuolisiin tehtäviin biotaloudesta teknologiateollisuuteen.

Tehtävä:

Kulttuuripalvelut tarjoaa monipuolisia palveluita kaikille kuntalaisille korostaen saatavuuden, saavutettavuuden ja yhteisöllisyyden merkitystä.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, Uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle, Olemme vastuullinen työnantaja ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Henkilöstö on hyvinvoinnista, osaavaa ja motivoitunutta.	Alan kehityksen seuraaminen	Koulutusten määrä ja niihin osallistuminen	Olen osallistunut keskusteluihin kulttuurialan kehityksen tiimoilta koko Kainuun mitalla, ja seurannut tulevia koulutuksia ja ilmoittautunut niihin.
	Kehityskeskustelut	Osallistuminen	Kehityskeskustelu on käyty
	Virkistyspäivä ja tyhy-etuus	Osallistuminen, tyhy-edun käyttö	Tyhy-etuus on käytetty
Kulttuurituottajan työnkuvan kehittäminen	Yhteistyön lisääminen yli kuntarajojen, tukiverkostojen vahvistaminen, monipuolistuva kulttuuritarjonta kuntalaisille.	Yhteistyöverkostojen lisääntyminen, kuntien kulttuuripäättäjien yhteiset kokoukset ja tapaamiset.	Yhteistyö Kainuun kulttuuripäättäjien kesken on vahvaa, ja johtanut jo hyvin yhteistyökuvioihin.

		Toteutetaan kuntalaisille asiakaspalvelukysely keväällä.	Kuntalaisten asiakaspalvelukysely ja –tapaaminen järjestetään huhti- toukokuun aikana
--	--	--	---

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Helposti lähestyttävää kulttuuria	Tuodaan kulttuuri lähelle kuntalaista, vaikka ihan konkreettisesti osana kirjastoauton palveluita.	Asiakaspalaute. Toteutetaan asiakaspalautekysely. Kävijämäärät.	Kuntalaisten tapaaminen järjestettiin kesäkuun aikana Galleria Kiepin tiloissa. Paikalle kuulemaan kulttuurin kuulumisia saapui yli 10 kuntalaista. Kävijämäärät ovat 1-12 kk aikana olleet kohtalaiset
Monipuolista kulttuuria	Pidetään huolta, että kulttuurin tarjoamat tilaisuudet ovat monipuolisesti kulttuurin kaikilta osa-alueilta	Asiakaspalaute. Toteutetaan asiakaspalautekysely.	Kuntalaisten tapaaminen järjestettiin kesäkuun aikana.
Kulttuurin ja palveluiden asiakaslähtöisyys ja hanketyöskentely	Kuntalaisten mahdollisuus päästä vaikuttamaan tuleviin tapahtumiin. Tuetaan kulttuurille merkittäviä hankkeita, oli se sitten oikolukuapua tai asiantuntija-apua	Asiakaspalautteet Toteutetaan asiakaspalautekysely. Tapahtumien onnistumisen taloudellisesti.	Kuntalaisten tapaaminen järjestettiin kesäkuun aikana Tapahtumat ovat onnistuneet budjettien mukaisesti.
Meillä on taidetta – miten se saadaan näkyville	”Etsivä kulttuurityö” Mahdollistetaan kulttuurityötä hankkeiden ja projektien kautta.	Tarkastellaan kunnassa näkyvillä olleita taiteilijoita, ja järjestetään kuulemistilaisuus.	Kunnan taiteilijoiden kuulemis- ja keskustelutilaisuus järjestettiin kesäkuun aikana kuntalaistapaamisen yhteydessä. Taiteilijoita on kuultu kesän aikana myös yksityisesti.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Paikallisen elinkeinoelämän tukeminen kulttuuripalveluin	Keikat, konsertit, teatterit, ym. ilta-aikaan tapahtuvat kulttuuritapahtumat tuovat asiakkaita paikallisille yrittäjille.	Asiakasmäärät, asiakaspalautekysely, kunnan yrittäjien palautteet kulttuurialan toimivuudesta. Yhteistyösopimuksessa	Asiakasmäärät ovat olleet matalia, n. 50–150 hlö per tapahtuma. Kunnan yrittäjien suullinen palaute on ollut positiivista, sitä ei ole kerätty vielä

		määritetyt Näyttämö-yhdistyksen vastuut Kesäteatterialueella järjestetyt tapahtumat	raportteihin. Yhteistyö näyttämöyhdistyksen kanssa ollut erittäin sujuvaa ja kesäteatterialueella toteutui yksi vierailutapahtuma ja yksi oma, Arabialaisen musiikin kesäilta, joka toteutettiin yhdessä maahanmuuttopalveluiden kanssa.
Uusien elinkeinomahdollisuuksien luominen osana kulttuurityötä	Taide tuo vierailijoita, vierailijat yrittäjiä, yrittäjät elinvoimaa.	Yhteistyön kehittäminen elinkeinopalveluiden kanssa – kulttuurin vuosikellon tarkastelu.	Yhteistyö elinkeinopalveluiden kanssa on sujunut oikein hyvin. Vuosikellon toteutus on siirtynyt keskusteluun koko kunnan yhteisestä vuosikellosta.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kulttuuripalveluita kaikille	Luodaan tapahtumia, joihin jokainen on tervetullut.	Raportoidut asiakasmäärät ja –palautekysely kootaan yhteen.	Kulttuuripalveluiden tapahtumat ovat tavoitaneet laajan yleisön. Yleisö on tavoitettu parhaiten sosiaalisen median kautta. Yleisömäärät ovat vaihdelleet tapahtumittain n. 50–150 hlö per tapahtuma.
Kulttuuritapahtumia kaikkialta	Tuetaan tapahtumia, joita kuntalaiset haluavat itse toteuttaa.	Raportoidut asiakasmäärät ja –palautekysely kootaan yhteen.	Tapahtumia toteutettiin yhdessä sydänylieni, yhteistyötoimijoiden ja –yhdistysten kanssa niin että kaikilla sydänyliellä koettiin vuonna 2023 kulttuuria.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Urheilu on kulttuuria! Kulttuuripalveluiden käyttö kunnan liikuntatapahtumissa	Yhteistyö kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa, esimerkiksi liikuntatapahtumien jatkot musiikin parissa.	Raportoidut asiakasmäärät ja –palautekysely kootaan yhteen.	Yhteistyö liikuntapalveluiden kanssa on ollut saumatonta, mutta erityisiä liikuntajatkvoja ei vielä ole järjestetty.
Matkailu on kulttuuria! Kulttuuripalveluiden käyttö kunnan matkailupalveluissa	Yhteistyö kulttuuri- ja matkailupalveluiden kanssa. Kulttuurimatkailun vahvistamista.	Asiakaspalautekysely, saavutettavuusmittarit osana kyselyä, somemittarit.	Matkailupalveluiden kanssa työskentely on sujunut mallikkaasti. Kulttuurimatkailua on päästy edistämään mm. Darja Korhosen hankkeessa, ja päivittäinen puhelinlinja esimerkiksi kesän tapahtumia varten on jatkuvasti matkailutoimistoon auki.

Hyvinvointipalvelut lähel- le kuntalaista	Kulttuurin hankkeisiin voi yhdistyä myös kulttuuri- palveluiden toimitus syryjäkyliin asti, otetaan mukaan esim. hyvinvoin- tipalveluita	Asiakaspalautekysely, saavutettavuusmittarit osana kyselyä	Kulttuuribussi- tuo kult- tuurihyvinvointia vuonna 2024 sydänkyliille, mutta vielä tällä kertaa ilman hyvinvointipalveluita. Näiden lisääminen bus- sin ohjelmistoon on yhä mahdollista, mutta epä- todennäköistä.
--	---	--	--

Keskeiset muutokset, toiminta

Kulttuurilla on oma arvonsa kunnan imagon kannalta ja merkitystä elinkeinoelämälle sekä hyvinvoinnille. Järjestetään monipuolisia kulttuuritilaisuuksia kuntalaisten erilaisiin tarpeisiin ja edistetään kuntalaisten itse tuottamaa kulttuuria. Kunnan sisällä tapahtuvan yhteistyön lisäksi tehdään yhteistyötä kunnan ulkopuolisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Kesäteatterialueen hyödyntämistä monipuolisiin tapahtumiin kehitetään edelleen. Erityistä huomiota kiinnitetään eri taiteen alojen ja taiteen ammattilaisten työn tukemiseen ja esille tuomiseen. Tavoitteena on vahvistaa kunnan profiilia ja imagoa aktiivisena, monipuolisena kulttuurikuntana.

Toteuma TP2023:

Tammi-, helmi- ja maaliskuu sujuivat kulttuuripalveluilla erittäin hyvin. Tammikuun puoliväliä pristi erittäin onnistunut henkilöstöilta, helmikuussa tutustuttiin Hossan kirjallisuuden eräleirin tiimoilla erämaan inspiroivaan maailmaan ja maaliskuussa osallistuin Kianta-Opiston KV-kursseille, vierailin Porissa tutustumassa paikallisiin oppilaitoksiin.

Yhteistyötä muiden Kainuun kuntien kulttuuripalveluiden kanssa vahvistetaan ja kehitetään jatkuvasti.

Ruukinkankaan uuden koulun taiteilijat aloittivat alkuvuodesta tahoillaan työnsä.

Kotiseutumuseon uudet sivut julkaistiin tammikuussa, ja kevään taidenäyttelyä Kajaanissa valmisteltiin maaliskuussa yhdessä Kainuun museon kanssa.

Tämän kaiken ohessa pyörineet tapahtumat keräsivät vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kohtalaisesti väkeä.

Huhti-, touko-, ja kesäkuussa juhlittiin valtakunnallista veteraanipäivää, kuunneltiin Karjalaista folk-musiikkia ja hupailtiin Takalon ja Patrosen kanssa stand-upia. Kesää ja sen tapahtumia valmisteltiin ahkerasti, ja uuden koulun prosentitaidetyöt etenivät vauhdikkaasti. Kesäkuussa ripustettiin jo Naapurit ½ teos paikalleen Ruukinkankaan koululle.

Kesäkuun suurin tapahtuma oli Jätjänpuistoon 150 henkilöä molempina päivinä houkutellut TIPTOP Walkerin sirkustyöpajat ja –esitykset.

Kotiseutumuseon ja Soivan metsän esitteet uusittiin ja laitettiin jakoon, ja ne lensivätkin matkailutoimiston hyllystä ennätysvauhtia matkailijoiden mukaan.

Heinäkuusta syyskuun loppuun tapahtumia järjesteltiin pitkin kuntaa! Koko kunta rokkaa – Suomussalmi sisälsi Suomussalmi Rockin lisäksi 8 keikkaa meidän sydänkyllillämme. Tämän lisäksi kuntalaisia viihdytti Köhähkä, sekä Ämmän kesäillat neljällä konsertilla.

Syyskuu polkaistiin käyntiin Ollien nuorisokeikalla, vaikka nuorisoa tuli paikalle vain n. 40, oli se heidän palautteensa perusteella ollut erittäin pidetty tapahtuma. Syyskuun alkuun mennessä myös prosentitaidetöiden taideteokset oli ripustettu koululle.

Vuoden 2023 viimeisten kuukausien aikana koettiin jälleen Pakko sanoa! -teatterifestivaali. Työvään Näyttämöiden liiton Pakko sanoa! -taidefestivaalia vietettiin 21.–24.9.2023 Suomussalmella. Ohjelmisto oli monipuolinen, teemana oli Rajalla. Tapahtumaan saatiin ensi kertaa Suomen Kansallisteatteri, joka toi Teatteri Retikan lavalle perjantaina 22. syyskuuta esityksen Pudota. Tämä ja muut näytökset keräsivät noin tuhat katsojaa viikonlopun aikana.

Loppuvuoden aikana nähtiin myös kourallinen muita näytöksiä, teatteria, stand-upia ja taikuutta. Nämä näytökset keräsivät yleisöä kohtalaisesti.

Vuoden loppua kohti tekstitettiin ja julkaistiin Raate23 –tapahtuman keskusteluosuudet. Nämä ovat keränneet kunnan YouTube-kanavalla 1500–4500 katselukertaa per video.

Loppuvuoden aikana kulttuuripalvelut osallistuivat mm. ESKOA- ja Kulttuuri Kainuu –hankkeiden kokouksiin sekä Arlene Tuckerin järjestämiin moninaisuustyöpajoihin. Ilmari Kiannon 150 –juhluvuoden järjestelyt eteni-
vät Kainuun Liiton, Suomussalmen kunnan ja Ilmari Kianto –seuran kesken.

Kulttuurin toimintakulut ylittyivät vuonna 2023 vuosikatteen noustessa 126,31 % saakka. Katteen ylitys kertyi useista pienistä eristä kulttuuripalveluiden budjetin ollessa maltillinen. Esimerkiksi matkustuskuluja tuli huomattavasti suunniteltua enemmän. Kulttuuripalveluihin hankittiin uusi tietokone, jotta jatkossa voidaan käsitellä itse suurempi osa esimerkiksi video- ja kuvankäsittely- sekä esitteiden taittotarpeista. Erityisesti asiantuntijapalveluiden ostot ylittivät arvioluvut. Vuoden tapahtumista ei saatu lipputuloja toivotunlaisesti.

Vastuuhenkilöt: Veera Tavila, vak. Kulttuurituottaja 1.11.2023 alkaen, puh. 0445119871

KULTTUURIPALVELUT	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	1,3	1,4	1,5	1,5
Henkilöstömenot, €/asukas	7,17	11,21	9,43	10,18
Toimintakulut, €/asukas	21,69	28,42	30,53	39,53
Toimintakate/asukas	17,79	23,06	20,72	26,38

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	9 921 501,68	11 120 272,00	11 120 272,00	11 869 501,48	106,74	-749 229,48
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	73 142,03	79 985,00	79 985,00	115 047,97	143,84	-35 062,97
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 562 664,79	-10 868 367,76	-11 376 103,33	-12 378 451,97	108,81	1 002 348,64
TOIMINTAKATE	-1 568 021,08	331 889,24	-175 846,33	-393 902,52	224,00	218 056,19
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 796 254,07	-3 566 441,00	-3 566 441,00	-4 229 152,12	118,58	662 711,12
TILIKAUDEN TULOS	-4 364 275,15	-3 234 551,76	-3 742 287,33	-4 623 054,64	123,54	880 767,31
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 680 226,09	-3 234 551,76	-3 742 287,33	-4 623 054,64	123,54	880 767,31

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Teknisten palveluiden hallinto						
TOIMINTATUOTOT	69 532,22	54 070,00	54 070,00	201 325,11	372,34	-147 255,11
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-575 447,19	-488 129,85	-490 593,12	-726 814,23	148,15	236 221,11
TOIMINTAKATE	-505 914,97	-434 059,85	-436 523,12	-525 489,12	120,38	88 966,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 506,84	-2 507,00	-2 507,00	-2 506,92	100,00	-0,08
TILIKAUDEN TULOS	-510 421,81	-436 566,85	-439 030,12	-527 996,04	120,26	88 965,92
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-524 815,70	-436 566,85	-439 030,12	-527 996,04	120,26	88 965,92

Tehtävä:

Teknisten palvelujen tehtävänä on toimivan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän asuin-, toiminta- ja elinympäristön varmistaminen.

Teknisen hallinnon alla toimii mm. kaavoitus, yleinen suunnittelu, projektit sekä liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat. Tekninen hallinto tuottaa laskutuspalveluja Suomussalmen Energia Oy:lle.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kaavoitus	Kauniskankaan yleiskaavan päivittäminen	Kaavahanke on tullut vireille	<i>Kaavamuuotos on valmistelussa.</i>
	Kauniskankaan yleiskaava-alueen laajentamisen valmistelu	Aluerajaus tehty ja maanomistajiin on otettu yhteyttä	<i>Ei toteutunut. Aloitettiin Alanteenjärvi-Parvajärvi yleiskaavan valmistelu.</i>
	Rajavartioston alueen asemakaavamuutos	Kaavaluonnos on ollut nähtävillä	<i>Ei toteutunut. Kaavamuutos on valmistelussa.</i>
	Terveyskeskuksen alueen asemakaavamuutos	Kaavamuutos hyväksytty valtuustossa	<i>Valtuusto hyväksyi kaavamuutoksen 30.10.2023 § 48.</i>
	Lämpölaitoksen alueen asemakaavamuutos	Kaavamuutos hyväksytty valtuustossa	<i>Kunnanhallitus hyväksyi kaavamuutoksen 3.10.2023 § 191.</i>
Henkilöstö	Eläköitymisten myötä vapautuvat tehtävät täytetään	Tehtävät on täytetty	<i>Oppisopimuksella henkilö töissä.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Vesistöjen kunnostaminen	Sile II -hankkeen toimenpiteet kohteissa jatkuvat suunnitelman mukaisesti	Toimenpiteet on tehty	<i>Toimenpiteet jatkuneet suunnitellusti</i>

Tontit ja maaomaisuus	Ruokapuiston teollisuustonttien markkinointi	Maanvuokrasopimukset ja maakaupat (kpl)	<i>Ei ole vielä toteutunut.</i>
	Tontinvuokrasopimukset ovat ajan tasalla	Sopimukset on uusittu ajallaan, eikä kunnalle tule seuraamuksia (kpl)	<i>Vuokrasopimukset on uusittu.</i>
	Metsäryhmässä määritetyt ns. pienet kiinteistöt laitetaan myyntiin.	Toteutuneet kiinteistökaupat (kpl)	<i>Asia on vielä valmistelussa.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Liikenneturvallisuus ja esteettömyys	Osallistumme liikenneturvallisuuden kehittämiseen ja esteettömyyden edistämiseen kaikissa toteutettavissa hankkeissa.	Toteutuneet hankkeet (kpl)	<i>Kylpylän paikoitusalue Jäähallin huoltorakennus Kuntoportaiden huomiovärit Rantaraitille lisää penkkejä ja pöytiä</i>
Kuntalaistilaisuudet	Kaava- ja muista hankkeista järjestetään avoimia kuntalaistilaisuuksia.	Järjestetyt tilaisuudet (kpl) Tavoite 4 kpl	<i>Alueurakan esittely 12.1.2023 Hankintainfo 18.1.2023 Terveysasema hankkeen kaavamuuoksen esittely 26.1.2023 Yksityistie tilaisuudet 21.8. ja 29.8.2023</i>

Keskeiset muutokset, toiminta

Maankäyttö ja kaavoitus

Kainuussa on käynnissä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan päivittäminen. Kunta tukee ja edistää aktiivisesti tuulivoimatuotantoalueiden kaavoitushankkeiden toteutumista ja sähkönsiirtoverkon vahvistamista.

Keskustaajaman asemakaavan ajanmukaistaminen toteutetaan päivittämällä nykyistä asemakaavaa. Asemakaavan tarkistamistarpeita on Suomussalmen taajaman keskeisimmillä alueilla. Kaavoituksessa otetaan huomioon keskustan kehittämishankkeessa esille tulleet maankäytön tarpeet.

Yritystoimintaan varattu tonttivaranto tulee riittämään vuosiksi eteenpäin nykyisellä rakentamisvauhdilla. Pientalotonttien osalla ongelmana on se, että osa tonteista sijaitsee alueilla, joilla kysyntä on vähäistä.

Ämmänsaaren ja Kurimon asemakaavan muutokset on hyväksytty.

Yksityisten maanomistajien käynnistämä Salmenniemen ranta-asemakaavan muutos on hyväksytty kunnanhallituksessa. Linnanrannan ranta-asemakaavan muutos tuli vireille ja kaavaluonnos on käsitelty teknisessä lautakunnassa.

Rajavartioston alueen ja Hiltusukon puiston asemakaavan muutoksien osalta on jääty odottamaan päätöksiä koskien Kasarmi kiinteistöä.

Kauniskankaan yleiskaavan muutos on valmistelussa. Alanteenjärvi-Parvajärvi yleiskaavan valmistelu on aloitettu.

Maankäyttötyöryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Tonttimaa

Kunnalla on kaava-alueilla vuoden 2023 lopussa seuraava tonttivaranto:

Alue	Ao	Ar	Ak	K	T	Yht
Suomussalmi	35	8	2	4	13	62
Kirkonkylä	23	3	-	-	-	26
Juntusranta	5	1	-	-	-	6
Yhteensä	63	12	2	4	13	94
Varatut	-	-	-	-	-	2
Kaikki yht.	63	12	2	4	13	94

Lyhenteet: Ao = Asuinomakotitalo
Ar = Asuntorivitalo
Ak = Asuinkerrostalo
K = Liike- ja toimistorakentaminen
T = Teollisuus- ja varastorakentaminen

Projektit

	TP 2022	Alkup TA	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
7090 Teknisen käyttöt. projektit						
TOIMINTATUOTOT	7 900,00	10 000,00	10 000,00	17 770,03	177,70	-7 770,03
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-35 482,16	-24 500,00	-24 500,00	-27 747,84	113,26	3 247,84
TOIMINTAKATE	-27 582,16	-14 500,00	-14 500,00	-9 977,81	68,81	-4 522,19
VUOSIKATE	-27 582,16	-14 500,00	-14 500,00	-9 977,81	68,81	-4 522,19
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-27 582,16	-14 500,00	-14 500,00	-9 977,81	68,81	-4 522,19

Vesistökuunnostushankkeita jatketaan ja uusia kohteita otetaan mukaan toimenpiteisiin. Kunnostuksia on tehty osittain yhteistyössä osakaskuntien ja kyläyhdistyksien kanssa. Toimenpiteitä yhteensovitettiin metsähallituksen kunnostussuunnitelmien kanssa.

Vastuuhenkilöt:

Tekninen johtaja Niina Kinnunen

puh. 044 777 3380

TEKNISET PALVELUT	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	82	79,5	78,5	81,5	80,5
Henkilöstömenot, €/asukas	491,82	502,09	526,89	526,25	582,23
Toimintakulut, €/asukas	1 563,30	1642,66	1570,16	1504,27	1726,18
Toimintakate, €/asukas	-156,14	-120,80	-212,93	-45,94	-54,92

Hallinto	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	5	5	5	5	5
Henkilöstömenot, €/asukas	28,72	45,96	52,18	37,79	44,54
Toimintakulut, €/asukas	54,19	74,59	78,14	67,56	101,35
Toimintakate, €/asukas	-41,13	-60,28	-68,70	-60,07	-73,27
Lautakunnan kokoukset, kpl	13	12	14	12	11

KUNNALLISTEKNIikka/YMPÄRISTÖTEKNIikka

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Kunnallistekniikka						
TOIMINTATUOTOT	694 956,99	800 600,00	800 600,00	764 648,72	95,51	35 951,28
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	54 134,68	39 242,00	39 242,00	48 812,92	124,39	-9 570,92
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 866 655,92	-1 868 124,22	-2 064 224,22	-2 133 738,01	103,37	69 513,79
TOIMINTAKATE	-1 117 564,25	-1 028 282,22	-1 224 382,22	-1 320 276,37	107,83	95 894,15
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-602 969,93	-586 392,00	-586 392,00	-640 363,09	109,20	53 971,09
TILIKAUDEN TULOS	-1 720 534,18	-1 614 674,22	-1 810 774,22	-1 960 639,46	108,28	149 865,24
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 768 875,43	-1 614 674,22	-1 810 774,22	-1 960 639,46	108,28	149 865,24

Tehtävä:

Ympäristötekniikan tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää turvallinen ja viihtyisä toimintaympäristö, toimiva ja turvallinen tieverkko, sekä ylläpitää tarpeen mukaiset ulkoliikuntapaikat. Ympäristötekniikka tuottaa kunnan tarvitsemat konekeskuspalvelut. Ympäristötekniikan yksikköön sisältyy mittaustoimi, liikuntapaikat, yleiset alueet, metsätilat, yksityistiet, kaavatiet ja puutarha.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltaen samalla unelmoita, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Yksityisteiden hoito- ja kunnossapito	Talvikunnossapidon hoitourakan (2023-2028) kilpailutus	Kilpailutus ja palvelusopimus on tehty	<i>Kilpailutus tehtiin ja tarjous hylättiin liian kalliina.</i>
Kaavateiden talvikunnossapito	Talvikunnossapidon hoitourakan (2023-2028) kilpailutus		<i>Kilpailutus ja palvelusopimus on tehty.</i>
	Tiekuntien kanssa tehdään sopimukset kunnossapidosta	Sopimukset (kpl)	<i>Tiekunnille maksetaan aurasavustusta.</i>
Kylpylän paikoitusalueen parantaminen	Kylpylän paikoitusalueetta laajennetaan ja järjestetään henkilöstölle auto-paikat. Varmistetaan pelastustien toimivuus.	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on toteutunut.</i>
Jätänpuistoon uimalaituri	Laiturin rakennustyöt aloitetaan.	Hanke on toteutettu ja avustus haettu	<i>Hanke on toteutunut ja avustus on haettu.</i>
Kiannanniemen vene-laituri	Laiturin rakennustyöt aloitetaan	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on toteutunut.</i>
Myllypuronkujan rakentaminen	Asemakaavan mukainen katualue kunnan omistukseen. Kadun rakentaminen.	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on toteutunut.</i>
Valkeisenkadun peruskorjaus	Kadun peruskorjaus	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on toteutunut.</i>
Lahnatien peruskorjaus	Kadun peruskorjaus	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on toteutunut.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, "luova hulluus" sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettuuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Purasjoki-Salpalinja rakenteiden osittainen uusiminen ja kunnostaminen	Hankkeen toteuttamiseksi on haettu rahoitusta. Toimenpiteet tehdään kesän 2023 aikana.	Hanke on toteutunut	<i>Hanke on aloitettu. Toimenpiteitä jatketaan vielä kesän 2024 aikana.</i>

Kirkonkylän entisen koulualueen maisemointi on valmis	Alatalon alue on maisemoitu ja istutukset. Ulkokuntoiluvälineiden asennustyöt.	Hanke on toteutunut	<i>Hankkeen toimenpiteet ovat vielä kesken.</i>
---	--	---------------------	---

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kunnan metsäomaisuuden hoito	Metsäsuunnitelman laadittaminen	Suunnitelma tehty ja otettu käyttöön	<i>Suunnitelman lopullinen hyväksyminen ja käyttöönotto siirtynyt vuodelle 2024.</i>
Puistojen ja istutuksien hoito	Puistoalueet hoidetaan	Nurmikonhoitoalueet (ha)	<i>Nurmikkoalueet on hoidettu suunnitellusti.</i>
	Kesäkukkakasvatukset ja istutukset tehdään omana työnä	Istutusalueet (kpl)	<i>Kesäkukkien istutus ja kasvatustoteutus.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Yhteishankkeiden tukeminen	Juntusrannan leikkipuiston rakentamiseen osallistuminen	Hanke toteutettu yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa	<i>Käytännön toteutus siirtyi vuodelle 2024.</i>
	Ala-Vuokin uimarannan rakenteiden kunnostaminen	Materiaalihankintoihin on osallistuttu	<i>Toteutui.</i>
Yksityisteiden kesäkunnossapidon avustaminen	Avustuksen hakuaika järjestetään ja siitä tiedotetaan kuntalaisille.	Hakemukset (kpl)	<i>Hakemuksia saapui 121 kpl.</i>
Yksityisteiden talvikunnossapidon avustaminen	Avustus on haettavissa keväällä	Hakemukset (kpl)	<i>Keväällä avustuksia maksuun 118 kpl ja syksyllä 181 kpl</i>
Haja-asutusalueiden hiihtolatujen kunnossapidon avustaminen	Tehdään kunnossapidosta sopimus ja sen mukaisesti maksetaan avustus	Sopimukset (kpl) Tavoite 9 kpl	<i>Sopimuksia tehty 6 kpl.</i>
Muistomerkkien ja alueiden kunnossapito	Tehdään yhdistyksen tai yksityisen henkilön kanssa sopimus muistomerkkialueen kunnossapidosta	Sopimukset (kpl) Tavoite 3 kpl	<i>Tehty yksi sopimus.</i>
Katujen peruskorjaukset	Järjestetään asukastilaisuus ennen töiden aloittamista	Tilaisuudet on pidetty	<i>Lahnatie 12.5.2023 Valkeisenkatu 10. ja 17.5.2023</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi

Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Keveyden liikenteen olosuhteiden parantaminen	Emäjoen keveyden liikenteen sillan ja väyläyhteyksien rakentaminen	Hanke on toteutettu	<i>Hanke on pääosin toteutettu. Keväällä 2024 tehdään vielä viimeistelytöitä.</i>
Ruukinkankaan koulun piha-alueen 2.vaihe	Piha-alueen rakentaminen suunnitelmien mukaan	Hanke on toteutunut	<i>Kilpailutuksessa ei tullut yhtään tarjousta. Toimenpiteitä aloitettiin</i>

			<i>rahoituksen turvaamiseksi. Hanke kilpailutetaan uudelleen keväällä 2024.</i>
--	--	--	---

Keskeiset muutokset, toiminta

Haja-asutusalueen latujen talvihoitoa tuetaan avustuksin. Käyttäjätarpeen mukainen latuverkon talvihoito tehdään yhteistyössä kylillä toimivien yhteistyökumppaneiden kanssa. Tarveharkinta selvitetään vuosittain käyttäjämäärien mukaan.

Kunnan liikuntaolosuhteiden kehittämistyötä jatketaan myöhemmin valmistuvan liikuntaolosuhteselvityksen pohjalta.

Yksityisteiden talvihoitourakka kilpailutettiin keväällä. Tarjottu urakkahinta ylitti talousarviovarauksen, joten kunnanhallitus teki päätöksen, että urakoitsijaa ei valita. Jatkossa kunta myöntää avustusta yksityisteiden talvihoitoon valtuuston päätöksen mukaisesti.

Talousarviossa oli varaus 80 000 € yksityisteiden perusparannushankkeiden avustamiseen (sisältää rumpurahan 10 000–15 000€). Aurasavustuksiin oli varattu 80 000 €. Loppuvuodesta tehtiin talousarviomuutos, jonka mukaisesti aurasavustuksien määrärahavarausta korotettiin.

Yksityisteiden perusparannushankkeisiin ja selvityksiin on myönnetty avustusta seuraaviin kohteisiin: Alanteentie, Hirviahontie, Hulkonniementie, Koivurannantie, Latvalantie, Sopalantie, Tervolantie, Vaatojärventie ja Vuokinniementie.

Vastuuhenkilö:

Tekninen johtaja Niina Kinnunen

puh. 044 777 3380

YMPÄRISTÖTEKNIikka	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	7	6	6	6	6
Henkilöstömenot, €/asukas	64,74	56,71	67,70	81,28	88,01
Toimintakulut, €/asukas	248,66	262,96	253,48	258,56	297,55
Toimintakate, €/asukas	-157,62	-95,93	-151,76	-142,32	-184,11

Muut mittarit	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Kunnossapidettävät yks.tiet, km kevät- ja syyslanaus	640	520	520 480	640	527/ 417 /149
Kunnossapidettävät kaavatiet, km	60	60	60	60	60
Kunnossapidettävät klv, km	25	25	25	25	25
Puistot ja puistometsät, ha	260	260	260	260	260
Maa- ja metsätilat, ha	2566	2566	2566	2566	2566

Ulkoliikuntapaikat	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Hiihtolatuja taajamassa, km	70	70	70	70	70
Hiihtolatuja sivukylissä, km	92	103	90	100	100
Pururatoja, km	20	20	20	20	20
* Pallokentät, kpl	5*	5	5	5	5
Luonnonnurmikentät, kpl	1	1	1	0	1
Tekonurmikentät, kpl	2	2	2	3	2
Tenniskentät, kpl	4	4	4	4	4
Luistelalueita, kpl	4	4	4	4	4
Frisbeegolf-rata, kpl	2	2	2	2	2

* Pallokentät: Kirkkopuiston tekonurmikenttä (kumirouhe) / jalkapallo, Pitämä hiekkatekonurmi / pesäpallo, Ruukin urheilukenttä tekonurmi, joka on tulossa / jalkapallo ja yleisurheilun heittolajit, ammattikoulun hiekkakenttä, kirkonkylän koulun hiekkakenttä

TILAPALVELUT
Kohderahoitteinen

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Tilapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	5 868 841,29	7 092 742,00	7 092 742,00	7 624 971,26	107,50	-532 229,26
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	19 007,35	40 743,00	40 743,00	66 235,05	162,57	-25 492,05
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 565 264,60	-5 226 677,50	-5 525 996,70	-5 858 932,55	106,02	332 935,85
TOIMINTAKATE	1 322 584,04	1 906 807,50	1 607 488,30	1 832 273,76	113,98	-224 785,46
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 182 069,42	-2 977 542,00	-2 977 542,00	-3 569 590,95	119,88	592 048,95
TILIKAUDEN TULOS	-859 485,38	-1 070 734,50	-1 370 053,70	-1 737 317,19	126,81	367 263,49
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-983 135,24	-1 070 734,50	-1 370 053,70	-1 737 317,19	126,81	367 263,49

Tehtävä:

Tilapalvelut palveluyksikön tehtävänä on kunnan omistaman rakennuskannan ylläpito kohtuullisin kustannuksin siten, että tilat ovat käyttökelpoisia ja niiden arvo säilyy.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoita, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Edistetään olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytyksiä.	Muutetaan toimitiloja yritysten tarpeiden mukaan.	Uudet/ muutetut yritystilasopimukset	14 kappaletta
Turvalliset ja terveelliset työympäristöt	Korjataan/huolletaan oikea-aikaisesti olemassa olevia tiloja ja kiinteistöjä	Työtapaturmien ja sairaspöissaolojen väheneminen	Kiinteistöjä korjattu/huollettu olemassa olevilla määrärahoilla tarpeen mukaan.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Elinvoimaa tukevat, tuottavat investoinnit.	Toimivat ja oikein mitoitettut toimitilainvestoinnit.	Käyttäjätyytyväisyys Käyttökustannukset	Olemassa olevia tiloja muutettu/remontoitu, jolloin mahdollistettu yritysten toimintaa. Tilojen käyttökustannukset talousarvion mukaiset.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kunta tekee aktiivista työvoimapolitiikkaa.	Järjestetään sopivia työtilaisuuksia palkkatuen- ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille.	Työjakson onnistuminen	Mahdollistettu palkkatukikelpoisten, velvoitettyöllistettävien sekä oppisopimus koulutuksia tarpeen mukaan ja määrärahojen puitteissa.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma

Henkilöstö on hyvinvoin- vaa, osaavaa ja moti- voitunutta.	Täydennyskoulutus. Kehityskeskustelut. Virkistyspäivä	Koulutuspäivät Kaikki osallistuu Kaikki osallistuu	<i>Koulutusta suoritettu tar- peen mukaan. Kehityskes- kustelut suoritettu vuoden aikana kaikkien kanssa. Virkistyspäivän osallistuja- määrä kiitettävällä tasolla.</i>
--	---	--	---

Keskeiset muutokset, toiminta

Toiminta

Palvelutuotannossa olevia kiinteistöjä on peruskorjattu talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Rakennuksien peruskorjaamisessa on huomioitu energiatalouden ja sisäilman parantamismahdollisuudet. Kiinteistöautomaatiikan piiriin suunnitellut kiinteistöt on liitetty keskitetyn etävalvonnan piiriin. Kiinteistöhuollon tavoitteena on ollut toimivat ja turvalliset rakennukset. Kunnan palvelutuotannolle tarpeettomat rakennukset on myyty tai purettu.

Vuoden 2023 aikana purettiin Suomussalmen Ruukinkankaan alueen vanha koulurakennus osoitteesta Ruukinkatu 5, 89600 Suomussalmi, Paasikadun entiset opettajien rivitalot osoitteessa Paasikatu 1, 89600 Suomussalmi, Terveyskeskuksen alueen kerrostalo osoitteessa Kiannonkatu 37, 89600 Suomussalmi sekä vanha omakotitalo osoitteessa Kiannonkatu 39, 89600 Suomussalmi.

Eläköitymistä takia täytettiin 2023 vuoden aikana rakennusmies/kirvesmiehen työtehtävä. Metalliputkimiehen työtehtävää ei saatu vuoden aikana täytettyä.

Tilapalveluiden osalta on mietitty yhtiöittämistä. Yhtiöittämisen laajuus kiinteistöjen osalta on vielä epäselvä missä laajuudessa yhtiöittämistä olisi tarkoitus toteuttaa. Yhtiöittämisselvitys laaditaan valmiiksi vuoden 2024 aikana. Selvitystyön tekemiseen varattu määrärahaa 20 000 €.

Kiinteistöjen automaatiojärjestelmiä on päivitetty tarpeen mukaan. Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratalojen kiinteistöjen huolto on tilapalveluiden hoidossa. Vuokratalot ostavat kiinteistöjenhoitopalvelut ns. omakustannushintaan.

Terveysaseman investointi ei toteutunut. Hyvinvointialue ilmoitti, ettei kyseistä investointia toteuteta budjetin takia. Toteutuneet kustannukset 97 743 € ovat vuosien 2022 ja 2023 aikana syntyneitä investointia valmistelevia suunnittelu-, kaavoitus- ja maaperätutkimuskustannuksia. Kaavoitusta koskevat kustannukset on siirretty yleisen suunnitteluun. Loput kustannukset on siirretty tilapalveluiden terveysaseman kohteen käyttötalouden puolelle.

Paloaseman investointi ei toteutunut. Hyvinvointialue ilmoitti, ettei kyseistä investointia toteuteta budjetin takia. Toteutuneet kustannukset 77 709 € ovat vuoden 2022 aikana syntyneitä investointia valmistelevia suunnittelu- ja remonttikustannuksia. Kustannukset on siirretty teknisten palvelujen hallinnon kuluiksi käyttötalouden puolelle.

Vastuhenkilö:

Kiinteistöpäällikkö Niko Vesterlund

puh. 044 777 3373

TILAPALVELUT	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	24,5	24	22	23	20
Henkilöstömenot, €/asukas	159,15	147,01	133,96	141,69	158,54
Toimintakulut, €/asukas	726,28	726,39	619,96	723,41	817,03
Toimintakate, €/asukas	+166,31	161,71	-179,60	+263,91	+255,51

Kunnossapidettävät kerrosalat, m ²	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Koulurakennukset	16 071	16 071	16 071	14 045	14 045
Hallintorakennukset	11 219	11 219	11 219	11 106	11 106
Laitosrakennukset	18 542	18 542	18 542	18 542	18 542
Teollisuusrakennukset	39 198	38 866	38 866	38 866	38 866
Vapaa-ajan rakennukset	11 831	12 547	12 597	12 547	12 547

Muut rakennukset	22 653	18 419	18 267	18 419	18 419
Asuinrakennukset	11 001	11 001	11 001	11 001	7 881

Koulurakennukset: Ei muutoksia

Hallintorakennukset: Ei muutoksia

Vapaa-ajan rakennukset: Ei muutoksia

Muut rakennukset: Ämmän Kamari purku vuonna 2024

Asuinrakennukset: Paasikatu 1 rivitalot, Lääkäritalo 1 omakotitalo, Kiannonkatu 37 kerrostalo vähennetty kokonaisneliömääristä.

Teollisuusrakennukset: Ei muutoksia

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Kohderahoitteinen

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Ruoka- ja siivouspalvelut						
TOIMINTATUOTOT	3 191 514,64	3 002 860,00	3 002 860,00	3 146 275,89	104,78	-143 415,89
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 213 532,58	-2 924 655,09	-2 934 508,19	-3 342 896,27	113,92	408 388,08
TOIMINTAKATE	-22 017,94	78 204,91	68 351,81	-196 620,38	-287,66	264 972,19
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 707,88			-16 691,16		16 691,16
TILIKAUDEN TULOS	-28 725,82	78 204,91	68 351,81	-213 311,54	-312,08	281 663,35
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-119 628,24	78 204,91	68 351,81	-213 311,54	-312,08	281 663,35

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Ruokapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	1 859 167,80	1 678 050,00	1 678 050,00	1 763 260,03	105,08	-85 210,03
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 863 813,51	-1 696 963,27	-1 701 889,81	-1 918 745,99	112,74	216 856,18
TOIMINTAKATE	-4 645,71	-18 913,27	-23 839,81	-155 485,96	652,21	131 646,15
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-732,02			-8 784,24		8 784,24
TILIKAUDEN TULOS	-5 377,73	-18 913,27	-23 839,81	-164 270,20	689,06	140 430,39
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-57 010,60	-18 913,27	-23 839,81	-164 270,20	689,06	140 430,39

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Siivouspalvelut						
TOIMINTATUOTOT	1 332 346,84	1 324 810,00	1 324 810,00	1 383 015,86	104,39	-58 205,86
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 349 719,07	-1 227 691,82	-1 232 618,37	-1 424 150,28	115,54	191 531,91
TOIMINTAKATE	-17 372,23	97 118,18	92 191,63	-41 134,42	-44,62	133 326,05
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 975,86			-7 906,92		7 906,92
TILIKAUDEN TULOS	-23 348,09	97 118,18	92 191,63	-49 041,34	-53,20	141 232,97
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-62 617,64	97 118,18	92 191,63	-49 041,34	-53,20	141 232,97

Tehtävä:

Ruoka- ja siivouspalveluilla on tavoitteena tuottaa suositusten mukaisia ja sopimuksiin perustuvia palveluja asiakkaille.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
InHouse -yhtiö	Liitytään InHouse -yhtiöön. Aterioiden ja puhtaanapalveluiden tuottaminen kunnalle ja hyvinvointialueelle	Sama ateriatuotanto jatkuu, uuden keskuskeittiön toiminnan turvaaminen, työntekijämäärä pysyy samana	Inhouse yhtiö: - ei toteutunut, erillisellä sopimuksella jatkettiin ateriatuotantoa Soten asiakkaille v. 2023. Työntekijät -määräaikaisten ts. jatkettiin samalle ajalle

Tuotannonohjausjärjestelmä Jamixin käyttö samassa laajuudessa jatkuu sekä Jamix-Menun käyttöönotto	Jamix-Menu ohjelman tuotantoon ottaminen	Työntekijät kouluttavat uusien ohjelmien käyttöön	<i>JamixMenu ruokalistanjulkaisupalvelu otettu käyttöön</i>
Omavalvonta ohjelma Chefsteinin mobiilikäyttö	Kaikille työntekijöille mahdollisuus käyttää mobiilisovellus ohjelmaa	Ruokapalvelun työntekijämäärän mukainen laitemäärä	<i>Omavalvonta-Chefstein ohjelman käytön helpottamiseksi hankittu tabletti</i>
Menot ja tulot ovat tasapainossa	Käytetään kilpailutettuja sopimustuotteita	Kustannukset	<i>Mukana yhteishankinta sopimuksissa, käytetään kilpailutettuja tuotteita</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti

Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintämme. Lisäämme tunnettuttamme nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Uudet työntekijät eläkkeelle jäävien tilalle	Rekrytoinnissa mainostettava Suomussalmen kunnan vahvuuksia ja mahdollisuuksia	Jokaisen eläkkeelle jäävän tilalle saadaan osaava työntekijä	<i>Ei toteutunut -määräaikaisten työsopimuksia jatkettu</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus

Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Oppisopimuskoulutus	tarjoamme oppisopimuspaikkoja ateria- ja puhtauspalveluissa	oppisopimus suoritetaan loppuun kunnassa	<i>Toteutunut - 2 oppisopimus opiskelija v. 2023 - 1 sopimus päättynyt 31.12.</i>
Henkilökunnan koulutus	Ajankohtaisiin koulutuksiin osallistumien	1 pv / hlö	<i>Toteutunut</i>
Uudet koneet ja laitteet	Hankinnoissa otetaan huomioon innovatiiviset ratkaisut	laitteita ja koneita hankittaessa huomioidaan uusinta teknologiaa / ohjelmoitavat koneet / robotiikka	<i>Toteutunut kone- ja laite hankinnoissa - älytaulu - robotti-imuri</i>
Lähiruoka	Paikallistuotteiden käyttö	Oikeanlainen hankintojen kilpailutus	<i>Käytetään mahdollisuuksien mukaan</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys

Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Huomioidaan monikulttuurisuus	Eettiset ruokavaliot huomioidaan	Tarjolla kaikissa ruokaa tarjoavissa toimipisteissä	<i>Toteutunut</i>
Puhtaat ja terveelliset tilat	Puhtauspalveluissa ympäristöystävälliset ja turvalliset puhdistusaineet	Asiakkaiden palaute	<i>Huomioitu: Hankinnoissa ympäristöystävällisyys Asiakkaiden palautteet huomioidaan siivous- ja puhdistusainevalinnoissa</i>
Tähderuoan hyödyntäminen	Tähderuoan antaminen nuorisotiloihin	Nuorten työpaja ja muut kunnan nuorten tilat	<i>Toteutunut Nuorten työpaja hakee</i>
Tähderuoka	Tähderuoan määrän vähentäminen	Bio-vaaka	<i>Tähderuoan määrän tarkkailu. Bio-vaakaa ei hankittu</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmissä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Virkistyspäivä	Irrottaudumme päivän ajaksi virkistäytymällä yhdessä	Kaikki osallistuvat	<i>Toteutunut</i>
Tuotamme palvelut asiakaslähtöisesti	Huomioimme eri asiakasryhmät ja vieraat	Asiakaspalaute hyvä, palvelusopimukset kaikkien kanssa	<i>v. 2023 tehdessä Perusopetuksen oppilaskyselyssä 4-9lk. Palaute hyvä 3 (asteikko 1-4)</i>
Ensiapuvalmius	Ea1 kurssit	Henkilökunnasta vuosittain osa suorittaa Ea1 koulutuksen	<i>5 työntekijää suorittanut EA1-v. 2023</i>

Keskeiset muutokset, toiminta

InHouse yhtiö ei toteutunut vuoden 2023 alusta. HVA ilmoitti kilpailuttavansa koko oman ATPU- palvelunsa sekä myös halukkaiden kuntien ATPU- palvelut. Kilpailutuksen tavoite oli saada Kainuuseen yksi toimija tuottamaan nämä palvelut. Todettiin, että Ateria- ja puhtaanapito palveluita tuotetaan HVA:lle väliaikaisella sopimuksella 31.8.2023 saakka. ATPU-henkilöstölle pidettiin yhteinen infotilaisuus Ruukinkankaan koululla 1.3.2023. Suomussalmella päätettiin, että kunta ei lähde mukaan yhteiseen kilpailutukseen.

HVA:n oman kilpailutuksen tilannetta seurattiin ja henkilöstölle tiedotettiin sen etenemisestä. Lokakuussa kuntaan tuli tieto HVA:n ateria- ja siivouspalveluiden tuottaminen loppuu 31.12.2023. Myöhemmin tiedotettiin, että tuotantoa pitää jatkaa 31.1.2024 saakka.

Samalla jatkettiin määräaikaisten työntekijöiden sopimuksia, useaan kertaan niin kauan, kunnes kirjallinen päätös saadaan. Eläkkeelle jääneiden 3 työntekijän (ruokapalveluesimies, ruokapalveluvastaava ja siivouspalveluesimies) tilalle ei palkattu työntekijöitä, vaan ne täytettiin määräaikaisilla työntekijöillä. Siivouspalveluissa aloitti oppisopimuksella toimitilahuoltaja. Ruokapalveluissa oppisopimuksella ollut kokki valmistui 12/2023. Siivouspalvelusopimuksissa otettiin käyttöön 1-optiovuosi. (2 erillistä toimijaa).

Keittiöistä tarpeettomaksi jäänyttä kalustoa ja astioita huutokaupattiin Huutokaupat-sivuston kautta.

Loppuvuodesta mietittiin ruoka- ja siivouspalveluiden sekä tilapalveluiden yhtiöittämistä. Päätettiin hankkia kilpailutuksen kautta yhtiöselvityksen tekoon ulkopuolinen yhtiö (KPMG).

Henkilöstön kanssa käytiin kehityskeskustelut sekä tehtiin samalla henkilökohtaisen työnsuorituksen arviointi. Koko henkilöstö osallistui Pelastuslaitoksen järjestämään Alkusammutus-koulutuksen sekä Ruukinkankaan koulun atpu -henkilöstö turvallisuuskävelyyn koululla ja keskuskeittiöllä.

Jatkettiin yhdessä muiden Kainuun kuntien ATPU-henkilöstön kanssa Valmiussuunnitelman läpikäyntiä ja päivittämistä sekä Lasten ja Nuorten ravitsemustyöryhmätyötä.

Perusopetuksen oppilaskyselyyn (2023 4–9 luokat) saatiin osio, jossa oppilailta kysyttiin mm. kouluruoasta, välipaloista ja asiakaspalvelusta. Palaute kyselystä eli 3 (asteikko 1–4).

Aterian keskihinta		Siivouksen hinta €/m ²	
2023	4,99	2023	2,53
2022	4,69	2022	2,40
2021	4,79	2021	1,95
2020	4,13	2020	2,03
2019	3,77	2019	2,29
2018	3,80	2018	2,10
2017	3,80	2017	2,08
2016	4,16	2016	2,24

Vastuhenkilö:

Ruokapalvelupäällikkö Merja Heikkinen   puh. 044 571 0254

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	38	31	39	39	39
Henkilöstömenot, €/asukas	216,84	229,61	244,44	226,80	255,01
Toimintakulut, €/asukas	405,23	411,77	434,30	404,79	466,16
Toimintakate, €/asukas	-9,01	+25,91	+0,90	+10,82	-27,41

Muita mittareita	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Valmistetut ateriat, kpl (kunta)	280 500	240 354	266902	230000	207863
Valmistetut ateriat, kpl (sote)	160 800	163 708	154377	153000	126805
Siivottava pinta-ala, m ²	51 120	54 809	51 100	49 000	46887

RAKENNUSVALVONTA

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Rakennusvalvonta						
TOIMINTATUOTOT	68 009,24	90 000,00	90 000,00	62 278,42	69,20	27 721,58
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-210 835,88	-207 050,14	-207 050,14	-197 064,71	95,18	-9 985,43
TOIMINTAKATE	-142 826,64	-117 050,14	-117 050,14	-134 786,29	115,15	17 736,15
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-142 826,64	-117 050,14	-117 050,14	-134 786,29	115,15	17 736,15
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-148 590,13	-117 050,14	-117 050,14	-134 786,29	115,15	17 736,15

Tehtävä:

Lakisääteiset viranomaistehtävät. Hyvän rakentamistavan edistäminen ja asuinympäristön parantaminen.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltaen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Kaikki lupahakemukset ja päätökset sähköisesti	Ajantasaiset ohjelmistot	Lupatilasto, hakemusten määrä	<i>Kaikki lupapäätökset tehty sähköisesti. Paperihakemuksia 4 kpl.</i>
Päätösten käsittelyaika 2–3 viikkoa	Lupapisteessä jatkuva hakemuksien seuranta, lupasihteeri, viranhaltija	Hakemukset kpl / aika	<i>Rakennusluvat 79 kpl Toimenpideluvat 52 kpl Ilmoitukset 5 kpl Purkamislupa 5 kpl Käsittelyaika lyhimmillään samana päivänä ja pisimmillään 24 päivää (hakemus jätetty kesäloman aikana). Keskimääräinen käsittelyaika 1–13 päivää. Ajat on laskettu siitä, kun päätöksenteon kannalta kaikki tarvittavat liitteet toimitettu.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Identiteetti			
Arvostamme osaamistamme ja vahvuksiamme terveellä itsetunnolla. Omaleimainen kulttuurimme, ”luova hulluus” sekä ylpeys omasta kotiseudusta ovat osana tekemistämme ja viestintäämme. Lisäämme tunnettua meitä nostamalla esiin Suomussalmen arvokkaita mahdollisuuksia ja tuemme uusien tulijoiden osallisuutta ja sitoutumista yhteisössä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Hyvä asiantuntemus	Käydään tarpeellisissa koulutuksissa, ELY, RTY	Koulutusten määrä	<i>Koulutuksiin osallistuminen 9 kpl</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Ajantasaiset kaavat	Uusitaan kaavoja ja tarvittaessa kaavoja lisätään	Kaavoituspäätökset, kpl	<i>Toteutuneet: Kurimo, lämpölaitoksen alue Ämmänsaari, terveysseman alue</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Lakisääteiset tehtävät	Käsitellään lupahakemukset sähköisesti, tehdään tarvittavat katselukset	Katselmuksien määrä, kpl	<i>Katselmuksia 287 kpl.</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Lakisääteiset tehtävät	Jatkuva valvonta	Suoritukset, määrä kpl	<i>2 kpl</i>

Keskeiset muutokset, toiminta

Lupahakemukset ja päätökset sähköisesti Lupapistein ja KuntaNetin kautta. Ennakkoneuvontaa ja ohjausta annetaan toimistotyönä yhtenä päivänä viikossa, maanantaisin, sekä sähköisten asiointipalveluiden kautta jatkuvasti (mm. Lupapiste, e-mail).

Kiinteistörekisteriselvitystyössä vuoden aikana tarkastuspyyntöjä on lähetetty noin 850 kiinteistölle. Tarkastuspyyntöihin jättää vastaamatta noin 10–15 %. Lupakynnyksen ylittäviä kehotuksia on jätetty 140 kiinteistölle. Verottajalle on ilmoitettu noin 800 rakennusta. Rakennukset eivät ole olleet kiinteistöveron piirissä tai rakennusten pinta-alatietoihin on tullut korjauksia.

Vastuuhenkilöt:

Rakennustarkastaja Asko Kinnunen puh. 044 777 3121Ku

Rakennusvalvonta	TP 2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Henkilöstömenot, €/asukas	11,80	12,13	17,39	19,47	20,54
Toimintakulut, €/asukas	17,77	18,52	28,63	28,65	27,48
Toimintakate, €/asukas	-8,55	-7,40	-19,39	-16,20	-18,79
Rakennus- ja toimenpideluvat, kpl	203	162	129	200	160
Poikkeamisluvat, kpl	16	20	12		3
Muut rakennustark. päätökset, kpl	25	12	8		24

YMPÄRISTÖNSUOJELU

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TAM 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Ympäristönsuojelu						
TOIMINTATUOTOT	28 647,30	80 000,00	80 000,00	70 002,08	87,50	9 997,92
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-88 199,62	-153 730,97	-153 730,97	-119 006,20	77,41	-34 724,77
TOIMINTAKATE	-59 552,32	-73 730,97	-73 730,97	-49 004,12	66,46	-24 726,85
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN TULOS	-59 552,32	-73 730,97	-73 730,97	-49 004,12	66,46	-24 726,85
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-62 110,76	-73 730,97	-73 730,97	-49 004,12	66,46	-24 726,85

Tehtävä:

Lakisääteiset viranomaistehtävät. Luonnon- ja ympäristönsuojelun edistäminen turvaamaan puhdas ja viihtyisä elinympäristö.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltamalla samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Uudistuvan lainsäädännön hallinta	Kouluttautuminen	Koulutuskerrat	5 kouluttautumista
Ympäristötietoisuuden kehittäminen	Tiedottaminen Lehtiartikkelit Opastus ja neuvonta	Julkaisujen määrä	Opastus ja neuvonta jatkuva. Julkaisut eivät ole toteutuneet.

PÄÄMÄÄRÄ: Elinvoimaisuus			
Panostamme yritystoiminnan, opiskelumahdollisuuksien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja hyödynnämme luontoa kestävästi siitä samalla huolehtien ja ympäristöasiat päätöksenteossa huomioiden. Tarjoamme monipuoliset palvelut sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön luonnon helmassa, harrastusmahdollisuuksien ympäröimänä – sujuvaa arkea ipanasta ikäihmiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Ympäristöä koskevan lainsäädännön täytäntöönpano	Lainsäätelyn mukaisten lupien ja ilmoitusten käsittely	Lupien ja ilmoitusten käsittelymäärät	Luvat käsitelty hyvän hallintolain mukaisesti ilman tarpeeton viivästystä.
Ympäristönvalvontasuunnitelman toteuttaminen	Valvontasuunnitelman mukainen toiminta	Valvontasuunnitelman toteutuminen	Valvontasuunnitelmaa ei ole toteutettu kokonaisuudessaan.

PÄÄMÄÄRÄ: Yhteisöllisyys			
Päivitämme kuntakuvaa yhdessä kuntalaisten kanssa digitalisaatiota hyödyntäen ja aktiivisten yhdistysten toimintaa tukien. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä luoden turvallista ja suvaitsevaa elinympäristöä toisiamme kuunnellen ja kunnioittaen – kaikki yhdessä.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Ympäristönsuojelumääräysten toteuttaminen	Ympäristönsuojelumääräysten lainvoimaiseksi saattaminen	Päätös lainvoimaisuudesta	Päätös lainvoimaisuudesta saatu. Ympäristönsuojelumääräykset lainvoimaiset.

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Ympäristöongelmien ratkaisu, lievittäminen ja ennaltaehkäisy	Päästöjen rajoittaminen ilman, maaperään ja vesistöihin	Analyysit Ympäristövahinkojen määrä	Ympäristövahinkojen määrä painottunut öljyvahinkoihin.
Kestävän kehityksen edistäminen	Vihreä siirtymisen tukeminen	Hiilineutraalisuus	Etenee valtakunnantason ohjauksen myötä.

Keskeiset muutokset, toiminta

Ympäristönsuojelumääräysten lainvoimaiseksi saattaminen ja niiden täytäntöönpano. Ympäristönvalvontasuunnitelman ja -ohjelman toteuttaminen.

Ympäristövalvonnan kuntayhteistyö käynnistetty. Sopimus kattaa Hyrynsalmen, Paltamon ja Ristijärven. Isäntäkuntana toimii Suomussalmi.

Vastuuhenkilöt:

Ympäristötarkastaja Jukka Korhonen puh. 0440 384 341

Ympäristövalvonta	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	1,5	1,5	1,5	2,5*	2,5
Henkilöstömenot, €/asukas	10,41	10,66	11,22	19,21	15,56
Toimintakulut, €/asukas	11,58	11,41	11,98	21,28	16,59
Toimintakate, €/asukas	-8,99	-7,78	-8,09	-10,20	-6,83
Ympäristöluvat, kpl	2	3	5		0
Maa-ainesluvat, kpl	2	5	8		4
Maisematyöluvat, kpl	9	12	8		13
Maa-aineslupien vakuuskäsittelyt	3	9	8		10
Öljyn jälkitorjuntapäätökset	1	4	7		4
Rekisteröinti-ilmoitukset	6				4
YSL:n 118 §:n mukaiset päätökset	2	4	6		8
Kotitarveottamispäätökset	1	1	2		1
Muut ympäristöviranomaispäätökset	4	2	4		4
Lausunnot					3
Poikkeamiset ympäristönsuojelumääräyksiin					2

(*Toinen ympäristötarkastaja, kuntien yhteistyö)

ERIYTETTY VESIHUOLTOLAITOS

Kohderahoitteinen

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Vesihuoltolaitos						
TOIMINTATUOTOT	1 159 685,56	1 180 500,00	1 180 500,00	1 138 806,20	96,47	41 693,80
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	17 641,87			24 559,05		-24 559,05
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-723 123,64	-728 002,62	-729 973,24	-841 530,54	115,28	111 557,30
TOIMINTAKATE	454 203,79	452 497,38	450 526,76	321 834,71	71,44	128 692,05
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-31 577,26			-94 759,24		94 759,24
VUOSIKATE	422 626,53	452 497,38	450 526,76	227 075,47	50,40	223 451,29
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-336 531,38	-248 063,00	-248 063,00	-261 815,42	105,54	13 752,42
TILIKAUDEN TULOS	86 095,15	204 434,38	202 463,76	-34 739,95	-17,16	237 203,71
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	66 135,59	204 434,38	202 463,76	-34 739,95	-17,16	237 203,71

sis. laskennallisen koron kunnalle jäännöspääomasta

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Vesilaitos						
TOIMINTATUOTOT	339 231,25	360 500,00	360 500,00	354 634,10	98,37	5 865,90
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	12 216,26			11 285,98		-11 285,98
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-268 172,42	-222 071,03	-223 056,34	-321 701,76	144,22	98 645,42
TOIMINTAKATE	83 275,09	138 428,97	137 443,66	44 218,32	32,17	93 225,34
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-15 788,63			-47 379,62		47 379,62
VUOSIKATE	67 486,46	138 428,97	137 443,66	-3 161,30	-2,30	140 604,96
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-96 552,17	-101 185,00	-101 185,00	-91 088,09	90,02	-10 096,91
TILIKAUDEN TULOS	-29 065,71	37 243,97	36 258,66	-94 249,39	-259,94	130 508,05
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-36 371,01	37 243,97	36 258,66	-94 249,39	-259,94	130 508,05

sis. laskennallisen koron kunnalle jäännöspääomasta

	TP 2022	TA 2023 Alkup	TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma TA:sta %	TA2023 - Toteuma €
Viemärlaitos						
TOIMINTATUOTOT	820 454,31	820 000,00	820 000,00	784 172,10	95,63	35 827,90
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	5 425,61			13 273,07		-13 273,07
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-454 951,22	-505 931,59	-506 916,90	-519 828,78	102,55	12 911,88
TOIMINTAKATE	370 928,70	314 068,41	313 083,10	277 616,39	88,67	35 466,71
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-15 788,63			-47 379,62		47 379,62
UUSIKATE	355 140,07	314 068,41	313 083,10	230 236,77	73,54	82 846,33
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-239 979,21	-146 878,00	-146 878,00	-170 727,33	116,24	23 849,33
TILIKAUDEN TULOS	115 160,86	167 190,41	166 205,10	59 509,44	35,80	106 695,66
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)						
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	102 506,60	167 190,41	166 205,10	59 509,44	35,80	106 695,66

sis. laskennallisen koron kunnalle jäännöspääomasta

Tehtävä:

Vesihuoltolaitoksen tehtävä on laadukkaan veden toimittaminen kuluttajille sekä jätevesien käsitteleminen viranomaisten asettamien vaatimusten mukaisesti.

PÄÄMÄÄRÄ: Uudistuminen			
Teemme suunnitelmallisia ja taloudellisesti kestäviä päätöksiä, uskaltuen samalla unelmoida, uudistua ja investoida rakentaen pohjaa tulevaisuudelle. Olemme vastuullinen ja hyvinvoivasta henkilöstöstä huolehtiva työnantaja ja tarkastelemme omia toimintatapojamme rohkeasti, digitalisaatiota hyödyntäen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Palvelutuotantoa uudistetaan asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti digitaalisuutta hyödyntämällä.	Yhteydenpitoa asiakkaisiin lisätään internetin välityksellä uudella laskutusohjelmalla. Tekstiviestillä tiedottaminen toiminnan häiriöistä. Vesimittareiden etäluenta.	Asiakastyytyväisyys Tiedonvälityksen nopeus Reaaliaikainen vesimäärämittaus ja laskutus. Tarkemmat vesimittarit lisäävät myytävää vesimäärää.	<i>Vesimittareita vaihdettu yhteensä 1673 kappaletta.</i> <i>Häiriöviestejä lähetetty tekstiviestillä päivää ennen suunniteltua korjausta sekä somen välityksellä.</i>
Menot ja tulot ovat tasapainossa sekä toimintavarmuus	Ennakoiva huolto Pumppaamoiden vuosi- huolto Verkostojen saneeraukset Jätevesipumppaamoiden saneeraukset Kaukovalvonta	Kustannukset Toimintavarmuus Vuotovesien määrä Vuotokorjaukset Häiriöttömyys, ylivuodot Nopea reagointi häiriötilanteisiin	<i>Verkostoa saneerattu Valkeisenkatu, Ratakatu ja Lahnatietä.</i> <i>Vuotovesien määrää 41 %.</i> <i>Laskuttamaton vesimäärä 28,7 %.</i> <i>E-valvomo päivitetty 4 G</i>

PÄÄMÄÄRÄ: Hyvinvointi			
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ympäröivä luontomme ja sen rytmisessä eläminen tarjoavat meille mahdollisuuden rauhoittumiseen, kiireestä irrottautumiseen ja hyvinvointiin keskittymiseen.			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Turvallinen	Terveys- ja turvallisuusvaatimukset täytetään, riskienhallinnan taso on korkea ja erityistilanteisiin on varauduttu.	Viranomaisten ja käyttötarkkailun verkostoveden näytteenotto	<i>Vesinäytetulokset täyttäneet talousvedelle asetetut laatuvaatimukset. Suoja-aitoja rakennettu Hietasärkän vedenottamolle ja alavesiasemalle.</i>
Ympäristöä säästävä	Vesistöjä ja pohjavesialueita käytetään kestävästi, veden- ja jätevedenkäsittely ei kuormita ympäristöä, eikä lisää ilmastonmuutosta kiihdyttäviä päästöjä.	Toimitaan annettujen otto- ja ympäristölupaehtojen mukaisesti	<i>Pitämän ja Juntusrannan puhdistamot toimineet annettujen ympäristölupaehto- jen mukaisesti. Hossan puhdistamon elokuun näytteestä ELY-keskukselta kirjallinen huomautus lupaehtojen</i>

	Tavoitteet on asetettu hiilineutraaliuden ja kiertotalouden suhteen.		ylityksestä. Pohjaveden otto lupaehtojen mukaisesti.
--	--	--	--

Keskeiset muutokset, toiminta

Vesihuoltolaitoksen toiminnan tarkoituksena on laadukkaan ja riittävän veden toimittaminen kuluttajille sekä jätevesien käsitteleminen lupaehtojen mukaisesti sekä taloudellisesti kannattavasti. Vesihuoltolaitos huolehtii tarvitsemiensa laitosten laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, huollosta ja ylläpidosta sekä toimintansa kehittämistä. Ennakoivat laitosten huollot ja verkostosaneeraukset suunnitellaan siten, että vesikatkoksia tulee vähän ja nekin ovat lyhyitä. Katkoksista tiedotetaan tekstiviestipalvelun sekä Suomussalmen kunnan nettisivuston välityksellä.

Suomussalmen kunnan vesihuoltoa kehitetään vesihuoltokehittämissuunnitelman 2023–2030 mukaisesti. Vesi-huoltolaitoksen toimintaa valvotaan valvontatutkimusohjelman mukaan.

Koronapandemian seurauksena tiettyjen materiaalien, tarvikkeiden ja palvelujen hintojen nousu on tasaantunut tai hidastunut, mutta hinnat eivät palaudu aiemmalle tasolle. Vesihuollossa merkittävin vaikutus on ollut kemikaalien hintojen nousu. Laitosten sähköautomaatio puolella komponenttien toimitusajat ovat edelleen pitkiä.

Uudistuvan jätevesidirektiivin toimeenpano kansallisessa lainsäädännössä voi tiukentaa merkittävästi jätevedenpuhdistukselle asetettuja lupavaatimuksia.

Vesilaitoksen kannalta huomioitavaa on talouksien vedenkulutuksen väheneminen ja sen seurauksena myynnin lasku.

Jätevesiverkostoa saneerattu Lahntie, Ratakatu, Valkeisenkatu yhteensä 1300 m sekä asennettu muovikaivoja betonikaivon sisään Karhunkierroksen ja Siikarannan alueella.

Pitämän puhdistamolle saneerattiin porrassvälppä jäteveden tulopuolen karkean partikkelin erotukseen.

Vesijohtoverkosta saneerattu 600 m Valkeisenkatu ja Lahntie.

Hietasärkän vedenottamon lähisuojavyöhykkeelle ja alavesiasemalle asennettu suoja-aidat.

Lisätty kaukovalvonnan toimintavarmuutta päivittämällä yhteysnopeudet 4 G verkkoon.

Etäluettavia vesimittareita vaihdettu 1673 kappaletta vesitoiminta-alueen käyttöpaikoille.

Rantakadun jätevedenpumppaamo saneerattiin putkistoineen, pumppuineen ja ohjauskeskus.

Vastuhenkilöt:

Vesihuoltopäällikkö Jukka Malinen puh. 044 567 3458

VESIHUOLTOLAITOS	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Henkilöstömäärä	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Henkilöstömenot, €/asukas	31,65	36,88	32,14	28,81	37,70
Toimintakulut, €/asukas	90,27	107,47	98,20	100,76	117,35
Toimintakate, €/asukas	+64,08	+53,54	+61,68	+62,62	+44,88

	TP2020	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Vesijohtoverkoston pituus, km	186	187	187	187	187
Pohjavedenottoamoita, kpl	12	12	12	12	12
Pumpattu vesimäärä, m ³	386 936	382 045	357 554	375 000	323 490
Laskutettu vesimäärä, m ³	278 927	316 707	257 401	275 000	251341
Viemäriverkoston pituus, km	116	116	116	116	116
Jäteveden puhdistamoja, kpl	3	3	3	3	3
Puhdistettu jätevesimäärä, m ³	656 124	538 582	467 044	550 000	431 826

Suomussalmen vesihuoltolaitos on kirjanpidossa eriytetty taseyksikkö.
Vesihuoltolaitoksen alijäämä -34739,95 euroa vuodelta 2023 sijoitetaan omaan pääomaan.

Tunnuslukuja:	2023	2022
Liikelyli- tai alijäämä/asukas	-4,84	11,69
Liikelylijäämä/poistot, %	-13,27	25,58

Korvaus jäännöspääomasta

Vuosi	2023	2022
Ed.tp:n jäännöspääoma	2 102 490,25	2 054 473,90
Korko (12 kk:n Eb 30.6. + 0,5 %)	4,507	1,537
Jäännöspo:n korko*	94 759,24	31 577,26

7.2. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Ulkoiset ja sisäiset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 167 730		5 167 730	5 486 726	-318 996	106
Maksutuotot	648 300	-50 000	598 300	664 290	-65 990	111
Tuet ja avustukset	1 297 057	-160 000	1 137 057	1 032 224	104 833	91
Muut toimintatuotot	7 402 892	25 000	7 427 892	8 232 332	-804 440	111
Valmistus omaan käyttöön	79 985	0	79 985	139 607	-59 622	175
Toimintamenot						
Henkilöstökulut	-15 137 429	-138 000	-15 275 429	-15 373 531	98 102	101
Palvelujen ostot	-9 401 998	-480 000	-9 881 998	-10 007 590	125 592	101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 771 330	-20 000	-3 791 330	-3 897 406	106 076	103
Avustukset muille	-753 103	-180 000	-933 103	-904 334	-28 769	97
Avustukset liikelaitoksille					0	
Muut toimintamenot	-3 891 343	-466 187	-4 357 530	-4 466 979	109 449	103
Toimintakate	-18 359 239	-1 469 187	-19 828 426	-19 094 659	-733 767	96
Verotulot	17 298 000	-113 000	17 185 000	17 289 124	-104 124	101
Valtionosuudet	7 252 000		7 252 000	7 492 482	-240 482	103
Rahoitustulot ja menot						
Korkotulot muilta	15 870		15 870	176 208	-160 338	1 110
Korkotulot liikelaitoksilta					0	
Muut rahoitustuotot muilta	306 020		306 020	755 573	-449 553	247
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta						
Korkomenot	-355 000		-355 000	-771 095	416 095	217
Muut rahoitusmenot	-246 100		-246 100	-208 028	-38 072	85
Vuosikate	5 911 551	-1 582 187	4 329 364	5 639 604	-1 310 240	130
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 337 127		-4 337 127	-4 592 949	255 822	106
Arvonalentumiset				-932 097		
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot						
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	1 574 424	-1 582 187	-7 763	114 557	-122 320	-1 476
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					0	
Rahastojen lisäys-					0	
Rahastojen vähennys +				461 029	-461 029	
Tilikauden ali- /ylijäämä	1 574 424	-1 582 187	-7 763	575 586	-583 349	-7 414

7.3. Investointiosan toteutumisvertailu

TALOUSARVION INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 1.1. - 31.12.2023					
	Ta-määräraha	TAM määräraha	Kustannukset	%	Poikkeama
Investoinnit					
Menot	8 821 000	5 414 000	3 756 555	69,39	1 657 445
Tulot	649 630	989 630	2 754 086	278,29	-1 764 456
NETTO	8 171 370	4 424 370	1 002 469	22,66	3 421 901
Talousarviomuutos KV 29.5. ja 13.11.2023					
Kohde					
Kiinteään omaisuuden hankinta	50 000	50 000	0		
Netto	50 000	50 000	0		50 000
Kunnanhallitus/Talonrakennus	1 000 000	1 000 000	647 003	64,70	352 997
Jaloniemitalon muutosten suunnittelu			1 378		
Kemet, rakennusautomaation päivittäminen			5 750		
Hossan polttoainejakeluasema			445 785		
Raatteen Portin remontti 2022			-22		
Raatteen Portin remontti 2023			12 546		
Mehin energiatehokkuushanke			97 725		
Kiantaman teoll.rak.laajennus			14 623		
Ent.Sumetekin hallin remontti			50 016		
Tulikiven saumakorjaukset			19 201		
Tulot yhteensä	0	0	0		0
Netto	1 000 000	1 000 000	647 003	64,70	352 997
Kunnanhallitus/Irtain omaisuus	10 000	10 000	14 006	140,06	-4 006
Tietohallinto	10 000	10 000			10 000
Verkkopalvelu-uudistus			14 006		-14 006
Tulot	0	0	0		
Netto	10 000	10 000	14 006	140,06	-4 006
Sivistyslautakunnan irtaimisto	180 000	180 000	188 480	104,71	-8 480
Lukiokoulutus, sähköiset yo-kirjoitukset	18 000	18 000	18 030		
Ruukinkankaan uuden koulun kalustaminen, lisähankinnat	45 000	45 000	48 604		
Pitämän päiväkodin kalustaminen	20 000	20 000	19 790		
Karhulanvaaran esitystekniikka oppimisympäristö	42 000	42 000	45 351		-3 351
Kuntosalin ja kylpylän kalusto, ulkokuntoiluvälineet	30 000	30 000	29 984		
Pikkubussi/monikäyttöpakettiauto, Työpaja	25 000	25 000	26 720		-1 720
Tulot	0	0	0		0
					0
Netto	180 000	180 000	188 480	104,71	-8 480
TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ (sis. vesihuoltolaitoksen) Menot	7 581 000	4 174 000	2 907 066	69,65	1 266 934
Tulot	649 630	989 630	2 754 086		-1 764 456
Netto	6 931 370	3 184 370	152 980	4,80	3 031 390
					0
Talonrakennus yhteensä, menot	4 580 000	1 440 000	582 794	40,47	857 206
Tulot	0	40 000	1 839 846		-1 799 846
Netto	4 580 000	1 400 000	-1 257 052	-89,79	2 657 052
					0
Kulut					0
Talonrakennus	4 520 000	1 380 000	556 867	40,35	823 134
Terveyskeskus, suunn./rak. (ei tot. Kust. siirretty käyttötal.)	2 500 000	50 000	-97 743		
Uuden koulun 2.vaihe, piha-alue	350 000	80 000	135 394		
Rakennusautomaation päivittäminen	60 000	60 000	24 522		
Jäähallin automaation päivittäminen			1 522		
Virastotalon julkisivun metalliovien ja -ikkunoiden uusiminen	100 000	100 000	280		
Virastotalon pyöräkatos ja piha-alueen kunnostus	50 000	50 000	0		
Kylpylän paikoitusalueen muutos	85 000	85 000	79 328		
Kiinteistöjen kattoremontit	120 000	120 000	5 910		

TALOUSARVION INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 1.1. - 31.12.2023					
	Ta-määräraha	TAM määräraha	Kustannukset	%	Poikkeama
Kiannonkatu 17 kattoremontti			100 661		
Jalonniemitalon katosten kattoremontti			21 906		
Lukitusten uusiminen	40 000	40 000	13 679		
Virastotalon lukitusten uusiminen			25 341		
Kemet, korjaus			55 335		
Jalonniemitalo, kuntosali	500 000	500 000	13 857		
Paloaseman kalustohalli (ei tot. Kust. Siirr.käyttötal.)	420 000	0	-77 709		
Ammattikoulun työhallin katon uusiminen	200 000	200 000			
Sumetekin kattoremontti			107 544		
Varikon ovien uusiminen, pintojen maalaus	30 000	30 000	49 594		
Jäähallin huoltorakennuksen pintaremontti	65 000	65 000	97 447		
Tulot		40 000	1 839 846		
Kemet, vakuutuskorvaus*			1 839 846		
<i>*Kemetin v. 2023 saapunut vakuutuskorvaus kohdistuu ed. vuosien kuluihin, vähentäen vuoden 2023 investointikustannuksia.</i>					
<i>Todelliset v. 2023 investointien nettokustannukset ovat 2.842.315 e ilman vak.korvausta</i>					
Koulun piha-alueen avustus		40 000			
Asuntojen kunnostus	60 000	60 000	25 928	43,21	34 072
Tykkiniementie 7			25 928		
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS yhteensä	2 163 000	1 896 000	1 639 479	86,47	256 521
Tulot	649 630	949 630	914 240		35 390
Netto	0	0	725 239		-725 239
Tulo: avustus Emäjoen silta	562 630	862 630	862 630		
Tulo: avustus Ympäristöreitti	43 000	43 000	34 400		
Salpalinja-Purasjokilinan ositt.uusiminen, avustustulot	30 000	30 000	0		
Avustus (OUMO-hanke)	14 000	14 000	1 210		
Kuntoportaajat, tulo (tot. v. 2022)			16 000		
Kaavateiden rakentaminen	1 687 000	1 600 000	1 493 493	93,34	106 507
Kaavateiden rakentaminen ja kunnostaminen	500 000	500 000			
Pienkohteet			2 329		
Hossanniementie			16 254		
Valkeisenkadun peruskorjaus			168 153		
Lahntien peruskorjaus			177 701		
Ympäristöreitti			153 726		
Myllypuronkujan rakentaminen			27 036		
Keyyen liikenteen väylä (sis. Penkit ja kuntoilul.)	110 000	110 000			
Silta Emäjoen yli, rakentaminen	1 077 000	990 000	948 295		
Tievalaistuksen rakentaminen	100 000	100 000	66 142	66,14	33 858
-peruskorjaukset ja täydennykset			66 142		
Puistot, torit, leikkikentät, menot	130 000	130 000	58 120	44,71	71 880
Tulot			0		
Netto			58 120		
Puistot, torit ja leikkikentät	80 000	80 000	27 588		
Salpalinja-Purasjokilinan ositt.uusiminen	30 000	30 000	30 532		
Muut puistokohteet ja leikkikentät	50 000	50 000			
Vesirakenteet	46 000	46 000	18 711	40,68	27 289
Tulot	14 000	14 000	1 210		
Netto	32 000	32 000	17 501		
Jätkänpuiston uimalaituri	28 000	28 000	7 261		
Muut puistokohteet ja leikkikentät	18 000	18 000	11 450		
Liikuntapaikat	200 000	20 000	3 013	15,06	16 987
Tulot	0	0	16 000		
Netto	200 000	20 000	-12 987		
Kulut	200 000	20 000	3 013	15,06	16 987
Liikuntapaikat			3 013		
Urheilukentän teknummi	200 000	20 000			
Tulot	14 000	14 000	17 210	122,93	-3 210
Salpalinja-Purasjokilinan ositt.uusiminen, avustustulot					
Avustus (OUMO-hanke)	14 000	14 000	1 210		
Kuntoportaajat, tulo (tot. v. 2022)			16 000		-16 000

TALOUSARVION INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 1.1. - 31.12.2023

	Ta-määräraha	TAM määräraha	Kustannukset	%	Poikkeama
IRTAIMISTO	205 000	205 000	225 887	110,19	-20 887
Keräävä ruohonleikkuri	10 000	10 000	10 887		
Latukone	195 000	195 000	215 000		
Tuotot	0	0	914 240		-914 240
ERIYTTY VESIHUOLTOLAITOS	633 000	633 000	458 906	72,50	174 094
Vesilaitos	313 000	313 000	203 509	65,02	109 491
Tonttiliittymät ja pienkohteet	20 000	20 000	23 863		
Verkostojen peruskorjaus	80 000	80 000	87 208		
Etäluettavat vesimittarit	135 000	135 000	24 573		
Joukkokylän runkovesijohdon siirto			8 550		
Vesilaitoksen e-valvomon päivitys	40 000	40 000	31 287		
Suoja-aitaus:Hietasärkän vo/ KK:n alavesiasema					
7720: Hietasärkän vo: 66 %, 7750/Kk:n alavesiasema: 34 %	38 000	38 000	28 029		
Tulot	0	0	0		
Nettomeno vesilaitos	313 000	313 000	203 509	65,02	109 491
Viemärlaitos	320 000	320 000	255 397	79,81	64 603
Tonttiliittymät ja pienkohteet	50 000	50 000	18 865		
Verkostojen saneeraus	100 000	100 000	117 356		
Hiekkapesuri	0	0			
Jätevesipumppaamon saneeraus	30 000	30 000	28 672		
Pitämän puhdistamon välppä	80 000	80 000	32 357		
Viemärlaitoksen e-valvomon päivitys	60 000	60 000	58 147		
Tulot:	0	0	0		0
Nettomeno	320 000	320 000	255 397	79,81	64 603
Investoinnit yhteensä	8 821 000	5 414 000	3 756 555	69,39	1 657 445
Investointitulot	649 630	989 630	2 754 086	278,29	-1 764 456
INVESTOINNIT NETTO	8 171 370	4 424 370	1 002 469	22,66	3 421 901

Emäjoen silta: kokonaiskulut 1 277 520 e, tulot n. 900 000, netto n. 377 520 e.

Kemet: kokonaiskulut 5 269 345 e, vahingonkorvaustulot 4 567 972 e, netto 701 373 e.

7.4. Rahoitusosan toteutumisvertailu

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	5 912	-1 583	4 329	5 640	1 311	30
Satunnaiset erät	0		0	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	0		0	-116	-116	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-8 821	4 397	-4 424	-1 917	2 507	-57
Rahoitusosuudet investointimenoihin	650	340	990	914	-76	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0		0	116	116	
Toiminta ja investoinnit, netto	-2 259	3 154	895	4 637	3 742	418
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys muille	0		0	0	0	
Antolainasaamisten lisäys liikelaitoksille			0			
Antolainasaamisten vähennykset	50		50	0	-50	0
Antolainasaamisten vähennys liikelaitoksilta			0			
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000	-2 300	5 700	4 000	-1 700	-30
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 760		-2 760	-2 894	-134	5
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	0	0	
Oman pääoman muutokset	0		0	-4	-4	0
Vaikutus maksuvalmiuteen				2 029	2 029	

7.5. Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutumisesta

Valtuuston hyväksymä sitovuustaso toimielin (tummennettu) ilman poistoja, sisältää sisäiset erät

2023	sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot					Netto			Poikkeama %
		Talousarvio	T.A:n muutokset	muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio	T.A:n muutokset	muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama	
KÄYTTÖTALOUSOSA															
1810 Keskusvaalilautakunta	N	17 000		17 000	17 854	-854	13 000		13 000	15 175	-2 175	4 000	2 679	1 321	33,04
1811 Tarkastuslautakunta	N	19 461		19 461	22 585	-3 124	0		0	0	0	19 461	22 585	-3 124	-16,05
1812 Kunnanvaltuusto	N	43 299		43 299	38 666	4 632	0		0	0	0	43 299	38 666	4 632	10,70
1813 Kunnanhallitus	N	4 869 726	474 070	5 343 796	4 962 588	381 208	671 407	0	671 407	645 301	26 106	4 672 388	4 317 287	355 102	7,60
18130 Kunnanhallitus	N	872 331	466 187	1 338 518	1 369 380	-30 862	3 000		3 000	16 437	-13 437	1 335 518	1 352 944	-17 426	-1,30
Luottamushenkilöhallinto	N	558 636	466 187	1 024 823	1 103 791	-78 968	0		0	7 876	-7 876	1 024 823	1 095 915	-71 092	-6,94
Elinvoimapaalvelut	N	881 099	1 577	882 676	775 074	107 603	24 700		24 700	49 099	-24 399	857 976	725 975	132 002	15,39
Työllisyyden hoitaminen *	N	1 429 904	1 577	1 431 481	1 273 899	157 581	427 707		427 707	357 612	70 095	1 003 773	916 287	87 486	8,72
Hallintopalvelut	N	1 686 391	4 729	1 691 120	1 544 234	146 886	216 000		216 000	222 154	-6 154	1 475 120	1 322 081	153 040	10,37
Keskushallinto	N	473 780	3 744	477 524	483 232	-5 708	0		0	6 438	-6 438	477 524	476 794	730	0,15
Henkilöstöpalvelut	N	189 959		189 959	157 477	32 482	25 000		25 000	37 304	-12 304	164 959	120 173	44 786	27,15
Talouspalvelut	N	182 280	985	183 265	105 034	78 231	0		0	0	0	183 265	105 034	78 231	42,69
Tietoliikennepalvelut	N	149 510		149 510	129 879	19 631	0		0	0	0	149 510	129 879	19 631	13,13
Tukipalvelut	N	499 420		499 420	482 830	16 590	0		0	568	-568	499 420	482 261	17 159	3,44
Pakolaisohjaus	N	191 443		191 443	185 783	5 660	191 000		191 000	177 843	13 157	443	7 940	-7 497	-1693,43
1818 Maakunnallinen yhteistoiminta	E	283 100		283 100	275 760	7 340	0		0	0	0	283 100	275 760	7 340	2,59
18400 Sivistyslautakunta	N	16 114 674	298 385	16 413 059	16 112 404	300 655	1 530 800	-185 000	1 345 800	1 746 789	-400 989	15 067 259	14 365 615	701 644	4,66
Sivistyspalvelut+projektivaraus	N	191 770	24 633	216 403	153 434	62 970	800	-160 000	-159 200	597	-159 797	375 603	152 837	222 766	59,31
Varhaiskasvatus	N	3 189 630		3 189 630	3 120 357	69 274	364 000	-50 000	314 000	307 853	6 147	2 875 630	2 812 503	63 127	2,20
Perusopetus	N	8 418 008	249 119	8 667 127	8 654 820	12 307	376 401	25 000	401 401	520 669	-119 268	8 265 726	8 134 150	131 575	1,59
Lukio-opetus	N	1 190 101		1 190 101	1 031 258	158 843	35 200		35 200	62 639	-27 439	1 154 901	968 619	186 282	16,13
Vapaa sivistystyö	N	677 346		677 346	623 619	53 727	183 449		183 449	232 964	-49 515	493 897	390 655	103 241	20,90
Kirjastopalvelut	N	490 788		490 788	483 473	7 315	11 000		11 000	7 355	3 645	479 788	476 118	3 670	0,76
Kainuun Musiikkiopisto	N	62 540		62 540	66 746	-4 206	800		800	434	366	61 740	66 312	-4 572	-7,40
Nuorisopalvelut	N	419 915		419 915	401 649	18 266	151 200		151 200	151 478	-278	268 715	250 171	18 544	6,90
Liikuntapalvelut	N	1 253 992	24 633	1 278 625	1 293 547	-14 922	337 100		337 100	368 433	-31 333	941 525	925 113	16 412	1,74
Kulttuuripalvelut	N	220 585		220 585	283 503	-62 918	70 850		70 850	94 367	-23 517	149 735	189 136	-39 401	-26,31
1850 Tekninen lautakunta**	N	10 879 941	507 735	11 387 676	12 378 452	-990 776	11 200 257		11 200 257	11 984 549	-784 292	187 419	393 903	-206 484	-110,17
Tekninen hallinto ja projektit	N	488 130	2 463	490 593	726 814	-236 221	54 070		54 070	201 325	-147 255	436 523	525 489	-88 966	-20,38
Kunnallistekniikka	N	1 879 697	196 100	2 075 797	2 133 738	-57 941	839 842		839 842	813 462	26 380	1 235 955	1 320 276	-84 321	-6,82
Tilapalvelut	N	5 226 678	299 319	5 525 997	5 858 933	-332 936	7 133 485		7 133 485	7 691 206	-557 721	-1 607 489	-1 832 274	224 785	-13,98
Ruoka- ja siivouspalvelut	N	2 924 655	9 853	2 934 508	3 342 896	-408 388	3 002 860		3 002 860	3 146 276	-143 416	-68 352	196 620	-264 972	387,66
Rakennusvalvonta	N	207 050		207 050	197 065	9 985	90 000		90 000	62 278	27 722	117 050	134 786	-17 736	-15,15
Ympäristönsuojelu	N	153 731		153 731	119 006	34 725	80 000		80 000	70 002	9 998	73 731	49 004	24 727	33,54
1090 Eriytetty vesihuoltolaitos	N	728 003	1 971	729 974	841 531	-111 557	1 180 500		1 180 500	1 163 365	17 135	-450 526	-321 835	-128 692	-28,56
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		32 955 202	1 282 161	34 237 363	34 649 839	-412 476	14 595 964	-185 000	14 410 964	15 555 180	-1 144 216	19 826 399	19 094 659	731 740	3,69
* työll.hoitaminen siirtynyt 1.5.20 alk. elinvoimapaalveluihin															
**sis.inv.palkkoja 11.573														-338 299	-1,71
							valtuuston sitovuustasolla ylitys								

	sitov	Määrärahat					Tuloarvot					Netto			Poikkeama %
		Talousarvio	T.A:n muutokset	muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio	T.A:n muutokset	muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama	
2023															
1880 INVESTOINTIOSA	N														ylitys -
Kunnanhallitus	N	1 060 000		1 060 000	661 009	398 991	0		0	0	0	1 060 000	661 009	398 991	37,64
Kiinteä omaisuus	N	50 000		50 000	0	50 000	0		0	0	0	50 000	0	50 000	
Talonrakennus/Tilojen hankkiminen	N	1 000 000		1 000 000	647 003	352 997	0		0	0	0	1 000 000	647 003	352 997	35,30
Tietohallinto ja irtaimisto	N	10 000		10 000	14 006	-4 006	0		0	0	0	10 000	14 006	-4 006	-40,06
Sivistyslautakunta	N	180 000		180 000	188 479	-8 479	0		0	0	0	180 000	188 479	-8 479	-4,71
Lukion kalusto, sähköistyvä yo-ko	N	18 000		18 000	18 030	-30	0		0	0	0	18 000	18 030	-30	0,17
Ruukinkankaan uuden koulun kalustaminen, lis	N	45 000		45 000	48 604	-3 604	0		0	0	0	45 000	48 604	-3 604	8,01
Pitämän päiväkodin kalustaminen		20 000		20 000	19 790	210	0		0	0	0	20 000	19 790	210	
Karhulanvaaran esitystekniikka oppimisympäristö		42 000		42 000	45 351	-3 351	0		0	0	0	42 000	45 351	-3 351	
Kuntosalin ja kylpylän kalusto, ulkokuntoiluvälineet		30 000		30 000	29 984	16	0		0	0	0	30 000	29 984	16	
Pikkubussi/monikäyttöpaketit/autot, Työpaja	N	25 000		25 000	26 720	-1 720	0		0	0	0	25 000	26 720	-1 720	
Tekninen lautakunta(sis.vesi- ja viemäri.)	N	7 581 000	-3 407 000	4 174 000	2 902 197	1 271 803	649 630	340 000	989 630	2 749 217	-1 759 587	3 184 370	152 980	3 031 390	95,20
Talonrakennus*	N	4 580 000	-3 140 000	1 440 000	577 925	862 075	0	40 000	40 000	1 834 977	-1 794 977	1 440 000	-1 257 052	2 697 052	187,30
Kaavateiden rakentaminen*	N	1 687 000	-87 000	1 600 000	1 493 493	106 507	649 630	300 000	949 630	897 030	52 600	950 370	596 463	353 907	-37,24
Tievalaistuksen rakentaminen*	N	100 000		100 000	66 142	33 858	0		0	0	0	100 000	66 142	33 858	33,86
Puistot, torit, leikkikentät*	N	130 000		130 000	58 120	71 880	0		0	0	0	130 000	58 120	71 880	55,29
Vesirakenteet*	N	46 000		46 000	18 711	27 289	0		0	1 210	-1 210	46 000	17 501	28 499	
Liikuntapaikat	N	200 000	-180 000	20 000	3 013	16 987	0		0	16 000	-16 000	20 000	-12 987	32 987	164,94
Teknisen toimen irtaimisto*	N	205 000		205 000	225 887	-20 887	0		0	0	0	205 000	225 887	-20 887	-10,19
Vesilaitos*	N	313 000		313 000	203 509	109 491	0		0	0	0	313 000	203 509	109 491	34,98
Viemärlaitos*	N	320 000		320 000	255 397	64 603	0		0	0	0	320 000	255 397	64 603	20,19
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		8 821 000	-3 407 000	5 414 000	3 751 685	1 662 315	649 630	340 000	989 630	2 749 217	-1 759 587	4 424 370	1 002 468	3 421 902	77,34
*Luettelo rakennuskohteista investointiosan toteutusvertailussa.															
*Tulot sisältävät valmistus omaan käyttöön.															
															Tulo merkitty -
															tässä osiossa
TUOSLASKELMAOSA															alitus -
Verotulot	B						17 298 000	-113 000	17 185 000	17 289 124	-104 124	-17 185 000	-17 289 124	104 124	0,61
Valtionosuudet	B						7 252 000		7 252 000	7 492 482	-240 482	-7 252 000	-7 492 482	240 482	3,32
Korkotuotot	B						15 870		15 870	176 208	-160 338	-15 870	-176 208	160 338	1010,32
Muut rahoitustuotot	E						306 020		306 020	755 573	-449 553	-306 020	-755 573	449 553	146,90
Korkokulut	B	355 000		355 000	771 095	-416 095			0	0	0	355 000	771 095	-416 095	-117,21
Muut rahoituskulut	E	246 100		246 100	208 028	38 072			0	0	0	246 100	208 028	38 072	15,47
TUOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ		601 100		601 100	979 123	-378 023	24 871 890		24 871 890	25 713 387	-841 497	-24 157 790	-24 734 264	576 474	
RAHOITUSOSA															
Satunnaiset erät	E														
Antolainasaamisten vähennys	B														
Antolainasaamisten lisäys	B														
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	2 760 000		2 760 000	2 893 633	-133 633						2 760 000	2 893 633	-133 633	4,84
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						8 000 000	-2 300 000	5 700 000	4 000 000	1 700 000	8 000 000	4 000 000	4 000 000	-50,00
Lyh.aikaisten lainojen vähennys	E														
Lyh.aikaisten lainojen muutos	E														
Oman pääoman muutos	E				3 717										
Muut maksuvalmiuden muutokset	E				2 029 331	-2 029 331							2 029 331	-2 029 331	
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ	E	2 760 000		2 760 000	4 926 681	-2 162 964	8 000 000		5 700 000	4 000 000	1 700 000	10 760 000	8 922 964	1 837 036	-17,07
YHTEENSÄ KAIKKI		45 137 302		43 012 463	44 307 329	-1 291 148	48 117 484		45 972 484	48 017 784	-2 045 300	10 852 979	4 285 827	-6 567 152	
Sitovuus N = Netto, B = Brutto, E= Ei sitova															

8. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1. Kunnan tuloslaskelma

Ulkoiset

	2023	2022	
Toimintatuotot			
	3 791 997,30	3 763 435,22	
Maksutuotot	650 578,74	670 200,39	
Tuet ja avustukset	1 032 224,15	1 109 722,48	
Muut toimintatuotot	<u>4 925 243,98</u>	<u>3 698 342,81</u>	9 241 700,90
Valmistus omaan käyttöön		139 607,02	90 783,90
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-12 280 667,26	-11 777 345,31	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 635 635,90	-3 554 083,51	
Muut henkilösivukulut	-457 227,36	-412 952,48	
Palvelujen ostot	-8 229 468,39	-48 253 158,87	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 838 242,16	-3 472 101,42	
Avustukset	-904 334,44	-662 852,77	
Muut toimintakulut	<u>-1 288 734,80</u>	<u>-29 634 310,31</u>	<u>-902 021,98</u>
Toimintakate		-19 094 659,12	-59 702 031,54
Verotulot		17 289 123,77	30 823 420,29
Valtionosuudet		7 492 482,00	35 346 381,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	176 207,80	67 400,81	
Muut rahoitustuotot	755 572,56	2 479 095,26	
Korkokulut	-771 095,24	-130 669,76	
Muut rahoituskulut	<u>-208 028,16</u>	<u>-47 343,04</u>	<u>-797 178,00</u>
Vuosikate		5 639 603,61	8 086 418,06
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 592 949,17	-3 262 310,69	
Arvonalentumiset	<u>-932 097,48</u>	<u>-5 525 046,65</u>	<u>-20 855,30</u>
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0,00	499 196,00	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>499 196,00</u>
Tilikauden tulos		114 556,96	5 302 448,07
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-)		-11 548,79	-57 888,00
Rahastojen vähennys (+)		<u>472 577,54</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden yli-/alijäämä		575 585,71	5 244 560,07

8.2. Kunnan rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 639 603,61		8 086 418,06	
Satunnaiset erät	0,00		499 196,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-115 679,65	5 523 923,96	-46 586,43	8 539 027,63
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 916 709,26		-9 370 012,84	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	914 239,67		-3 347,50	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	115 679,65	-886 789,94	131 098,67	-9 242 261,67
Toiminnan ja investointien rahavirta		4 637 134,02		-703 234,04
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00		4 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 893 632,98		-2 549 954,05	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	1 106 367,02	0,00	1 450 045,95
Oman pääoman muutokset		-3 717,42		-7 244,88
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-19 139,07		113 225,77	
Saamisten muutos	2 263 286,99		-1 251 553,84	
Korottomien velkojen muutos	-214 816,91	2 029 331,01	-2 543 405,24	-3 681 733,31
Rahoituksen rahavirta		3 131 980,61		-2 238 932,24
Rahavarojen muutos		7 769 114,63		-2 942 166,28
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	21 315 218,37		13 546 103,74	
Rahavarat 1. 1.	-13 546 103,74	7 769 114,63	-16 488 270,02	-2 942 166,28

8.3. Kunnan tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	67 364 280,85	73 541 588,57	OMA PÄÄOMA	56 707 449,28	58 251 340,40
Aineettomat hyödykkeet	107 042,36	7 982,71	Peruspääoma	35 568 928,40	37 223 659,06
Aineettomat oikeudet	107 042,36	7 982,71	Muut omat rahastot	3 852 634,03	4 317 380,20
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 710 301,14	11 465 741,07
			Tilikauden yli-/alijäämä	575 585,71	5 244 560,07
Aineelliset hyödykkeet	58 690 317,56	63 311 954,27	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339 438,08	369 371,21
Maa- ja vesialueet	6 390 814,13	6 390 814,13	Lahjoitusrahastojen pääomat	339 438,08	369 371,21
Rakennukset	42 400 921,44	44 297 391,86			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 131 908,17	6 961 712,64	VIERAS PÄÄOMA	34 092 112,71	33 200 562,60
Koneet ja kalusto	1 575 026,43	1 829 544,02	Pitkäaikainen	26 328 193,04	25 483 419,77
Muut aineelliset hyödykkeet	121 622,65	121 622,65	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 025 861,97	7 741 953,95
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	70 024,74	3 710 868,97	Lainat julkisyhteisöiltä	18 384 398,00	16 828 605,00
			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	917 933,07	912 860,82
Sijoitukset	8 566 920,93	10 221 651,59	Lyhytaikainen	7 763 919,67	7 717 142,83
Lainasaamiset	882 842,28	882 842,28	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	716 091,98	716 091,98
Muut saamiset	69 064,85	69 064,85	Lainat julkisyhteisöiltä	2 310 874,00	2 044 208,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	49 585,29	60 379,35	Saadut ennakot	259 448,75	557 173,58
Lahjoitusrahastojen varat	49 585,29	60 379,35	Ostovelat	1 584 083,21	1 900 629,97
			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	249 800,55	205 576,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 725 133,93	18 219 306,29	Siirtovelat	2 643 621,18	2 293 462,78
Saamiset	2 409 915,56	4 673 202,55	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 139 000,07	91 821 274,21
Pitkäaikaiset saamiset	587 548,48	671 793,74			
Myyntisaamiset	43 548,48	77 793,74			
Lainasaamiset	500 000,00	550 000,00			
Muut saamiset	44 000,00	44 000,00			
Siirtosaamiset	0,00	0,00			
Lyhytaikaiset saamiset	1 822 367,08	4 001 408,81			
Myyntisaamiset	1 048 781,18	678 490,37			
Lainasaamiset	53 000,00	50 000,00			
Muut saamiset	105 929,80	104 953,07			
Siirtosaamiset	614 656,10	3 167 965,37			
Rahoitusarvopaperit	11 994 292,34	11 926 284,89			
Osakkeet ja osuudet					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 994 292,34	11 926 284,89			
Rahat ja pankkisaamiset	9 320 926,03	1 619 818,85			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 139 000,07	91 821 274,21			

8.4. Konsernin tuloslaskelma

	2023		2022	
Toimintatuotot		16 866 985,15		59 858 557,76
Toimintakulut		<u>-32 625 452,48</u>		<u>-116 055 326,63</u>
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		0,00		0,00
Toimintakate		-15 758 467,33		-56 196 768,88
Verotulot		17 213 083,83		30 755 822,35
Valtionosuudet		7 492 482,00		35 346 381,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	69 117,70		13 684,47	
Muut rahoitustuotot	721 360,80		2 478 928,17	
Korkokulut	-782 137,00		-314 936,63	
Muut rahoituskulut	<u>-221 630,05</u>	<u>-213 288,55</u>	<u>-1 075 780,21</u>	<u>1 101 895,80</u>
Vuosikate		8 733 809,95		11 007 330,27
Poistot ja arvonalentumiset				
Omistuksen eliminointierot	423,06		23 436,10	
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 403 560,96		-5 681 764,35	
Arvonalentumiset	<u>-932 097,48</u>	<u>-6 335 235,38</u>	<u>-71 034,74</u>	<u>-5 729 362,96</u>
Satunnaiset erät +/-		0,00		1 077 974,09
Tilikauden tulos		2 398 574,57		6 355 941,40
Tilinpäätössiirrot		468 257,93		-52 844,47
Tilikauden verot		-263 896,83		-57 429,03
Laskennalliset verot		-166 183,35		-151 299,46
Vähemmistöosuudet		-532,40		-560,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		2 436 219,92		6 093 808,44

8.5. Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	8 733 809,95	11 007 330,27	
Satunnaiset erät	0,00	1 077 974,09	
Tilikauden verot	-263 896,83	-57 429,03	
Tulorahoituksen korjauserät	-110 721,45	-46 912,76	
Pakolliset varaukset	<u>0,00</u>	8 359 191,67	<u>-1 062 257,61</u>
			10 918 704,96
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-3 043 450,28	-13 022 754,91	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	914 239,67	-1 024,50	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>197 685,18</u>	-1 931 525,43	<u>763 972,97</u>
			-12 259 806,44
Toiminnan ja investointien rahavirta		6 427 666,24	-1 341 101,48
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00
Antolainasaamisten vähennykset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>
			0,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00	4 069 414,80	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 942 771,69	-4 064 597,57	
Lyhytkaikaisten lainojen muutos	<u>46 551,75</u>	-896 219,94	<u>22 366,89</u>
			27 184,12
Oman pääoman muutokset		-3 717,42	1 816 066,12
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-43 938,66	259 315,51	
Vaihto-omaisuuden muutos	-115 549,05	-57 031,60	
Saamisten muutos	2 021 750,15	1 240 061,20	
Korottomien velkojen muutos	<u>-169 991,81</u>	1 692 270,63	<u>-626 088,84</u>
			816 256,27
Rahoituksen rahavirta		<u>792 333,27</u>	<u>2 659 506,51</u>
			1 318 405,03
Rahavarojen muutos		7 219 999,51	1 318 405,03
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		22 901 437,75	24 747 807,00
Rahavarat 1.1.		<u>15 681 438,24</u>	<u>23 429 401,98</u>
		7 219 999,51	1 318 405,02

8.6. Konsernin tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	70 381 198,46	96 609 658,94	OMA PÄÄOMA	58 522 658,54	58 323 707,86
Aineettomat hyödykkeet	290 625,34	515 180,63	Peruspääoma	35 568 928,40	37 223 659,06
Aineettomat oikeudet	117 029,01	136 473,69	Osuus kuntayht. oman pääoman		
Muut pitkävaikutteiset menot	173 596,33	364 868,72	Arvonkorotusrahas	84 052,14	84 052,14
Ennakkomaksut	0,00	13 838,22	Muut omat rahastot	4 214 873,09	4 686 848,45
Aineelliset hyödykkeet	69 562 253,02	95 485 923,69	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 218 584,99	10 235 339,78
Maa- ja vesialueet	6 783 739,63	6 880 844,38	Tilikauden yli-/alijäämä	2 436 219,92	6 093 808,43
Rakennukset	45 434 520,26	67 041 981,14	VÄHEMMISTÖOSUUDET	30 289,98	29 757,58
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 365 218,77	14 222 311,45	PAKOLLISET VARAUKSET	111 090,95	504 014,12
Koneet ja kalusto	1 760 502,13	3 374 490,89	Eläkevaraukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	133 947,10	156 308,40	Muut pakolliset varaukset	111 090,95	504 014,12
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	84 325,13	3 809 987,43	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 269 887,74	1 391 043,09
Sijoitukset	528 320,10	608 554,62	Valtion toimeksiannot	903 251,87	754 613,71
Osakkuusyhteisöosuudet	50 670,36	50 670,36	Lahjoitusrahastojen pääomat	339 438,08	411 413,35
Muut osakkeet ja osuudet	241 412,95	273 829,85	Muut toimeksiantojen pääomat	27 197,79	225 016,03
Muut lainasaamiset	0,00	0,00	VIERAS PÄÄOMA	37 268 286,63	68 814 781,27
Muut saamiset	236 236,79	284 054,41	Pitkäaikainen	28 439 223,71	49 057 234,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	952 823,77	703 718,90	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 804 230,23	46 408 130,52
Valtion toimeksiannot	903 238,48	454 081,35	Lainat julkisyhteisöiltä	89 941,45	167 825,13
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	49 585,29	76 619,66	Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 868 191,61	31 749 926,08	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 096 835,35	1 199 245,10
Vaihto-omaisuus	397 903,75	559 960,75	Siirtovelat	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	397 903,75	423 407,34	Laskennalliset verovelat	1 448 216,68	1 282 033,32
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,00	136 553,41	Lyhytaikainen	8 829 062,92	19 757 547,20
Saamiset	2 568 850,11	6 442 158,33	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	968 807,62	2 807 618,24
Pitkäaikaiset saamiset	160 010,69	199 631,18	Lainat julkisyhteisöiltä	2 314 096,83	2 050 653,66
Myyntisaamiset	43 548,46	77 793,74	Saadut ennakot	283 748,09	576 493,30
Lainasaamiset	72 462,23	77 837,44	Ostovelat	1 689 234,28	3 909 288,27
Muut saamiset	44 000,00	44 000,00	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	508 836,48	992 572,75
Lyhytaikaiset saamiset	2 408 839,42	6 242 527,15	Siirtovelat	3 064 339,62	9 420 920,98
Myyntisaamiset	1 627 184,38	2 007 229,09	VASTATTAVAA YHTEENSA	97 202 213,84	129 063 303,92
Lainasaamiset	3 000,00	4 859,63			
Rahoitusarvopaperit	11 994 292,34	11 926 284,89			
Osakkeet ja osuudet					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 994 292,34	11 926 284,89			
Joukkovelkakirjalainasaamiset					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	10 907 145,41	12 821 522,11			
VASTAAVAA YHTEENSA	97 202 213,84	129 063 303,92			

8.7. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

VESIHUOLTOLAITOS	Sisältää sisäiset erät		Sisältää sisäiset erät	
TULOSLASKELMA	2023		2022	
Liikevaihto	1 130 997,47		1 154 236,24	
Valmistus omaan käyttöön	24 559,05		17 641,9	
Liiketoiminnan muut tuotot	7 808,73		5 449,32	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet ja tarvikkeet				
Ostot tilikauden aikana	-256 660,32		-225 237,65	
Varastojen lisäys+ vähennys-	0,0		0,0	
Palvelujen ostot	-307 965,47	-564 625,79	-255 384,36	-480 622,01
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-217 659,31		-189 287,89	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-44 747,78		-41 862,40	
Muut henk.sivukulut	-8 008,47	-270 415,56	-5 541,67	-236 691,96
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-261 815,42		-336 531,38	
Arvonalentumiset	0,0	-261 815,42	0,0	-336 531,38
Liiketoiminnan muut kulut	-6 489,19		-5 809,67	
Liikelyli-/alijäämä	60 019,29		117 672,41	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus jäännöspääomasta*)	-94 759,24		-31 577,26	
Muut rahoituskulut	0,00	-94 759,24	0,00	-31 577,26
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-34 739,95		86 095,15	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-34 739,95		86 095,15	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		0,00	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		0,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		0,00	
Tuloverot	0,00		0,00	
Tilikauden ylijäämä /alijäämä)	-34 739,95		86 095,15	

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,24	5,38
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,24	1,72
Voitto, %	-0,84	12,84

Vuosi	2023	2022
Ed.tp:n jäännöspääoma	2 102 490,25	2 054 473,90
Korko (12 kk:n Eb 30.6. + 0,5 %)	4,507	1,537
Jäännöspon korko*	94 759,24	31 577,26

8.8. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

VESIHUOLTOLAITOS

RAHOITUSLASKELMA 2023	2023	2022		
Toiminnan rahavirta				
Liikelyli-/alijäämä	60 019,29		117 672,41	
Poistot ja arvonalentumiset	261 815,42		336 531,38	
Rahoitustuotot ja -kulut	-94 759,24		-31 577,26	
Satunnaiset erät				
Tuloverot				
Tulorahoituksen korjauserät				
Sisäiset tuotot	-151 960,94		-141 658,31	
Sisäiset kulut	<u>20 958,02</u>	96 072,55	<u>19 536,83</u>	300 505,05
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-458 920,46		-463 596,46	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>0,00</u>	-458 920,46	<u>0,00</u>	-463 596,46
Toiminnan ja investointien rahavirta		-362 847,91		-163 091,41
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset	531 195,34	531 195,34	-8 093,94	-8 093,94
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	-211 724,25		-36 987,43	
Korottomien velkojen muutos muilta	-92 698,35		83 331,05	
Liittymismaksujen muutos	<u>5 072,25</u>	-299 350,35	<u>2 720,25</u>	49 063,87
Rahoituksen rahavirta		231 844,99		40 969,93
Rahavarojen muutos		400 192,42		-130 215,42
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023		2022	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 5 vuodelta, 1000 €	-420		82	
Investointien tulorahoitus, %	0,70		0,98	
Quick ratio	1,16		0,49	
Curren ratio	0,69		0,49	

8.9. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tase

VESIHUOLTOLAITOS

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	3 407 559,66	3 210 454,62	OMA PÄÄOMA	2 685 040,81	2 188 585,40
Aineettomat hyödykkeet	89 434,03	0,00	Jäännöspääoma	2 525 601,88	2 102 490,25
Aineettomat oikeudet	89 434,03		Edellisten tilikausien ylijäämä	194 178,88	
			Tilikauden yli-/alijäämä	-34 739,95	86 095,15
Aineelliset hyödykkeet	3 318 125,63	3 210 454,62	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	Poistoero	0,00	0,00
Rakennukset	116 332,53	134 321,13	Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 145 215,11	2 713 250,00			
Koneet ja kalusto	52 031,78	65 568,48	PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 546,21	297 315,01	Eläkevaraukset		
			Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
Sijoitukset	0,00	0,00	VIERAS PÄÄOMA	1 087 813,17	1 175 439,29
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	Pitkäaikainen	864 885,91	859 813,66
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00	Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
			Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	365 294,32	153 570,07	Saadut ennakot	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus			Ostovelat	0,00	0,00
Saamiset	365 294,32	153 570,07	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	864 885,91	859 813,66
Pitkäaikaiset saamiset			Siirtovelat	0,00	0,00
Myyntisaamiset			Lyhytaikainen	222 927,26	315 625,63
Lainasaamiset			Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Muut saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Siirtosaamiset			Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	365 294,32	153 570,07	Saadut ennakot	0,00	0,00
Myyntisaamiset	335 733,52	141 955,50	Ostovelat	102 223,08	187 210,19
Muut saamiset	29 560,80	11 614,57	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	44 987,15	61 282,82
			Siirtovelat	75 717,03	67 132,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 772 853,98	3 364 024,69	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 772 853,98	3 364 024,69
			LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
			Omavaraisuusaste, %	71,17	65,06
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	95,52	101,36
			Lainakanta 31.12., 1000 €	0,00	0,00

9. LIITETIEDOT

9.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedot on laadittu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vuonna 2020 antaman kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetietojen yleisohjeen mukaisesti. Tilinpäätöksen liitetietojen numerointi vastaa yleisohjeen liitetietonumerointia.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman perusteet kunnanvaltuusto on hyväksynyt 23.9.1996. Kunnanvaltuusto on täydentänyt poistosuunnitelmaa 9.11.2010 § 43 ja 13.11.2012 § 42. Kunnanhallitus hyväksyi 22.10.2019 § 183 Suomussalmen lukion koulurakennuksen poistosuunnitelman muutoksen. Poistoaikaa lyhennettiin niin, että rakennukset poistetaan taseesta vuosien 2020–2025 aikana. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaiset

Lainojen korkoihin liittyvää riskiä pienentääkseen Suomussalmen kunta on tehnyt koronvaihtosopimuksia. Lainasalkun arvo 31.12.2023 on 28,4 milj. euroa.

KORONVAIHTOSOPIMUKSET	Nimellismäärä	Aloituspäivämäärä	Päättyispäivämäärä	Kunta maksaa	Kunta saa
Koronvaihtosopimus	5 000 000,00	2.7.2015	17.7.2025	1,44 %	12 kk euribor
Kääntävä koronvaihtosopimus	5 000 000,00	4.10.2021	17.7.2025	12 kk euribor	1,44 %
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	6 750 000,00	2.1.2024	2.1.2034	2,88 %	6 kk euribor
Koronvaihtosopimus	1 000 000,00	2.1.2025	2.1.2039	0,53 %	6 kk euribor
Koronvaihtosopimus	4 310 345,00	30.11.2022	31.5.2036	0,19 %	6 kk euribor

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistavat ovat Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaiset eikä niiden esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset 31.12.2023 ja 31.12.2022 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi Kainuun hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tulot ja menot sekä tehtäviä vastaava verorahoitus siirtyivät hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveyspalvelut tuotti 31.12.2022 saakka Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Paloja pelastustoiminnan tehtävät olivat aiemmin Kajaanin kaupungin organisaatioon kuuluneen Kainuun aluepelastuslaitoksen vastuulla.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettua lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän jäsenosuuden siirto hyvinvointialueelle on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Siirto on kirjattu Suomussalmen kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisella kirjanpitoarvolla.

Hyvinvointialueelle siirtynyt pääomaerä on kirjattu alkusaldon muutoksena tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattua pääomaerän siirtoa esitetä vuoden 2023 liiketahtumana talousarvion toteutusvertailussa tai rahoituslaskelmassa.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä Suomussalmen kunnan tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

3. Tilinpäätökseen ei ole tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin.

Suomussalmen kunnan lomituspalveluiden hoitaminen on siirtynyt Ristijärven kunnalta Muhoksen kunnan hoidettavaksi 1.1.2023 alkaen.

Suomussalmen kunnalla ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamisia eikä velkoja.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot on esitetty:

- konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- selostus konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja –menetelmissä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutukset konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan
- selostus sellaisista muutoksista konsernin rakenteessa, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat konsernitaseen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun konsernitilinpäätöksen kanssa. Selostus kattaa muutokset tytäryhteisöissä sekä merkittävässä osakkuusyhteisöjen omistuksissa,
- konserniaktiivien ja –passiivien olennaiset muutokset edellisestä tilikaudesta ja selvitys niiden käsittelystä

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt:

- Asunto-osakeyhtiö Kuntopolku (72 %)
- Asunto-osakeyhtiö Marjakangas
- Kiinteistöosakeyhtiö Suomussalmen Vuokratalot
- Suomussalmen Energia Oy

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä:

- Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi
- Kainuun liitto -kuntayhtymä

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistetty osakkuusyhteisöosakkeita, –osuuksia eikä yhteistyöosakkeita, koska kunnan omistusosuus ko. yhteisöissä on vähäinen (Asunto-osakeyhtiö Mäntyrinne 18,4 %, Suomussalmen Jäähalli Oy 16,1 %, Kiinteistö Oy Ämmänsaaren Toritalo 19,1 %). Yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitilinpäätökset 31.12.2023 ja 31.12.2022 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi Kainuun hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä konsernin emoyhteisön tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma 31.12.2023 eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilinpäätöksen kanssa.

Hyvinvointialueelle siirtynyt pääomaerä on kirjattu alkusaldon muutoksena tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattua pääomaerän siirtoa esitetä vuoden 2023 liiketapahtumana talousarvion toteutumisvertailussa tai rahoituslaskelmassa. Samoin vuoden 2023 konsernin tulokseen vaikuttavat ainoastaan vuoden 2023 liiketapahtumat ja eliminointi- ja yhdistelykirjausten muutokset.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä konsernin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

9.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	9 301 539,04	7 766 474,61	9 749 465,43	8 571 500,51
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	93 655,49	3 011 918,48	93 655,49	145 173,04
Opetus- ja kulttuuripalvelut	444 340,29	399 698,96	444 558,47	400 972,58
Yhdyskuntapalvelut	899 846,18	877 278,20	81 303,42	94 772,90
Muut palvelut	6 127 604,16	47 803 007,51	31 061,36	29 281,87
Toimintatuotot yhteensä	16 866 985,16	59 858 377,76	10 400 044,17	9 241 700,90

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen tuotot siirtyivät hyvinvointialueille, minkä myötä konsernin toimintatuotot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Liitetieto 7

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	11 256 439,81	22 850 859,30
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 441 693,26	4 500 960,71
Kiinteistövero	3 590 990,70	3 471 600,28
Verotulot yhteensä	17 289 123,77	30 823 420,29

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä osuus verorahoituksesta siirtyivät hyvinvointialueelle. Verorahoituksen siirron toteuttamiseksi kuntien ja kaupunkien verotuloprosentteja pienennettiin vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksikköä, minkä myötä kunnan tuloverot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Liitetieto 8

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 483 598,00	24 600 291,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus</i>	<i>2 542 504,00</i>	<i>6 021 480,00</i>
<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-93 188,00	-398 765,00
Verotulomenetysten korvaus	1 559 568,00	5 123 375,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	7 492 482,00	35 346 381,00

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä osuus verorahoituksesta siirtyivät hyvinvointialueelle. Verorahoituksen siirron toteuttamiseksi kuntien ja kaupunkien valtionosuuksia leikattiin vuodelle 2023 sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia vastaavasti, minkä myötä valtionosuudet eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Liitetieto 9

Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	628 553,44	40 966 411,05
Muiden palvelujen ostot	7 600 914,95	7 286 747,82
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	8 229 468,39	48 253 158,87

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät menot siirtyivät hyvinvointialueelle, minkä myötä palvelujen ostot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Liitetieto 10

Suomussalmen kunta ei ole antanut tukia valtuustoryhmille.

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelmaan poistoajat on arvioitu taloudellisen pitoajan mukaan.

Poistot lasketaan hankintamenosta tasapoistoina. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat poistomenetelmät ovat:

Poistoperusteet hyväksytyt KV 23.9.1996 § 49 ja täydennetty KV 9.11.2010* ja 13.11.2012**

Aineettomat hyödykkeet

		Poistomenetelmä	
Aineettomat oikeudet		Tasapoisto	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		Tasapoisto	3 vuotta
	Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
	Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
	Konserniliikearvo	Tasapoisto	3 vuotta
	Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
	Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
	* Vuokrahuoneistojen ja rak. peruskorjaus	Tasapoisto	enintään 20 vuotta
	1005 Muut	Tasapoisto	3 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Kom-luokka	Rakennukset ja rakennelmat		
1110	1110 Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
1110	1110 Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
1115	1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
	** v. 2012 ja sen jälkeen valm. 20 v.	Tasapoisto	20 vuotta
1120	1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
1123	1123 Muut rakennukset (varasto- ja huoltorak.)	Tasapoisto	15-20 vuotta
1123	1123 Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
1123	1123 Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

1130	1130 Katujen rakentaminen	Tasapoisto	15 vuotta
1130	1130 Katujen päällystäminen	Tasapoisto	15 vuotta
1130	1130 Puistot ym.virkistysalueet	Tasapoisto	15 vuotta
1130	1130 Urheilualueet, ladut ja pallokentät	Tasapoisto	15 vuotta
1130	1130 Venesatamat	Tasapoisto	10 vuotta
1130	1130 Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta
1140	1140 Ulkovaalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta
1140	1140 Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	20 vuotta
1140	1140 Vesijohtoverkostot	Tasapoisto	30 vuotta
1140	1140 Viemäriverkostot	Tasapoisto	30 vuotta
1150	1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Tasapoisto	15 vuotta

Koneet ja kalusto

1160	1160 Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
1170	1170 Sairaala-, terveydenh.- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
1170	1170 Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
1170	1170 Muut ketyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
1170	1170 Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 vuotta
1170	1170 Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

1184	1184 Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
------	-----------------------------	------------	--

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	0,00	605 076,70	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	207 195,33	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	0,00	397 881,37	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1. (ky)	106 132,75	106 132,75	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	4 958,20	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella		0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12. (ky)	111 090,95	106 132,75	0,00	0,00
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>111 090,95</i>	<i>504 014,12</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Kainuun sote -kuntayhtymä on purkautunut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tämän takia Kainuun soten potilasvahinkovakuutusmaksua ja pakollisia varauksia ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	5 065,14	672,76	5 065,14	672,76
Rakennusten luovutusvoitot		3 500,00	0,00	3 500,00
Muut luovutusvoitot	110 614,51	42 740,00	110 614,51	42 413,67
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>115 679,65</i>	<i>46 912,76</i>	<i>115 679,65</i>	<i>46 586,43</i>

Liitetieto 14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Kainuunmeren Työterveyshuollon osakkeiden luovutusvoitto	0,00	1 077 974,09	0,00	499 196,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 077 974,09</i>	<i>0,00</i>	<i>499 196,00</i>

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2023		2022	
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä				
Osinkotuotot muista yhteisöistä		158 359,40		239 620,59
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		3 685,17		6 886,14
<i>Yhteensä</i>		<i>162 044,57</i>		<i>246 506,73</i>

Liitetieto 16

Poistoeroa ei ole kirjattu.

9.3. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 17

Kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia ei ole vuonna 2023.

Liitetieto 18

Arvonkorotuksia ei ole vuonna 2023.

Liitetieto 19

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
	Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1. Lisäykset tilikauden aikana Rahoitusosuudet tilikaudella Vähennykset tilikauden aikana Siirrot erien välillä	7 982,71			7 982,71
Tilikauden poisto	103 440,03			103 440,03
Arvonlennukset ja niiden palautukset	4 380,38			4 380,38
Aktivoidut korkomenot				
Poistamaton hankintameno 31.12.	107 042,36	0,00	0,00	107 042,36
Arvonkorotukset Kirjanpitoarvo 31.12.	107 042,36	0,00	0,00	107 042,36
Olennaiset lisäpoistot Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00	0,00	0,00

Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
6 390 814,13	44 297 391,86	6 961 712,64	1 829 544,02	121 622,65	3 710 868,97	63 311 954,27
					1 002 469,59	1 002 469,59
						0,00
						0,00
	2 144 462,77	1 980 310,80	415 100,22		-4 643 313,82	-103 440,03
	4 040 933,19	810 115,27	669 617,81			5 520 666,27
						0,00
						0,00
						0,00
6 390 814,13	42 400 921,44	8 131 908,17	1 575 026,43	121 622,65	70 024,74	58 690 317,56
6 390 814,13	42 400 921,44	8 131 908,17	1 575 026,43	121 622,65	70 024,74	58 690 317,56
0,00	471 977,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Maa – ja vesialueet

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
	Maa- ja vesialueet			
Kiinteistöjen liittymismaksut	138 687,08	119 609,18	104 674,22	104 674,22
Muut maa- ja vesialueet	6 645 052,55	6 761 235,20	6 286 139,91	6 286 139,91
Maa- ja vesialueet yhteensä	6 783 739,63	6 880 844,38	6 390 814,13	6 390 814,13

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet		Osakkeet ja osuudet		
	konserni-	osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022			1 654 730,66		
Tilinavaus / kuntayhtymän lakkaaminen			-1 654 730,66		
Hankintameno 1.1.	7 286 526,45	84 924,92	169 172,57	74 389,86	7 615 013,80
Lisäykset					0,00
Vähennykset					0,00
Siirrot erien välillä					0,00
Hankintameno 31.12.	7 286 526,45	84 924,92	169 172,57	74 389,86	7 615 013,80
Arvonlennukset					0,00
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 286 526,45	84 924,92	169 172,57	74 389,86	7 615 013,80

Sosiaali- ja terveystoimen järjestämistä vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämistä vastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen kunnan omistus Kainuun sote -kuntayhtymässä päättyi.

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
				0,00
				0,00
				0,00
				0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				0,00
				0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ollennaiset kuntayhtymäosuusien arvon muutokset							
	Kirjanpitoarvo	Tilinavaus	Lisäykset		Vähennykset		Kunnan osuus
	31.12.2022	1.1.2023	Tasearvo 1.1.	tilikaudella	tilikaudella	Tasearvo 31.12.	kuntayhtymän peruspääomasta Ero
Kainuun sote kuntayhtymä	1 654 730,66	1 654 730,66	0,00			0,00	
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	111 133,00	111 133,00	111 133,00			111 133,00	
Kainuun Liitto	58 039,57	58 039,57	58 039,57			58 039,57	

Sosiaali- ja terveystoimen järjestämistä vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämistä vastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä lakkasi ja näin ollen Suomussalmen kunnan omistus Kainuun sote -kuntayhtymässä päättyi.

Liitetieto 20–22

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhtiöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	veraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
As. Oy Suomussalmen Kuntopolku	0919633-7	72 %	72 %	586	5	1
As. Oy Suomussalmen Marjakangas	0757410-3	100 %	100 %	9	143	0
Kiinteistö Oy Suomussalmen Vuokratilat	1071533-3	100 %	100 %	2 037	1 301	0
Suomussalmen Energia Oy	2664524-5	100 %	100 %	5 907	1 666	1 055
Kuntayhtymät						
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	1744356-1	12,40 %	12,40 %	286	707	-5
Kainuun liitto -kuntayhtymä	2496992-4	12,42 %	12,42 %	321	66	55
				Kirjanpitoarvo		
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As. Oy Suomussalmen Mäntyrinne	1100509-3	18,40 %	21 662,60			33 851,57
Suomussalmen Jäähalli Oy	0945905-3	16,10 %	16 818,79			16 818,79
						50 670,36
Muut omistusyhteisyyhteisöt						
Kiinteistö Oy Ämmänsaaren Toritalo (yhdistelemätön)	1465902-5	19,10 %	1 665,06	18		34 254,56
Muut osakkeet ja osuudet						
Kuntarahhoitus Oyj	1701683-4	0,05 %	13 750,00	32 500		43 750,00
Neo Industrial B	0693494-7		8 409,40	1 000		8 409,40
Tullikivi Oyj, Tullikivi A	0350080-1		706,39	1 000		647,52
Ylä-Kainuun Osuuspankki, Suomussalmi	0350080-1		1 093,22			100,00
Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiö	0828475-7		840,94			840,94
Osuuskunta Metsäliitto	0116300-4					10 440,00
Luottokunta	2858201-4					150,00
Kuntien Tiera Oy	2362180-3					9 332,00
Monetra Oy	2930159-5					720,00
Yhteensä				34 500		74 389,86

Liitetieto 23

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myntisaamiset				
Lainasaamiset	882 842,28		882 842,28	
Muut saamiset	500 000,00	50 000,00	550 000,00	50 000,00
Siirtosaamiset		92 427,32		110 178,36
<i>Yhteensä</i>	<i>1 382 842,28</i>	<i>142 427,32</i>	<i>1 432 842,28</i>	<i>160 178,36</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		3 685,17	0,00	1 197 349,43
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>3 685,17</i>	<i>0,00</i>	<i>1 197 349,43</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>1 382 842,28</i>	<i>146 112,49</i>	<i>1 432 842,28</i>	<i>1 357 527,79</i>

Saamiset kuntayhtymiltä eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot			96 112,49	110 178,36
Kelan korvaus työterveyshuollosta	80 736,35	215 054,26	80 000,00	80 000,00
Muut tulojäämät	375 116,93	3 418 358,24	338 543,61	2 977 787,01
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>455 853,28</i>	<i>3 633 412,50</i>	<i>514 656,10</i>	<i>3 167 965,37</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>455 853,28</i>	<i>3 633 412,50</i>	<i>514 656,10</i>	<i>3 167 965,37</i>

Konsernin siirtosaamiset eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

9.4. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12.	37 223 659,06		37 223 659,06	
Tilinavaus	-1 654 730,66		-1 654 730,66	
Peruspääoma 1.1.	35 568 928,40	37 223 659,06	35 568 928,40	37 223 659,06
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	35 568 928,40	37 223 659,06	35 568 928,40	37 223 659,06
Arvonkorotusrahasto 1.1.	84 052,14	84 052,14	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	84 052,14	84 052,14	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	343 506,23	345 924,85	345 041,12	345 924,85
Siirrot rahastoon			0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	883,73	224,52	883,73
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	343 506,23	345 041,12	344 816,60	345 041,12
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	4 343 342,22	4 422 250,40	3 972 339,08	3 920 812,23
Siirrot rahastoon	11 548,79	86 704,72	11 548,79	57 888,00
Siirrot rahastosta	483 524,14	167 147,79	476 070,44	6 361,15
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	3 871 366,87	4 341 807,33	3 507 817,43	3 972 339,08
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	4 298 925,24	4 770 900,59	3 852 634,03	4 317 380,20
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	16 329 148,21	8 436 870,78	16 710 301,14	11 465 741,07
Tilinavaus	-110 563,23			
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	16 218 584,98			
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	1 798 468,99	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 436 219,92	6 093 808,43	575 585,71	5 244 560,07
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>58 522 658,54</i>	<i>58 323 707,85</i>	<i>56 707 449,28</i>	<i>58 251 340,40</i>

Hyvinvointialueen ja kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolausannon kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymän jäsenosuudet on kirjattu kunnan kirjanpidossa pääomaa vastaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Liitetieto 26

Kunta ei ole kirjannut poistoeroa.

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 569 042,03	13 529 349,13
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>13 569 042,03</i>	<i>13 529 349,13</i>

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2029 tai sen jälkeen.

Liitetieto 28

Suomussalmen kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja.

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
	Muut pakolliset varaukset			
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	0,00	397 881,37		
Muut pakolliset varaukset	111 090,95	106 132,75		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>111 090,95</i>	<i>504 014,12</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Pakolliset varaukset eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Liitetieto 30

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
	Velat tytäryhteisölle			
Saadut ennakot				0,00
Ostovelat		324 714,45		7 733,18
Muut velat				0,00
Siirtovelat				0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>324 714,45</i>	<i>0,00</i>	<i>7 733,18</i>
Velat kuntayhtymille, jossa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		15 632,01		34 803,78
Muut velat				
Siirtovelat				15 376,04
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>15 632,01</i>	<i>0,00</i>	<i>50 179,82</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>340 346,46</i>	<i>0,00</i>	<i>57 913,00</i>

Velat kuntayhtymille eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Liitetieto 31

Kunnalla ei ole käytössä sekkitililimiittiä.

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
	Muut velat			
Liittymismaksut	1 096 835,35	1 199 245,10	917 933,07	912 860,82
Muut velat	508 836,48	658 573,49	249 800,55	205 576,52
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>1 605 671,83</i>	<i>1 857 818,59</i>	<i>1 167 733,62</i>	<i>1 118 437,34</i>

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
	Lyhytaikaiset siirtovelat			
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja hlösiivukulujen jaksotukset	1 769 395,12	5 209 372,73	1 707 803,97	1 655 357,40
Muut palkkojen ja hlösiivukulujen jaksotukset				
Korkojaksotukset	168 164,50	76 798,95	162 873,35	74 729,90
Muut menojäämät	1 126 780,00	4 133 975,62	772 943,86	563 375,48
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>3 064 339,62</i>	<i>9 420 147,30</i>	<i>2 643 621,18</i>	<i>2 293 462,78</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>3 064 339,62</i>	<i>9 420 147,30</i>	<i>2 643 621,18</i>	<i>2 293 462,78</i>

Siirtovelat eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

9.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	14 914 777,85	19 255 753,59		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00		
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	14 914 777,85	19 255 753,59	0,00	0,00

Kunnalla ei ole velkoja, joiden vakuudeksi on annettu osakkeita.

Liitetieto 38

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	489 380,75	1 328 018,15	471 508,78	651 527,84
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	266 524,81	889 302,89	205 925,75	224 450,55
- siitä PPP-hankkeet (public-private-partnerships)				
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

Konsernin vastuutiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sote kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Liitetieto 39

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 150 070,73	3 650 070,73	1 150 070,73	3 650 070,73
Jäljellä oleva pääoma	55 116,53	1 089 543,01	55 116,53	1 089 543,01
Takaukset muiden puolesta*				
Alkuperäinen pääoma	0,00	1 486 757,66	0,00	1 486 757,66
Jäljellä oleva pääoma	0,00	245 655,90	0,00	245 655,90
Lisäksi kunta on myöntänyt täytetakauksia 545 239 euroa.				

Konsernin vastuutiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sote -kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Muut vastuusitoumukset

Suomussalmen kaatopaikan ympäristöluvan vakuus		
	2023	2022
Suomussalmen kaatopaikan ympäristöluvan vakuus 31.12.	44 000,00	44 000,00

Liitetieto 40

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	61 115 374,00	56 840 202,00
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	48 649,00	32 870,00

Konsernin vastuutiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sote kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimus Nordea				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			5 000 000	5 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			197 479	169 259
Sopimus erääntyy 17.7.2025.				
Koronvaihtosopimus OP (Suomussalmi)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			6 750 000	6 750 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			552 378	526 741
Sopimus erääntyy 2.1.2034.				
Koronvaihtosopimus OP (18854487)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			5 000 000	5 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-198 157	-171 306
Sopimus erääntyy 17.7.2025.				
Koronvaihtosopimus OP (24647082)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			1 000 000	0
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			1 260 915	0
Sopimus erääntyy 2.1.2039.				
Koronvaihtosopimus OP (18854491)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			0	6 750 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			0	1 529 375
Sopimus uusittu 2023, uusi sopimus 24647082.				
Yllä luetellut koronvaihtosopimukset on tehty koko lainasalkun korkorisikin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksilla vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi.				
Koronvaihtosopimus OP (18854887)				
Koronvaihtosopimus 18854887 on tehty yksittäisen lainan korkorisikin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi.				
Sopimus erääntyy 31.5.2036.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			4 310 345	4 655 172
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			589 068	831 847

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sitoumukset avustukseen			620 578,00	992 292,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus			481 184,00	102 461,00
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Sopimusvastuut yhteensä	0,00	0,00	620 578,00	992 292,00
Arvonlisäveron palautusvastuu**	264 109,96	174 881,38	251 911,13	174 881,38

Kunnalla ei ole päästöoikeuden piiriin kuuluvaa toimintaa.

9.6. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Kunnanhallitus	1	1
vakinaiset	1	1
määräaikaiset	0	0
Elinvoimapalvelut	26	34
vakinaiset	7	7
määräaikaiset	19	27
Hallintopalvelut	11	11
vakinaiset	9	9
määräaikaiset	2	2
Sivistyspalvelut	178	184
vakinaiset	137	142
määräaikaiset	41	42
Tekniset palvelut	93	94
vakinaiset	76	76
määräaikaiset	17	18
<i>Yhteensä, joista</i>	309	324
kokoaikaisia	257	268
osa-aikaisia	52	56

Henkilöstön määrä vaihtelee vuoden aikana virkavapauksien, sijaisuuksien, tilapäisten työntekijöiden yms. vuoksi. Luvuissa voi olla kaksi henkilöä laskettuna samalle vakanssille, jos toinen on virkavapaalla ja toinen sijaisena. Henkilöstöstä teki osa-aikatyötä 17,3 %.

Liitetieto 43

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	15 373 530,52	15 744 381,30
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	139 607,02	90 783,90
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	15 513 137,54	15 835 165,20

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Suomen Keskusta	5 788,43	6 777,39
Suomussalmen Vasemmisto	3 632,91	3 966,51
Ylä-Kainuun Perussuomalaiset	1 574,27	1 691,31
Kansallinen Kokoomus	1 528,92	1 549,56
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	12 524,53	13 984,77

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
Tilintarkastusyhteisö KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	14 280,00	12 750,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	14 280,00	12 750,00

Liitetieto 46

Intressitoimet
Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Suomussalmen Energia Oy:lle 750 000 euron rahalainan, josta 31.12.2023 on avoimena 550 000 euroa.
Kunnan Suomussalmen Energian lainalle myöntämä (kv 13.2.2018, § 8) takausvastuu päättyi 31.3.2023.
Kunnanjohtajan kanssa on (kv 12.3.2019 § 11) solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kuuden kuukauden palkan suuruudesta erokorvauksesta.
Konsernin lähipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

9.7. Liitetietotosite

Arvonlisäveron palautusvastuu

	Arvonlisä- verot*)	Oman käytön veron peruste**)	Oman käytön ALV	ALV- vastuu ***) 2023	ALV- vastuu ***) 2022
V. 2018 valmistuneet					
Kemetin lattiamuutos	6 428,11	0,00	0,00	3 214,06	3 856,87
V. 2019 valmistuneet					
Ikkihongan teollisuushalli	1 669,64	0,00	0,00	1 001,78	1 168,75
V. 2020 valmistuneet					
Tulikiven korjaus ja suunnittelu	1 320,00	0,00	0,00	924,00	1 056,00
Kemet korjaus	11 733,24			8 213,27	9 386,59
V. 2021 valmistuneet					
Kemet, rakennusautomaation päivittäminen	162,00	0,00	0,00	129,60	145,80
Tulikiven varistorakennus	2 667,60	0,00	0,00	2 134,08	2 400,84
Kemet korjaus	55 270,77	0,00	0,00	44 216,62	49 743,69
Mehin valaistuksen uusiminen	86,40	0,00	0,00	69,12	77,76
V. 2022 valmistuneet					
Mehin energiatehokkuushanke	4 101,14	0,00	0,00	3 691,03	4 101,14
Kiantaman teoll.rak.laajennus	7 163,34	0,00	0,00	6 447,01	7 163,34
Kemet korjaus	22 408,74	0,00	0,00	20 167,87	22 408,74
Raatteen Portin remontti 2022	3 614,63	0,00	0,00	3 253,17	3 614,63
V. 2023 valmistuneet					
Mehin energiatehokkuushanke	22 841,44	0,00	0,00	22 841,44	
Kiantaman teoll.rak.laajennus	3 472,70	0,00	0,00	3 472,70	
Kemet korjaus	1 168,62	0,00	0,00	1 168,62	
Kemet rakennusautom.päivittäminen	1 380,00	0,00	0,00	1 380,00	
Raatteen Portin remontti 2023	3 614,63	0,00	0,00	3 614,63	
Arvonlisäveron palautusvastuu 31.12., kunta		0,00	0,00	251 911,13	174 881,38
Arvonlisäveron palautusvastuu, yhteensä konserni				251 911,13	174 881,38
*) Vähennyksenä tai palautuksena käsitellyt ostoihin sisältyvät arvonlisäverot rakentamisen ajalta					
**) Itse suoritettujen rakentamispalvelujen osalta välittömät ja välilliset kustannukset					
***) Sarakkeet Arvonlisäverot ja Oman käytön ALV yhteensä					

10. MUUT LIITETIEDOT

10.1. Yhteenvedo lautakunnittain käyttötaloudesta

Käyttötalouden toteutumisvertailu 31.12.2023
(sisäiset laskutuserät)

MENOT	TA 2023	TP 2023	YLITYS/	
			ALITUS	TOT-%
1810 Keskusvaalilautakunta	0,00	1 691,38	1 691,38	
1811 Tarkastuslautakunta	500,00	364,97	-135,03	
1812 Kunnanvaltuusto	0,00	139,88	139,88	
1813 Kunnanhallitus	270 710,00	296 702,74	25 992,74	109,60
1840 Sivistyslautakunta	4 095 150,00	4 065 977,32	-29 172,68	99,29
1850 Tekninen lautakunta	640 880,00	629 694,76	-11 185,24	98,25
1870 Vesihuoltolaitos	7 000,00	20 958,02	13 958,02	299,40
MENOT YHTEENSÄ	5 014 240,00	5 015 529,07	1 289,07	100,03
TULOT				
1810 Keskusvaalilautakunta	0,00	0,00	0,00	
1811 Tarkastuslautakunta	0,00	0,00	0,00	
1812 Kunnanvaltuusto	0,00	0,00	0,00	
1813 Kunnanhallitus	0,00	9 343,62	9 343,62	
1840 Sivistyslautakunta	54 400,00	34 525,27	-19 874,73	63,47
1850 Tekninen lautakunta	4 807 340,00	4 819 699,24	12 359,24	100,26
1870 Vesihuoltolaitos	152 500,00	151 960,94	-539,06	99,65
TULOT YHTEENSÄ	5 014 240,00	5 015 529,07	1 289,07	100,03

10.2. Käyttötalouden yhteenvedo tuloista ja menoista lajeittain

	MENOT	2023	2022	MUUTOS	Muutos%
1	PALKAT	12 280 667,26	11 777 345,31	503 322	4,10
2	SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT	457 227,36	412 952,48	44 275	9,68
3	ELÄKKEET	2 635 635,90	3 554 083,51	-918 448	-34,85
5	ASIAKASPALVELUJEN OSTO	629 572,45	40 966 411,05	-40 336 839	-6407,02
	MUIDEN PALVELUJEN OSTO	7 600 914,95	7 286 747,82	314 167	4,13
5 s	MUIDEN PALVELUJEN OSTO	1 778 121,58	1 910 626,03	-132 504	-7,45
14	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	3 838 242,16	3 472 101,42	366 141	9,54
14 s	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	59 163,58	58 329,86	834	1,41
16	POISTOT KÄYTTÖMAISUUDESTA*			0	
18	AVUSTUKSET	904 334,44	662 852,77	241 482	26,70
18 s	AVUSTUKSET	0,00	0,00	0	
19	VUOKRAT	501 464,97	697 300,70	-195 836	-39,05
19 s	VUOKRAT	3 178 243,91	2 722 391,39	455 853	14,34
23	SATUNNAISET KULUT	0,00	0,00	0	
27	MUUT MENOT	787 269,83	204 721,28	582 549	74,00
27 s	MUUT MENOT	0,00	0,00	0	
29	LASKENNALLISET ERÄT			0	
Menot	sisäiset	5 015 529,07	4 691 347,28	324 182	6,46
	ulkoiset	29 634 310,31	69 034 516,34	-39 400 206	-132,95
	YHTEENSÄ	34 650 858,39	73 725 863,62	-39 075 005	-112,77
	* Ei määrärahoissa			0	
	TULOT			0	
52	MYYNTITUOTOT	3 791 997,30	3 763 435,22	28 562	0,75
52 s	MYYNTITUOTOT	1 694 728,94	1 799 894,13	-105 165	-6,21
55	MAKSUT	650 578,74	670 200,39	-19 622	-3,02
55 s	MAKSUT	13 711,73	36 709,80	-22 998	-167,73
58	TUET JA AVUSTUKSET	1 032 224,15	1 109 722,48	-77 498	-7,51
58 s	TUET JA AVUSTUKSET			0	
63	VUOKRAT	4 545 021,25	3 216 605,51	1 328 416	29,23
63 s	VUOKRAT	3 285 126,83	2 838 499,16	446 628	13,60
67	MUUT TUOTOT	380 222,73	481 737,30	-101 515	-26,70
67 s	MUUT TUOTOT	21 961,57	16 244,19	5 717	26,03
	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	139 607,02	90 783,90	48 823	34,97
Tulot	sisäiset	5 015 529,07	4 691 347,28	324 182	6,46
	ulkoiset	10 539 651,19	9 332 484,80	1 207 166	11,45
	YHTEENSÄ	15 555 180,26	14 023 832,08	1 531 348	9,84
				0	
Netto	sisäiset	0,00	0,00	0	
	ulkoiset	19 094 659,12	59 702 031,54	-40 607 372	-212,66

10.3. Projektiluettelo

HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT Projektit 2023										
Päivävualue: Hallinto- ja elinvoimapalvelut										
Laatija ja päiväys: AK 26.1.2024										
PROJEKTI	Hankkeen kok.kust. arvio €	Tyyppi	Aloittamis- päätös tai sopimus	Alkaa/ alkanut vuosi	Päättyy/ päättynyt vuosi	Vastuu- henkilö	Kustan- nukset yhteensä	TP 31.12.2023	Määräraha- esitys 2023	
KUNNANHALLITUKSEN PROJEKTIT JA RAHOITUSOSUDET										
Pienten kuntien sähköiset palvelut ajasta ja paikasta riippumatta -hanke		Rahoitus	kj § 9	2023	2023	Heikkinen	MENOT	14 522	4 500	
Sofigate			13.4.2022				TULOT	8 218	3 000	
							NETTO	6 304	1 500	
Omalla uralla - työrajohtamisella kohti uudistuvaa henkilöstöpolitiikkaa -hanke		Oma	kh § 169	2024	2025	Niemelä	MENOT	343	0	
KEVA 49 % tuki, kunnan omarahoitusosuus 51 %			5.9.2023				TULOT	343	0	
							NETTO	0	0	
Vaikuttavam paa yhteistyötä rajakaupungeissa ja -kunnissa -hanke		Rahoitus	kh § 170	2023	2025	Heikkinen	MENOT	2 314	0	
Kuhmon kaupunki, 7437 euroa/koko hanke			5.9.2023			Maaninka	TULOT	0	0	
							NETTO	2 314	0	
Kohdistamaton varaus						Heikkinen	MENOT	1 500	10 000	
Kainuun Liikunnan laskut (Kainuun liikuntatapahtumat roadmap 2030 -hanke ja Digisti Sporttia -hanke, v. 2023 yht. 1500 euroa)							TULOT	0	0	
							NETTO	1 500	10 000	
Kunnanhallituksen projektit yhteensä						Yhteensä	MENOT	18 679	14 500	
							TULOT	8 561	3 000	
							NETTO	10 118	11 500	
PROJEKTI	Hankkeen kok.kust. arvio €	Tyyppi	Aloittamis- päätös tai sopimus	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päättyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuu- henkilö	Kustan- nukset yhteensä	TP 31.12.2023	Määräraha- esitys 2023	
ELINVOIMAPALVELUIDEN PROJEKTIT JA RAHOITUSOSUDET										
Projektien loppuselvitykset							MENOT	0	0	
KAMK:n Kaukolämmön tuotannon vähähiiliset ratkaisut -hankkeen käyttämättä jääneen rahoitusosuuden palautus							TULOT	1 878	0	
							NETTO	-1 878	0	
Kajaanin lentokentän reittiliikenteen kehittämisen -hanke		Rahoitus	kj § 8	2022	2023	Heikkinen	MENOT	1 000	0	
KAMK			11.4.2022				TULOT	0	0	
							NETTO	1 000	0	
Elinvoimaa matkailusta Kuhmo - Suomussalmi -yhteishanke		400 000	Rahoitus	kh § 175	2021	2023	Maaninka	MENOT	6 282	6 000
Kuhmon kaupunki (sis. Flat rate)				20.10.2020		Mustonen	TULOT	4 200	4 200	
							NETTO	2 082	1 800	
Kokonaisvaltaisen esteettömän luontomatkailun askelmerkit Kainuussa ja e-Nature Kainuu - esteetön luontomatkailu -hanke		172 489	Rahoitus	kj § 11	2021	2023	Maaninka	MENOT	2 142	2 141
KAMK				30.4.2021		Mustonen	TULOT	0	0	
							NETTO	2 142	2 141	
Viitoskäytävä - Kumppanuudella kehitettyä kasvuyöhyke -hanke		750 000	Rahoitus	kj § 16	2021	2023	Heikkinen	MENOT	3 265	2 500
Pohjois-Savon liitto				18.5.2021		Maaninka	TULOT	0	0	
(5000 euroa vuosina 2021-2023)							NETTO	3 265	2 500	
Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen - OK-hanke		785 574	Rahoitus		2022	2023	Maaninka	MENOT	7 998	7 998
KAMK, rahoitus yhteensä 19 995 euroa							TULOT	0	0	
							NETTO	7 998	7 998	
Hankinnat haltuun -hanke		145 706	Rahoitus	kj § 22	2022	2023	Maaninka	MENOT	1 339	1 285
KAMK (AKKE-rahoitus)				2.6.2022		Komulainen	TULOT	0	0	
rahoitus yhteensä 1713 euroa							NETTO	1 339	1 285	
Kainuu Wind - uutta liiketoimintaa tuulivoimasta -hanke		151 750	Rahoitus	kj § 2	2022	2023	Maaninka	MENOT	1 491	1 650
KAMK				14.2.2022			TULOT	0	0	
							NETTO	1 491	1 650	
Kulttuurihistoriasta nostetta Suomussalmen ja Kainuun matkailu -hanke		153 338	Rahoitus	kh § 140	2022	2023	Mustonen	MENOT	10 467	10 500
KAMK				14.6.2022		Maaninka	TULOT	0	0	
							NETTO	10 467	10 500	
Uudistuvaa elinvoimaa matkailusta -hanke			Rahoitus		2023	2025	Mustonen	MENOT	1 879	1 879
KAMK (v. 2023 1879 eur, v. 2024 1671 eur, v. 2025 1635 eur)						Maaninka	TULOT	0	0	
							NETTO	1 879	1 879	
Kelkka Kainuu -hanke			Rahoitus				Maaninka	MENOT	696	0
KAMK							TULOT	0	0	
							NETTO	696	0	

PROJEKTI	Hankkeen	Tyyppi	Aloittamis-	Alkaa/	Päätyy/	Vastuu-	Kustan-	Määräraha-	
	kok.kust.		päätös tai	alkanut	päättynyt	henkilö	nukset	TP	esitys
	arvio €		sopimus	kk/vuosi	kk/vuosi		yhteensä	31.12.2023	2023
Rethinking North - Ympärikuutusuu matkailun menestystekijäksi -hanke		Rahoitus	kh § 49	2023	2026	Maaninka	MENOT	22 887	0
Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy			21.2.2023				TULOT	19 864	0
							NETTO	3 023	0
Kohdistamaton varaus						Maaninka	MENOT	0	56 510
yhiteistyöprojektit (35 000 euroa), maastopyöräreittihanke (18 000 euroa), omistajanvaihdoshanke (3 510 euroa)							TULOT	0	0
							NETTO	0	56 510
MAASEUTUPALVELUJEN PROJEKTIT JA RAHOITUSOSUJDET						Maaninka	MENOT	0	2 000
Kohdistamaton varaus							TULOT	0	0
							NETTO	0	2 000
Einvoima- ja maaseutupalveluiden projektit yhteensä						Yhteensä	MENOT	59 446	92 463
							TULOT	25 942	4 200
							NETTO	33 504	88 263
	Hankkeen	Tyyppi	Aloittamis-	Alkaa/	Päätyy/	Vastuu-	Kustan-	Määräraha-	
	kok.kust.		päätös tai	alkanut	päättynyt	henkilö	nukset	TP	esitys
	arvio €		sopimus	kk/vuosi	kk/vuosi		yhteensä	31.12.2023	2023
KAIKKI PROJEKTIT YHTEENSÄ						Projektit	MENOT	78 125	106 963
						yhteensä	TULOT	34 503	7 200
							NETTO	43 622	99 763

Suomussalmen kunnan projektit								Sivltk 28.2.2024	
Päävastuualue:		SIVISTYSLAUTAKUNTA			TP 2023				
Laatija ja päiväys:		Kristiina Rautiainen 20.2.2024							
Proj. nro	PROJEKTI Projektin nimi	Hankkeen kok.kust.€ Avustus €	Tyyppi	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päätyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuuhenkilö kunnassa	KUNNAN KUSTANNUKSET		
							Määrärahaesitys		
							TA 2023	TP 2023	
VARHAISKASVATUS									
3146	VK Henkilöstön lisääminen perheyhteis 3190 Varhaiskasvatus OKM/366/520/2021 Kunnan omarahoitussosuus 20 %	97 500 avustus 78 000	oma 19 500	16.4.2021	31.12.2022	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	0 0 0	-11 677 0 11 677
3152	Lapsen tuki (Kajaanin hallinnoima) 3190 Varhaiskasvatus OKM/571/520/2021 Kuntien omarahoitussosuus 20 %	10 922 avustus 7 635	oma 3 287	1.8.2021	~~31.12.2022~~ 31.12.2023	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	0 0 0	41 050 30 337 -10 713
3158	VK Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo 22-23 3190 Varhaiskasvatus OKM/344/520/2022 Kunnan omarahoitussosuus 20 %	140 000 avustus 112 000	oma 28 000	12.4.2022	31.12.2023	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	116 000 88 000 -28 000	99 941 37 289 -62 652
3161	TUKEVA-hanke 22-23 3190 Varhaiskasvatus OKM/596/520/2022 Kunnan omarahoitussosuus 20 %	196 000 avustus 156 800	oma 39 200	10.5.2022	31.12.2023	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	175 340 136 000 -39 340	229 240 133 195 -96 045
3170	VK Koronatuki 2022-2024 3190 Varhaiskasvatus OKM/1262/520/2022 Kunnan omarahoitussosuus 5 %	35 789 avustus 34 000	oma 1 789	26.10.2022	31.7.2024	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	34 000 34 000 0	0 34 000 34 000
3175	VK OIKEUS OPPIA 2023-2024 3190 Varhaiskasvatus OKM/374/520/2023 Kunnan omarahoitussosuus 20 %	30 000 avustus 24 000	oma 6 000	1.1.2023	31.12.2024	Jaana Heikkinen	MENOT TULOT NETTO	0 0 0	0 24 000 24 000
PERUSOPETUS									
3103	Venäjäns etäopetus 3290 Perusopetus						MENOT TULOT NETTO	21 310 3 000 -18 310	14 804 2 624 -12 180
3151	PO Suomen malli 2021 (Kajaanin hall.) 3290 Perusopetus PSAVI/3487/2021 Kunnan omarahoitussosuus 20 % (8 303 €)	41 517 avustus 8 303	oma 8 303	1.8.2021	30.6.2022 30.11.2022	Teemu Piirainen	MENOT TULOT NETTO	0 0 0	3 795 2 481 -1 314
3157	Esi/PO TOKI (Kajaanin hallinn.) 3290 Perusopetus OPH/52/5327/2021 Kunnan omarahoitussosuus 8 % (800 €)		800 avustus oma	29.3.2022	31.12.2023	Teemu Piirainen	MENOT TULOT NETTO	800 0 -800	467 0 -467
3159	Esi/Po Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo 3290 Perusopetus lv. 2022 - 2023 OKM/89/520 Kunnan omarahoitussosuus 20%	165 000 avustus 132 000	oma 33 000	1.8.2022	31.12.2023		MENOT TULOT NETTO	105 000 72 300 -32 700	102 910 74 094 -28 816
3162	PO Suomen malli 2022 (Kajaanin hall.) 3290 Perusopetus PSAVI/3104/2022 Kunnan omarahoitussosuus 20 %	48 126 avustus 38 501	oma 9 625	1.12.2022	31.7.2023	Teemu Piirainen	MENOT TULOT NETTO	48 126 38 501 -9 625	42 641 37 251 -5 390

Proj. nro	PROJEKTI Projektin nimi	Hankkeen kok.kust.€ Avustus €	Tyyppi	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päätyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuuhenkilö kunnassa	KUNNAN KUSTANNUKSET			
							Määrärahaesitys			
								TA 2023	TP 2023	
3164	Kerhotoiminnan tukeminen 6 3290 Perusopetus OPH/51/5297/2021 Kunnan omarahoitus 30 %	11 429	oma	23.5.2022	31.12.2023	Teemu Piirainen	MENOT	11 429	13 836	
		8 000					3 429	TULOT	8 000	8 000
								NETTO	-3 429	-5 836
3169	Esi/PO Koronatuki 2022-2024 3290 Perusopetus OKM/1262/520/2022 Kunnan omarahoitus 5 %	35 789	oma	26.10.2022	31.7.2024	Teemu Piirainen	MENOT		21 572	
		34 000					1 789	TULOT		34 000
								NETTO		12 428
3174	Esi/Po Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo 23-2 3290 Perusopetus OKM/135/520/2023 Kunnan omarahoitus 20 %	98 750	oma	2023	31.12.2024	Teemu Piirainen	MENOT	0	10 639	
		79 000					19 750	TULOT	0	79 000
								NETTO	0	68 361
3177	PO Kerhotoiminnan tukeminen 7 3290 Perusopetus OPH 45/92/2023 Kunnan omarahoitus 30 %	11 429	oma	12.5.2023	31.12.2024		MENOT	0	0	
		8 000					3 429	TULOT	0	8 000
								NETTO	0	8 000
3181	PO Suomen malli 2023 (Kajaanin hall.) 3290 Perusopetus PSAVI/2770/2023 Kunnan omarahoitus 20 %	66 454	oma	1.8.2023	31.7.2024	Teemu Piirainen	MENOT	0	12 746	
		49 840					16 613	TULOT	0	7 236
								NETTO	0	-5 510
3183	Digitaalisen oppimisen polku (DOK) 3290 Perusopetus (KAMK hallinnoi) EURO 2021/202433/09 02 01 01/2023/POPELY		vuosi omarah.	1.10.2023	30.9.2025	Teemu Piirainen	MENOT	0	535	
		2023					535	TULOT	0	0
		2024					7 662	NETTO	0	-535
		2025					4 462			
LUKIO										
3114	KIELISEIKKAILU - AKTIIVISEN JA LUOVAN LUKIOLAISEN LÄÄKE KAKSIKIELISYYTEEN 3350 Lukio lv. 2018-2020 Svenska kulturfonden		avustus	1.8.2018	2020 31.12.2021 31.6.2022 31.6.2023	Heikki Nilkku	MENOT	6 000	9 243	
		20 000						TULOT	6 000	8 667
								NETTO	0	-576
3155	KORONAN KAIKUJA 3350 Lukio OPH 45/2633/2021 Kunnan omarahoitusosuus 5%	20 000	oma	24.9.2021	31.7.2023	Julia Pohjanoja-Kela	MENOT	5 000	0	
		19 000					1000	TULOT	5 000	1 144
								NETTO	5 000	1 144
3156	LUKIOLAISET TEHOKKAASTI TÖIHIN 3350 Lukio OPH 39/4795/2021 Kunnan omarahoitusosuus 10%	27 000	Rahoitus oma	9.2.2022	31.7.2023	Julia Pohjanoja-Kela	MENOT	15 750	19 821	
		24 300					2 700	TULOT	14 200	17 354
								NETTO	-1 550	-2 467
3171	Koronan kaikuja II 3350 Lukio OPH 81/3615/2022 Kunnan omarahoitusosuus 5%	19 500	oma	9.11.2022	31.7.2024	Julia Pohjanoja-Kela	MENOT		2 146	
		18 525					975	TULOT		18 525
								NETTO		16 379
3173	Euroscola 3350 Lukio					Tuula Uusitalo	MENOT		22 111	
							TULOT		19 347	
							NETTO		-2 764	

Proj. nro	PROJEKTI Projektin nimi	Hankkeen kok.kust.€ Avustus €	Tyyppi	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päätyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuuhenkilö kunnassa	KUNNAN KUSTANNUKSET		
							Määrärahaesitys		
							TA 2023	TP 2023	
NUORISOPALVELUT									
3118	TYÖPAJAN KEHITTÄMINEN (PSAVI) 2023 3790 Nuorisopalvelut PSAVI/14747/2022 Kunnan omarahoitus 25 %	126 667 avustus 95 000	oma 31 667	1.1.2023	31.12.2023	Eija Järvenpää	MENOT TULOT NETTO	124 000 85 000 -39 000	140 904 95 985 -44 919
3120	NUORTEN EU-TAPAMINEN 3790 Nuorisopalvelut Jatkuva haku, EU-tuki haetaan jos järj tapaaminen Kunnan omarahoitus %	avustus	Oma	vuosittain	vuosittain	Eija Järvenpää	MENOT TULOT NETTO		351 0 -351
3148	ETSIVÄ NUORISOTYÖ (PSAVI) 3790 Nuorisopalvelut Käyttö 2021 - 2022 PSAVI/9732/ omarahoitus 22,98 %	60 000	17900	29.9.2021	~~28.9.2022~~ 31.12.2022	Eija Järvenpää	MENOT TULOT NETTO		-4 699 0 4 699
3160	ETSIVÄ NUORISOTYÖ 22-23 3790 Nuorisopalvelut Käyttö 2022 - 2023 PSAVI/10841/ omarahoitus 23,37 %	78 300 avustus 60 000	oma 18 300	2.12.2022	~~1.12.2023~~ 31.12.2023	Eija Järvenpää	MENOT TULOT NETTO	78 300 60 000 -18 300	64 582 44 363 -20 219
3182	Etsivä nuorisotyö 2024	avustus	oma	1.1.2024	31.12.2024	Eija Järvenpää	MENOT TULOT NETTO		42 0 -42
KIANTA-OPISTO									
3124	KIANTA-OPISTO - Hyppy tulevaisuuteen (KA1) 3490 Kianta-Opisto Kunnan omarahoitus 0% OPH/Erasmus+ 2019-1-FI01-KA104-060662	37 953 avustus 30363		1.8.2019	30.12.2022 jatko aika	Tarja Peitsaho	MENOT TULOT NETTO	30 049 30 049 0	20 432 21 661 1 229
3135	DDCT(KA2)Dig.osaam.vahv.opett 3490 Kianta-Opisto	Avustus 15 567	Oma	2020	1.8.2023	Tarja Peitsaho	MENOT TULOT NETTO	8 000 8 000 0	13 622 8 052 -5 570
3163	K-O opintaseteli 22-23 3490 Kianta-Opisto OPH/138/370/2022 Kunnan omarahoitus 0 %	avustus 4 800	oma	18.5.2022	31.12.2023	Tarja Peitsaho	MENOT TULOT NETTO	4 800 4 800 0	3 041 3 041 0
3172	Meri-Pohjolan op. piirin hankkeet (ESKOA) 3490 Kianta-Opisto OPH/14/17/2023 Hallinnoidaan Oulussa.	avustus	oma 1310			Tarja Peitsaho	MENOT TULOT NETTO		951 0 -951
3178	K-O opintaseteli 23-24 3490 Kianta-Opisto OPH/214/65/2023 Kunnan omarahoitus 0 %	avustus 4 250	oma	26.5.2023	31.12.2024	Tarja Peitsaho	MENOT TULOT NETTO		3 043 4 250 1 207
KULTTUURIPALVELUT									
3141	Ssalmi-Kuhmo kultt.kehitt.2021 3990 Kulttuuripalvelut	avustus 35 000	oma			Veera Tavila	MENOT TULOT NETTO		1 707 0 -1 707

Proj. nro	PROJEKTI Projektin nimi	Hankkeen kok.kust.€ Avustus €	Tyyppi	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päätyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuuhenkilö kunnassa	KUNNAN KUSTANNUKSET		
							Määrärahaesitys		
								TA 2023	TP 2023
3165	Prosenttihanke uuden koulun taiteeseer 3990 Kulttuuripalvelut TKT/4/5495/2022 Kunnan omarahoitussuus 50 %	64 000 avustus oma 32 000	oma 32 000	2022	31.12.2023	Veera Tavila	MENOT	64 000	53 636
							TULOT	32 000	59 445
							NETTO	-32 000	5 809
3168	Tarinankerronnan eräleiri 3990 Kulttuuripalvelut TKT/64/5499/2022 Kunnan omarahoitus	avustus oma 15 000	5000	2022	31.12.2023	Veera Tavila	MENOT	20 000	10 140
							TULOT	15 000	15 000
							NETTO	-5 000	4 860
3176	Museon kunnostaminen 2023 3990 Kulttuuripalvelut MV/10/02.05.02.00/2022 Kunnan omarahoitussuus 20 %	3 750 avustus oma 2 500	oma 1 250	2023	31.12.2023	Veera Tavila	MENOT		1 550
							TULOT		2 500
							NETTO		950
3179	Kulttuuribussi 2023-2024 3990 Kulttuuripalvelut TKT/108/5499/2023 Kunnan omarahoitus 0 %	avustus oma 10 000	oma	2023	2024	Veera Tavila	MENOT		0
							TULOT		10 000
							NETTO		10 000
3180	Rätke -lava on vapaa! 3990 Kulttuuripalvelut Kainuun Liitto 112/00.04.02/2023	5 840 avustus oma 5 000	oma 840	1.6.2023	31.10.2023	Veera Tavila	MENOT		5 395
							TULOT		4 620
							NETTO		-775
	VARAUS UUSIIN HANKKEISIIN 3010 Sivistyslautakunnan projektit			1.1.2022		Teemu Piirainen	MENOT	30 000	30 000
							TULOT		
							NETTO	-30 000	-30 000
	SIVISTYSLAUTAKUNTA yhteensä						MENOT	897 904	980 517
							TULOT	639 850	845 461
							NETTO	-258 054	-135 056

Suomussalmen kunnan projektit									
TP 2023									
Päävastuualue:		TEKNISET PALVELUT							
PROJEKTI	Hankkeen kok.kust. arvio €	Tyyppi	Alkaa/ alkanut kk/vuosi	Päätyy/ päättynyt kk/vuosi	Vastuuhenkilö kunnassa	TP 2022	TAS 2023	TP 2023	TAS 2024
Peranganreitin kunnostus		2	2016		Jukka Korhonen	393			
						-393			
Kamore-projekti		4	2019		Niina Kinnunen	2 218			
						-2 218			
Vesistöjen kunnostushankkeet (Sile II, Peranka, virtavesien kunnostus)		2	2014		Jukka Korhonen	28 151	20 000	24 072	20 000
						7 900	10 000	17 770	10 000
						-20 251	-10 000	-6 302	-10 000
Vieraslajit veks			2022		Jukka Korhonen	4 721		3 676	
								0	
						-4 721		-3 676	
TEKNINEN LAUTAKUNTA						35 483	20 000	27 748	20 000
						7 900	10 000	17 770	10 000
						-27 583	-10 000	-9 978	-10 000

11. YHTEENVETO, KESKEISET TUNNUSLUVUT JA KUVIOT

Asukasmäärä							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	7594	7508	7367	7171	7099	6973	6854
-muutos asukas	-133	-86	-141	-196	-72	-126	-119
-muutos %	-1,72	-1,13	-1,88	-2,66	-0,98	-1,74	-1,71
Tuloveroprosentti %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90
Kainuu	21,05	21,04	21,05	8,40			
Koko maa	19,97	20,02	20,01	7,38			
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Toimintatuotot/toimintakulut, %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	13,7	14,5	13,4	35,1	31,0	33,3	33,2
Kainuu	12,3		13,2				
Koko maa	18,1	20	18,5				
Vuosikate % /poistot							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	94,1	155,6	246,3	102,1	110,3	134,1	141,6
Kainuu	53	148	117				
Koko maa	170	157	141				
Vuosikate euroa/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	508	732	1097	787	701	853	917
Kainuu	222	629	502				
Koko maa	739	681	623				
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Toiminnan ja investointien rahavirta euroa/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	-603	-325	-96	633	-808	-46	-46
Kainuu	-752	-48	-101				
Koko maa	70	-49	112				
Investointien tulo-rahoitus %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	44,4	68,7	86,3	562,3	45,9	94	94,00
Kainuu	23		77				
Koko maa	99	99	84				
Pääomamenojen tulo-rahoitus %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	35,9	53,9	67,8	144,7	34,3	53,2	53,2
Kainuu							
Koko maa							
Lainanhoitokate							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	1,8	2,4	3,1	1,7	1	1,6	1,6
Kainuu	0,6		1				
Koko maa	2,0	1,6	1,4				
Kassasta maksut/vuosi, 1000 euroa							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	81 136	80 787	84 342	38 353	42 888	38 136	38 136
Kainuu							
Koko maa							
Kassan riittävyys, pv							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	81	74	59	204	131	150	150
Kainuu	156		147				
Koko maa	53	51	52				

Omavaraisuusaste %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	62	61	64	62			
Kainuu	61,5		62,4				
Koko maa	58	58,8	59,2				
Rahoitusvarallisuus euroa/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	-1527	-1866	-1959	-1410			
Kainuu							
Koko maa							
Suhteellinen velkaantuneisuus %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	44	46	43,3	96			
Kainuu	55,5		51,9				
Koko maa	60,0	58	56,5				
Laskennallinen lainanhoitokate							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	1,8	2,4	2,3	1,7	2,2	2,2	2,2
Kainuu	0,6		1				
Koko maa	2,0	1,6	1,4				
Lainat, euroa/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	3038	3447	3710	3966	5472	5657	5657
Kainuu	3503	3494	3909				
koko maa	3458	3465	3363				
Lainakanta 1000 euroa							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	23067	25881	27331	28437	38826	39426	39426
Kertynyt yli-/alijäämä 31.12. €/as							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	1252	1527	2268	2411	2650	2790	2790
Kainuu	3319	2519	3673				
koko maa	2286	2984	2696				
KUNTAKONSERNIN TUNNUSLUVUT							
Konsernin vuosikate €/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	940	1228	1494	1218			
Kainuu	804						
koko maa	1253	1224	1155				
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	1,22	2,74	1,76	2,1			
Kainuu	0,5						
Koko maa	1,3	1,3					
Konsernin lainakanta €/asukas							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	6401	7207	7156	4271			
Kainuu	12494						
koko maa	7480	7681	7840				
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %							
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomussalmi	55	56	55	90			
Kainuu	102,4						
koko maa	84,3	82,6	82,3				

Tunnuslukujen laskentakaavoja:

Vuosikate % = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{toimintatuotot} + \text{verotulot} + \text{valtionosuudet})$

Poisto % = $100 \times \text{poistot} / (\text{toimintatuotot} + \text{verotulot} + \text{valtionosuudet})$

Vuosikate prosenttia poistoista: $= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata

investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä

Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneellä tilivuonna

on positiivinen. Tämä luku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus % = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointimenot} - \text{rahoitusosuudet})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omarahoitusmenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Pääomamenojen tulorahoitus % = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointimenot} - (\text{rahoitusosuudet} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainojen lyhennykset}))$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investoinneista ja lainanlyhennyksistä on pysytty rahoittamaan tulorahoituksella.

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

tunnusluku kertoo, kuinka hyvin vuosikate riittää vieraan pääoman velvoitteiden hoitamiseen.

Kassan riittävyys (pvm.) = $365 \text{ pvm} \times (\text{rahoitusom. arvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Omavaraisuusaste % = $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaetoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Rahoitusvarallisuus euroa/asukas = $((\text{Saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset})) - \text{vähennettynä} (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{asukasluku}$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisin maksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / (\text{Toimintatuotot} + \text{verotulot ja valtionosuudet})$

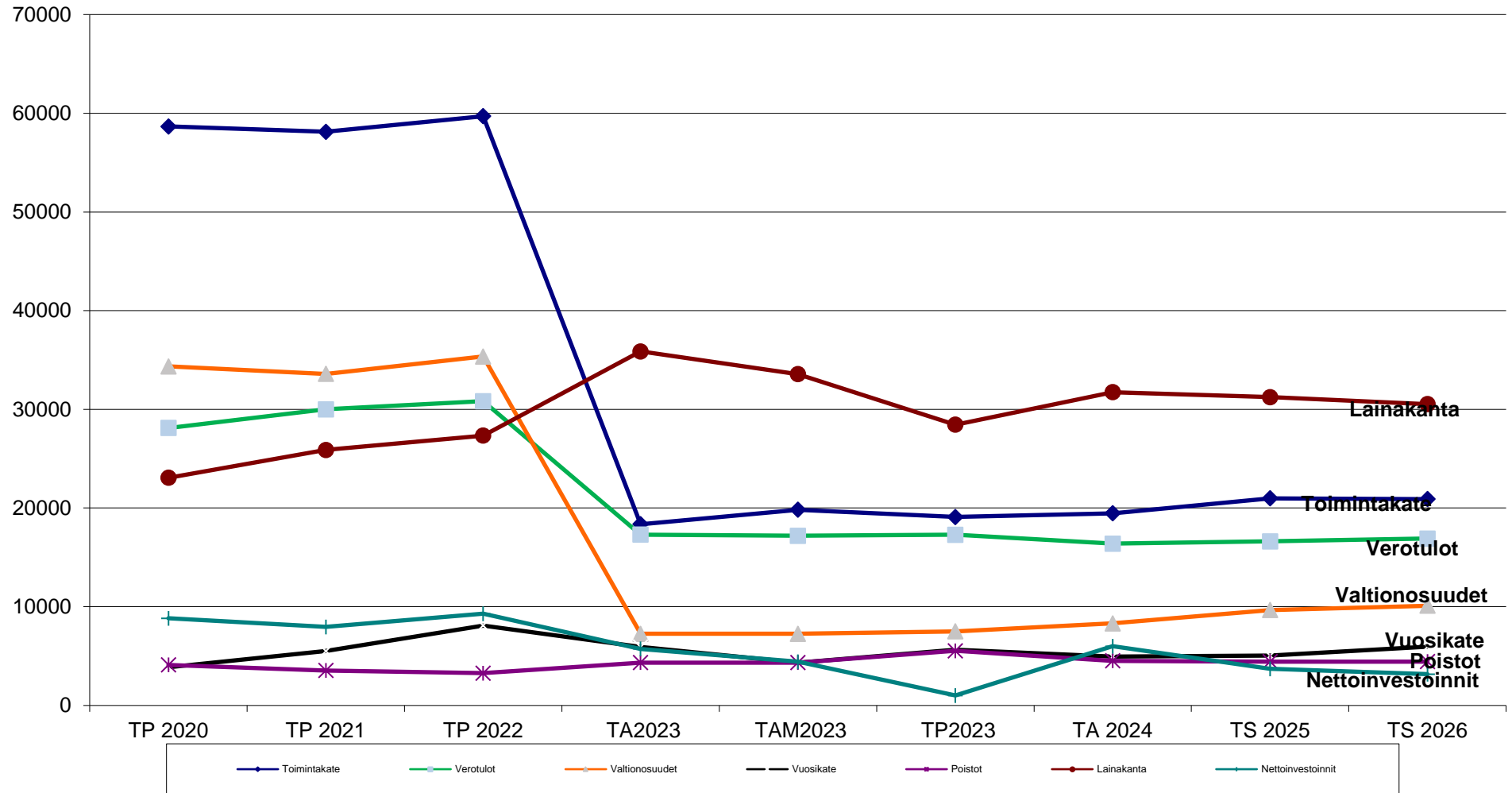
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta = $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

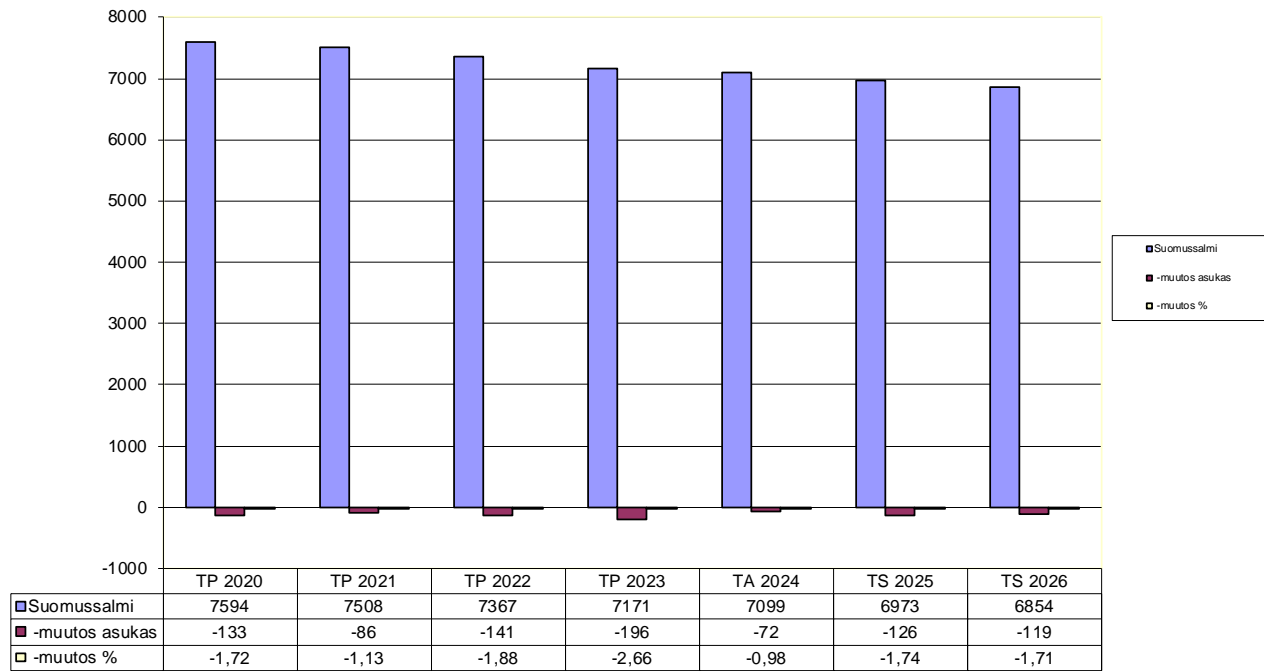
Tunnusluku tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TAM2023	TP2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate	58668	58122	59702	18349	19826	19095	19461	20979	20897
Verotulot	28114	29995	30823	17298	17185	17289	16391	16624	16897
Valtionosuudet	34348	33587	35346	7252	7252	7492	8303	9654	10100
Vuosikate	3861	5496	8086	5912	4331	5640	4943	5040	5935
Poistot	4102	3532	3262	4337	4337	5525	4513	4438	4438
Lainakanta	23067	25881	27331	35861	33561	28437	31731	31231	30531
Nettoinvestoinnit	8823	7944	9289	5721	4424	1002	5985	3696	3156

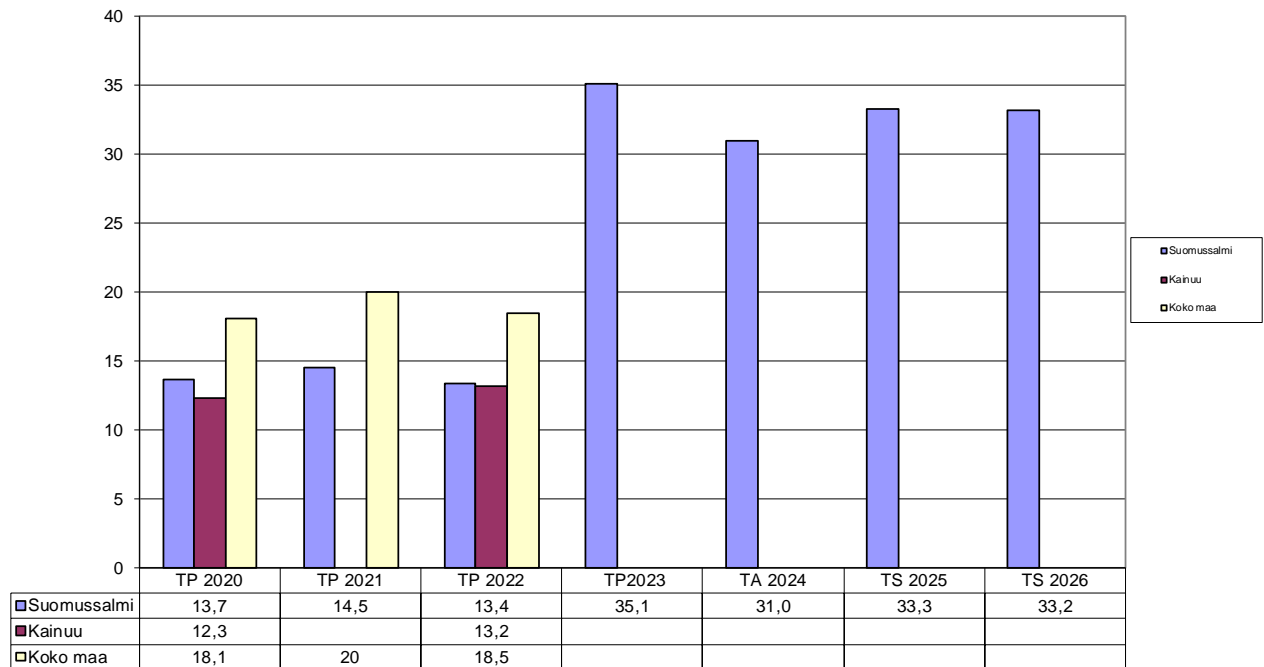
SUOMUSSALMEN TALOUDEN KEHITYS 2020 - 2026

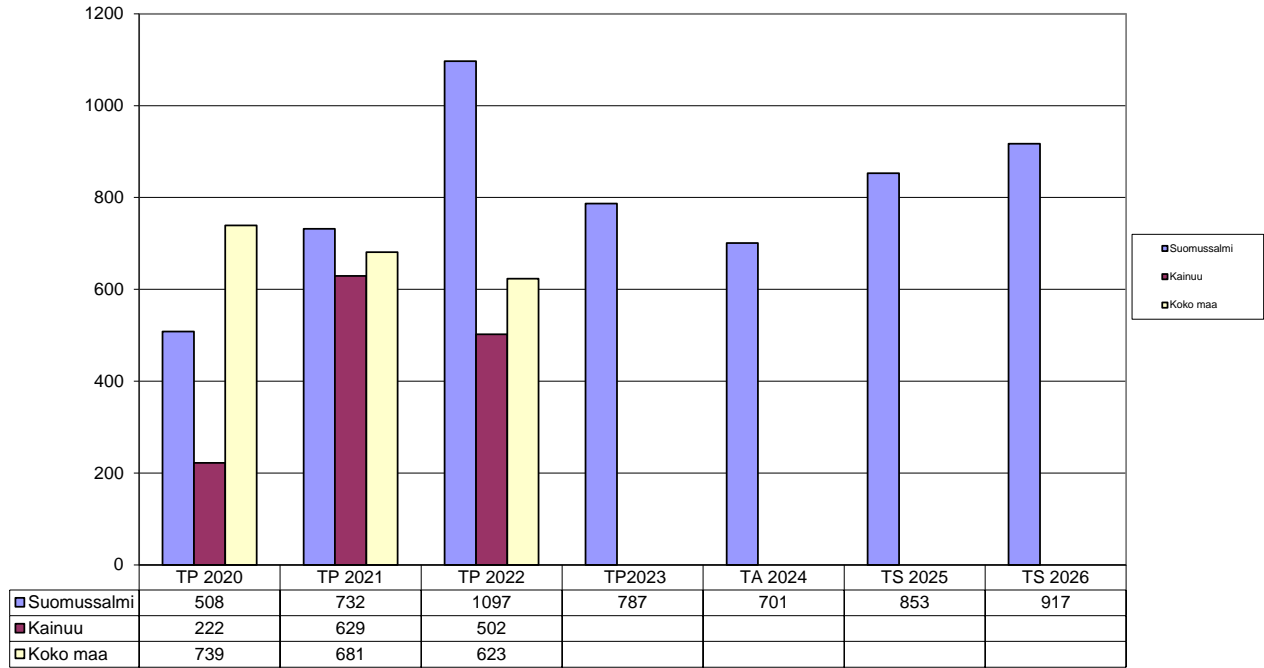
Asukasluvun muutos

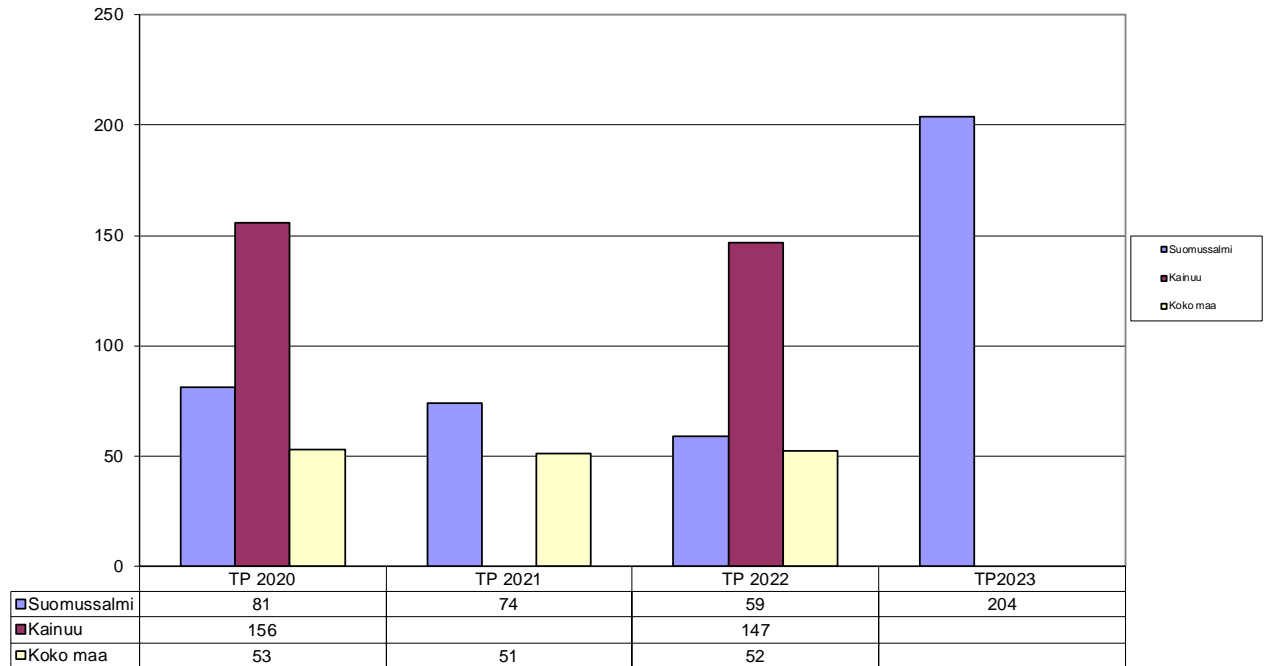
Toimintatuotot kuluista %

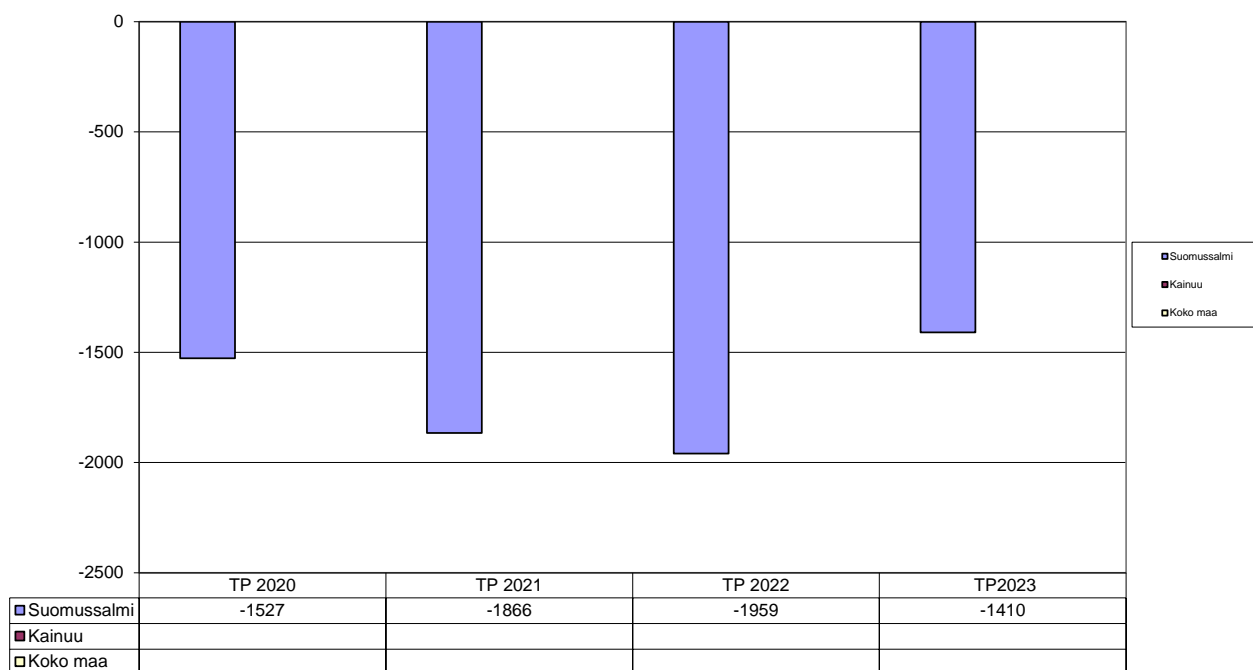
Vuosikate euroa/asukas

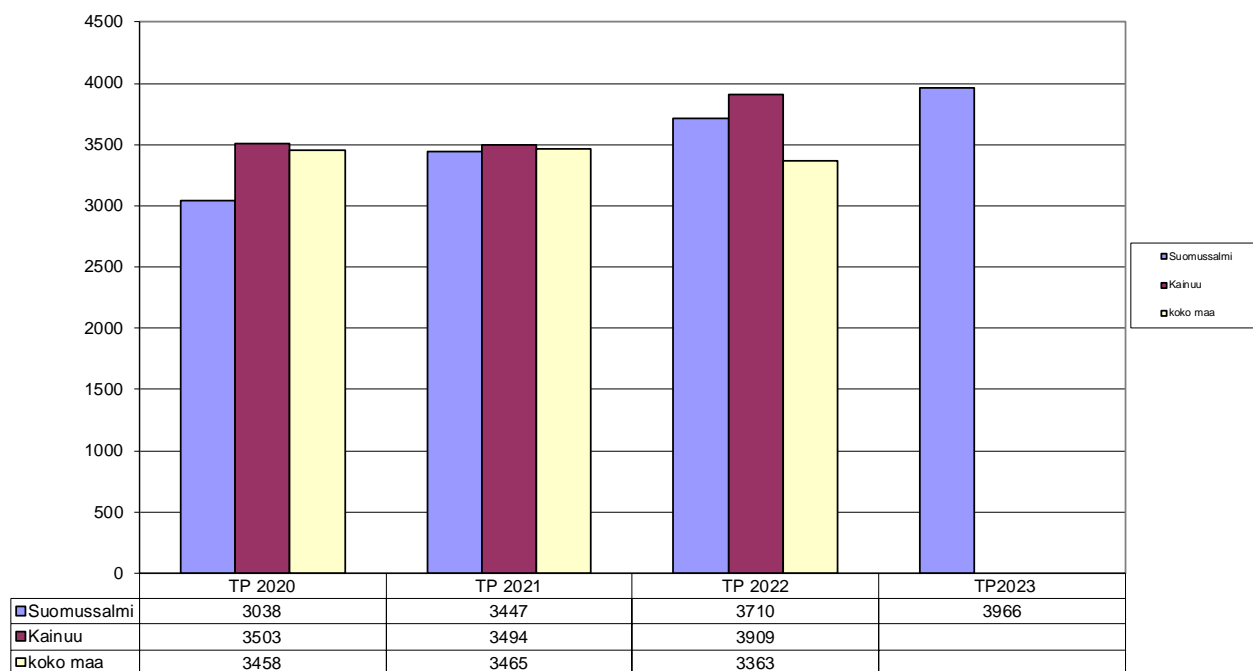
Kassan riittävyys

Rahoitusvarallisuus/asukas

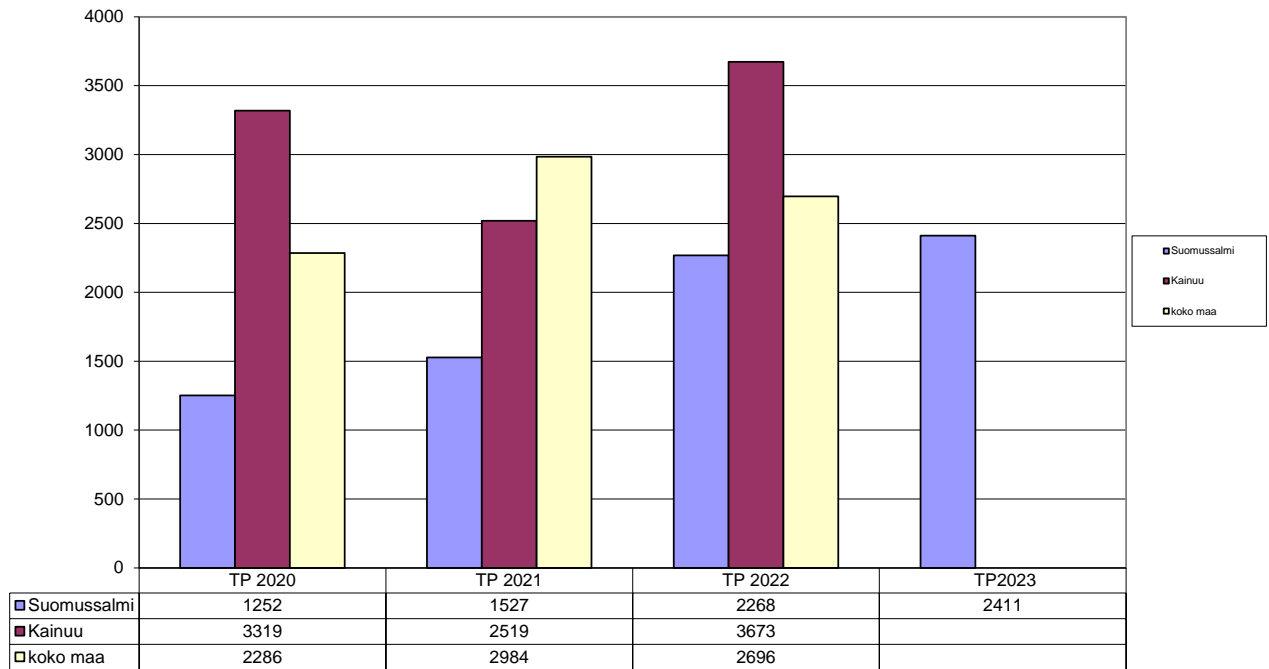

Lainat euroa/asukas

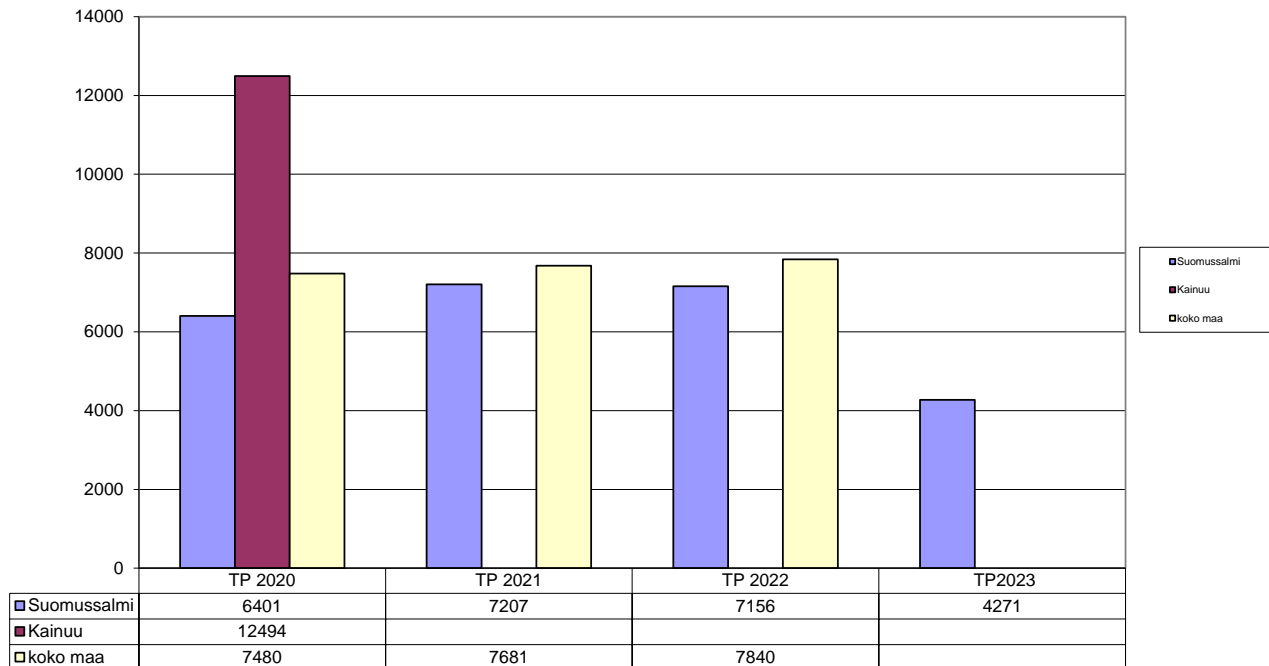

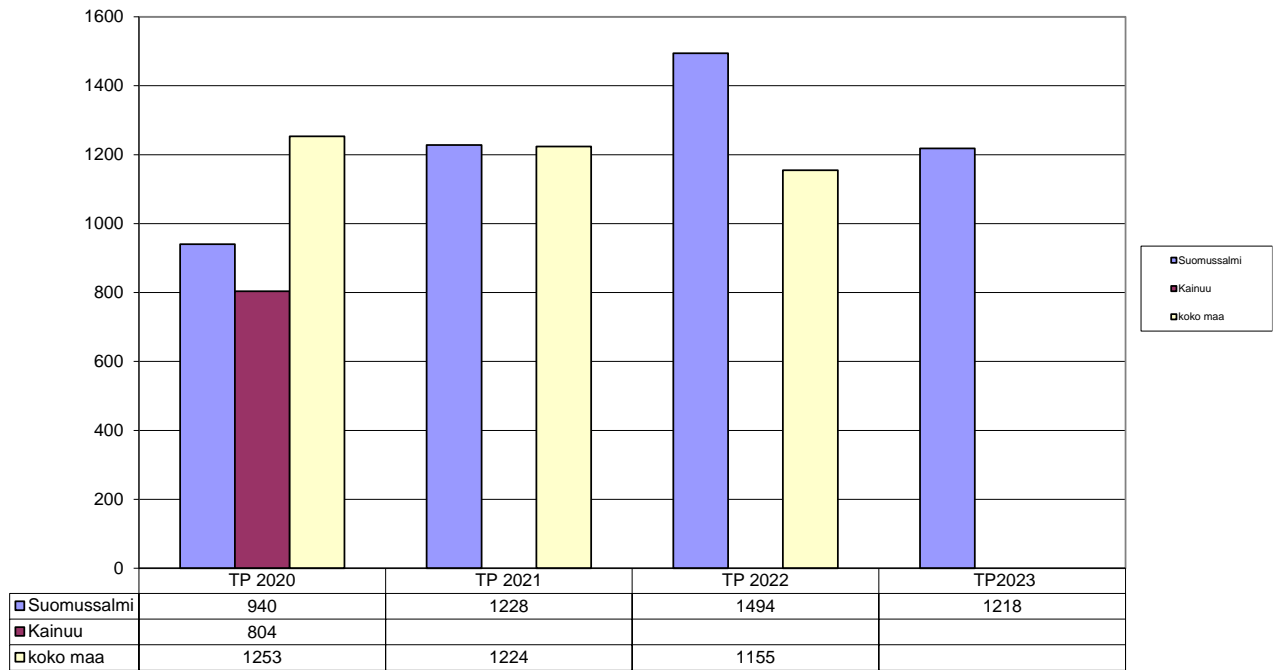
Kertynyt yli-/alijäämä/asukas

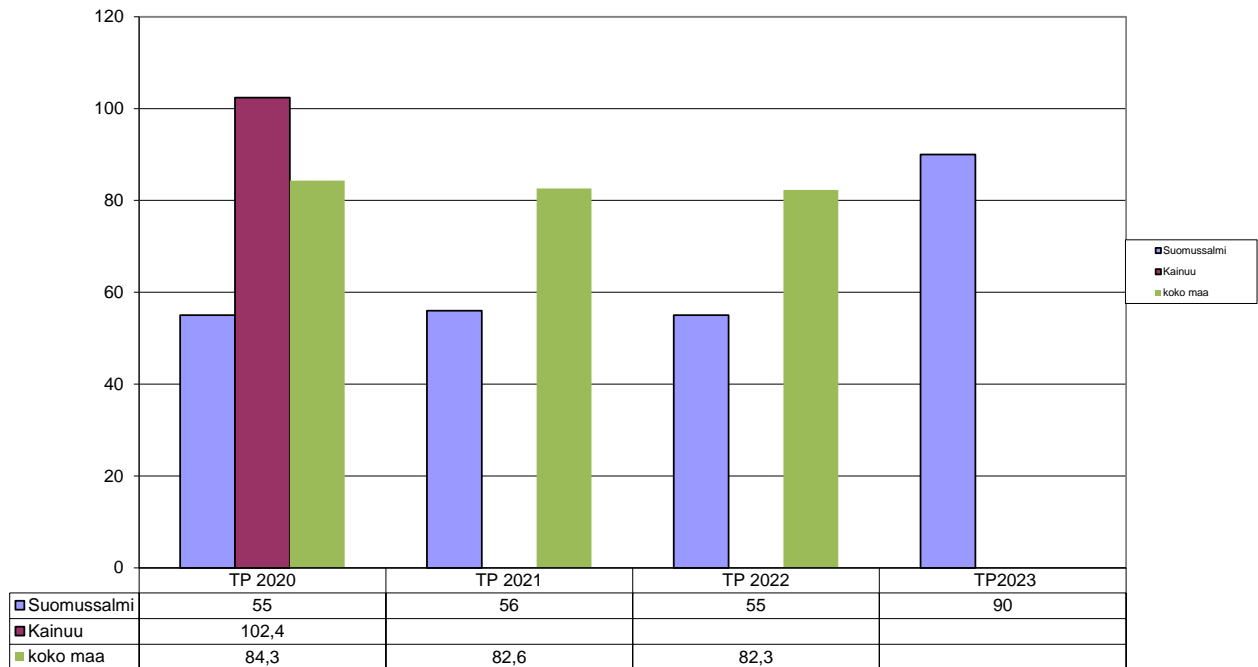
Konsernilainat/asukas

Konsernin vuosikate/asukas

Konsernin suht. velk. %

12. KAINUUN LIITTO JA KAINUUN JÄTEHUOLTO -KUNTAYHTYMIEN TILINPÄÄTÖSTIETOJA

KAINUUN LIITTO -KUNTAYHTYMÄ

TULOSLASKELMA

	2023		2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	0,00		0,00	
Maksutuotot	2 617 261,45		2 617 128,00	
Tuet ja avustukset	667 735,13		725 641,66	
Muut toimintatuotot	<u>127 665,82</u>	3 412 662,40	<u>108 599,61</u>	3 451 369,27
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 782 880,31		-1 922 841,36	
Palvelujen ostot	-987 590,64		-969 110,22	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-29 817,16		-27 708,05	
Varastojen lisäys(+) tai vähennys(-)	0,00		0,00	
Avustukset	-89 395,52		-43 648,43	
Muut toimintakulut	<u>-136 617,76</u>	-3 026 301,39	<u>-130 826,77</u>	-3 094 134,83
Toimintakate		386 361,01		357 234,44
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	44,42		18,86	
Korkokulut	0,00		-10 356,73	
Muut rahoituskulut	<u>0,00</u>	44,42	<u>-8,39</u>	-10 346,26
Vuosikate		386 405,43		346 888,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00	
Kertaluonteiset poistot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden tulos		386 405,43		346 888,18
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		0,00		-32 000,00
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)		0,00		72 604,84
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys (+)		58 201,28		40 604,84
Tilikauden yli-/alijäämä		444 606,71		387 493,02

KAINUUN LIITTO -KUNTAYHTYMÄ

TASE

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	874 170,89	859 170,89	A OMA PÄÄOMA	2 586 502,06	2 200 096,63
III Sijoitukset	874 170,89	859 170,89	I Peruspääoma	467 268,63	467 268,63
1. Osakkeet ja osuudet	874 170,89	859 170,89	IV Muut omat rahastot	150 815,83	209 017,11
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	7 271 865,86	3 655 755,15	V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 523 810,89	1 136 317,87
1. Valtion toimeksiannot	7 271 865,86	3 655 755,15	VI Tilikauden yli-/alijäämä	444 606,71	387 493,02
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 458 769,25	2 573 177,80	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7 490 940,00	4 074 487,83
II Saamiset	74 660,86	309 198,17	1. Valtion toimeksiannot	7 271 973,80	3 655 856,97
Lyhytaikaiset saamiset	74 660,86	309 198,17	3. Muut toimeksiantojen pääomat	218 966,20	418 630,86
1. Myyntisaamiset	16 726,00	280 847,73	E VIERAS PÄÄOMA	527 363,94	813 519,38
3. Muut saamiset	52 006,56	23 173,42	I Pitkäaikainen	0,00	272 136,86
4. Siirtosaamiset	5 928,30	5 177,02	7. Muut velat	0,00	272 136,86
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 384 108,39	2 263 979,63	II Lyhytaikainen	527 363,94	541 382,52
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 604 806,00	7 088 103,84	6. Ostovelat	147 337,05	92 040,25
			7. Muut velat	59 011,74	45 259,03
			8. Siirtovelat	321 015,15	404 083,24
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 604 806,00	7 088 103,84

KAINUUN JÄTEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

KAINUUN JÄTEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ EKOKYMPPI
Y-tunnus 1744356-1

	TULOSLASKELMA	
	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 578 942,27	6 228 856,74
Tuet ja avustukset	84 498,15	53 807,67
Muut toimintatuotot	306,00	33 057,43
Toimintatuotot yhteensä	6 663 746,42	6 315 721,84
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-843 872,34	-734 648,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-166 396,23	-120 773,72
Muut henkilösivukulut	-27 487,17	-15 447,63
Palvelujen ostot	-4 402 546,91	-4 141 457,10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-325 477,57	-248 201,86
Muut toimintakulut	-236 492,33	-266 273,86
Toimintakate	661 473,87	788 919,42
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	47 659,08	31 339,03
Korkokulut	-164 573,37	-36 580,07
Muut rahoituskulut	-63 281,32	-38 109,40
Vuosikate	481 278,26	745 568,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-533 594,10	-502 677,58
Tilikauden tulos	-52 315,84	242 891,40
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	12 984,81	12 984,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-39 331,03	255 876,21

KAINUUN JÄTEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ EKOKYMPPI
Y-tunnus 1744356-1

	TASE	
	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	80 566,70	63 106,59
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	80 566,70	63 106,59
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Vuokraoikeudet	131 777,28	131 777,28
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut	664 486,98	698 248,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 038 082,64	5 372 816,92
Koneet ja kalusto	471 351,46	86 419,29
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	115 367,57	343 190,42
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6 421 065,93	6 632 451,95
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	194 862,00	194 862,00
Muut saamiset	5 020,00	5 020,00
Sijoitukset yhteensä	199 882,00	199 882,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	6 701 514,63	6 895 440,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	584 585,00	584 585,00
Saamiset, pitkäaikaiset yhteensä	584 585,00	584 585,00
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1 564 390,14	962 694,49
Muut saamiset	10 159,61	4 072,90
Siirtosaamiset		
Muut saamiset	119 108,47	270 627,36
Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä	1 693 658,22	1 237 394,75
Saamiset yhteensä	2 278 243,22	1 821 979,75
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat	1 413,60	1 030,05
Pankkisaamiset	31 711,12	229 788,34
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 311 367,94	2 052 798,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 012 882,57	8 948 238,68

KAINUUN JÄTEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ EKOKYMPPI
Y-tunnus 1744356-1

	TASE	
	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	896 557,00	896 557,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 452 081,99	1 196 205,78
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-39 331,03	255 876,21
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 309 307,96	2 348 638,99
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	103 288,61	116 273,42
Tilinpäättösiirtojen kertymä yhteensä	103 288,61	116 273,42
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	896 220,00	856 220,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	3 178 332,98	3 279 666,34
Lainat julkisyhteisöiltä	208 000,00	468 000,00
Pitkäaikainen, yhteensä	3 386 332,98	3 747 666,34
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 211 201,73	1 152 189,08
Lainat julkisyhteisöiltä	26 000,00	52 000,00
Saadut ennakot	0,00	1 693,55
Ostovelat	450 669,90	426 543,60
Muut velat	192 000,01	64 707,20
Siirtovelat		
Tuloennakot	825,00	1 552,13
Muut siirtovelat	437 036,38	180 754,37
Lyhytaikainen, yhteensä	2 317 733,02	1 879 439,93
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 704 066,00	5 627 106,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 012 882,57	8 948 238,68

13. LUETTELOT JA SELVITYKSET

13.1. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tilinpäätöksen säilytys

Käytetyt kirjanpitokirjat v. 2023

Päiväkirja
Pääkirja
Myyntireskontra
Ostoreskontra
Palkkakirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito
Tasekirja
Tase-erittelyt

Tase-erittelyiden sisältö

Saldoselvitykset

Tilinpäätöksen säilyttäminen

Pysyvästi säilytettävät

Tasekirja
Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

Vähintään 10 vuotta säilytettävät

Kirjanpitokirjat
Tililuettelo järjestettynä siten, että tietojenkäsittelyn suorittamista voidaan vaikeuksitta toteuttaa.

Vähintään 6 vuotta

Tilikauden tositteet (huomioitava pidemmän ajan vaatimat tositteet).
Liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto (sisältyy tositteisiin).
Koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto (mm. tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt).

13.2. Tositelajit ja tositenumerosarjat

Tlaji	Nimi	Tositteet		
10	Kassatositteet	1	-	327
30	Pankkitositteet	1	-	642
32	Ostolaskut P2P	1	-	12120
34	Hyvitysten kohdistus OSRE	1	-	11
35	Ostolaskujen maksut	1	-	270
40	Myren viitesuoritukset	1	-	252
41	Myre käsintallennetut suorituk	1	-	57
42	Intime yleislaskutus	20005059	-	21000398
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	1	-	93
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu	1	-	33
5I	Päivähoito	30004310	-	30005413
5L	Kansalaisopisto	50004524	-	50005838
5S	Tonttivuokrat	40002644	-	40003503
5T	Vuokralaskutus	90003467	-	90004590
5U	Rakennusvalvonta	30005211	-	30005213
5U	Rakennusvalvonta	60000524	-	60000667
5X	Vesilaskut	23150038	-	24341500
63	eMemo Payment maksut	23100002	-	23100050
65	InWorks vesilaskut sisäiset	35	-	56
75	Sisäiset laskut JAMIX	1	-	19
77	SIS Web-muistiotositteet	1	-	99
80	Web-muistiotosite	1	-	459
81	Käsinkirjatut muistiotositteet	1	-	18
82	Matkalaskut M2	1	-	52
84	Palkkatositteet	1	-	52
85	Luottotappiot	1	-	3
86	Hyvitysten kohdistus MYRE	1	-	46
87	Sumu-poistot	1	-	25
88	Käyttöomaisuuden luovutukset	1	-	79
91	Kirjanpidon laskennalliset	1004000	-	12004185
93	Sisäisenlaskennan laskennalli	1003510	-	12004185
96	Kirjanpidon tulos	1	-	12
97	Kirjanpidon tulos laskennallin	1	-	12
98	Sisäisenlaskennan tulos	1	-	12
99	Sisäisen laskennan tulos laske	1	-	12
C4	Verkkomaksuportaali	137	-	393
T1	Tilinpäätösarvio	1	-	2
T2	Avaustaseen muutos	1	-	1

14. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Suomussalmen kunnanhallitus 26. päivänä maaliskuuta vuonna 2024.

Merja-Liisa Seppänen

Sami Tolvanen

Janne Laatikainen

Keijo Holappa

Taina Matero

Tuovi Kemppainen

Elina Falck

Pentti Moilanen

Keijo Mulari

Erno Heikkinen

Pirjo Heikkinen

Juha Heikkinen

15. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen

Suomussalmella / 2024

ANTTI KÄÄRIÄINEN

Antti Kääriäinen
Partner, KHT, JHT
KPMG Oy Ab

